

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening

No. 133550 - HEESCH bij Oss.

Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat

Adres:

Mej. M. C. KARSTEN,
TERBORG.

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penningmeester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis;
J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

OVERPEINZINGEN.

Een sombere dag, de lucht is aschgrauw, juist een dag om de gebeurtenissen van het bijna ten einde zijnde jaar aan ons te laten voorbijtrekken.

Het is een film, maar van een eigenaardig soort, geen aaneengeschakeld geheel maar brokstukken, bijna alles zonneshijn, met hier en daar een zomerwolkje en een onweerswolk. Deze laatste is echter plaatselijk, ze trekt naar zee zonder veel onheil aan te richten, ons alleen de onaangename herinnering latend.

Wat krijgen wij te aanschouwen? Een opgewekt kringleven, het oprichten van de Kringen *Groningen, Enschede en Hilversum*, in stilte zwoegende propagandisten, maar ook in stilte morrende leden, een welgeslaagde zomervergadering, vele, zeer vele leden gebogen over een boek uit onze bibliotheek, een gestadige stijging van het ledental, medewerkers aan ons maandblad uit binnen- en buitenland en nog veel meer.

Wat ons ten zeerste verheugt is, dat wij steeds meer en meer tevredenheidsbetuigingen ontvangen over den inhoud van ons blad, ofschoon wij niet willen ontkennen, dat ontevredenheidsbetuigingen ons onbekend zijn, maar dezen worden gelukkig steeds minder. Dit is voor ons een aansporing er naar te streven „Succulenta" te maken tot een blad waarin iedereen iets van zijn gading vindt.

Dank aan allen, die medewerkten aan ons blad en aan den uitbouw onzer Vereeniging.

Het is en blijft moeilijk om precies te weten wat men in ons blad wenscht opgenomen te zien, voor den een zijn de artikelen

te wetenschappelijk voor een ander veel te licht, waar is de grens?

Wij gaan welgemoed het nieuwe jaar tegemoet met de wetenschap, dat ons werk gewaardeerd wordt en dat wij erin geslaagd zijn ons de medewerking te verzekeren van eenige buitenlandsche wetenschappelijke leden. Laat deze laatste mededeeling de beginners niet den schrik om het hart jagen, want er zal zeer zeker op gelet worden, dat ook zij hun deel krijgen.

Onze taak wordt steeds moeilijker, maar wij zijn ervan overtuigd dat wij op Uw steun mogen rekenen en dit sterkt ons.

Tot slot wenschen wij al onzen leden en vrienden een *recht gelukkig Nieuwjaar*, hetgeen wij voor onze vele buitenlandsche vrienden nog even in de Engelsche en Duitsche taal willen herhalen.

„Best Wishes for a Happy and Bright New Year to all our Members and Friends“,

„Unsern Mitgliedern und Freunden wünschen wir ein recht glückliches Neujahr“.

Namens het Bestuur,

CHR. DE RINGH, *Voorzitter.*

M. C. KARSTEN, *Secretaresse.*

ED. BECHT. †

Het is ons een droeve plicht den leden kennis te geven van het plotseling overlijden van ons geacht medelid, den Heer Ed. Becht te 's-Gravenhage. Zijn heengaan heeft ons diep getroffen; wij hebben in den Heer Becht een warm vriend van onze Vereeniging en een zeer gewaardeerd medewerker en raadsman verloren. In het volgend nummer hopen wij zijn groote verdiensten jegens „Succulenta“ nader te belichten.

Wij willen nog van de gelegenheid gebruik maken Mevrouw Becht ook langs dezen weg onze hartelijke deelneming te betuigen met den zwaren slag, die haar zoo plotseling getroffen heeft.

HET BESTUUR.

UIT OUDEN TIJD.

Het is al lang geleden, dat de heer A. van Willegen te Goes ons eenige bladzijden uit het oude, beroemde boek van Abraham Munting „Nauwkeurige Beschrijving der Aardgewassen" (Leyden, Utrecht 1696) deed toekomen.

Wegens plaatsgebrek konden wij dit gedeelte, handelende over het geslacht *Aloë*, niet eerder opnemen.

Maar thans, aan het begin van den nieuwen jaargang, nu de planten nog in rust zijn en er bij gevolg niet zooveel copie van lezerszijde binnenkomt, achten wij het een geschikt moment ons eens te verdiepen in de beschrijvingen der *Aloë*'s, zooals oude geleerden die hebben te boekgesteld. Tevens geven de afdrukken der oude platen ons een beeld van de interessante planten, zooals onze voorzaten die op koper wisten te grafeeren. Uit de beschrijving der planten en bezichtiging der platen zal blijken, dat Munting, evenals zijn tijdgenooten, de eigenlijke *Aloë*'s en *Agaves* in één geslacht samenvatte.

Curiositeitshalve geven wij ook den volledigen titel van bedoeld werk, zooals deze op het titelblad voorkomt:

Nauwkeurige Beschrijving
der

Aardgewassen

waar in de veelerlei Aart en bijzondere Eigenschappen der
Boomen, Heesters, Kruiden,
Bloemen

Met haare Vruchten, Zaden, Wortelen en Bollen,
nevens derzelver waarre voortteeling, gelukkige aanwinning
en heylzaame
Genees-Krachten.

Na een veel-jarige Oeffening en Eigen Ondervinding,
In drie onderscheide Boeken, nauwkeuriglijk beschreeven worden

Door den Heer
Abraham Munting

In zijn leeven

Hoogleeraar der Genees- en Kruidkunde in de vermaarde
Akademie te Groeningen.

Nu eerst nieuwlijks uitgegeven, en met meer dan 250 Afbeeldingen
alle naar 't leven geteekent en kunstiglijk in 't koper gesneden

[versierd

Met noodige registers verrijkt.

Te Leyden } bij Pieter van der Aa }
Te Utrecht } François Halma } Boekverkoopers

1696.

Wij teekenen hierbij het volgende aan:

Van dit boek bestaan nog twee oudere uitgaven, namelijk de origineele uitgave van 1671 en de tweede druk van 1682, welke tot titel draagt: Waare Oeffening der Planten door Abrahamus Munting. Deze zijn beide gedrukt te Amsterdam bij Jan Rieuwertsz, boekverkooper in de Beursstraat. In het 29ste hoofdstuk van het derde boek, dat over de kruiden handelt, bespreekt de schrijver de Aloë's en noemt hiervan slechts drie soorten op, namelijk twee Agaven onder de namen van Aloë americana en purpurascens en een echte Aloë, de A. hispanica of vera. Zooals het met dergelijke plaatwerken vroeger meermalen ging, kreeg de drukker een octrooi of privilege voor een bepaald aantal jaren. Was die tijd verstreken, dan gebeurde het vaak, dat een andere drukker het werk opnieuw uitgaf. Auteursrechten kende men in dien tijd nog niet en het kon dus zonder medewerking van den schrijver gebeuren. Het ergste was, dat dan heel vaak op vreemde wijze met den inhoud werd omgesprongen. Het werd „verrijkt” met allerlei fraaiigheden, die in het oorspronkelijke werk ontbraken, en de bewerking geschiedde soms door ter zake geheel ondeskundigen.

Zoo komen in de tweede druk slechts 40 platen voor van de „raartste” planten en dit aantal blijkt bij de latere bewerking tot 250 te zijn uitgebreid. Deze zijn lang niet alle naar het leven geteekend, maar kennelijk meermalen aan andere reeds bestaande plaatwerken ontleend, al of niet gewijzigd en dan nog wat verfraaid. Let bijvoorbeeld op het engeltje boven de Aloë purpurea (plaat 4) dat het naambordje draagt en de onmogelijke sierpot, waarin de Aloë (Agave) americana minor staat (plaat 2). Ook zal de console, waarop de Aloë serrata (plaat 3) is afgebeeld wel geen passende groeiplaats voor deze plant geweest zijn. De bloemen doen ook al niet erg Agave-achtig aan, hoewel de typische groeven op de bladeren wel aanduiden, dat het hier een echte Agave betreft. De beide echte Aloë's (platen 6 en 7) maken geen aanspraak op al te groote nauwkeurigheid, althans

van de Aloë vera vulgaris moet de bloemtros veel dichter zijn en is de bloeiwijze meest ongedeeld. Merkwaardig is, dat de eenige plaat, die in het werk van 1682 voorkomt, de Aloë (Agave) americana voorstelt, die Munting in 1668 bij den Hertog van Holstein in bloei zag en een uitmuntende gelijkenis vertoont. Wat nauwkeurigheid betreft wint deze plaat het verre van de abnormale afbeelding op plaat 1. Bedoelde plaat is in de nieuwe bewerking van 1696 weggelaten, zooals trouwens alle afbeeldingen wel opnieuw in koper gestoken zullen zijn, maar hoe klakkeloos de nieuwe bewerker de oude tekst heeft overgenomen blijkt wel uit een daarop betrekking hebbende zin, die niet eens geschrapt is (Zie noot op de desbetreffende bladzijde). Wat het verschil is tusschen Aloë purpurea laevis en A. americana purpurascens zal den lezer uit de beschrijving al evenmin duidelijk zijn. In de opsomming der soorten worden ze als identiek beschouwd, maar eenige bladzijden verder heet de eene „Amerikaansche Aloë met zachte purperachtige bladeren" en de ander komt later als nieuwe soort voor den dag onder den naam „Aloë zonder doornen, met purperverwige bladeren". En zoo zit de geheel tekst vol onnauwkeurigheden. Men moet een dergelijk werk dan ook niet al te critisch gaan bekijken en vooral niet vergelijken met de oorspronkelijke drukken. Maar voor het overige is het aardig om eens door te lezen en te zien, hoe die oude kruidkundigen met hun planten omsprongen. Dat hun manier van kweeken nog zoo slecht niet was bewijst wel het feit, dat Munting zijn Agave americana 44 jaar lang in leven wist te houden en dat hij een goed opmerker was, kan men leeren uit zijn beschrijving van den bloei dezer plant, waarover ze meer dan twee jaar heeft gedaan.

V. D. H.

ALOË.

Geen andere naam. Dit zeer schoon en verwonderens-waardig *Gewas* heeft, voor zoo veel mij bewust is, geenen anderen naam, als alleen deezen.

Veelegenoegzaam onder-soorten. Hier van zijn mij in haren aart bekend geworden veele genoegzaam onderscheydene soorten: te weten: I. ALOE MAJOR AMERICANA FOLIO MUCRONATO; of *grootte Amerikaansche Aloë met een scherpe punt en Doornen*. II. ALOE AMERICANA MINOR FOLIO MUCRONATO. of *kleyne Amerikaansche Aloë met*

Doornen, III. ALOË SERRATA MAJOR UMBELLIFERA, of *grootte Aloë uit America*, met *zaags-wijze getandde Bladeren*, en met een *Steel*, boven verdeeld in veele *zijde-takjens*, voorzien met veele *Bloemen*, *Wayers-wijze* in 't ronde gesteld. IV. ALOË PURPUREA LAEVIS, *five PURPURASCENS*, of *Aloë uyt America met Purperverwige*, en aan de randen *slechte*, *geen steekende Bladeren*. V. ALOË FEROX, of *Aloë met zeer grootte, wreede, en veelvoudige Doornen*. VI. ALOË VERA VULGARIS, of *opregte gemeene Aloë*; welke ook ALOË HISPANICA, *Spaansche Aloë*, of SEMPER VIVUM MARINUM werd genoemd, om dat ze *altijd groen blijft*, en omtrent de *Zee* werd gevonden; van welke voortkomt de alderbeste *Aloë*, in de *Apotheeken* gebruykelijk. VII. ALOË VERA MINOR, of *kleyne gemeene opregte Aloë*, met *groene Bladeren*, en uyt den geelen bleek-witte *Doortjens*. VIII. ALOË VERA COSTA SPINOSA, of *opregte Aloë*, hebbende van agteren in 't midden een regt-doorgaande *Streep*, of *Rib* van kleyne *Doornen* op zijne *Bladeren*.

Hier gesteld tot agt in 't getal.

Alle van de zelve Bouwing.

Al te zamen zijn ze van eeven de zelve *Queeking* en *Waarneming*. Doch vermits ze in hare uytwendige *gedaante*, desgelijks eenigszins in *aart*, van malkander verschillen, zoo zal ik, ten dienst der nauwkeurige Leezers, van ieder in 't bijzonder hier een weynig spreken.

Americaansche Aloë met steekende

De ALOË AMERICANA MUCRONATO FOLIO, of *Americaansche Aloë met steekende Bladeren*, (Plaat 1) zijnde niet bitter maar zoet van smaak, is een zeer heerlijke *Plant*, doch teeder van aart.

Bladeren; en wat voor een aarde die bemind.

Zij bemind een gemeene luchtige aarde, met een goed deel twee-jarige Paerdemist en 't Mol der van binnen verdorvene oude Boomen doormengd: een opene, vrije, warme, luchtige, wel ter Zon geleezene plaats, voor alle koude Oofte- en Noorde-winden beschut: ook weynig of geen water. Geeft in deeze Landen noyt eenige *Bloemen*, ten zij in hogen ouderdom. Kan gantsch niet verdragen eenige *koude Herfst-reegenen*, *Sneeuw*. *Rijp*, of *Vorst*. Moet derhalven met een wassende Maan van *May* in een Pot, of houte Bak, na dat de *Plant* groot of kleyne is, geplant zijn.

Teederheyd.

Plaat 1.

Een zeer
grootte
Vriendin
van droogte.

Men bevind haar zoo een groote vriendin van droogte te zijn, dat ze ook zelfs in heete Zomersche dagen gantschelijk geen water, ten zij het uyt den Hemel komt te vallen, wil verdragen. Indien 't echter dikmaal quam te reegenen, zoo moet men haar dekken, of zoo lang de Vlaag duurd onder een Dak zetten; zulker wijs, dat ze de Lucht en Zon kan genieten, maar geen vochtigheyd kooome te ontvangen. Indien iemand deeze *Plant* in al 't neer-vallende water laat staan, zoo zal ze wel de gantsche Zomer, Herfst en Winter over groen zijn, en gezond schijnen, maar als de Maand van *Maert* of *April* weer gekomen is, openbaard zich hare *verrotting* stilzwijgende, en laat zich gemeenelijk eerst aan 't *Hert*, of ter zijden van 't zelve bemerken. Dit quaad werd veroorzaakt door al te veel vochtigheyd, welke tusschen de *Bladeren* en de *Hert-stam* blijft leggen, en met'er tijd de *vervuyling* baard.

Zonderlinge
Waarneming
en Voor-
hoedzelen.

Wanneer nu de Maand *September* tot op omtrent de helft is verlopen, laat men haar de minste druppel water niet meer ontvangen. Al ze dus wel droog is geworden, moet men, eer nog eenige *koude* of *nagtrijp* haar mogt komen te overvallen, haar binnens huys brengen, al waar het ook voor den twintigsten der genoemde Maand; niet op een slegte of gemeene plaats, maar luchtig om hoog, of omtrent den Oven, waar in gevuurd werd, stellen. Al waar 't maar twee of drie voeten daar van daan, 't zal dies te beeter zijn. Want vermits ze in dien tijd groote hitte kan verdragen, zoo blijft ze hier door te frisscher en gezonder; inzonderheid als men haar, gedurende de gantsche Winter, hoe droog zij ook zijn mogt, niet de minste druppel water geeft. Want in deeze tijd kan ze zeer ligt verderven, ook door maar een weinig vochtigheyd, 't zij koud, of 't zij warm gemaakt.

Verderberigt. Boven dien staat te weten, dat deze *Plant*, binnen gezet zijnde, de geheele Maand van *October* door opene Vensteren de Lucht en Zon moet genieten; zoowel bij nacht als over dag; welke ook niet mogen gesloten werden voor *November*, ten ware uyt vrees

Plaat 2.

voor *Vorst*; of als koude *Ooste-* en *Noorde-winden* wayen.

hoedanig
deze Plant,

Als nu den eersten *November* gekomen is, doet men de Vensteren toe, zonder dezelve voor den eersten *Maert* weer te openen. Op welken dag in den Oven voor de eerstemaal, niet sterk, werd gevuurd, indien de lucht tot dus lang toe gematigd in koude is geweest; anders wat eerder. Bij deze *Stooking* blijft men tot op den eersten *December* t'elkens om den tweeden dag. Daar na dagelijks, tot op den eersten *Maert*, al ware 't Weêr noch zoo goed. Doch als de *Vorst* toeneemt, moet men tweemaal ieder dag stoken; 's morgens ontrent ten agten, en 's avonds ontrent ten vijf of zes uren. Indien men quam te vreezen, dat de *Vorst* na binnen zou mogen doordringen, moet men driemaal vuren, 's morgens vroeg ontrent ten zeeven, 's middags ontrent ten een, en 's avonds weer ten zeeven of agt uren.

gedurende
de Winter,
moet waar-
genomen zijn.

Als de Maand van *Februarius* is aangekomen, en meeste koude voorbij is, verminderd men weer 't vuur, na geleegentheyd dat het bij de eerste aanwassende koude vermeerderd was geworden, tot den eersten, thienden, of twaalfden *Maert*, na dat 't Weêr zich aansteld. Dan laat men geheel van 't stoken af, en men zet, bij een bequame lucht, de Vensteren over dag weer open, om dus de *Plant* al langzaam Lucht en Zon weer te doen gewoon worden: daar na zoo wel bij nagt als bij dag, tot in 't laatste van *April*; ter welker tijd zij met een zoete lucht en aangename Reegen weer buyten gesteld, en de Zonne-stralen deelachtig gemaakt werd.

Aanwinning.

Zij werd in deze koude Landen, schoon ze noch *Bloem* noch *Zaad* voort-brengd, *aangewonnen* door hare bij de *Wortel* uytgelopene *jongen*, van zelfs *Wortelen* geschooten hebbende, hoe kleyn ze ook zijn mogten. Deze spruyten niet alleen boven, ter zijden, of van onder uyt, maar ook met zulk een kracht door de voegen des houten Baks, waar in de *Plant* gezet is, dat hout en spijkkers daar voor buygen en wijken moeten; het welk niet zonder verwondering wordt aan-

Zeldzaam-
heyd.

schouwd. Ja men ziet daar zelfs dringen door des Baks Bodem; en vertoonen zich daar buyten zoo aardig, dat men gewisselijk zou meenen, dezelve aan 't Hout te zijn gezet. Want de voegen gevonden hebbende, zetten ze het daar door; en buyten gekomen zijnde, krijgen ze hare behoorlijke dikte, en regte stelling der *Bladeren*.

Aanmerking. Is iemand begeerig, deeze afgenomene *jongen* haastig te zien groeyen, en wel op te schieten, die neeme gedurig daar van af al hare uyt de *Wortel* voortkomende *Scheuten*; zoo behoud de Stam te meer voedzel, en word daar door te krachtiger voortgedreeven.

Eene der zelve over de vierenveertig, jaren lang opgequeekt. Op deeze nu beschreevene wijze dit zeer schoone *Gewas* zorgvuldig waargenomen, gequeekt en behandeld zijnde, heb ik eene deezer soort *vierenveertig jaren lang* wel en goed gehouden; zijnde, terwijl ik dit schrijf, van de aarde, in welke ze staat, agt, en met haren Bak elf of meer maat-voeten hoog; en begrijpt in de rondte over de dertien der zelve voeten. Ieder *Blad* heeft de hoogte van zes deezer voeten; agt en een halve maat-duym breedte, en onder veel meer als een maat-voet dikte, zijnde boven dun, in het midden alderbreedst. Voor aan de punt is een scharpe, donker-bruyne, ontrent een lid van een vinger lange *Doorn*. Hebben ook aan beyde de zijden veel kleyne *Doortjens*. Zommige der zelve staan regt uyt, andere dwars, eenige regt teegens malkander aan gesteld: zoo dat men daar ontrent komende, zich voor de eene wachtende, lichtelijk van de andere, eer men het weet, gevat word. Van buyten zijn ze uyt den groenen-blauw, met eenige ingedrukte teekenen van de omgezeetene *Bladeren* aardig voorzien; vol van *Zap*; half rond, of Geuts-wijze gesteld: van binnen wit; en daar hebben ze honderden van witte, ronde, sterke *Draaden*, zeer bequaam om *Linnen* van te maken. Van hare groenigheyd gezuuyverd zijnde, ziet men haar al te zamen wonderlijk hangen aan de bovenste groote *Doorn*. Deze *Plant*, met hare teedere van buyten roode en van binnen witte veelvoudige *Veezel-wortel* rustende op *Raderen*, met *Yzer* beslagen, kan niet

Wonderlijke zeldzaamheid van deeze *Plant*, en hare *Bladeren*.

Plaat 3.

anders dan door agt of tien Mannen geregeerd, in en uyt gebragt worden. Laat zich van zes niet eens be-weegen, schoon ze op Raderen voortgetrokken word.

Zeldzaam-
heyd aan
eene deezer
Planten te
Romen, en
te Madrid.

Eene van omtrent de nu genoemde grootte heeft in het jaar 1625. binnen *Romen*, in den *Hof* van de Kardinaal ODOARDUS FARNESIUS, *gebloeyd*; schietende, in de tijd van eene Maand, een *Steel*, vijftien Ellebogen, of drieentwintig Maat-voeten hoog. Een diergelijke was *Anno* 1633. te *Madrid* in *Spaanjen*; welke in eene *nagt tien voeten hoogte* uyt het midden harer *Bladeren* opschoot, en vervolgens *binnen agt dagen* oprees tot *vijfentwintig voeten*. Dit wierd daar voor een groot *Mirakel* gehouden: en ter dier oorzaak deed de Hertog van *Offuna* op dezelve plaats een Capel bouwen.

Noch een
andere.

Noch heeft eene deezer *Planten* gebloeyd in het jaar 1660. (indien ik het regt onthouden heb¹⁾) binnen *Stuttgart*, in *Wirtenbergerland*, bij *Tabingen* gelee-gen, in den Vorstelijken Hof. In de *Winter* binnens huys staande, bragt ze hare *Steel* op tot aan de *Zol-dering*. Wyl ze doe niet verder kon, wierd in dezelve een gat gemaakt. Doe ze deeze ruymte had beko-men, schoot ze op tot aan de Vorsten van 't Huys. Tot op heeden deezen dag word de *Steel* daar bewaard en alle lief-hebbers getoond, tot der zelve groote verwondering.

Wederom
een andere
bloeyende.

Noch een andere heb ik met eygener Oogen zelfs gezien in het jaar 1668. in den Hof des Hertogs van *Holsteyn* te *Gottorp*; welkers hooge *Steel* (gelijk in de bijgaande FIGUUR na het leeven is afgeteekend²⁾) bo-ven met veele *zijde-Takjens* was vercierd. De minste der zelve droeg verre over de honderd *Bloemen*, voor-zien met een groene verwe, en inwendig met geele *Afhangzeltjens*.

Eigentlijk
berigt,

Daar na *Anno* 1673. heeft ook *mijn eygene Plant* op de volgende wijze beginnen te *bloeyen*. Na dat het *Hert* van dit schoon en wonderlijk *Gewas* in den aan-vang van het jaar 1673. in nieuwe *Bladeren* meer en

¹⁾ Het was in 1658. (Red.)

²⁾ Dit slaat op de uitgave van 1671. Red.

Plaat 4.

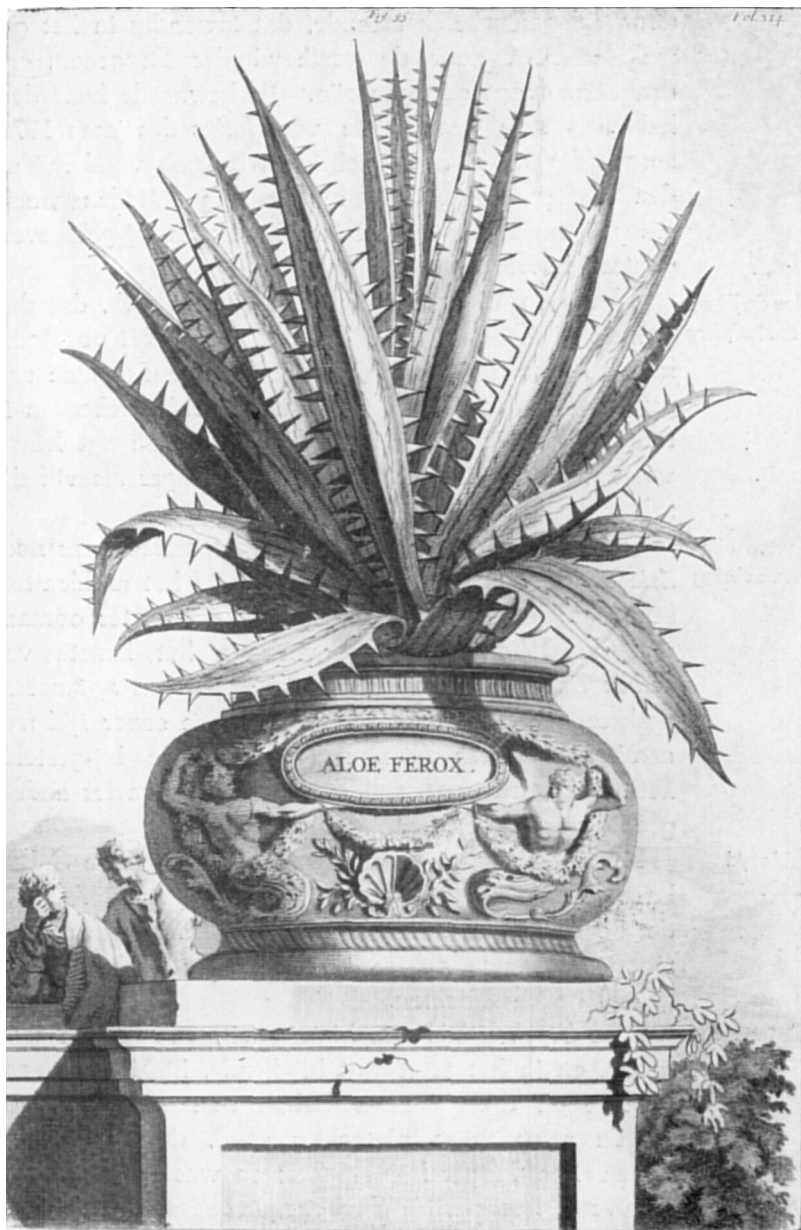
meer uyt te geeven (volgens oude gewoonte) begon te verminderen, stond het eyndelijk geheel stil; waar door ik gantschelijk meende, dat inwendig in het gemeldde *Hert*, door de veelheyd der Reegenen, een *verrotting* mogt ontstaan zijn. Ik bewaarde haar derhalven tot in het laatste van *Julius* des jaars 1674. zorgvuldig voor alle vochtigheyd: doch vond mij op den eersten *Augusti* in mijnen opgevatteden waan, die mij nu al een geheel jaar lang was bij-gebleeven, gantsch bedrogen.

Hoe de Plant des *Autheurs* Want op de genoemde dag bemerkte ik, dat drie geweldige *Steelen* te gelijk uyt het *Hert* voortquam. Mijne *blijdschap* was zoo groot als mijne *verwondering*. Twee van deeze drie *Steelen* schooten in twee Maanden tijds op tot de hoogte van agt Maatvoeten; doch de derde was niet hooger als vijf der zelve voeten.

buyten alle verwachting Den derden van *September* vertoonden haar noch drie andere *Scheuten*, zeer krachtig in het midden tuschen de *Bladeren* uytschietende; welke, ter oorzaak van de *Winter-tijd*, niet voor in het laatste van *Februarius* de voorgenoemde hoogte van *agt voeten* verkreegen. Zoo dat deeze *Plant te eener tijd was verciert met zes Steelen* (gelijk in de bij-gestelde FIGUUR word vertoond) tot mijne en veeier andere groote verwondering (plaat 1).

gebloeyd heeft. Noch heeft zich weer inwendig een nieuwe *Scheut* laten zien in het begin van *Julius* des jaars 1675., zijnde de *zeevende*, welke binnen de *Bladeren* kort bleef zitten, geevende echter in *September* volkomene en geheel opene *Bloemen*.

Gestalte en voortkoming der *Steelen*. Elke *Steel*, zijnde van binnen wit, van buyten grasgroen, en in het eerst wat blinkende, hield in zich een breedte en dikte van anderhalf of twee armen, ook op de zelve wijze platachtig rond, doch wierd na boven hoe langer hoe smaller; en was daar voorzien met veele hoeks-wijze *Streepen*, hebbende in het ronde verscheydene korte, breede, gefronste, kleyne, dunne, driehoekig gestelde, eerst Gras-groene, en blinkende, doch daar na als een verouderde verwe verkrijgende,

Plaat 5.

en gelijk dor wordende *Bladertjens*; tusschen welke in het ronde veel ovaal-vormige, of platachtig-ronde, armswijze gestelde, ook onder en boven wat gestreepte *Scheuten* voort quamen, van binnen wit, Sponsachtig; waar van zommige meer als een voet, andere een voet, eenige ruym een halve voet lang waren; Wayerswijze in het ronde gesteld. Aan de voorste punten sprooten uyt vijftig, tachtig, honderd-vijftig, en noch meer bij een zittende *Bloemknoppen*, die van de *Granaatboom* niet ongelijk; staande regt-op, elk op een rond en tamelijk dik *Steeltje* bijzonder; hebbende een dikke, lange, drie-hoekig-ronde *voet*; ook zoo lang zijnde als de *Bloem* zelfs; van welke de eerste op den agentwintigsten *Jannuarius* des jaars 1675. zich opende; en daar na verscheidene andere; doch de meeste quamen tot geen volkomentheyd, maar verdorren in haar zelve.

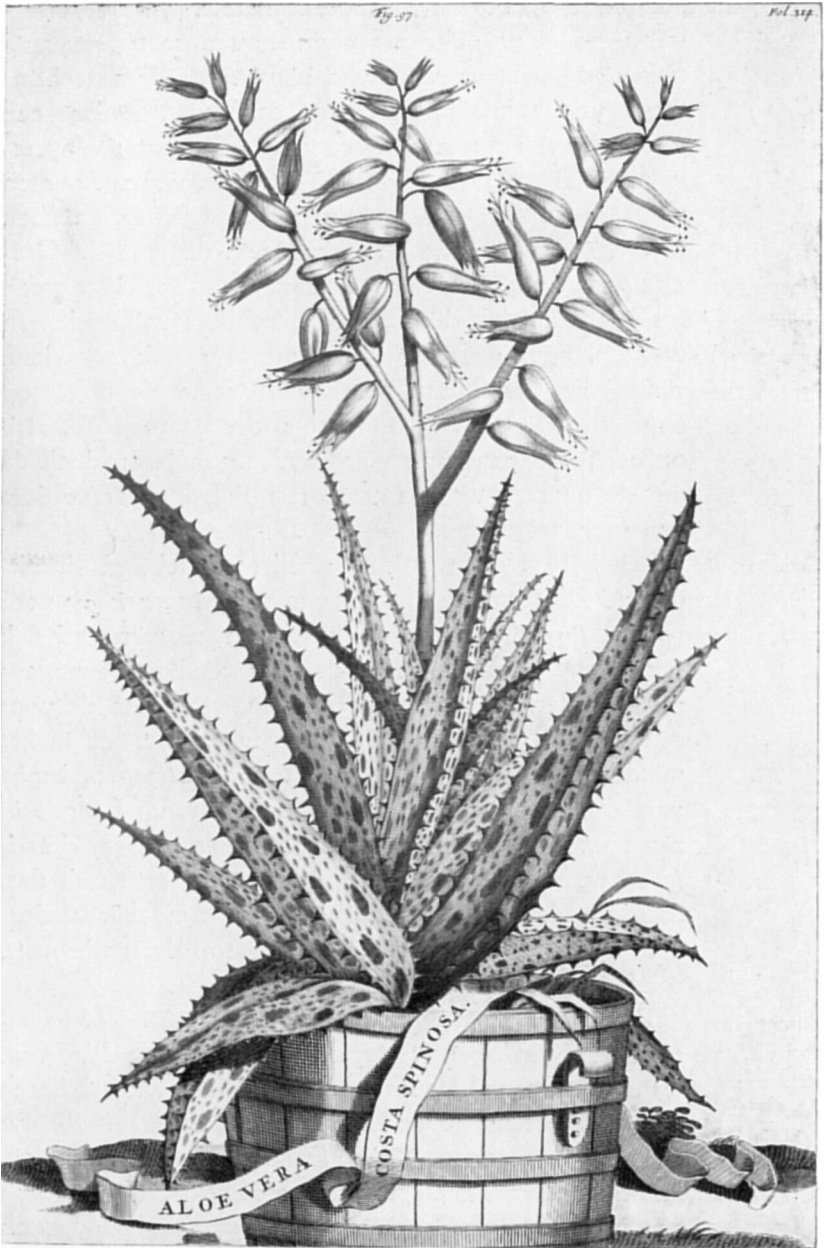
Bloemknoppen.

Gedaante der Bloemen.

Zij bestonden uyt zes smalle, dikachtige, bleek-groene *Bladertjens*; een lid van een vinger lang; voor roodachtig-spits toegaande, en zich niet gantschelijk opendoende: waar van de drie uytwendigste een weynig breeder, de drie inwendigste voor aan de punt een weynig stomper, bleeker van verwe, en in het midden met een verheevene groene *streep* of rugge vercierd, doch zonder eenige reuk waren. Langdurig zijn ze van aart. Hebben van binnen zes bleeke *draad-tjens*, op welke zes geele *Aanhangzeltjens*, zich dus, dan zoo drayende, gezien worden. Eyndelijk verdorren ze in haar zelve, en vielen op de *arde* neer, zonder *Zaad* na te laten.

Beschrijving van de Americaansche Aloë met zachte purperachtige Bladeren.

DE ALOE AMERICANA PURPURASCENS, of *Americaansche Aloë met zachte purperachtige Bladeren*, waar aan geen *Doornen*, maar alleen voor scharpe punten worden gevonden, mij in het jaar 1648. uyt *Spanje* toegezonden, komt in hare gantsche *Bouwing*, *Aart*, en *Eyenschap* met de voorige over een; doch kan een weynig meer vochtigheyd verdragen. Is ook klèynder, smaller, dunner van *Bladeren*, als de ALOE AMERICANA SPINOSA, of de *Amedcaansche steekelig-gebladerde Aloë*. De verwe deezer *Bladeren* is

Plaat 6.

purperachtig, van eene geen onaangename aanschouwing. Heeft desgelijks dunne, teedere en zeer Veezelachtige *Wortelen*, onder welke men eenige van een stroo-breed dikte vind. Daarenboven in hare geutswijze gestelde *Bladeren* veel subtyler, dunner, fijner *Draadjens*, al te zamen boven aan haar spits punt vastgehegt, zeer sterk, en gantsch bequaam om daar van fijn *Linnen* te bereyden, gelijk dan ook van de *Indianen* zeer konstig word gedaan. De *Bloem-steel* is voorzien met veele *Bladeren*, zijnde lang, voor spits, hol, of geuts-wijze gesteld, en de *Steel* gelijk als omhelzende: op wiens bovenste punt de *Bloemen* voortkomen.

Spaansche
Aloë, de
oprechte, en
in de Genees-
konst ge-
bruyklijk.

DE ALOE HISPANICA, of *Spaansche Aloë*, dus genoemd, om dat ze uyt *Spaanje* veel vervoerd word, is zeer bitter van smaak; van de *Fransche* PERROQUET geheeten. Deeze is (gelijk wij alreeds gezegt hebben) de *oprechte, meest-geachtste*, en in de Geneeskunst *gebruyklijk*. Moet op de verhaalde wijze *gequeekt* en *waargenomen* zijn. Gemeenelijk verliest deze soort ieder *Voorjaar*, buyten gebragt zijnde, door de ongewoonte van weêr in de Lucht te komen, welke ze in de gantsche *Winter* niet heeft mogen genieten, haar natuurlijke *groenheyd*, en bekomt eene gelijk als bleeke *Leever-verwe*.¹⁾ Veele dit ziende, oordeelen de *Plant* verloren te zijn, en dat ze te eenemaal zal versterven. Doch deeze wanstal vergaat met'er tijd, en uyt het inwendige *Hert* krijgt ze eerst wederom haar aangenaam *groen*, 't welk zich in weynig tijds verspreyd tot aan de uytwendigste punten der *Bladeren*; inzonderheyd wanneer men haar zorgvuldig wacht voor te veel *Reegen*, en in het eerste een weynig dekt voor de sterke *Zonnestralen*.

Hoe men
deeze Plant
kan doen
bloeyen.

Wil iemand deeze *Plant* doen *bloeyen*, en in hare *volmaaktheyd* zien, die zette ze in de voor-heenen gemeldde grond, met een volle *Maan* van *May*, in een *Pot*, na geleegentheyd harer grootte, zoo hoog als

¹⁾ Dit komt door het verbranden en daardoor loslaten van de cuticula. Red.

eenigzins geschieden kan (het welke ook aan de twee hier boven beschreevene soorten moet waargenomen worden) en laate gantsch geene *jongen* bij de *Wortel* blijven: want hier door behoud ze te meerder kracht, en geraakt daar door dies te eerder aan 't *bloeyen*; gelijk ik door ervarentheyd heb ondervonden in de jaren 1652. 1660, 1665, en 1669.

Middel; om haar buyten ongeleegentheyd te doen groeyen.

Deeze, teederder van aart, en voller van *Zap* of vochtigheyd zijnde, dan de twee voor-gemeldde, kan veel minder de nattigheyd verdragen, en word ook veel eerder door koude beschadigd. Indien ze teegens de *Winter* uyt de aarde genomen, binnens huys opgehangen, in het *Voorjaar* weer in de aarde gezet word, op een warme plaats, zoo zal ze in het leeven blijven, en zonder eenige ongeleegentheyd weer groeyen als te voren; of ze schoon langer daar uyt gebleeven geweest ware.

Zonderlinge aanmerkelijkheyd.

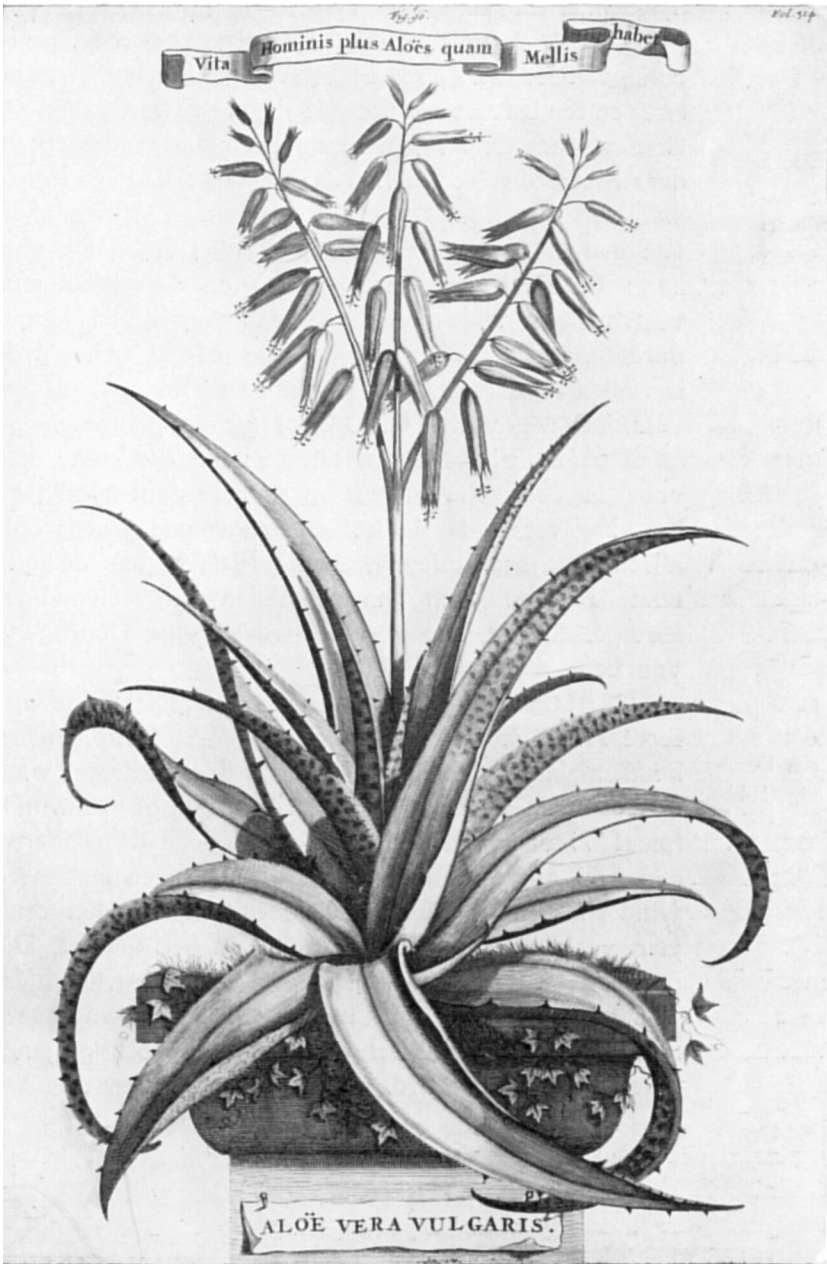
Aanmerkens-waardig is het geen aan deeze *Plant* word vernomen; te weeten: zij is *bitterder dan Gal*, in hare *Bloem*, echter voortbrengende een *Water*, *klaarder als Wijn*, *zoeter als Honig*; het welk, schoon neerwaarts hangende, eevenwel niet neervalt, ten zij men de *Bloemen* krachtig beweegd.

KleyneAmericaansche Aloë met Doornen.

De ALOË AMERICANA MINOR FOLIO MUCRONATO, (plaat 2) of *kleyne Americaansche Aloë met Doornen*, heeft *Bladeren* niet langer als anderhalve voet, zich digt in malkander gesloten houdende. In 't midden zijn ze wel zes of agt vingeren breed; beneeden op het smalste; voor stomp-rond; eevenwel eyndigende in een spits punt; tamelijk dik in het midden, doch aan de randen dun; en daar voorzien met veelvuldige, digt aan malkander zittende, kleyne, zeer scharpe *Doortjens*.

Aloë zonder Doornen.

De ALOË PURPUREA LAEVIS, (plaat 4) of *Aloë zonder Doornen*, en met *purper-verwige Bladeren*, is middelmatig van grootte. De gemeldde *Bladeren* zijn twee, derdehalf, ook drie voeten lang, en vier vingeren breed; onder en in het midden alderbreedst: doch van daar na boven worden ze smaller, en eyndigen in een gantsch spits of *doornig punt*: daar-

Plaat 7

enboven tamelijk dik van aart, en steevig of regt opstaande.

Aloë met
geele,
wreede, veel-
voudige
Doornen.

DE ALOË FEROX, of *Aloë met groote, wreede, veelvoudige Doornen*, (plaat 5) heeft *Bladeren* van twee of twee en een halve voet hoogte: de verwe is donker, of Gras-groen. Onder zijn ze op het alderbreedste; van daar af worden ze smaller, op de wijze van een *Pyramide*, en eyndigen in een spits punt. De breedte is van een halve voet, wat meer of min; matig dik van aart; de randen op het dunste; en daar bezet met veelvoudige, dikke, wreede, een vingerbreed lange, purper-verwige *Doornen*. In de Mond geknauwd, bevind men ze van een aangename smaak.

Kleyne, ge-
meene op-
rechte Aloë.

DE ALOË VERA MINOR, of *kleyne, gemeene, opregte Aloë*, heeft van naturen smalle *Bladeren*; ook voor in een spits en regt-op staande punt eyndigende. De verwe is donker en aangenaam groen; ook alleen met eene weynige witte *Plekkens* aan de uytterste punten; doch aan de randen met veelvoudige, aardige, kleyne, zachte, bleek-wit-verwige *Doortjens* voorzien.

Oprechte
Aloë met
een Door-
nige Ribbe.

DE ALOË VERA COSTA SPINOSA, (plaat 6) of *opregte Aloë, met een Doornige rugge, of Rib*, in het midden van het onderste gedeelte der *Bladeren*, wast op eeven de zelve wijze als de ALOË VERA VULGARIS, (plaat 7) of *gemeene opregte Aloë*, doch de *Bladeren* zijn wel zoo dik; ook grooter, langer, en met meer witte *Plekken* vercierd; welke men echter in het eene jaar veel meer in getal ziet, als in het andere. Dit geschied na de gelegentheyd of verandering des tijds. Want bij heete drooge *Zomers* worden de zelve vermeerderd: in teegendeel bij slegte en vochtige jaartijden weer verminderd, en veel weyniger gezien.

AAN ONZE ZUSTERVEREENIGING IN NEDERLAND.

De *Bond der Belgische Cactusliefhebbers* stuurt aan Bestuur en Leden der *Nederlandsche Vereeniging van Vetplantenverzamelaars „Succulenta”* zijne hartelijkste en welgemeende wenschen voor een gelukkig Nieuwjaar.

Moge de Vereeniging zich in een steeds toenemenden bloei verheugen.

Moge het, door samenwerking, aan onze beide Vereenigingen gegeven zijn, de liefde voor onze bedoornde vrienden steeds verder te ontwikkelen.

Moge onze liefde voor de Cactussen bijdragen tot het nauwer toehalen der vriendschappelijke betrekkingen tusschen onze beide landen.

Namens het Bestuur,

Mevr. VERPLANCKE DE DIEPENHÈDE,

Château des Fougères,
Melle-lez-Gand.

Voorzitster.

15 December, 1931.

Voor hun sympathieke Nieuwjaarswensch betuigen wij onzen Belgischen collega's onzen hartelijken dank.

Het spreekt wel vanzelf, dat het ook onze innige wensch is, zooveel mogelijk met den Bond samen te werken, ter bevordering onzer gemeenschappelijke liefhebberij en ter versterking der vriendschapsbanden tusschen Noord en Zuid.

Met onze wederkerige wenschen voor 1932.

Bestuur N. V. v. V. „Succulenta”.

BUITENLANDSCH NIEUWS.

Engeland. Uit Engeland kregen we bericht, dat *Zaterdag* den 28^{en} November 1931, op een door over de 50 personen bezochte vergadering, besloten is tot oprichting van een Britsche vereeniging van vetplantenliefhebbers. De vereeniging werd gedoopt „**The Cactus and Succulent Society of Great Britain**”. Er werd een voorloopig Comité gevormd met den heer E. Shurly als Secretaris, dat tot 1 Maart a.s. in actie zal zijn, wanneer de zaak definitief geregeld zal worden. De contributie is voorshands vastgesteld op 10/— Sh. per jaar voor gewone leden en 5/— Sh. voor huisgenoot-leden. De Britten hopen zoo spoedig mogelijk met een tijdschrift voor den dag te komen.

We roepen onze jonge Zustervereniging aan gene zijde van de Noordzee een hartelijk welkom toe en zenden haar onze beste wenschen bij de intrede van het jaar 1932. Hulde aan den heer Shurly, die tot de oprichting van „The Cactus & Succulent Society of Great Britain" zooveel heeft bijgedragen!

Aan H.H. Cactushandelaars en Uitgevers van literatuur op succulentengebied in binnen- en buitenland.

De Secretaris van de jonge Britsche vereniging zag zich gaarne in het bezit gesteld van *prijzlijsten* en *catalogi* van Cactussen en andere vetplanten (planten en zaden) en *prospecti* van boeken, die voor den vetplantenliefhebber van belang zijn. Van eiken catalogus etc. gelieve men *drie* exemplaren te zenden.

Adres: E. Shurly Esq.,
 „Pilatus", The Mall,
 Park Street Lane,
 Nr. St. ALBANS,
 ENGELAND.

Zuid-Afrika. In het November-no. 1931 van het Amerikaansche tijdschrift „Desert" wordt de oprichting van een Zuid-Afrikaansche vereniging van vetplantenverzamelaars aangekondigd. Volstaan we thans met de mededeeling, dat het initiatief tot de oprichting is genomen is door Mevr. D. Van der Bijl, Great Brak River (Kaaap-Provincie), die haar sporen reeds heeft verdiend op succulentengebied. Aan de oprichters alvast onze hartelijke gelukwenschen. In het volgend nummer komen we uitvoerig op onze Z.-Afrikaansche Zustervereniging terug.

M. K.

BESTUURSMEDEDEELINGEN.

Uitnoodiging tot bijwoning van de Algemeene Vergadering te houden op **Zaterdag 23 Januari 1932** in een der zalen van het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht, Mariaplaats, des namiddags 2 **uur precies.**

Punten van behandeling:

1. Opening.
2. Notulen.
3. Ingekomen stukken.

4. Verslag van de Secretaresse.
5. Verslag van den Penningmeester.
6. Verkiezing van bestuursleden wegens periodiek aftreden van Mejuffrouw M. C. Karsten en den Heer S. P. C. van Romunde. Zij zijn terstond herkiesbaar.
7. Benoeming van leden der commissie voor Kasverificatie (Art. 25 van het Huish. Reglement).
8. Begrooting 1932.
9. Behandeling van ingekomen voorstellen.
10. Bespreking inzake het houden eener Zomervergadering.
11. Rondvraag.
12. Sluiting.

Toelichting punt 6.

Candidaten : Mej. M. C. Karsten en de Heer S. P. C. van Romunde.

Toelichting punt 9.

Voorstel Kring Den Haag. Het zonder machtiging des makers in andere boeken of periodieken verveelvuldigen van teekeningen of foto's, afgestaan ter reproductie in het orgaan der Vereeniging.

Prae-advies H. B. Nagegaan zal worden of hieromtrent wettelijke voorschriften bestaan. Nadere uiteenzetting ter vergadering.

Voorstel Kring Den Haag. Wijziging Art. 9, 2de alinea v. h. Huish. Reglement. „Van het besluit tot ontzetting wordt aan den betrokkene een met redenen omkleed bericht gezonden, onderteekend door den Voorzitter, den Secretaris en tenminste nog één bestuurslid.“

Toelichting. Het komt gewenscht voor, een bestuursbeslissing met voor den betrokkene 200 ver strekkende gevolgen als royement op grond van dit artikel de eigenhandige onderteekening van den Voorzitter en ten minste twee bestuursleden te doen dragen.

De in de bestaande alinea voorkomende woorden „zoo spoedig mogelijk" zijn als overbodig, weggelaten. Er schijnt geen reden het Bestuur in deze tot bijzonderen spoed te verplichten,

Prae-advies H. B. Wij kunnen ons met het voorstel vereenigen, behalve met de onderteekening door *drie* bestuursleden. Volgens Art. 7 der Statuten vertegenwoordigen de Voorzitter en de Secretaris de vereeniging zoowel in als buiten rechten en worden deze twee functionarissen wel competent geacht een bedoeld besluit te teekenen.

Voorstel Kring Groningen. Het Bestuur verstrekke raambiljetten als reclame-materiaal

Prae-advies H. B. Nagegaan zal worden welke kosten hieraan verbonden zijn en of de toestand der financiën een dergelijke uitgaaf toelaat.

Voorstel Kring Groningen. Het Bestuur verstrekke een nieuwe ledenlijst of aanvullingsbladen op de laatst uitgegeven lijst.

Prae-advies H. B. Wat de uitgifte van een nieuwe ledenlijst betreft, verwijzen wij naar het in dit nummer voorkomende artikel. Het verstrekken van aanvullings-

bladen heeft geen zin meer, daar onze voorraad ledenlijsten uitgeput is. Het laten drukken van aanvullingsbladen brengt, gezien de vele aanvullingen en wijzigingen, bijna evenveel kosten met zich als het opnieuw drukken van de lijst.

Voorstel van het Hoofdbestuur. Het niet meer uitgeven van een ledenlijst.

Toelichting zie Prae-advies bij voorstel van Kring Groningen.

De leden worden erop attent gemaakt, dat door bijzondere omstandigheden de vergadering niet op 30, doch op 23 Januari zal gehouden worden.

UITGIFTE LEDENLIJST.

Naar aanleiding van het Bestuursvoorstel om voortaan geen ledenlijst meer uit te geven, diene de volgende toelichting.

Door de stijging van het ledental wordt onze ledenlijst een omvangrijk boekdeel. Het drukken van deze lijst, vermeerderd met de portokosten, vraagt aan onze Vereeniging een offer van ongeveer *f*400.—. Het Bestuur is van meening, dat dit offer wel een beetje *zwaar* is, temeer daar het Bestuur de overtuiging heeft, dat het meerendeel der leden geen prijs stelt op het behoud dezer lijst. De zekerheid hebben wij echter niet en om nu alle leden in de gelegenheid te stellen hierover hun oordeel uit te spreken noodigen wij de leden, die prijs stellen op het behoud der lijst, uit vóór 20 Januari a.s. hiervan aan het Secretariaat kennis te geven. (Een naamkaartje is voldoende).

De Kringbesturen worden erop attent gemaakt, dat het in onze bedoeling ligt, dat zij door ons in het bezit worden gesteld der adressen van de leden van den Kring, afgedrukt op kaarten (dus een compleet kaartstelsel).

Indien ons voorstel op de Algemeene Vergadering aangenomen mocht worden, dan bestaat er voor hen, die gaarne in het bezit wenschen te zijn van de adressen van alle leden per 1 Januari '32, gelegenheid deze aan te vragen bij de Firma VAN DRUTEN tegen betaling van *f* 10.—. Hiervoor ontvangt men dan de adressen afgedrukt op kaarten.

RECTIFICATIE HUISH. REGLEMENT.

De leden, die in het bezit zijn van de Statuten en Huish. Reglement voorzien van een gekleurd omslag, worden verzocht de volgende aanvulling aan te brengen. Bladzijde 18, Art. 30 sub. b. achter ruilaanbiedingen te laten volgen „en dergelijke”.

CONTRIBUTIE 1932.

Wij verzoeken den leden beleefd de verschuldigde contributie over 1932 in de maand Januari op onze giro rekening No. 133550 ten name van „Penningmeester" v/d Ned. Ver. v. Vetplantenverzamelaars „Succulenta" te Heesch, te doen storten.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

6e Jaarvergadering op Vrijdag 22 Januari in gebouw „Koningin Wilhelmina", Prinsengracht 1015.

1. Opening. 2. Jaarverslag Secretaris. 3. Jaarverslag Penningmeesteresse. 4. Benoeming Kascommissie. 5. Verkiezing van een lid van het bestuur. Mej. Druyvensteijn is aan de beurt van aftreden. 6. Benoeming vertegenwoordigers voor de algemeene vergadering Utrecht. 7. Pauze. 8. In gebruikneming van eigen bibliotheek. 9. Lezing met lichtbeelden door Mej. M. N. Stork over het onderwerp „Uit het bloemenleven". 10. Rondvraag en sluiting.

H. WITTE, *Secretaris*.

Kring 't Gooi.

Op Vrijdag 11 Dec. j.l. vond de door de voorloopige commissie georganiseerde propaganda-avond plaats.

De voorzitter der Ned. Ver. „Succulenta", de heer de Ringh, opende de bijeenkomst en zette het doel van den avond uiteen. Dit doel is tweeledig ; n.l. propaganda voor „Succulenta", voor den Kring 't Gooi en propaganda voor het kweken van vetplanten. Het resultaat van spreker's betoog was, dat één der aanwezigen zich als lid van „Succulenta" liet inschrijven, terwijl eenige andere aanwezigen toezegging deden, tot den Kring te zullen toetreden.

Hierna hield de heer de R. een zeer interessante lezing, waaruit bleek, dat men ook in de huiskamer heel goed succulenten kan kweken, mits men goede soorten kiest en men zich door deskundigen laat voorlichten over kweekwijze, e.a.

In de *pauze* circuleerden eenige foto's en boeken.

Na de *pauze* vertoonde de inleider een serie mooie lantaarnplaatjes, hoofdzakelijk gemaakt naar zijn eigen planten. Hieruit bleek overduidelijk, welke schitterende exemplaren er onder de succulenten zijn.

Met een opwekking, om zooveel mogelijk leden te werven, besloot hij zijn lezing.

De voorloopige voorzitter, de heer Peursum, dankte onder applaus der aanwezigen den Heer de Ringh voor het gesprokene en vertoonde, waarna hij de propaganda-avond sloot.

Het voorloopig bestuur heeft 18 Dec. vergaderd en besloten de definitieve oprichting-vergadering te houden op Vrijdag 15 Jan. '32. Aanvang 8.15 uur in 't zaaltje der Openbare Leeszaal te Hilversum, ingang Veerstraat.

De agenda luidt als volgt:

1. Opening, 2. Notulen propagandavergadering, 3. Ingekomen stukken.

4. Benoeming definitief Bestuur. 5. Bespreking voorstellen Jaarvergadering „Succulenta" te Utrecht. 6. Benoeming afgevaardigden Jaarvergadering. 7. Rondvraag en sluiting.

In de pauze zullen verschillende door de leden afgestane planten gratis verloot worden onder de *Kringleden*, terwijl tevens gelegenheid bestaat enkele photo's en boeken te bezichtigen.

Het voorloopig bestuur bestaat uit de heeren: N. J. Peursum (voorzitter), H. P. Bendien, P. H. Lensselink (secretaris), Klaaskampen 13 te Laren (N. H.), W. Chr. Beekman en P. Loesberg.

Leden van „Succulenta" in 't Gooi worden verzocht allen deze belangrijke vergadering te bezoeken en introducé mede te nemen.

Namens het voorloopig Bestuur,

P. H. LENSSELINK, Secr.

Kring 's-Gravenhage.

EDUARD BECHT

Nadat hij nog zijn gewone bureauwerkzaamheden had verricht, is op den avond van 16 December de Heer Eduard Becht overleden.

Dit ontstellend bericht heeft de Kring 's-Gravenhage met groote ontroering vernomen.

Wat het plotseling heengaan van een man als de Heer Becht, vooral voor zijn vrouw, doch ook voor zijn vrienden beteekent, weet ieder, die het voorrecht had den Heer Becht persoonlijk te kennen. Ieder kringlid gevoelt het groote verlies, dat de kring lijdt en ieder kringlid weet, dat een leegte is ontstaan, die niet vervuld zal kunnen worden.

Bij de begrafenis waren velen uit onzen kring tegenwoordig. Een der vrienden van het departement van den overledene schetste den Heer Becht als ambtenaar, als kunstenaar en als mensch. De leden van den Haagschen kring kennen den Heer Becht niet als ambtenaar en ook niet als kunstschilder, hoewel het de kunstenaar in hem was, die zich tot onze planten voelde aangetrokken. De kring kende den heer Becht alleen als mensch; en het is ook alleen als mensch, dat hij zich een plaats in onzen kring en in het hart van velen onzer heeft veroverd. Zijn handelend optreden, zoodra hij meende, dat iets verbeterd of veranderd moest worden; zijn onvermoeide toewijding, wanneer hij kon bijdragen tot den bloei van Succulenta of tot het welslagen van een kringbijeekoms, waren oorzaak, dat hij een bijzondere plaats in onze vereeniging innam; doch zijn buitengewone karaktereigenschappen, zijn welwillende gezindheid en vriendelijke voorkomendheid jegens ons allen maakten dat ieder van hem hield en dat we hem z er zullen missen.

Den Haag, 20- 12 '31.

J. J. E. v. D. THOORN.

Kring 's Gravenhage.

Op de kringvergadering van 12 December moest worden voorzien in de vacature van voorzitter, ontstaan door het bedanken van den Heer Verbeek Wolthuys. De kring betreurt het ten zeerste, dat de Heer Verbeek Wolthuys geen lid meer is van Succulenta en dientengevolge opgehouden heeft lid van de afdeling

's Gravenhage te zijn. De Heer Verbeek Wolthuys heeft bijna zes jaren het voorzitterschap op voortreffelijke wijze bekleed. Zijn beuzenheid en groote kennis van succulenten maakte, dat de kringbijeekkomsten altijd de moeite van een bezoek waard waren, ook al stond er niets bijzonders op de agenda.

Tot voorzitter werd gekozen de Heer C. Bommeljé. Deze verklaarde zijn beste krachten te willen wijden aan den groei en den bloei van den kring. De Heer Bommeljé is een der oudste leden van Succulenta en een der oprichters van den kring. Behalve een uitstekend kweeker met een bijzonder talent voor het zaaien van cactussen is de Heer Bommeljé ook geen vreemdeling op het gebied van het wetenschappelijke gedeelte van onze liefhebberij.

Door den kring werden twee voorstellen gedaan, welke ter behandeling op de Algemeene Ledenvergadering aan het bestuur zullen worden toegezonden.

Besloten werd van de volgende bijeenkomst een lichtbeeldenavond te maken. De Heer de Smit heeft een serie van zijn mooie lantaarnplaatjes ter beschikking gesteld, welke door den Heer Bommeljé zullen worden toegelicht.

Introducé's en belangstellenden zijn zéér welkom.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

Kring 's-Gravenhage.

Vergadering op *Zaterdag* 16 Januari 1932 des avonds precies 8 uur in zaal 6 van het gebouw Amicitia, Westeinde 15.

Agenda:

Opening. Notule vorige vergadering. De Algemeene Ledenvergadering op 23 Januari. Jaarverslag van de secretaresse. Rekening en verantwoording van de penningmeesteresse. Verkiezing van een bestuurslid, wegens periodiek aftreden van den Heer C. Bommeljé. Deze is terstond herkiesbaar.

Vertooning van lichtbeelden naar foto's van den Heer de Smit, toegelicht door den Heer Bommeljé.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

Kring Groningen en Omstreken.

Op de vergadering van 8 Dec. werden de periodiek aftredende bestuursleden bij acclamatie herkozen.

Met het oog op het eenjarig bestaan van den kring werd besloten aan de eerstvolgende vergadering een eenigszins feestelijk karakter te geven.

Door den secretaris was ter bezichtiging een reuzen exemplaar van *Melocactus communis* meegenomen. Deze plant was in Augustus met nog 8 soortgenooten uit Curaçao meegebracht, 7 daarvan waren reeds naar den vuilnisemmer verhuisd, de twee overblijvende zijn dan in. het bezit van den secretaris. Het meegebrachte exemplaar was uiterlijk kerngezond, doch van binnen geheel vergaan.

Hij drong er bij de leden, die kennissen op Curaçao hebben, op aan, steeds kleine planten te importeeren, of nog liever zaad. Een meegebracht cephalium van een *Melocactus* werd door een der dames onderzocht en bleek nog 20 rijpe zaadbessen te bevatten, welke onder de leden werden verdeeld.

Na uitreiking van een nieuw gedrukt Reglement met bijgevoegde ledenlijst, werd de vergadering gesloten.

De Secretaris J. FOKKINGA.

Kring Groningen en Omstreken.

Vergadering op 12 Januari 1932 's avonds 8 uur in 't Victoria Hotel te Groningen.

Voor deze vergadering, welke van wege het éénjarig bestaan een feestelijk karakter zal dragen, kan het Bestuur echter geen introductie verleenen, redenen waarom het den Leden verzoekt eventueel gegadigden wel mede te brengen en dan als Donateur(trice) te doen inschrijven.

Agenda:

1. Opening. 2. Notulen en Ingekomen stukken. 3. Jaarverslag Secretaris en Penningmeester. 4. Lezing met lantaarnplaatjes 5. ? ? 6. Pauze. 7. Lezing met lantaarnplaatjes. 8. ? ? 9. Rondvraag. 10. Sluiting.

Niemand verzuime deze vergadering.

De Secretaris J. FOKKINGA,
Buiten Damsterdiep 98, Groningen.

Kring Haarlem en Omstreken.

Vergadering op Vrijdag 15 Januari 1932, 's avonds 8 uur in Hotel Lion d'Or, Kruisweg, Haarlem.

Agenda:

1. Opening. 2. Ingekomen stukken. 3. Verkiezing kascommissie. 4. Jaarverslag Secretaris en Penningmeester. 5. Bestuursverkiezing (volgens art. 10 van het Huishoudelijk Reglement is het Bestuur terstond herkiesbaar). 6. Bespreking tentoonstellingsplannen en verkiezing tentoonstellingscommissie. 7. Rondvraag en sluiting.

W. J. VAN ESSEN, Secretaris,
Bloemendaal (post Santpoort),
Joh. Verhulstweg 34.

Kring Haarlem en Omstreken.

De laatste vergadering van 1931 stond in het teeken van druk bezoek en warme belangstelling. Niet alleen gaven vele leden blijk van hun medeleven met onzen Kring, doch wij zagen vele nieuwe gezichten in ons midden, Als propaganda vergadering mag deze bijeenkomst alleszins geslaagd heeten. Wij boekten als winst 3 nieuwe leden der vereeniging tevens kringleden en 1 donatrice. Zeer zeker is deze ledenaanwas voor het grootste deel te danken aan de aangename en leerzame causerie door den heer Romeijn, hortulanus te Utrecht, die allerlei wetenswaardigheden kwam vertellen uit het wondere leven van onze vetplanten. Spreker behandelde achtereenvolgens den bouw, de geografische verspreiding, de indeeling, het zaaien, importeeren, kasplanten. Voor de hoogsucculente Mesems (Lithops, Conophytum, Odontophorus, Gibbaeum e. a.) vroeg spreker meer in het bijzonder de aandacht en gaf vele nuttige en practische wenken betreffende het zaaien, het grondmengsel en de standplaats. De boeiende voordracht werd met het vertoonen van een serie prachtige lantaarnplaatjes besloten.

De vragen, die spreker, naar aanleiding van het naar voren gebrachte, bereikten, konden helaas, door gemis aan tijd, niet meer mondeling beantwoord worden doch de Heer Romeijn beloofde beantwoording in ons Maandblad.

Enige leden waren zoo welwillend geweest een gedeelte hunner plantenver-

zameling, ter opluistering mee te brengen, welke planten, waaronder enkele mooie winterbloeiers, zeer de aandacht trokken.

Bij de rondvraag vestigde de secretaris de aandacht der leden op „Volck", het bestrijdingsmiddel tegen vele parasieten bij de vetplanten en vertelde een en ander over zijn bevindingen bij de bestrijding van blad-, wol- en wortelluis en roode spin.

Met een woord van opwekking sloot de voorzitter deze Decemберvergadering.

W. J. VAN ESSEN, *Secretaris*.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

Gerrit Welling, v/h. Helmond, thans Aarle-Rixtel, p/a. den Heer Dijkhuizen, Overbrug.

H. A. Wijkhuizen, Haarlem, v/h. Zijlweg 80, thans Raamvest 57.

Mevr. Ubink-Lunenberg, v/h. Zeegse (Drenthe), „De Boschhoek", thans Haren (Gron.), „De Wilg".

G. Fransen, v/h. Schiedam, Boerhavenlaan 47a, thans Rotterdam, Mathenesserdijk 49 B.

Mej. E. Geertzema, Stud., Utrecht, v/h. Prins Hendriklaan 11, thans Mariahoek 7.

A. de Boer Jzn., Zwolle, v/h. Alexanderstraat 11, thans Watersteeg 146.

OVERLEDEN.

Ed. Becht, 's-Gravenhage, Malakkastraat 214.

NIEUWE LEDEN.

A. Nonnekens, Amsterdam W., Osdorperweg 130.

Mevr. D. P. de Vos-Leeuwenburgh, 's-Gravenhage, Prins Mauritslaan 12.

Lameijer, Zaadhandel, Zuiderdiep, Groningen.

L. J. Berkhout, Haarlem, Weltevredenplein 55.

P. Berkhout, Haarlem, van 't Hoffstraat 17.

N. Ronde, Haarlem (Noord), Eschdoornstraat 47.

Mej. Jane van den Berg, Hengelo (Ov.), Oude Molenweg 22.

J. C. P. Jansen Verplanke, Kruijningen (Z.), Markt B 92.

M. L. van den Hoek, Leiden, Witte Singel 99.

J. H. Wamelink, Nieuwer-Amstel, Amsteldijk 110.

S. Quispel, Rotterdam, Oostzeedijk 69 a.

Mevr. E. E. Bruining-Zwaai, Voorst (bij Zutphen), „De Bongerd".

Buitenland.

Curt Backeberg, Volksdorf (Bez. Hamburg), Im Sorenfelde 15. (Duitschland).

Okamura Isaburo, 79 Shiratoricho, Atsuta, Minamiku, Nagoya (Japan). (1931)

RECTIFICATIE.

M. Goldsmid, Laren (N.-H.), Naarderstraat 16 (in plaats van Noorderstraat).

BIBLIOTHEEK.

Adres : Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

NIEUWE AANWINSTEN.

Nederlandsch.

100. J. Y. Krook. Handboek tot de kennis, voortkweeking en behandeling van alle tot heden bekende CACTUS-SOORTEN in haren ganschen omvang. 1854.

Engelsch.

99. I. B. Pole Evans. OUR ALOES : their History, Distribution & Cultivation. Reprinted from *The Journal of the Botanical Society of South Africa*. Part V., 1919.

RUILRUBRIEK.

N. B. Het Secretariaat zit erg verlegen om nog eenige exemplaren van het Januari-nummer 1931 van „Succulenta”, waarvan de oplage totaal uitgeput is. Zijn er leden, die dat nummer overcompleet hebben en het ons zouden willen afstaan? Bij voorbaat hartelijk dank!

Men adresseere de nrs. aan : M. KARSTEN, Secretaresse „Succ.”,
Terburg (Gelderl.).

Aangeboden: 300 zaden van Echinocactus tetracanthus, 500 zaden van E. submammulosus, in ruil voor zaden van andere Cactussoorten of zaailingen, uitgezonderd Etus Ottonis, E. Fiebrigii, Echinopsiszaden en E. Eyriesi.

J. ZANDVLIET,
Laan v. N.O. Einde 37, Voorburg.

VRAGENBUS.

Waarom is in het October-nummer 1931 van „Succulenta” een noot geplaatst om de leden erop opmerkzaam te maken, dat de ruilrubriek *uitsluitend voor ruil-aanbiedingen* bestemd is en degenen, die iets te koop aan te bieden hebben, van de advertentie-rubriek gebruik moeten maken, waarvoor tarieven bestaan?

Het Huish. Reglement, art. 30, spreekt van ruilaanbiedingen en „dergelijke”. Tot nu toe werden „te koop aanbiedingen” van liefhebbers gratis geplaatst. Misbruik werd niet gemaakt.

J. J. E. v. D. TH.

Antwoord:

Het Bestuur is van meening, dat het plaatsen van „te koop aanbiedingen” in de ruilrubriek niet in het belang van de Vereeniging kan worden geacht. Het bemoeilijkt het werven van adverteerders en kan aanleiding geven, dat adverteerders het contract opzeggen. Als ze lid zijn, kunnen ze dan ook van de ruilrubriek gebruik maken om hun artikelen gratis „te koop aan te bieden”, al is het dan ook in meer bescheiden vorm.

Onder het „en dergelijke” achter ruilaanbiedingen kan in de eerste plaats worden verstaan „te koop aanbiedingen” van artikelen, welke niet in den handel zijn, zoals bijv. „Succulenta”, en verder het „te koop” vragen.

De „te koop aanbiedingen”, die tot nu toe gratis geplaatst werden, zijn aan de aandacht van de Redactie ontsnapt.

De noot is geplaatst naar aanleiding van de *vele* ingekomen aanvragen om plaatsing van „te koop” aangeboden artikelen.

Over dit onderwerp kan, indien het antwoord niet bevredigt, een bespreking op de *e. v.* Algemeene Vergadering gehouden worden.

MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPIANTENVERZAMELAARS
OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening
No. 133550 - HEESCH bij Oss.

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat
Adres:

Mej. M. C. KARSTEN,
TERBORG.

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; S. P. C. VAN RÖMUNDE, *Penning-
meester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis;
J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

ALOË'S.

VIII.

We waren met het historisch overzicht gekomen tot ongeveer 1880 (Zie Succ. 1931 n°. 6). In dat jaar publiceerde J. G. Baker in het Journal of the Linnean Society een nieuwe monographie der Aloëfamilie, Zijn beschrijvingen berustten voornamelijk op planten uit den botanischen tuin te Kew en de groeiplaatsen hiervan waren niet met zekerheid bekend. In dien tijd hechtte men daaraan trouwens nog niet zooveel waarde en was men al erg tevreden als men de soorten zelf had. Pas later is men gaan inzien van hoeveel belang de kennis is van de geografische verspreiding en thans wordt de vindplaats van alle importen dan ook nauwkeurig bijgehouden. Ernstige kultuurfouten worden zodoende tevens vermeden, want het maakt toch een geweldig verschil uit of een plant afkomstig is uit een kuststreek, of wel dat ze duizenden mijlen hooger op in het typische woestijnlandschap wordt aangetroffen. Ook is men zodoende te weten gekomen, dat er soorten zijn met een zeer ruim verspreidingsgebied en andere, die slechts op enkele plaatsen voorkomen. En het zijn juist deze laatste, waarvan men bij een meer nauwkeurig terreinonderzoek telkens weer nieuwe soorten vindt. In een druk bezocht en botanisch tamelijk goed bekend gebied als het Kaapland is, worden nog herhaaldelijk ontdekkingen gedaan, zooals onze lezers weten uit het artikel van den heer van Balen (Succ. 1931 n°. 11 en 12). In het bovengenoemde werk beschrijft Baker in het geheel 86 soorten Aloë's, waarvan 61 uit Zuid-Afrika en Pole Evans,

die deze in 1919 nog eens critisch heeft nagegaan, komt tot de slotsom, dat hieronder slechts 43 zuivere soorten zijn en de andere, wat hun herkomst betreft, twijfelachtig of synoniemen van reeds bekende soorten. Toch mogen we wel aannemen, dat het overzicht, dat Baker gaf, tot op dien tijd vrijwel volledig was, want de plantentuin te Kew bezat stellig de meest complete verzameling der wereld. Nog tweemaal gaf Baker een nieuwe beschrijving der Aloë's, allereerst in 1896 van de Kaapsche soorten in deel 6 van de Flora Capensis en daarna nog eens in 1898 van de tropische soorten in zijn Flora of tropical Afrika. Het is bij ons niet zoo eenvoudig om met al deze Aloësoorten eens kennis te maken. Wel zijn er den laatsten tijd heel wat in liefhebberscollecties gekomen, maar waar zitten ze en waar ziet men er zooveel mogelijk bijeen om tot een vergelijking te kunnen komen. Want alleen aan beschrijvingen heeft men niet veel. Wel kunnen die dienen om te controleeren of de naam juist is, maar het typische habitusbeeld kan men toch alleen krijgen door de plant, zooals ze daar staat, goed op te nemen. De Hortus te Leiden was zoo vriendelijk me een lijst te verschaffen van de \pm 90 soorten die ze bezit en hieronder schuilen vermoedelijk wel eenige Haworthia's en Apicra's, maar in elk geval bevindt zich daar volop studiemateriaal en hieronder een aantal van de oudere soorten, verder ruilexemplaren van diverse andere universiteitstuinen. Een drietal namen uit deze lijst trok onmiddellijk mijn aandacht nl. Aloë Bortiana, Paxii en Schimperii, omdat dit drietal voorkwam in de correspondentie, die een gevolg is geweest van mijn verzoek, in het Februarinummer 1931 om medewerking van de zijde onzer leden. Het is me niet altijd dadelijk gelukt de diverse puzzles op te lossen, maar dan noteer ik een en ander en soms heel toevallig doet zich een oplossing voor, waardoor ik in staat ben iets naders van de bedoelde planten te vertellen. De heer Krabbendam-Drumpt maakte me attent op *Aloë Bazziana*, die afkomstig bleek van de firma de Laet, maar die ik in de literatuur nog nooit tegengekomen was. Inderdaad zond de heer K. me de catalogus 1926 van genoemde firma, waarin deze naam vermeld stond. Duur waren ze niet, zoodat ik vermoedde, dat ze makkelijk stekt of dat de Laet ze uit zaad gekweekt had. Maar met dat al kon ik deze soort nergens vinden. Gelukkig schreef de heer K. erbij, dat de plant, welke hij bezit, wel iets doet denken aan de plant op de foto van Aloë striata = Hanburyana, zooals die staat afgebeeld op pag. 255

van Succ. 1930. En dit bracht me op de gedachte in de buurt van *Aloë striata* eens naar bastaardplanten te gaan zoeken. Daar vond ik *Aloë Bortiana*, als zijnde door Terracciano in 1897 beschreven uit den plantentuin van Palermo. Van een vriend, mede-botanicus, die op een boekverkoop een heele stapel Botanische Centralblätter gekocht had en die zich zelf voor dit deel der plantkunde niet interesseert, had ik alle succulentenreferaten gekregen en daar zat dat artikel van Terracciano nu juist bij. Hierin heet de plant echter *Aloë Borziana n. sp.* dus weer een andere schrijfwijze, maar deze naam is door den auteur zelf gegeven en is dus de goede. Uit de toevoeging n. sp. blijkt, dat T. meende met een nieuwe soort te doen te hebben, waarvan hij zegt, dat ze te Palermo in den tuin groeit en dat het vaderland onbekend is, maar dat ze waarschijnlijk uit Abessynië komt. Dit laatste kan niet waar zijn, want uit de bloeiwijze blijkt, dat ze thuis hoort onder de groep der *Paniculata*, d.i. met pluimvormige bloeiwijze en die is typisch Zuid-Afrikaansch. Het worden flinke planten, met gestreepte en gevlekte bladeren, zoodat er behalve het striatakenmerk ook wel iets van *Aloë saponaria* in zou kunnen zitten en nu treft het alweer, dat de heer Krabbendam bij een ander liefhebber een *Aloë* zag, die daar onder den naam *A. saponaria* doorging, maar die precies op zijn *A. Borziana* geleek. Ten overvloede zegt Berger nog, dat de *Aloë Borziana* een tuinhybride is, met buitengewoon dikke bladeren, die herhaaldelijk uit de zaden van *A. striata* is opgekweekt. Of nu werkelijk *A. saponaria* de andere stamouder is, kan alleen door opzettelijke proeven worden uitgemaakt, maar overal, waar beide soorten in elkanders nabijheid voorkomen treden talrijke hybriden op, waarvan de bladeren steeds randstekels bezitten, en dus geen zuivere *striata*'s kunnen zijn. Of in de natuur spontane kruisingen tusschen beide soorten bekend zijn weet ik niet. Misschien kunnen onze Zuid-Afrikaansche vrienden hier een antwoord op geven. De mogelijke vindplaats zou dan moeten zijn Z.O. Kaapland ten N. van de Algoabaai. *Aloë saponaria* heeft haar grootste verbreiding in Natal en *A. striata* komt meer zuidelijker hiervan in de Kaap-provincie voor.

Een tweede plant van dezelfde herkomst, namelijk uit den plantentuin van Palermo is * *Aloë Paxii*, eveneens als nieuwe soort door

* Voor een plant, beteekent hybride.

Terracciano beschreven, maar zonder twijfel een hybride, die ter plaatse ontstaan is. De heer Meijer te Amsterdam maakte me op deze soort opmerkzaam en stond me er een exemplaar van af. Bij navrage bleek de plant gekocht te zijn bij den heer Kloezeman te Amsterdam, die het zaad ervan uit Italië had betrokken. Dat klopte dus prachtig. Van deze plant vinden we vermeld, dat ze in betrekkelijk weinig jaren in de tuinen van Ligurie zeer algemeen geworden is, waar ze in het voorjaar bloeit met groote bloemtrossen en prachtig vuurroode bloemen. Doordat ze gemakkelijk zijscheuten maakt, kan ze snel worden vermeerderd. De plant is een aanwinst voor de verzameling. Doordat het een bastaard is, valt het niet gemakkelijk een nauwkeurige beschrijving te geven, want ik vermoed, dat ze op het zaadzakje alleen den naam schrijven van de plant, waarvan het zaad afkomstig is, maar niemand weet welke vermenging er nu weer heeft plaats gehad. En zoo nadert de plant, die ik thans voor me heb staan meer het arborescens-type, doordat ze een stam maakt. De bladeren zijn prachtig donkergroen met lichter gekleurde vlekken er in van daar den bijnaam: *marmorata* en de tanden langs den rand waren van den zomer roodbruin. Nu zijn ze groen en dit zal wel een gevolg zijn van de minder sterke lichtintensiteit. De bladeren moeten tot ongeveer twee derde van hun lengte getand zijn. Dit gaat bij deze plant ook niet heelemaal op, maar de verklaring gaf ik reeds boven. In elk geval is er van het striatatype niets meer over.

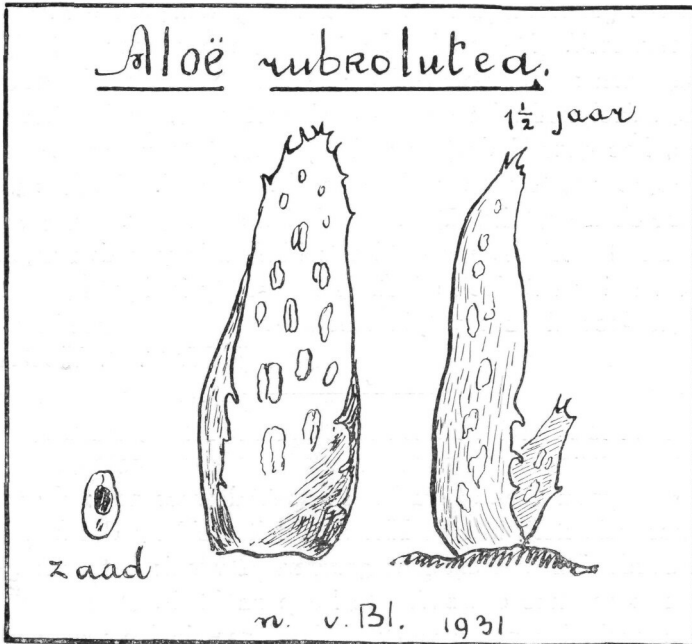
Dit is wel het geval met een derde bastaard, welke ik ontving van den heer Neervoort v. d. Poll uit Lausanne, namelijk **Aloë Schimpen*. Deze doet nog heel sterk aan striata denken wat het model betreft, alleen zijn de bladeren behalve gestreept ook nog voorzien van wazige witte vlekken en is de witte hoornrand getand. Deze hybride is waarschijnlijk ontstaan in den plantentuin te Berlijn, waar ze als *lineata* te boek stond. Dit kan echter een eenvoudige naamsverwarring zijn, daar *striata* en *lineata* hetzelfde beteekenen, namelijk van strepen voorzien. Als deze plant in de zon staat wordt ze langs den witten hoornrand roodachtig. *A. Schimperi* is een aardig plantje en geen al te wilde groeier en die moeten we juist voor onze verzamelingen hebben.

Van hetzelfde adres kreeg ik een **Aloë polyacantha* (veel-doorinig). Deze lijkt echter zoo sprekend op *Aloë striata*, dat het

* Voor een plant, beteekent hybride.

zonder twijfel een variëteit hiervan is. De vlekjesteekening is nog wat flauwer dan van de vorige soort en de tandjes der rand zijn zelfs kleiner. Het heeft geen zin voor elke afwijking een afzonderlijken naam te verzinnen, want dan is het eind weg.

Nu ik toch aan de puzzlerubriek bezig ben, kan ik gelijk nog een andere soort bepreken, die eveneens een antwoord was op mijn verzoek om medewerking. De heer van Blommestein, Amsterdam schreef me, dat hij o. m. uit geïmporteerd zaad had opgekweekt een Aloë nibrolutea en vroeg me, wat dat latijn beteekende. Daar wist geen enkele latinist raad mee, en dat is begrijpelijk, want het is een schrijffout geweest, die op den langen weg van verzender naar kweeker ontstaan is, op de bekende wijze, waardoor al meer „nieuwe soorten" in de wereld gekomen zijn.

De soort heet *A. rubrolutea* Schinz = roodgeel, naar de bloemkleur (synoniem *A. Schinzii* Baker), Schinz, een Zwitsersch botanicus, gaf de eerste beschrijving dezer soort in 1896 en vermeldt, dat ze groeit in Groot Namaland, Hereroland en de Kalahari. Ze heeft dus een groot verspreidingsgebied en is na *Aloë dichotoma*. (Zie Succ. 1931 n°. 6) de grootste soort, die daar groeit. De krachtige rechtopstaande stam, die grootendeels met afgestorven

bladeren bedekt is, wordt volgens Schinz $1\frac{1}{2}$ M. hoog, maar volgens Dinter 8 voet, dus $2\frac{1}{2}$ M. hoog en volgens schatting naar foto's moeten er wel exemplaren van $3 - 3\frac{1}{2}$ M. voorkomen. Dinter zegt evenwel, dat reeds tamelijk jonge planten bloeien en zoo kunnen de verschillen in hoogte makkelijk verklaard worden. De zaailingen hebben talrijke langwerpige witte vlekjes op de bladeren. De randstekels staan afzonderlijk, ook bij volwassen planten, en zijn niet door een hoornlijst met elkaar verbonden. De heer van B. schreef erbij, dat zijn zaailing in klei best groeit en mooi overwaasd is. Een tweede in gewonen tuingrond was helder groen, zonder waas en spichtiger. Hij merkt verder nog op, dat bovengenoemde *A. rubrolutea* als zaailing reeds werkelijk verschillend is van *A. saponaria*. *Davyana* en *succotrina*.

Dat het grondmengsel invloed heeft op den groei der zaailingen spreekt vanzelf. Persoonlijk bevinden we ons voor zaailingen het best met een mengsel van klei (uit aardappelbakken) fijn gewreven met een deel turfmolm en een deel grof zand, en het is een lust te zien, hoe gezond de jonge plantjes er bij staan en wat een flinke geelgetopte wortels ze maken in dit mengsel. Oudere planten hebben echter wat krachtiger voedsel nodig en voor hen maken we klaar 1 deel kompost (dat is bladaarde van den mesthoop) 1 deel zand en 2 deelen klei. Een weinig kalkpuin voegen we als regel door al onze vetplantenaarde.

J. M. v. D. HOUTEN.

GEMAKKELIJK BLOEIENDE ZAAILING-CACTUSSEN.

Zoo langzamerhand breekt de zaaitijd weer aan; de mooiste tijd voor vele liefhebbers. Het aantal liefhebbers dat aan *zaaien* doet, wordt dan ook elk jaar grooter. Evenals het *aantal* kweekers en importeurs dat zaden te koop aanbiedt.

De aangeboden zaden zijn veelal zeldzaamheden welke men als plant moeilijk op den kop kan tikken. En daardoor komt menig een in verleiding uit deze aanbiedingen een z.i. geschikte keuze te doen.

Wij laten in dezen de keuze gaarne aan den liefhebber over en willen liefst niemand beïnvloeden om een andere sortiment te nemen dan men zich had voorgesteld.

Maar toch zouden wij ieder, die wenscht te *zaaien*, in overweging willen geven naast zijn eigen keuze ook eens een portie zaden van een gemakkelijk bloeiende cactussoort te bestellen.

Het voordeel is hier meerzijdig: Het zaad dezer soorten kiemt in den regel beter dan van andere cactussen, zoodat men meer kans van slagen heeft; deze zaailingplantjes groeien doorgaans vlugger, zoodat men meer succes beleeft; de plantjes bloeien gemakkelijker wat het genot ten top doet stijgen.

Uiterst groot is het succes bij het *zaaien* van *Echinocactus minusculus*, en *E. Fiebrigii*, welke bij goede behandeling reeds het eerste jaar na uitzaaiing bloeien.

Echinopsis Eyriesii (midden) en 4 exempl. van *Echinocactus setispinus* uit de collectie van Mej. N. Haan, Hoofddorp.

Hetzelfde kan gezegd worden van: *E. concinnus*, *E. microspermus*, *E. multiflorus*, *E. ottonis*, *E. tabularis*, *Mam. Bocasana*, *M. candida*, *M. carnea*, *M. centricirrha*, *M. coronaria*, *M. elegans*, *M. Klissingiana*, *M. Kunzeana*, *M. pusilla*, *M. pygmaea*, *M. Wildii* en meer andere.

Ook *Echinocactus setispinus* behoort tot de gemakkelijk bloeiende

zaailing cactussen. Wij geven hierbij een kiekje van een viertal dezer zaailingplantjes in vollen bloei, uit de collectie van Mej. N. Haan te Hoofddorp.

Kleine plantjes zijn het nog maar, doch geven ze geen lieflijk beeld? Wat kunnen enkele tientallen van deze zaailingen geen weken lange vreugde verschaffen. Tusschen de andere planten gezet herscheppen ze de geheele collectie in één bloemenweelde.

En wat bovendien de waarde van zoo'n partijtje zaailingen nog verhoogt? Dat bij zoo'n partijtje planten van één soort meestal eenige verscheidenheid in ontwikkeling, vooral in bedoorning, valt op te merken. Bezieet men onze foto nauwkeurig, dan zijn alle vier plantjes min of meer verschillend van elkaar. En hoe grooter het aantal planten van één soort is, des te rijker is de variatie.

Zoo is het *zaaien* van gemakkelijk bloeiende cactussoorten een bron van genot en studie tegelijk.

G. D. D.

HET LEEKENHOEKJE.

Het ligt in onze bedoeling onder dit opschrift, voortaan de beginners verschillende aanwijzigingen te geven betreffende de behandeling der planten. Correspondentie op deze rubriek betrekking hebbende te zenden aan „Succulenta“, v. Ostadelaan 23, te Hilversum.

Al kunnen wij nog geen „halt“ roepen omdat wij den berg nog niet over zijn, toch hebben wij over de weersgesteldheid tot nu toe niet te klagen, we kunnen nog wel koude krijgen, maar we zullen hopen dat we het ergste gehad hebben.

Nu de zon steeds hooger komt te staan, in kracht toe neemt, ontwaakt ook de natuur langzamerhand.

Bekijk uw planten eens, beginnen de Echinopsissen niet een weinig te glimmen, sommige doorns niet te glinsteren, ik meen van „wel“. Men zou geneigd zijn aan het werk te slaan, te gaan verpotten, te gaan water geven, liefst rijkelijk, maar opgepast, één mooie dag maakt nog geen zomer, niet ongeduldig worden.

Toch kunnen wij onzen vrijen tijd goed besteden. De winterbloeiers raken uitgebloeid, we hebben van de bloemen genoten, ze verdienen dus een liefderijke verzorging en geen verwaar-

loozing. Zij gaan nu rusten, geef ze een goed plaatsje, niet te koud en niet in de zon.

Straks komt de tijd van verpotten weer aan, hiervoor kunnen wij alles in gereedheid brengen. We maken de oude potten goed schoon, zorgen voor een voorraad goeden grond. Vraag een tuinder om bladaarde of dien rullen zwarten grond waarin ze geraniums oppotten, zorg voor leem, zand, kalk, houtskool en turfmoelm, dan bent U straks klaar en kan het verpotten een vlot verloop hebben.

De avonden zijn nog lang, deze kunnen wij mooi besteden om slecht geworden etiketten te vernieuwen, dan ziet na het verpotten alles er frisch uit. Haal niet alle slechte etiketten te gelijk uit te potten, want dan kan het gebeuren, dat de nieuwe etiketten bij de verkeerde planten komen te staan.

U kunt uw planten nu zoo dicht mogelijk bij het venster opstellen, waardoor ze zooveel mogelijk van de zon kunnen profiteren, doch wees voorzichtig met *die* planten, die reeds knop gezet hebben, deze moeten ten opzichte van de lichtbron denzelfden stand innemen, anders loopt men de kans, dat de knoppen afvallen.

Planten, die donker overwinterd hebben moeten tegen de zonnestralen beschermd worden om zonnebrand te voorkomen. Zonnebrand kan het teere cellenweefsel dusdanig beschadigen dat de plant ermede ten gronde gaat, afgezien van het feit, dat brandplekken de plant ontsieren.

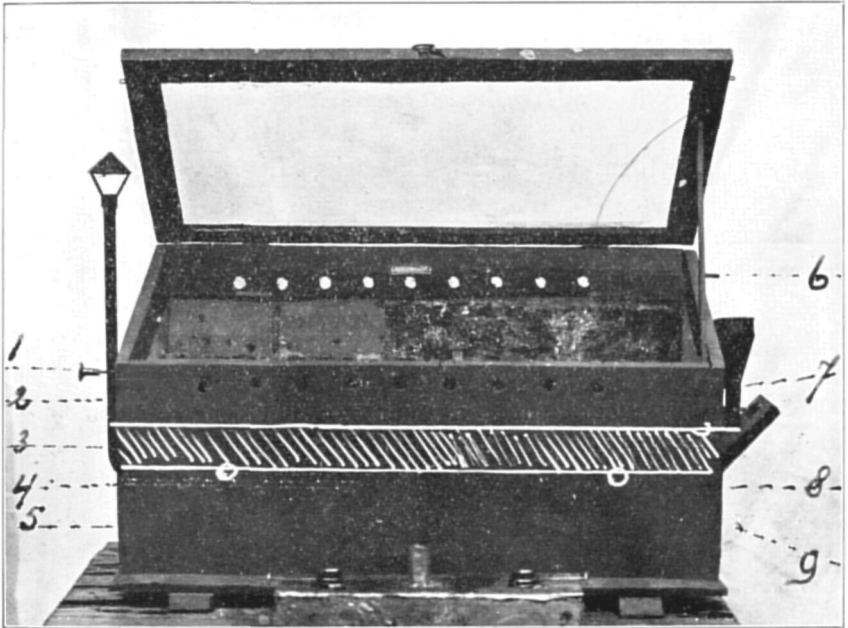
Het schermen gaat heel eenvoudig: plaats de planten achter dun vloeipapier.

Langzamerhand geven wij de planten meer vocht, maar spaarzaam b.v. met een spuitje of sproeier en dan alleen des voormiddags op zonnige dagen.

Inspecteer uw planten of er misschien ook ongewenschte bezoekers aanwezig zijn, wolluis, zwarte vliegjes en meer van dat goedje. Bestrijd dit gespuis met een of ander middel b.v. Volck. Dit middel wordt door vele gebruikers aanbevolen (zie advertentie).

Bent U een voorstander van zaaïen? Maak dan alles ervoor in gereedheid. Een zaaipan, aarde, (tuinaarde met zand). Moet U binnenshuis *zaaïen* zorg dan dat de *zaaipan* verwarmd kan worden. Gebruik hiervoor een langwerpigen rechthoekigen zaaibak, plaats deze in een kistje of op een afgesloten ruimte. In deze ruimte brengt U een kooldraadlamp aan en de bak heeft

bodemwarmte. Verder wordt verwezen naar de afbeelding van een zaaibak.

- Zaaibak. N°. 1 en 6 liniaal voor de luchtgaten.
 2. Schoorsteen.
 3. Zinken waterreservoir.
 4. Koperen pijpje, verlenging van den schoorsteen.
 5. Onderbak, welke reikt tot bovenkant waterreservoir.
 7. Trechter.
 8. Ijzeren pen.
 9. Opening voor plaatsing van het lampje.

De volgende maand kunt U gaan zaaien stel uw geduld nog een weinig op de proef en laat U niet verlokken het eerder te doen, tenzij U over een kas beschikt, maar dan is begin Maart nog vroeg genoeg.

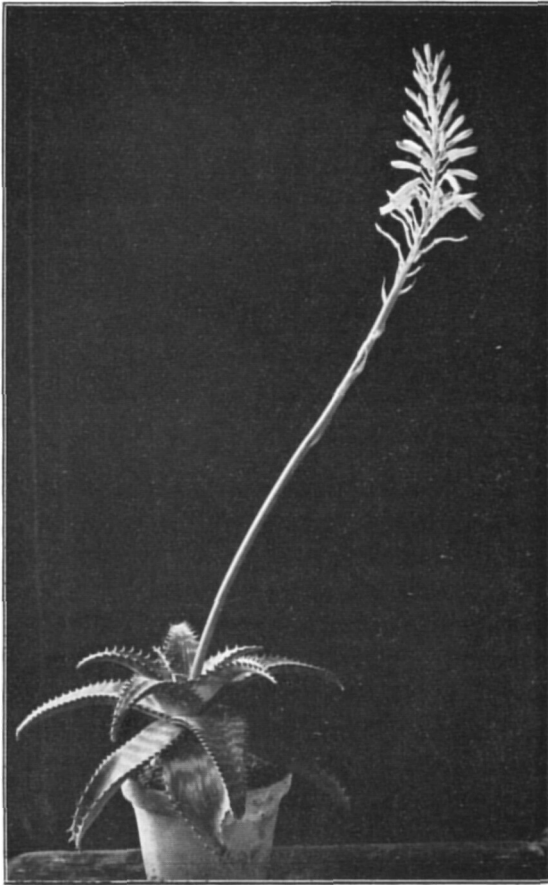
In het volgend nummer zullen wij het *zaaien* behandelen.

Wij waarschuwen U ervoor door opvoering van de temperatuur de planten tot groei aan te zetten, want dat loopt in den regel op een mislukking uit.

De lezeressen en lezers dezer rubriek worden verzocht, indien ze omtrent e. e. a. ingelicht wenschen te worden, hiervan aan bovengenoemd adres kennis te geven.

ALOË DAVYANA.

Onder de Aloë's uit Transvaal, die de laatste jaren hun intrede in onze verzamelingen hebben gedaan, behooren *Aloë Davyana*, *Aloë Peglerae* en *Aloë Dyeri*. Ze werden beschreven door Dr. Schoenland in the Records of the Albany Museum van

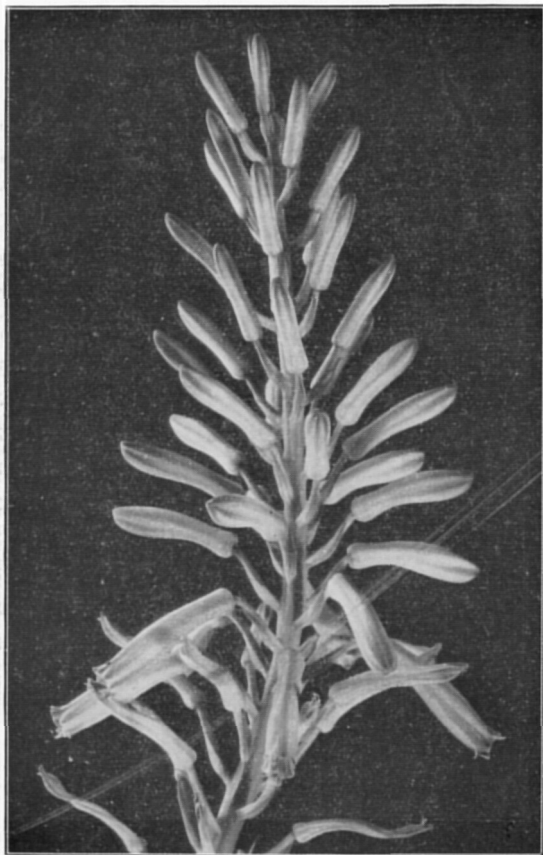
Afb. 1.

Aloë Davyana.

Foto J. H. v. d. Hoek-Ostende, Amstelveen.

1907. Hiervan is *Aloë Davyana* wel het meest verspreid en dit is begrijpelijk, daar het de algemeenste soort is uit de buurt van Pretoria. Het is een prachtige plant, die gemakkelijk bloeit.

daarbij niet al te groot wordt, zoodat ze net nog in een liefhebbersverzameling past, De bladeren zijn gevlekt en getand. Als het rozet een tien of twaalfstal bladeren gemaakt heeft, is de plant bloeibaar. Veel beter dan uit een beschrijving leert men deze soort kennen uit bijgaande fraaie foto van den heer J. H. van den Hoek-Ostende uit Amstelveen, waarvoor we niets dan lof

Afb. 2.

Bloentros van Aloë Davyana.

Foto J. H. v. d. Hoek-Ostende, Amstelveen.

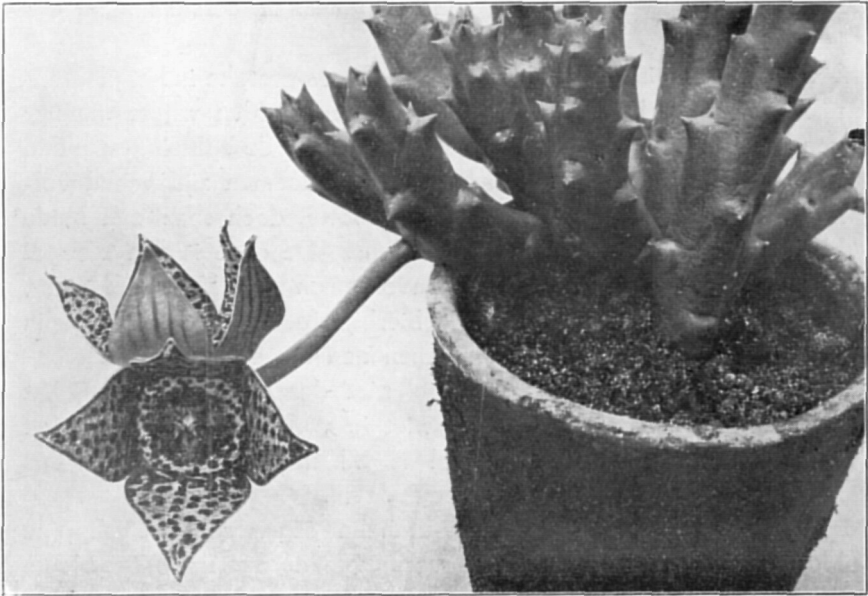
hebben en wien we gaarne onzen dank betuigen voor zijn bereidwillige medewerking. Het heeft wel wat lang geduurd, voor we ze konden afdrukken, maar we houden ons bij voortdoring in zijn goede zorgen en die van onze overige leden aanbevolen.

Op de beide andere soorten, *A. Peglerae* en *A. Dyeri* komen we nog nader terug. Vermelden we alleen nog, dat men van *Aloë Davyana* in een jaar of vier uit zaad wel een bloeibare plant kan kweken.

J. M. V. D. HOUTEN.

AFWIJKENDE BLOEMVORMEN BIJ STAPELIA'S.

In het laatste nummer van den vorigen jaargang gaven wij een afbeelding van *Stapelia grandiflora*, waarbij de bloem niet vijf-,

Stap. Variegata.

Foto N. J. Peursum, Hilversum.

doch slechts vierslippig was. Door tussenkomst van onzen geachten Voorzitter deed de heer N. J. Peursum te Hilversum ons thans weer een foto toekomen van een *Stapelia* met afwijkende bloemvormen. Met vriendelijken dank voor de toezending maken wij ook voor deze foto gaarne een plaatsje vrij in ons maandblad. En dit te meer omdat deze afbeelding ons een dubbele afwijking vertoont.

Allereerst zien wij, dat aan één bloemstengel twee bloemen tegen elkaar aan zijn gegroeid, ongeveer op de manier als bij de

bekende Siameesche tweelingen. Deze afwijking komt een enkele maal meer voor, zelf hebben wij ze waargenomen bij Dahlia en Goudsbloem. Men spreekt in zulke gevallen van „Janus-Dahlia" en „Janus-Goudsbloem"; bij de plant in kwestie kunnen wij het verschijnsel dus als „Janus-Stapelia" aanduiden.

Janus was bij de Romeinen de god des jaars en des vredes, de bestuurder van alle menschelijke lotgevallen. Men beeldde hem af als een oud man met twee aangezichten, waarvan het eene een jeugdig en het andere een bejaard uiterlijk had. Zijn naam leeft ten onzent, behalve als betiteling van bovenbedoeld verschijnsel, nog voort in de benaming van de eerste maand des jaars: Januari.

Als teratologisch verschijnsel is de Janus-gestalte in het plantenrijk tamelijk *zeldzaam*; en bij succulenten hadden wij er nimmer van gehoord. De Janus-vorm ontstaat door de splitsing van den bloemstengel, de tegen elkaar gegroeide bloemen zijn veelal volkomen gelijk van vorm, kleur en grootte, doch soms zijn beide bloemen geheel verschillend van elkaar. De eene is dan meestal normaal gevormd, de andere of onvolkomen ontwikkeld, of kleiner, of van afwijkende kleur. Bij de hierbij afgebeelde Janus-Stapelia mag men aannemen, dat de bloemen aan elkaar gelijk zijn.

En toch zijn de bloemvormen niet dezelfde, hoewel wij het tweede verschijnsel in dat geval niet in verband brengen met het eerste. Het tweede verschijnsel is n.l. analoog met het in ons laatste Decemбернаummer afgebeeld geval.

Wij zien n.l. aan de Janus-Stapelia één normale vijfslippige bloem, en een vierslippige. De vorm van deze vierslippige bloem is echter veel regelmatiger dan die van *Stapelia grandiflora* in het Decemбернаummer. De heer de Ringh merkte toen reeds in zijn bijschrift terecht op, dat deze vierslippige bloem niet ontstaan is door vergroeiing van twee slippen, hoewel de eenigszins onregelmatige vorm der bloem dit wel zou doen vermoeden. De bijzonder regelmatige vorm van de vierslippige Janus-bloem wijst er ten duidelijkste op, dat hier van vergroeiing van twee slippen tot één geen sprake kan zijn.

Vroeger meende men dit wel en beschouwde deze afwijking dan als een soort van mislukking. Thans neemt men meer aan, dat deze afwijkingen „niets anders zijn dan uitersten van de variaties, waardoor de planten en hun deelen alle onderhevig zijn en zoodoende evenals deze aan de wetten van deze varieëring moeten

gehoorzamen. Een beslissend onderzoek hieromtrent wordt echter bemoeilijkt door de omstandigheid, dat dikwijls het materiaal te schaarsch is, door het slechts sporadisch optreden der afwijkingen". (Dr. H. Bos „De Bloemgewassen" pag. 94).

Wat het laatste verschijnsel betreft, het verminderen (en ook vermeerderen) van het aantal bloembekleedsels en bloemslippen komt tamelijk veel voor. Wanneer men in den zomer een weiland bezoekt, moet men maar eens op de boterbloemen letten. Zonder moeite zal men dan boterbloemen vinden met zes of zeven bloemblaadjes, hoewel het normale aantal vijf is. Bij de Clematis, die eveneens tot de familie der Boterbloemen behoort, zal men in plaats van 5 kroonbladen heel vaak 4 opmerken. Dit is hetzelfde verschijnsel als de heer Peursum nu tweemaal bij verschillende *Stapelia's* heeft waargenomen. Bij vertegenwoordigers uit de familie der *Crassulaceae* zal men aan één en dezelfde bloeiwijze eveneens meermalen bloemen met 5 (normaal) en met 4 bloemblaadjes opmerken. Een afdoende verklaring is van dit verschijnsel niet te geven, doch wel heeft men geconstateerd, dat extra voeding en extra warmte, waardoor de plant boven het normale tot ontwikkeling wordt aangedreven, invloed heeft.

Maar, al is de oorzaak van het verschijnsel niet voldoende bekend, de afwijking zelf is er niet minder interessant om. Vooral wanneer wij ze bij onze succulenten in eigen collectie mogen opmerken, verhoogt het de waarde onzer liefhebberij.

In dit verband wekken wij onze lezers op, om, wanneer zij iets afwijkends aan hun planten opmerken, dit niet voor hen zelf te houden, doch op een foto te vereeuwigen, zoodat het niet alleen bewaard blijft, doch ook gepubliceerd kan worden. Daarmee wordt in de eerste plaats aan al onze lezers een dienst bewezen, doch bovendien kan het aan de wetenschap ten goede komen. En dat verhoogt de waarde onzer lievelingsplanten als wetenschappelijke objecten. _____ G. D. D.

CORRESPONDENTIE MET BUITENLANDSCHE LEDEN.

De heer O. J. Loggers te Glenmore (Oost Java) zendt ons een foto van een bloeiende *Phyllocactus*. Gaarne zou Z.E. vernemen, of de benaming *Ph. acuminiatus* juist is.

Zonder opgave van de kleur der bloemen en verdere bijzonderheden, is het moeilijk een *Phyllocactus* naar foto's te determineren. Naar den vorm der bladachtige stengeldeelen te oordeelen,

geloof ik niet, dat het *Ph. accuminatus* H. Sch. is. Volgens den auteur loopen de stengeldeelen dezer soort uit in een spitse punt. Hij beschouwt ze als een verscheidenheid, althans een aanverwante soort van *Ph. Hookeri* S.D., doch de kleur der bloemen was aan Schumann niet bekend, daar hij de plant niet anders dan naar spiritus materiaal had kunnen beschrijven.

Ik geloof eerder dat bedoelde plant *Ph. Hookeri* S.D. is. Deze bloeit des nachts, met geurlooze, zeer slanke 11—13 c.M. lange bloem. De buitenste bloembekleedsels zijn groen tot roodachtig, met rosekleurige spits: de binnenste zuiver wit, \pm 1 c.M. lang, smal en spits. Meeldraden wit, stamper aan den voet geelachtig, in 't midden karmijnkleurig en aan den top roodachtig : stempel geel.

Misschien kan de heer L. deze gegevens aan zijn bloeiende plant controleren.

G. D. D.

PRIJSCOURANTEN.

Curt Backeberg. Hamburg, Volksdorf. Im Sorenfelde 15. Kakteensamen. Preisliste 1931/1932.

Curt Backeberg, die op zijn reizen door de Cactusgebieden van Amerika een groot aantal zaden van de meest zeldzame soorten heeft verzameld, biedt deze tegen werkelijk lage prijzen aan. Liefhebbers die dit voorjaar eens iets bijzonders wenschen te nemen, zullen in deze geïllustreerde prijslijst veel van hun gading vinden. Gemakshalve is in een afzonderlijke kolom vermeld in welk gebied de *zaden* verzameld zijn. Leest men in het nieuw verschenen boek „Neue Kakteen“ de hoofdstukken over deze verschillende landstreken nauwkeurig na, dan weet men precies hoe de planten behandeld moeten worden, en heeft men bijgevolg de meeste kans op succes.

G. D. D.

BOEKBESPREKING.

Blühende Sukkulenteu Herausgegeben von Dr. Erich Werdermann. Verlag J. Neumann, Neudamm. Geb. R.M. 5.50. Geheft R.M. 3,-.

Map 5 en 6 van dit plaatwerk liggen thans voor mij. Map 5 bevat vier afbeeldingen naar kleurenfoto's van Cactussen, n.l. *Cereus flagriformis* Zucc., *Leuchtenbergia principis* Hook., *Echinopsis chripantha* Werd. en *Mamillaria senilis* Lodd. In map

6 liggen de platen van *Mesembr. (Pleiospilos) Nelie* Schw., *Mesembr. (Argyroderma) testicularis* Aiton *var. luteum* N. E. Brown en *var. roseum* N. E. Brown, *Euphorbia obesa* Hooker fil. en *Caralluma lutea* N. E. Brown, eveneens naar Afga-kleuropnamen gemaakt! Bij elke plaat ligt een tekstpagina, met punctueele wetenschappelijke beschrijving, cultuurbehandeling en wetenswaardige bijzonderheden.

Met deze zes mappen is thans het eerste deel compleet. Het vormt een waardevol plaatwerk, onmisbaar voor iederen liefhebber.

In den loop van dit jaar verschijnen weer zes soortgelijke mappen, nu onder den meer nauwkeurigen titel „Blühende Kakteen und andere succulente pflanzen“. De prijs bedraagt 6 R. Mark per map, elk kwartaal te voldoen. Wie echter het geheele jaar vooruit wenscht te betalen, kan met 22,80 R. Mark volstaan.

Wij twifelen niet, of velen onzer leden zullen van dit aanbod gebruik maken. De keurige uitvoering van het werk, waarvoor de fa. Neumann trouwens bekend staat, is deze prijs meer dan waard. Opgemerkt moet nog worden, dat nieuwe intekenaren de reeds verschenen mappen nog tegen denzelfden prijs kunnen bekomen.

G. D. D.

Curt **Backeberg**. Neue kakteen, Jagden, Arten, Kultur. Gartenbau verlag Troroitzsch & Sohn, Frankfurt (Oder) R. M. 3.

In het Januarinummer van den vorigen jaargang bespraken wij het eerste boek van Backeberg: „Kakteenjagd Zwischen Texas en Patagoniën“. Dit boek maakte in Duitschland veel opgang, wat geen wonder is, want in de cactusliteratuur bestond niets van dien aard. De tweede druk is reeds verschenen — in den loop van dit jaar verschijnt van dit werk ook een Nederlandsche vertaling, welke, naar wij hopen, een even gunstig onthaal te beurt zal vallen.

Thans verscheen een vervolg en breeder uitgewerkt boek van denzelfden schrijver, waarin de door Backeberg nieuw ontdekte cactussoorten, waarvan reeds terloops in „Kakteenjagd“ was melding gemaakt, ook wetenschappelijk worden beschreven. Dr. E. Werdermann, voorzitter van de „Deutschen Kakteengesellschaft“ heeft de behandeling van dit gedeelte op zich genomen, waardoor juiste nomenclatuur is gewaarborgd.

Het boek ziet er keurig verzorgd uit, op het gladdes kunstdruk-

papier komen de 93 schitterende foto's volkomen tot haar recht. Naast ettelijke interessante natuuroopnamen geeft Backeberg een menigte van de meest uiteenlopende kieken, zoo typisch, als men ze in geen enkel cactusboek aantreft.

Daarbij is de tekst onderhoudend, bij het romantische af, en geeft een goed beeld, met welke moeilijkheden de cactusjager te kampen heeft om zeldzaamheden te bemachtigen — maar ook, hoe vol enthousiasme hij is, wanneer hij de Cactuslandschappen met eigen oogen aanschouwen mag.

Wij gaan mee met den schrijver, en krijgen een betere kijk, hoe zich de handel in cactussen allengs heeft ontwikkeld, wij nemen kennis van de voorbereidingen tot de verzameltochten, wij doorkruisen met hem Mexico, het rijkste cactusland, wij bezoeken de weinig bekende cactusgebieden in Venezuela, Peru, Bolivia en Argentinië.

Tevens worden wij daarbij gewaar, hoe de zeldzame cactus-importen zich in kuituur gedragen; vele goede wenken worden gegeven, waarmee de liefhebbers die importplanten kweken stellig hun voordeel kunnen doen.

Alles bijeengenomen is Backeberg's „Neue Kakteen" een interessant, een waardevol boek, dat veel meer geeft dan de titel doet verwachten. Wij wenschen het een plaats in ieders bibliotheek. De prijs slechts 3 Mark, is bespottelijk laag.

Volledigheidshalve willen wij nog mededeelen, dat Backeberg op zijn tochten door de cactusgebieden een groote partij zaden heeft verzameld, welke blijkens een advertentie in dit nummer, voor liefhebbers verkrijgbaar zijn. Wie van *zaaien* houdt, heeft hier dus een unieke gelegenheid, om, tegelijk met de beschrijving in het boek, ook met de planten zelf kennis te maken.

G. D. D.

CONTRIBUTIE 1932.

Wij deelen den leden mede dat de datum waarop alsnog gelegenheid bestaat het bedrag der contributie over 1932 op girorekening No. 133550 te storten is verlengd tot 10 Februari. Na dien datum wordt over het bedrag verhoogd met incassokosten beschikt. Aan hen die de kwitantie onbetaald laten teruggaan wordt geen Maandblad meer gezonden.

Naar aanleiding van het genomen besluit op de Alg. Vergadering d.d. 23 Januari 1932 om geen ledenlijst meer uit te geven, worden de Kringbesturen verzocht aan de firma J. van Druten, Utrecht, Voorstraat 90, een opgaaf te verstrekken van welke plaatsen uit den omtrek zij een opgaaf der leden wenschen.

BAND 1931.

Nu de jaargang 1931 compleet is heeft de Uitgever gemeend ook thans weer een passend bandje beschikbaar te moeten stellen. Het is gelijk aan den band voor de jaargangen 1928, 1929 en 1930, grijs linnen met zwarte omlijsting en vergulden titel op plat en rug.

Men zende de maandbladen met de bij dit nummer gevoegde inhoudsopgaaf *franco* aan den Uitgever (Firma J. VAN DRUTEN, Utrecht, Voorstraat 90) waarna men ze *franco* ingebonden terug ontvangt voor den prijs van *f* 1— (te storten op postrekening 46826).

Deze aanbieding geldt alleen gedurende de maand Februari. Later ingekomen opdrachten kunnen niet meer worden uitgevoerd. De aflevering van alle gebonden exemplaren geschiedt omstreeks half Maart.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Vergadering van den kring op Vrijdag 26 Februari, 's avonds 8 uur, in Gebouw „Koningin Wilhelmina“, Prinsengracht 1015.

Agenda:

1. Opening.
2. Notulen vorige vergadering.
3. Verslag Commissie tot het azien der rekening 1931.
4. Verslag algemeene vergadering Utrecht.
5. Pauze.
6. Gezamenlijke determineering van planten.
7. Wat verder ter tafel komt.
8. Rondvraag en sluiting.

Nu de kring met de ingebruikneming der bibliotheek in 't bezit is gekomen van enkele beschrijvende boekwerken kan een aanvang worden gemaakt met de voorgenomen gezamenlijke determineering-oefeningen. Leden, die in hun verzameling planten hebben, waarvan de namen hier onbekend zijn en die deze leemte wenschen aan te vullen, kunnen de planten medebrengen ter vergadering.

Marco Polostraat 103.
Tel. 80422.

H. WITTE,
Secretaris.

Kring Enschede en Omstreken.

Verslag vergadering 7 Jan.

De talrijke aanwezigen leveren het bewijs, dat de Kring zich in een groote belangstelling mag verheugen. Ook anderen geven blijken van medeleven, zoo stelde Kring Groningen een kistje met stekken en jonge plantjes ter verdeling beschikbaar. De heer W. W. de Wolf te Enkhuizen zond eenige Grijsaardcactussen, en de heer S. B. Zeverijm te Hilversum een collectie zaden van vetplanten. Aan allen hartelijk dank, want op deze wijze zal het gemakkelijker gaan nieuwe liefhebbers te vormen en den Kring uit te breiden.

JOH. J. TER HORST,

Leliestraat 110, Enschede.

Kring Friesland.

Leden onzer Vereeniging in Friesland woonachtig, die er iets voor gevoelen om te komen tot oprichting van een Kring Friesland, worden verzocht daarvan mededeeling te doen aan den heer G. C. M. Ballintijn te Harlingen, Stationsweg 4.

Wanneer de medewerking bevredigend blijkt te zijn, hopen wij binnen korten tijd met een meer omljnd plan voor den dag te komen.

_____ G. D. D.

Kring „Het Gooi“.

Vrijdag 15 Januari 1932 vond de door het voorloopig bestuur vastgestelde 1ste maandelijksche vergadering van den kring plaats.

De voorloopig voorzitter de heer N. J. Peursum heet alle aanwezigen hartelijk welkom en deelt mede dat er 29 leden tot den kring zullen toetreden waarmede hij nu voorstelt de kring definitief op te richten. Alle aanwezigen gaan hiermede accoord, terwijl staande de vergadering zich nog een donateur en donatrice opgeven.

Bij de ingekomen stukken memoreert de voorzitter dat van de Firma Pette een volledig album benevens 48 chocolade-pastilles zijn ontvangen wat met applaus wordt ontvangen.

Bij de nu volgende bestuursverkiezing wordt voorgesteld het voorloopig bestuur, zooals gepubliceerd in het Januarinumner, bij acclamatie te benoemen waarmede de vergadering accoord gaat.

De heer N. J. Peursum wordt als voorzitter gekozen. Bij de behandeling der agenda der Jaarverg. ontspint zich een discussie over ons officieel orgaan „Succulenta“. De afgevaardigde wordt opgedragen op de Jaarverg. voor te stellen „Succulenta“ voor de pasbeginnende leden aantrekkelijker te maken door opname b.v. van een rubriek wat in elke maand moet geschieden.

Bij de rondvraag worden nog enkele zaken van huishoudelijken aard besproken waarna de voorzitter deze eerste kringvergadering sloot met een opwekking aan de leden om te trachten alle hun beste beentje voor te zetten voor de groei der vereeniging.

In de pauze werden een 18-tal planten vrijwillig door het bestuur en enkele leden afgestaan verloot, waarmede menigeen dankbaar naar huis terugkeerde.

P. H. LENSSELINK, *Secretaris*.

Klaaskampen 23, Laren (N.H).

Kring „Het Gooi“.

Vergadering op Vrijdag 12 Februari 's avonds 8.15 precies in het zaaltje der Openbare Leeszaal aan de Heerenstraat ingang Veerstraat te Hilversum.

Agenda:

1. Opening. 2. Notulen. 3. Ingekomen stukken. 4. Verslag afgevaardigde der Algemeene Vergadering. 5. Vaststelling Statuten en Huishoudelijk Reglement. 6. Bespreking ruilbeurs. 7. Rondvraag en sluiting.

Na afloop der vergadering zal er een ruilbeurs gehouden worden. 't Bestuur wekt de leden op hiervoor alle verschillende planten mede te nemen.

P. H. LENSSELINK, *Secretaris*.

Klaaskampen 23, Laren (N.H.).

Kring 's Gravenhage.

De vergadering van 16 Januari werd door den Voorzitter geopend met een korte toespraak gewijd aan het heengaan van den Heer Becht, waarin zijn groote verdienste voor „Succulenta" en in het bijzonder voor onzen kring geschetst werd.

Vele leden namen deel aan de bespreking van de agenda voor de Algemeene Ledenvergadering. Door afwezigheid, wegens ziekte, van Mej. van den Thoorn, werden de jaarverslagen uitgesteld tot de volgende vergadering.

De Heer de Smit vertoonde daarna zijn mooie lantaarnplaatjes, waarbij in 't bijzonder bewonderd werd de prachtige bloei van vele succulenten. Een hartelijk applaus sprak den dank uit der vergadering van het werk van den Heer de Smit, die een der eersten in ons land was die goede succulentenfoto's vervaardigde.

C. BOMMELJÉ.

Kring 's-Gravenhage.

Vergadering op Zaterdag 27 Februari 1932, des avonds 8 uur, in het gebouw Amicitia, Westeinde 15.

Agenda:

Opening. Notulen vorige vergadering. Verslag van de Algemeene Ledenvergadering.

Lezing met lichtbeelden door den Heer J. M. van den Houten over het onderwerp: „Iets over de erfelijkheid en bastaardeering, in het bijzonder bij onze succulenten“.

De leden worden opgewekt deze belangrijke bijeenkomst niet te verzuimen, de herinnering aan de vorige lezingen van den Heer van den Houten voor onzen kring, belooft ons ook nu een mooie avond over dit interessante doch weinig bekende onderwerp.

HET KRINGBESTUUR.

Kring Groningen en Omstreken.

Verslag gehouden vergadering op 12 Januari 1932 in 't Hotel „de Unie" te Groningen.

Deze vergadering, door omstandigheden niet zooals in Succulenta stond aangegeven in 't Victoria-Hotel, doch in het Hotel „de Unie" te Groningen, werd

te 8.15 uur door den Voorzitter geopend. Spr. memoreerde in zijn openingswoord in het kort nog even het verlopen jaar, het eerste Levensjaar van den Kring, welke het niet aan voorspoed heeft ontbroken; werd de Kring den 21 Februari 1931 opgericht met 19 leden, den 1 Januari 1932 telde hij 61 leden en 7 donateurs(trices). Voorts bracht de Voorzitter aan de milde schenkers der planten van heden avond een woord van dank en in het bijzonder den Heer en Mevrouw Klaassens voor de prachtige koek en taart met opschrift. Al het geschonkene moest ten bate van de kas worden verloot, aan welke verloting nog 2 prachtige bloeiende planten, door het Bestuur aangekocht, werden toegevoegd.

Voor rekening van den Kring was door bloemen en koffietafel zorg gedragen voor een eenigzins feestelijk karakter, terwijl de heer Klaassens voor rekening van den Kring een aantal gebakjes had aangemaakt in den vorm van cactussen, en Mevrouw Klaassens nog zorgde voor de noodige koek, welke op een Groninger-koffietafel niet mag ontbreken. Een woord van hulde aan het adres van den Heer en Mevrouw Klaassens is dus zeker op zijn plaats. De notulen en het jaarverslag Secretaris werden onder daverend applaus goedgekeurd evenals het verslag Penningmeesteresse, aan welke beide de Voorzitter dan ook een woord van dank uitsprak en den wensch uitte, dat zij nog vele jaren met genoeg hun werk voor den Kring mochten verrichten. De lezing met lantaarnplaatjes, zoowel als het in het Groningsch dialect door den Voorzitter opgemaakte gedicht, behelzende al het wel en wee vanaf de eerste stappen tot oprichting tot 1 Januari 1932 van den Kring, mochten ook een dankbaar applaus oogsten. Zoo was deze eerste vergadering van het tweede levensjaar van den Kring weer een echt gezelligen avond, jammer dat niet alle leden aanwezig waren. Te half twaalf werd de vergadering door den Voorzitter gesloten.

De Secretaris J. FOKKINGA.

Buiter Damsterdiep 98, Groningen.

Kring Groningen en Omstreken.

Vergadering op 9 Februari 1932 's avonds 8 uur in het „Victoria Hotel" te Groningen.

Agenda:

1. Opening. 2. Notulen. 3. Ingekomen stukken. 4. Verslag gehouden jaarvergadering te Utrecht door den Voorzitter. 5. Pauze, waarin Ruil en Verkoopbeurs. 6. Bespreking punt 3 Reglement van den Kring. 7. Bespreking aankoop zaden. 8. Rondvraag. 9. Sluiting.

De Secretaris J. FOKKINGA.

Kring Haarlem en Omstreken.

Zoo'n eerste vergadering in een nieuw aangevangen jaar bevat vanzelfsprekend een aantal programmapunten, die vrij dor schijnen doch nu eenmaal afgedaan moeten worden. Wij bedoelen daarmee bestuursverkiezing en jaarverslagen.

Vele leden schijnen er zoo over gedacht te hebben, de vergadering was tenminste zeer matig bezocht. Laten wij hopen, dat dit de eerste en laatste matig bezochte vergadering in 1932 zal zijn.

Alles verliep van een leien dakje. Het Bestuur werd in zijn geheel weer voor

een jaar ingehuurd. Rekening en verantwoording van den Penningmeester werden, onder dank voor het goede beheer, goedgekeurd.

Besloten werd in dezen zomer een tentoonstelling van vetplanten te Haarlem te organiseeren. Een tentoonstellingscommissie werd benoemd, waarin zitting namen Mevr. Schreuder, Mevr. Grullemans en de Heeren Cramer en v. Bosveld Deinsius, terwijl de overige bestuursleden, indien noodzakelijk, bij de voorbereidende werkzaamheden hun assistentie toezegden.

Met frisschen moed gaat onze Kring het nieuwe jaar in. Bij de rondvraag vestigde de Secretaris de aandacht der leden op het nieuwe werk „Mesembryanthema" door N. E. Brown, A. Fischer en Mej. M. C. Karsten. Zeer jammer vond spreker het, dat dit boek, waarnaar met ongeduld door alle liefhebbers en kweekers van hoogsucculente Mesems is uitgezien, door den zeer hoogen prijs voor velen onbereikbaar is. De leden spraken met den Secretaris hun spijt uit over deze onbereikbaarheid en meenden, dat een werk, alleen in de Hollandsche taal geschreven sneller zijn weg zou vinden en ongetwijfeld goedkooper zou zijn geweest.

Tot slot zij nog gemeld, dat de Heer Hoppenbrouwer, een onzer ijverigste leden, een paar prachtplanten ter beschikking had gesteld die ten bate van de kas werden verloot.

W. J. VAN ESSEN, *Secretaris*.

Kring Haarlem en Omstreken.

Vergadering op Vrijdag 19 Februari 1932, 's avonds 8 uur in Hotel Lion d'Or, Kruisweg, Haarlem.

Agenda:

1. Opening. 2. Ingekomen stukken. 3. Vragenbus, waarbij onderling plantentaalpraatje. 4. Verkoop van een beperkt aantal zaden van Cephalocereï en hoogsucculente mesems (deze laatsten zijn op voorstel van den Secretaris door het Bestuur aangekocht). Blijkt deze proef te voldoen dan zullen meerdere importzaden volgen. 5. Verkoop tegen kostprijs van eenige importplanten uit Z.-Afrika: Aloë, Anacampseros en Lithops. Ook deze import door den Secretaris is een proef. 6. Rondvraag en sluiting.

W. J. VAN ESSEN, *Secretaris*,

Bloemendaal (post Santpoort),

Joh. Verhulstweg 34.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

M. J. Klawer, 's-Gravenhage, v/h. Akeleistraat 68, thans Vlierboomstraat 536.

Mej. M. C. Voet, 's-Gravenhage, v/h. Begoniastraat 223, thans Beeklaan 516.

A. Salverda, Groningen, v/h. H. Colleniusstraat 27, thans Petrus Campersingel 239.

Mej. I. Mees, Hilversum, Gnoelaan 1, verhuisd naar winteradres: Rotterdam, Parklaan 16.

- J. Overman v/h. Rotterdam, Burgem. Meineszlaan 90a, thans Overschie, Kerkstraat 71.
 Mej. H. E. v/d. Dries, Schiebroek v/h. Schoolstraat 4, thans Adrianalaan 352.
 Martin Kater, Venlo. v/h. Straalscheweg, thans Langstraat 31.

NIEUWE LEDEN.

- Th. L. Driemel, Amsterdam O., Pres. Steynplantsoen 6¹¹.
 Mej. M. Rincker, Amsterdam O., Pascalstraat *2boven*.
 H. L. Schiernecker, Amsterdam O., Kastanjeplein 13.
 Mevr. A. Weckel, Amsterdam W., Nic. Witsenkade 6.
 Mevr. L. Winter-Loeb, Amsterdam Z., Grevelingenstraat *28huis*.
 Jac. Boot, Bergen op Zoom, Wouwscheweg 13.
 C. Snel, Eemnes, Wakkerendijk 36.
 Mej. S. J. van Nooten, 's-Gravenhage, Tasmanstraat 188.
 J. van Rheenen, 's-Gravenhage, Chasséstraat 7.
 G. H. van der Molen, Groningen, Ernst Casimirlaan 49.
 J. Swaving, Groningen, Wassenbergstraat 10a.
 Mevr. H. Reyntjes-Twerda, Helmond.
 C. D. Balk, Hengelo (Ov.), Breedemarscheweg 250.
 W. P. Jacobs. Hilversum, Oude Loosdrechtsche weg 34.
 Mevr. A. M. Zeverijn, Hilversum, Loosdrechtsche weg 106.
 Mej. F. A. Melchior, Hoorn, Ged. Turfhaven 60.
 S. Tulner, Huizum bij Leeuwarden, Bosboomstraat 26.
 C. H. Mulder, Maartensdijk, Tolakkerweg 17.
 J. G. H. Leyding, Nijmegen, Groenestraat 126.
 Ant. Burgers, Oostvoorne, Dorpstraat.
 Mej. M. v/d. Burg, Rotterdam, Schietbaanstraat 5a.
 F. H. Heijkoop, Rotterdam N., Zwartjanstraat 124 A.
 F. A. J. Poiesz, Rotterdam, Bergschelaan 96.
 Mej. B. G. Slooff, Rotterdam, Bergschelaan 200.
 Chr. Versteeg, Rotterdam West, Willem Beukelszstraat 124 D.
 J. D. v. d. Eijnde, Santpoort-Station, Duinlustparkweg 56.
 C. J. de Clerk, Utrecht, Damstraat 21.
 P. van der Rijst, Utrecht, Morelstraat 55.
 Mevr. H. Tisser-van Rooyen, Utrecht, Nieuwegracht 75.
 Mevr. Dr. N. Gerlach, Voorburg „De Schouw“, Park Vronesteyn.

Buitenland.

- Madame Lefebvre-Giron, 68 rue de la Source, Brussel (België).

RECTIFICATIE.

- M. Goldsmid, Laren (N.-H.) Naarderstraat 16, in pl. van Noorderstraat.

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:
G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening
No. 133550 - HEESCH bij Oss.

Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat

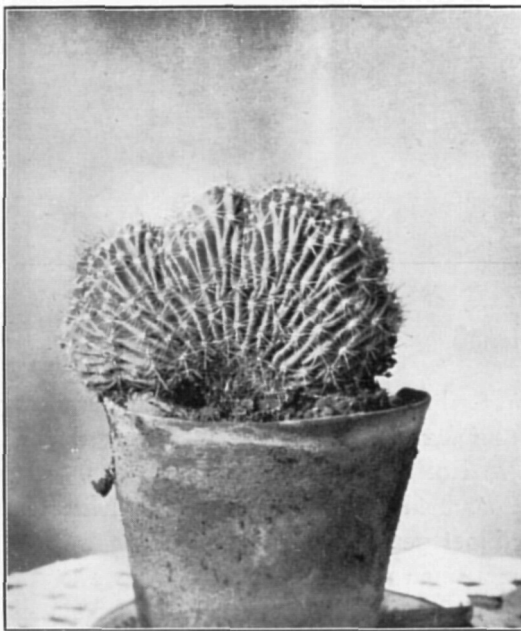
Adres:

Mej. M. C. KARSTEN,
TERBORG.

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penuingmeester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis;
J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

CRISTATAVORMEN BIJ CACTUSSEN.

De cristatavormen der cactussen hebben zich steeds in een hooge mate van belangstelling mogen verheugen. Het langst bekend is wel de cristatavorm van *Cereus peruvianus*, welke als „rotscactus”

Echinopsis multiplex cristata.

Foto Mej. J. C. Schüller, Rotterdam.

in vroeger jaren haast op geen enkele buitenplaats ontbrak, dikwijls ware kolossen vormend van respectabele hoogte.

Welke oorzaken tot het ontstaan van cristatavormen bij cactussen moeten worden genoemd, is niet met zekerheid te zeggen. In vorige jaargangen van „Succulenta" werd daarover reeds veel geschreven, en ettelijke cristatavormen werden in ons orgaan zoo voor en na al afgebeeld. Op de kwestie zelf willen wij daarom hier dan ook niet dieper ingaan.

Etus tulensis.

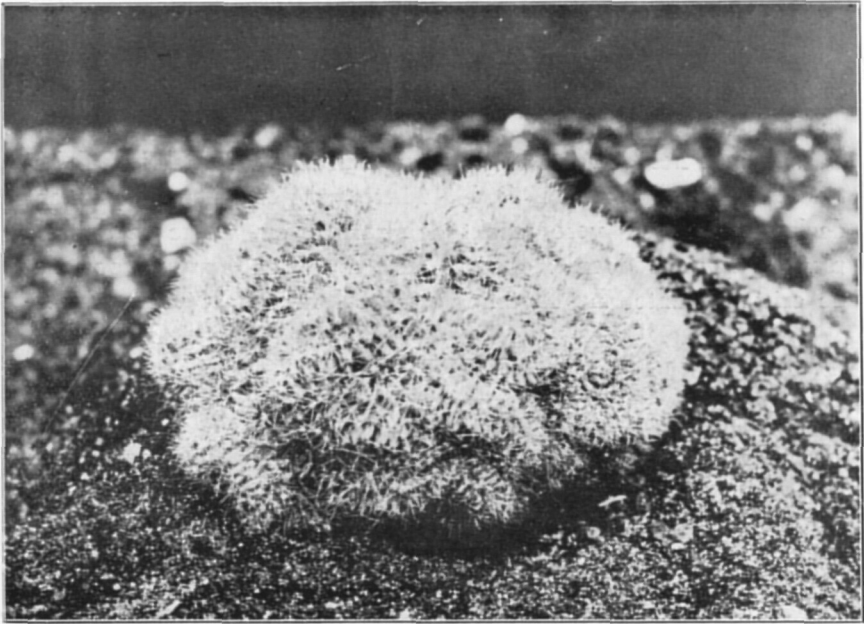
Etus mammulosus.
Etas minusculus cristata.

Foto De Laet.
Etus asterias.

Aanleiding tot dit artikel was in hoofdzaak de mooie foto van *Echinopsis multiplex cristata*, welke wij dezer dagen van Mej. J. C. Schüller te Rotterdam mochten ontvangen. Ook deze plant is geen zeldzaamheid in onze collecties. Maar heeft wel eens iemand ze in bloei gezien?

Vroeger nam men algemeen aan, dat de cristatavormen geen bloemen konden voortbrengen, tenzij zich normale scheuten gingen vormen. Thans weet men beter. *Cereus peruvianus monstrosus* heeft eenige jaren geleden gebloeid in de collectie van den heer Matthes te Breukelen. Een afbeelding daarvan vindt men in

ons plaatwerk „Succulenten in Beeld en Woord" bladz. 33. Zelf hebben wij *Mamillaria Wildii cristata* in de Rengerspark collectie te Leeuwarden meermalen volop zien bloeien, terwijl wij bij firma De Laet te Contich een *Echinocactus minusculus cristata* zagen bloeien. De afbeelding daarvan, opgenomen in „Succ." 1930, bladz. 201, drukken wij hierbij nogmaals af. Eveneens geven wij hierbij een afbeelding van *Mam. Wildii cristata* uit de collectie van den heer Chr. de Ringh,

Mamillaria Wildii cristata.

Foto De Ringh,

Het zou voor de wetenschap van belang zijn, wanneer iemand onzer lezers, die een cristata-cactus in bloei mocht krijgen, daarvan een foto liet maken ter opname in „Succulenta".

Eveneens zou het van groot gewicht zijn, wanneer men van zulke bloeiende planten zaad trachtte te winnen, om na te kunnen gaan, of zich uit dit zaad ook weer cristatavormen ontwikkelden. Van de uit Zuid-Europa afkomstige zaden van monstruose *Cereus*-soorten is het bekend, dat zich daaruit steeds weer een vrij hoog percentage cristatavormen ontwikkelt. De vraag is nu maar, of zulks bij andere Cactus-monstruositeiten ook het geval is.

Daar de meeste cristatavormen der cactussen slechts op eigen wortels willen groeien, gaat men ze meestal enten; de „rotscactussen“, welke tot verschillende cereus-soorten behooren, bewortelen uit stek evenwel gemakkelijk. Ook *Mamillaria Wildii cristata* en *Opuntia cylindrica crist.* laten zich uit stek goed vermeerderen. Wie heeft dezelfde ervaringen met andere soorten opgedaan?

Tenslotte nog een praktische wenk. Cristatavormen hebben dikwijls veel van ongedierte te lijden, vooral van wolluis en schildluis. 't Gespuis vindt in de vele vouwen en spleten zoo'n gemakkelijke schuilplaats en wordt veelal niet tijdig opgemerkt. Geregeld nauwkeurig inspecteeren der planten is derhalve een eerste eisch. Gelukkig hebben wij in het preparaat „Volck“ thans een afdoend bestrijdingsmiddel. Toch moet men met het besproeien en ook met het gewoon begieten de noodige voorzichtigheid betrachten. Hoe gemakkelijk blijft het vocht tusschen de plantendeelen achter en veroorzaakt dan rotplekken, welke de geheele planten kunnen doen sterven. Men zorge er daarom voor, dat de cristata-planten na begieting niet te lang nat blijven.

G. D. D.

JAARVERSLAG 1931.

Andermaal staan we aan het begin van een nieuw jaar en heeft ons schip „Succulenta“ haar 13de reis volbracht, zonder — zoo we met genoeg mochten constateeren — veel averij opgelopen te hebben.

Den 1sten Januari 1931 voer de „Succulenta“ uit om nog niet geëxploreerd vetplantengebied te verkennen en afzet te vinden voor het maandblad „Succulenta“. Het schip vertrok met ruim 1000 passagiers aan boord; in de verschillende havens, die het aandeed, scheepten zich nog tal van nieuwe reizigers in (tot en met 31 December d. a. v. 294 personen!), daarentegen lieten zich gedurende de reis een 7-tal oudgasten, wier reislust geheel bekoeld was, aan land zetten, terwijl er 8 heengingen om een andere, verre reis te ondernemen, waarvan niemand ooit terugkeert. Toen het schip eenmaal goed en wel zee gekozen had, bleek, dat er onder de passagiers velen schuilden, die nog in gebreke gebleven waren hun passage te betalen, geheel in strijd met de voorschriften. Het is immers gebruik, dat de passagekosten aan het begin van de reis en liefst nog vóór men aan boord gaat, worden voldaan. Door den kapitein, den heer de Ringh, en den purser, den heer van Romunde, werden de personen in kwestie herhaalde malen op tactvolle wijze aan hun geldelijke verplichtingen herinnerd. Hun pogen werd gedeeltelijk met succes bekroond; er bleven ten

slotte nog 30 reizigers over, die in hun weigering om hun schuld af te doen volhardden. Den 1sten September, die als een zwarte dag in het scheepsjournaal staat aangeteekend, werden zij over boord gezet, na dus een half jaar gratis meegeevaren te hebben. Hopenlijk zal in het journaal 1932 een dergelijk feit niet gemoreerd hoeven te worden!

Op het oogenblik, dat we dit schrijven, is ons scheepje weer in zee; het vertrok 1 Januari l.l. met **1139** passagiers aan boord, waaronder **56** buitenlanders. Het aantal menschen, dat reeds in 1931 te kennen had gegeven om het komende jaar geen nieuwe reis te ondernemen, bedraagt 115.

Duidelijkheidshalve moeten we nu onze scheepsbeeldspraak even laten varen.

Het is ons een genoegen hier openlijk hulde te brengen aan hen, die gedurende dit jaar zoo ijverig in de weer zijn geweest onze Vereeniging te propageeren. Onze aansporing om tenminste één nieuw lid per jaar aan te brengen, werd door velen ter harte genomen. We denken hierbij speciaal aan een lid in de Maasstad, dat reeds een heele reeks nieuwe leden op zijn crediet heeft.

De Algemeene Vergadering had plaats te Utrecht op Zaterdag 17 Januari 1931, Gebouw voor K. en W. Opgekomen waren het voltallig Bestuur en 22 leden. Aangezien er geen opgaven van candidaten ingekomen waren, hoefde de verkiezing van twee bestuursleden, wegens periodiek aftreden van de H.H. de Ringh en van den Houten, niet door te gaan. Beide heeren werden dus bij acclamatie herkozen. In de vacature, ontstaan door het bedanken als bestuurslid van Prof. Sprenger, werd nu definitief voorzien door de benoeming van den heer S. P. C. van Romunde, die sedert Januari '31 tijdelijk het ambt van penningmeester had waargenomen, in plaats van den heer van den Houten, die den heer Duursma met den redactie van het maandblad wenschte te assisteeren. Den heer van Romunde werd nu officieel het beheer der gelden opgedragen, terwijl den heer van den Houten dank werd gebracht voor hetgeen hij in zijn kwaliteit van penningmeester voor de Vereeniging heeft gedaan. Als leden der Kascommissie werden op voorstel van den voorzitter ditmaal een paar Utrechtenaren voorgedragen en benoemd, nl. de H.H. C. Felix, Joh. de Leers en J. G. Stuy. Een voorstel om een geheel aan de liefhebberij gewijde Zomervergadering te houden vond algemeen bijval. Besloten werd op Hemelvaartsdag te Utrecht bijeen te komen. Door de Utrechtsche afdeling werd aangeboden bij die gelegenheid de rol van gastvrouw te vervullen. De vergadering werd besloten met een causerie door den heer van den Houten over nieuwe literatuur op succulentengebied.

De bijeenkomst te Utrecht op Hemelvaartsdag was ongetwijfeld een der glanspunten van het jaar! Het feest begon met een kleine, intieme show in een der zalen van de „Dietsche Taveerne“, daarna een gezellige koffietafel in den Raadskelder, gevolgd door

een bezoek aan den Hortus, waar we onder leiding van den hortulanus, den heer Romeijn, de zeer interessante succulentencollectie in oogenschouw namen. De dag werd besloten met een gemeenschappelijken maaltijd in de „Dietsche Taveerne“.

Nu gaan we eens zien hoe het met onze kringen gesteld is. kring „s-Gravenhage en Omstr.“ vierde den 10^{den} Januari zijn eerste lustrum, een gebeurtenis die men niet onopgemerkt voorbij liet gaan! De heer de Ringh was op de feestvergadering aanwezig om namens het Hoofdbestuur de jubileerende afdeeling geluk te wenschen. Buiten die bijzondere feestvergadering werden door de Hagenaars in 1931 nog 7 avondvergaderingen gehouden. De gezamenlijke inzending succulenten van den kring den Haag op de 29—30 Augustus in het Sted. Gymnasium gehouden Floralia-tentoonstelling was een succes. Door het bedanken van den heer Verbeek Wolthuys als lid van „Succulenta“, waren de Hagenaars aan het eind van het jaar genoopt naar een anderen voorzitter om te zien. De heer Bommeljé, een der oudste leden van „Succ.“, werd aangezocht de opengevallen plaats in het afdeelingbestuur in te nemen, hetgeen door hem werd aanvaard. De Haagsche kring telt thans 57 leden.

Ook onze Amsterdamsche afdeeling mocht dit jaar het feit herdenken, dat ze vijf jaar geleden werd opgericht. De Lustrumvergadering, die een alleszins feestelijk karakter droeg, werd gehouden op Vrijdag 19 Juni in de groote collegezaal van den Hortus Botanicus. Het H.B. was vertegenwoordigd in den persoon van den heer de Ringh. Buiten de zeer geslaagde lustrumvergadering werden nog een tiental avondbijeenkomsten gehouden, terwijl in Mei een gemeenschappelijk bezoek werd gebracht aan een Cactuskwekerij onder den rook van Amsterdam. De bijeenkomst van 9 Januari droeg als 5de Jaarvergadering een bijzonder cachet. Belangrijk was de Septembervergadering, waarop de heer van Balen, hortulanus te Pretoria, genoodigd was om een lezing te houden over de flora van Zuid-Afrika. Ook het Amsterdamsche kringbestuur wisselde van voorzitter. De heer van Blommesteijn, die zich door drukke werkzaamheden genoodzaakt zag als voorzitter af te treden, werd opgevolgd door Dr. R. Claeys.

Nu komen we aan onze Utrechtsche afdeeling. Degenen, die op Hemelvaartsdag naar Utrecht zijn gekomen, zullen zich herinneren met welk een enthousiasme de afdeeling zich van haar plichten als gastvrouw heeft gekweten. Het door haar opgemaakte feestprogram klonk als een klok! Behoudens het verslag van de Mei-vergadering in het Juni-n^o., vinden we onder het afdeelingsnieuws in jaargang 1931 van „Succulenta“ kring „Utrecht en Omstr.“ niet meer vertegenwoordigd en vragen we ons af, of mogelijk de slechte tijden een domper hebben gezet op het anders zoo opgewekte kringleven?

De kring „Haarlem en Omstr.“ mag zich in een steeds toenemenden bloei verheugen. De afdeelingsecretaris heeft dit jaar

heel wat nieuwe leden mogen noteeren, ook voor de hoofdvereeniging. Door de Haarlemmers werden in totaal 9 avondvergaderingen, 4 excursies en een wandel- en zwerftocht gehouden. Op de October-vergadering werd het 1-jarig bestaan feestelijk herdacht.

Op een den 21sten Februari door onze Groningsche leden uitgeschreven vergadering werd de kring „Groningen en Omstr.” geboren. Het is ons een genoegen te mogen constateeren, dat onze Noordelijke broeders hun afdeeling in nog geen jaar tijds tot ongemeenen bloei hebben weten te brengen. Er werden door de Groningers buiten de oprichtingsvergadering in het geheel 10 avondbijeenkomsten georganiseerd, alsmede een excursie naar Leeuwarden. De collectieve inzending succulenten van den kring op de van 3—5 Juli door de vereeniging „de Natuur” gehouden aquarium- en terrariumtentoonstelling trok zeer de aandacht en bezorgde ons 11 nieuwe leden! Momenteel telt de afdeeling bij de 60 leden, een aantal, dat zeer zeker tot tevredenheid stemt. Een woord van hulde aan het wakkere kringbestuur is hier wèl op zijn plaats.

In den loop van het jaar werd het aantal plaatselijke afdeelingen nog met één vermeerderd en wel de kring „Enschede en Omstr.”, die in October het eerste levenslicht aanschouwde. En alles wijst er op, dat we aan het begin van het nieuwe jaar ook een kring „t Gooi” zullen mogen begroeten.

Van het H.B. was de heer de Ringh viermaal op een kringvergadering aanwezig (nl. tweemaal te Amsterdam, eens te 's-Gravenhage en Haarlem), terwijl de heer Duursma op een der propaganda-avonden te Groningen als spreker optrad. Bovendien maakte de laatste deel uit van de jury ter beoordeeling der succulentenzending op de aquariumtentoonstelling. Voorts fungeerde hij als gids bij het bezoek der Groningers aan Leeuwarden. De verhouding tusschen H. B. en kringbesturen was over het algemeen uitstekend te noemen. Weliswaar hadden we in November j.l. eenig verschil van meening met onze Haagsche afdeeling in verband met het bedanken van den heer V. W. Maar het geheele incident bleek ten slotte niet meer dan een storm in een glas water te zijn!

Op de groote bloemententoonstelling „Primavera” te Rotterdam (17—26 April) namen de succulenten geen onbelangrijke plaats in. Waren een vorig jaar de hoogsucculente Mesems een speciale attractie, thans waren het schitterend bloeiende Phyllo's, die de aandacht der bezoekers boeiden.

Den 7^{den} November werd op golflengte 1875 door den heer de Ringh een radio-causerie gehouden naar aanleiding van het Pette-album, waarbij het bestaan van „Succulenta” geenszins verzwegen werd!

Nu zijn we toegekomen aan de werkzaamheden van het Secretariaat gedurende 1931. Van 1 Januari tot en met 31 December werden door ondergeteekende 262 brieven (incl. 61 buitenlandsche),

184 kaarten (incl. 6 naar het buitenland) en 207 kaartformulieren verzonden. Het aantal drukwerken, zooals proefnummers van „Succ.“, propagandakaarten, enz., dat verstuurd werd, bedroeg 344, waaronder 48 naar het buitenland.

Om nu tot ons maandblad „Succulenta“ over te gaan, is de 13de jaargang 264 bladz. dik en met niet minder dan 65 photo's en teekeningen van Cactussen en andere succulenten verlicht. Op een enkele uitzondering na, zijn deze illustraties naar eigen cliché's. Over het algemeen beschikte de Redactie over een meer dan voldoende hoeveelheid copy. De gunstige stand der Vereenigingsfinanciën maakte het mogelijk zoo nu en dan een extra-dik nummer uit te geven, waardoor er wat schot kwam in de opname der ontvangen copy. De buitenlandsche belangstelling voor ons maandblad heeft zich dit afgelopen jaar in een sterk stijgende lijn bewogen. Door verscheidene buitenlanders werd aan ons blad medegewerkt; o. a. ontvingen we bijdragen van G. A. Frick, A. Tischer, Pfarrer Bertram, H. Ritter. — Van de ruilrubriek werd evenals andere jaren een druk gebruik gemaakt, van de vragenbus daarentegen geen enkele maal.

Het maandblad ziet er nog altijd even wèlverzorgd uit. Het keurige grijslinnen bandje wordt door de leden zeer geapprecieerd. Ons compliment aan Firma van Druten!

Wat de bibliotheek betreft, lijkt de woonkamer van de fam. de Ringh tusschenbeide wel op de expeditie-afdeeling van een grooten boekhandel! Gedurende het jaar '31 werden door den heer de Ringh in totaal 419 pakketten verzonden, inhoudende 561 boeken. Op afdoening liggen nog 204 aanvragen te wachten. 91 maal moest er om terugzending worden verzocht. Men ziet, het ambt van bibliothecaris van „Succ.“ is tegenwoordig geen sinecure! — Dank zij de prachtige opbrengst van den Amerikaanschen verkoop der Pette-albums op de Zomervergadering, waren we in de gelegenheid de bibliotheek met tal van nieuwe, waardevolle werken uit te breiden. Het aantal nieuwe aanwinsten in 1931 bedraagt 21; het grootste deel hiervan werd aangekocht, enkele werken werden door schenking verkregen.

1931 bracht twee nieuwe Nederlandsche uitgaven op cactusgebied, nl. *De Cactusflora van Curaçao*, door C. P. Amelunxen, en het nieuwe Verkade-Album *Cactussen*, geschreven door A. J. van Laren. Van hetgeen er dit jaar over cactussen en succulenten in Duitschland is verschenen, noemen we in de eerste plaats de beide nieuwe mappen van het standaardwerk *Blühende Sukkulenten* van Dr. Werdermann, welke aan de Mesembryanthaema en Echinocacti zijn gewijd. Belangrijk is ook het werk *Sukkulenten* van de hand van Dr. W. von Roeder, en de nieuwe, herziene Rother. Verder verdient nog bijzondere vermelding het eerste deel van *Pareys Blumengartnerei*, waarin de succulenten zulk een voorname plaats innemen. Ook in Californië, Denemarken en Engeland zagen werken op dit speciale gebied het licht. De

„Bond der Belgische Cactusliefhebbers" kwam tegen het voorjaar met een tweemaandelijksch tijdschrift voor den dag. In Japan, waar de vetplantenliefhebberij langzaam maar zeker veld wint, verschijnt sedert eenigen tijd een geheel aan succulenten gewijd tijdschrift.

Den 28sten November werd in Engeland „The Cactus & Succulent Society of Great Britain" opgericht. En, zooals we later gewaar werden, werd in diezelfde maand onze Zuid-Afrikaansche zustervereniging geboren (South African Succulents Society"). Men ziet hieruit, dat de succulentenliefhebberij zich zoo langzamerhand over de geheele wereld begint te verbreiden.

Wat betreft onze betrekkingen tot onze zusterverenigingen, hebben we dit afgelopen jaar het meest samengewerkt met de „Cactus & Succulent Society of America". We stonden met onze Amerikaansche collega's in geregelde correspondentie. In het December-n^o. van het „Cactus & Succulent Journal" vindt men een opwekking om lid te worden van „Succulenta", een vriendelijke attentie van den Business-Manager, Mr. G. A. Frick, die door ons zeer op prijs wordt gesteld. Met het Bestuur van den Belgischen Bond wisselden we Nieuwjaarswenschen.

De Redactie van het maandblad „Desert" had de aardige gedachte een brief met inlichtingen over onze Vereeniging in extenso in haar blad te publiceeren. We danken hieraan o. a. onze beide Japansche leden!

Het jaar 1931 was in zeker opzicht een ongeluksjaar; we denken hierbij niet aan de wereldmalaise, doch aan drie zeer bekende botanici en uitnemende succulentenkenners, die dat jaar het tijdelijke voor het eeuwige hebben verwisseld, en wel ons medelid Alwin Berger († 21 April), Dr. Rudolph Marloth († 15 Mei) en Prof. R. von Wettstein († 10 Augustus). De laatste naam zal voor veel lezers van „Succ." geen bekende klank hebben. Ter hunner informatie diene, dat Prof. von Wettstein zich speciaal op Mesemgebied bekendheid heeft verworven.

Den 16^{den} December trof onze Vereeniging een zware slag door het plotseling overlijden van den heer Ed. Becht, een onzer meest verdienstelijke leden. Zijn nagedachtenis zullen wij in hooge eere houden. De leden van den Haagschen kring zullen den heer Becht bijzonder missen.

En thans zijn we het einde van ons verslag genaderd. Zooals gezegd, heeft ons goede schip „Succulenta" inmiddels weer zee gekozen met een zeer bevredigend aantal passagiers aan boord (men denke er echter aan, er is nog accommodatie voor *meer!*) De stuurliu zullen hun uiterste best doen het schip ook in tijden van economische windstilte zeilende te houden. Maar, zooals de zaken thans staan, is er voorloopig niet de minste kans, dat het schip na beëindiging van zijn 14de reis zou moeten worden opgelegd.

Nederlandsche Vereeniging van Vetplantenverzamelaars „SUCCULENTA”.

BALANS PER 31 DECEMBER 1931

ONTVANGSTEN.

UITGAVEN.

Saldo 1930. f 123.53	Succulenta f 2447.20
Contributiën - 3670.75	Cliché's - 362.25
Bibliotheekfonds. . . - 66.90	Expeditie (orgaan) - 266.79
Advertenties - 189.35	Bibliotheek (porti + aankoop boeken) - 223.19
Diversen - 32.60	Redactie (ver- schotten) - 96.08
	Secretaresse (idem). - 32.50
	Penningm. (idem). . - 17.53
	Vergaderingen. . . - 69.15
	Reclame(kaarten). . - 10.05
	Diversen. - 147.01
	Saldo 1931 - 411.38
<u>f 4083.13</u>	<u>f 4083.13</u>

Accoord bevonden:

Heesch, 16 Januari 1932.

De Kascommissie,

De

Penningmeester,

J. FOKWNGA, **Groningen.** S.P.C. **VAN** **ROMUNDE.**
A. SALVERDA,

BEGROOTING VOOR 1932.

ONTVANGSTEN.

UITGAVEN.

Contributiën en extra bijdragen. f 3 5 0 0 .	Drukkosten Maand- blad f 2400.—
	Cliché's - 400.—
	Expeditie - 250.—
	Bibliotheek - 150.—
	Vergaderingen . . . - 75.—
	Onkosten Bestuur (verschotten) . . . - 145.—
	Propaganda - 50.—
	Schrijfbehoeften. . - 30.—
<u>f 3500.-</u>	<u>f 3500.-</u>

Heesch, 16 Januari 1932.

De Penningmeester,

S. P. C. VAN ROMUNDE.

HET LEEKENHOEKJE.

Als U dit artikel onder de oogen komt heeft Lentemaand reeds haar intrede gedaan en beginnen zoowel binnen als buiten de werkzaamheden voor de plantenliefhebbers.

Zij, die op kamercultuur zijn aangewezen worden nogmaals herinnerd aan de gevolgen van zonnebrand en ongedierte.

Het lijkt mij gevaarlijk de planten nu reeds in een bak of zomerkasje te plaatsen, tenzij deze gelegenheden bij optreden van koude behoorlijk afgedekt kunnen worden. Een bak met een onderlaag van paardenmest is wel vorstvrij te houden.

Bij zonnig weer kan langzamerhand meer gegoten worden, ook kunnen de planten wel met een fijn bloemenspuitje besproeid worden, doch zoodanig, dat ze voor zonsondergang weer voldoende droog zijn.

Kasbezitters kunnen op een zonnigen dag vaker besproeien, want bij zonnig weer loopt de temperatuur in de kas al aardig op.

Maakt een verzamelaar de zomerstandplaats gereed dan wil hij net als na de schoonmaak wel iets nieuws hebben en dan gaat hij zich een paar nieuwe planten aanschaffen.

Als wij de advertentierubriek van ons blad of de toegezonden prijscouranten (meestal moet men ze aanvragen), eens doorzien dan hebben wij niet te klagen, dat er geen keus is. En juist door de groote verscheidenheid wordt de keus moeilijk. Het is niet doenlijk U een sortiment op te geven, dit zou wel mogelijk zijn als bekend was in welke omstandigheden de planten komen te verkeerren; komen zij in een kamer met veel zon, weinig zon of in 't geheel geen zon. Voor beginners zouden wij importplanten niet willen adviseeren, wacht U met de aanschaffing daarvan, totdat U een beetje vertrouwd bent met de grillen onzer kweekelingen.

Bij aanschaffing van nieuwe planten is het gewenscht, dat men ze terdege naziet, alvorens ze in de collectie te plaatsen, want een met ongedierte besmette plant kan Uw geheele collectie aansteken.

Hebben wij een vroeg voorjaar, dus een milde temperatuur, dan zouden wij aan het einde dezer maand wel kunnen gaan verpotten. Het lijkt mij raadzaam deze bezigheid de volgende maand met U te behandelen anders zie ik er van komen, dat de ongeduldige verzamelaars reeds in het begin dezer maand aan den slag gaan. Stelt U den aangemaakten grond deze maand maar eens goed aan de buitenlucht bloot. Zoo nu en dan moet de massa eens flink

omgeroerd worden, zoodat alle bestanddeelen goed gemengd zijn.

Heeft men een goede gelegenheid, veel tijd en geduld, dan is het uitzaaien van vetplanten een der aardigste bezigheden, en niet alleen aardig maar ook leerzaam. Mij dunkt, dat het *zaaien* voor iemand, die niet geregeld het zaaisel kan controleeren, of een huisgenoot heeft, die dit bij zijn afwezigheid waarneemt een zeer teleurstellend werk is, daarom schreven wij hierboven ook *veel tijd*,

In het Februarinummer gaven wij U een afbeelding en meerdere beschrijvingen van zaaiinrichtingen. Een belangstellend lid verbaast zich er over, dat wij het *zaaien* in een medicijnfleschje niet warm aanbevelen. Hierop komen wij de volgende maand terug.

In den loop van de vorige maand hebt U natuurlijk reeds een keus gedaan uit de zaadaanbiedingen in ons blad of prijscouranten en wij mogen veronderstellen, dat U uw voordeel gedaan hebt met het in ons vorig nummer voorkomend artikel over „gemakkelijk bloeiende zaailing-cactussen“.

Op den bodem van de zaaiinrichting deponeren wij een laag goed gereinigde potscherven en stukjes houtskool en dan wordt de inrichting tot op een paar centimeter beneden den rand met den voorgeschreven grond gevuld en zwak aangedrukt b. v. met een luciferdoosje of ander plat voorwerp.

Sommige verzamelaars koken of verhitten de aarde om de bacteriën te doodden, laten zij echter niet vergeten, dat ze met de kwade bacteriën ook de *goede* bacteriën doodden. Zonder goede bacteriën kan een plant niet leven, doet ze dat wel dan is het bewijs geleverd, dat niet alle goede bacteriën gedood zijn, maar dan staat tevens vast, dat de mogelijkheid bestaat, dat er ook nog kwade bacteriën zijn blijven leven. Hierbij komt nog, dat steriel gemaakte grond slecht water aanneemt.

Na het aandrukken der aarde zet men de zaden uit. Fijne zaden vermengt men met fijn zand en strooit dat mengsel uit om te voorkomen, dat alle zaden bij elkaar komen te liggen. De zaden worden daarna bedekt met een laagje aarde ter dikte der korrels. Fijn zand is misschien nog meer aan te bevelen, dat voorkomt meer het optreden der algen.

Is de zaaiing geschied dan plaatsen wij de zaaiinrichting in een bak met lauw water en laten het water geheel door de aarde trekken.

Voor het vlugge kiemen der *zaden* dekken wij de zaaiinrichting met een matglazen ruit of een wit gemaakte ruit en dan plaatsen wij de geheele zaak zoo warm mogelijk.

Zaait men meer dan één soort in een zaaiinrichting, dan is het zaak er voor te zorgen, dat men later weet wat er opkomt, hiervoor plaatsen wij een klein stukje van een etiket bij het gezaaide met een nummer of ander kenteeken.

Na de uitzaaiing wordt er wel iets van ons geduld gevergd en wij leven tusschen hoop en vrees wat ervan terecht zal komen.

Het kiemen varieert tusschen dagen en maanden, dus niet al te spoedig den moed laten zakken.

De jonge kiemplantjes worden goed in 't oog gehouden, en vooral zorgen wij er voor, dat de druppels condensatiewater, die zich tegen de dekrut afzetten, zooveel mogelijk verwijderd worden, want als de zon er op schijnt werken ze als brandglazen met het gevolg, dat het plantje dat in het brandpunt staat onherroepelijk verloren gaat. Zet men de inrichting een weinig hellend, dan loopen de druppels vanzelf af.

Wordt de bovenkorst groen of hard dan moeten de kiemplantjes onverwijld verspeend (d. w. z. dat de zaailingen in een ander bakje of potje overgezet moeten worden) in hetzelfde grondmengsel.

Voorkomen moet worden, dat de zaailingen spichtig uitgroeien. Ruime toevoer van frissche lucht is het beste middel. Zoodra dan ook de kiemplantjes te voorschijn komen, plaatsen we een stokje onder de dekrut.

Hieruit volgt, dat het zaaien van *zaden*, die niet gelijktijdig kiemen, in dezelfde zaaiinrichting bezwaarlijk is, want die spoedig kiemen moeten frissche lucht hebben en voor die, welke wat langer werk hebben om te kiemen, moet de zaaiinrichting gesloten blijven. De kiemplantjes, die het eerst komen zet men dan ook zoo spoedig mogelijk over in een andere bak of pot.

Mocht het gebeuren, dat de bovenkorst groen of hard wordt, voordat het zaad gekiemd is, dan verwijdert men deze.

Bij dit werkje moet goed toegezien worden, dat bij de verwijdering de zaden niet meegaan, anders zit men te vergeefs te wachten.

Voorloopig hebt U de handen vol, de volgende maand behandelen wij het verder opkweken.

ALOË AMERICANA SPINOSA.

De Aloë (Agave), waarover de heer v. d. H. het heeft op blz. 5 bovenaan, in afl. één, is de veertiende plaat in de eerste druk

(1672) van Munting's boek. Daar heet ze: Aloë americana spinosa florescens. Omdat er geen afbeelding in Succ. staat, heb ik getracht ze na te schetsen. Op blz. 13 vindt men, wat Munting ervan

zegt, doch in de eerste druk staat er nog: „dit alzoo in een veel kouder plaatze als d'onze, geschiedt, hoope dat ook noch de mijne, in korte jaaren, haar bloeiende kracht betoonen zal". Toen was het 1672, en 't volgend jaar ging die hoop in vervulling.

Numansdorp.

A. DULFER.

VAN DEN BOUWMEESTER.

Zou ik plaats durven verdringen aan de mij altoos meest welkome plantenbeschrijvingen in „Succulenta“?

'k Moet, want waar ik misschien nuttig kan wezen, daar hebben anderen mij nuttig geweest.

Bij een mijner cliënten geroepen om z'n kweekkas te laten opknappen, meen ik het niet van belang ontbloot de daar door mij aangewende oplossingen te laten kennen, temeer daar er bij velen dezelfde zwakke punten zich altoos herhalen.

't Ergste zijn er telkens de deuren aan toe. Meest allen onderaan „erg gesteld”.

Scharnieren verwijderen, welke door het roesten der schroeven bijna niet los te maken zijn — ook bij een herhaald afnemen verlopen schroefgaten en koppen veel.

Vervangen door „paumelles” (deurhengsels) welke toelaten de deur *uit te haken*.

Deze aldus behandelbaar zijnde, kan op haar onderkant, zonder te veel inspanning, een paar laagjes verf bekomen — (opgepast voor „carbolineum” of dergelijke, welke diep in de houtvezels dringen en de schildering der zijden zouden schaden, ja zelfs onmogelijk maken).

Aldus behandeld kan praktisch geen vocht meer onderin, wat 't behoud van stijlen, enz. medebrengt.

'k Vraag tevens de aandacht voor de bovenzijde der naar buiten opendraaiende deuren — hier kan 't zelfde middel dienstig wezen, liefst nog een zinken „afdekbandje” 1 cm. aan beide zijden omgezet.

Bij de bovenstaande „invalide” deuren hoort natuurlijk een krijssend, piepend en niet sluitend slot. — Beproof eens een scheepsslotje (binnenwerk gansch in koper). — Goed onderhouden zal dit jaren meegaan en ... sluiten.

Dan de buitenverzorging der kas -- telken jare die schildering en toch nog lekken.

Bij het vernieuwen van een ruit, deze onderaan afronden, zoodat ze in het midden ± 2 à 3 c.m. doorhangt. -- Het water loopt dan naar dit midden en drupt daar op de onderstaande — aldus 't mastiek zooveel mogelijk ontlastend, wat, bij gewoon recht afgesneden ruiten juist andersom geschiedt, waar de zijden het water o. z. t. z. aanzuigen en 't daar afgeven op het onderstaande stopwerk, wat zich van ruit tot ruit herhaalt. — Is er nu tusschen mastiek en deze ook maar een zwak plekje, zoo wordt dit telkens en telkens bewerkt en eindigt natuurlijk met een lek te veroorzaken.

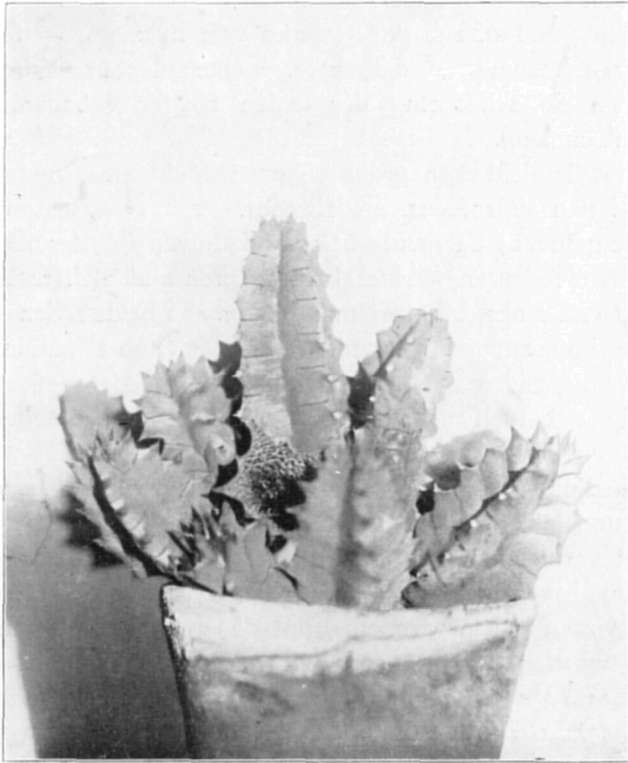
Verder nog de zoo licht gedeukte en gescheurde zinken afvoerbuizen.

Moeten er duchtige herstellingen gebeuren, vervang hen dan door „asbest” leidingen, welke ongeveer gelijke weerstand hebben als ijzeren, doch „roestvrij”. — De leiding aldus van goot tot waterbak in zelfde sterk materiaal (aaneenvoegen met een zacht blijvend mastiek).

H. RAMSDONCK (Antwerpen).

HEURNIA LOESENERIANA SCHL.

Dat de *Stapelia*'s over het algemeen dankbaar bloeien is wel bekend. En wie daarvan nog niet overtuigd mocht zijn, moet het maar aan ons medelid Mej. N. Haan te Hoofddorp vragen. Genoemde dame schreef ons dezer dagen bij een kiekje, dat helaas niet voor reproductie geschikt was: „*Stapelia grandiflora* bloeide

Heurnia Loeseneriana Schlechter.

Foto De Ringh.

den afgelopen zomer met 25 bloemen; er waren soms vijf tegelijk open; dat was een prachtig gezicht!"

Behalve de *Stapelia*'s zijn de aan haar verwante *Heurnia*'s ook dankbare plantjes, doch de bloemen blijven veel kleiner. Wij geven hierbij een afbeelding van *Heurnia Loeseneriana Schlechter*, naar een bloeiend exemplaar uit de collectie van onzen geachten Voorzitter. Deze *Heurnia* is afkomstig uit Transvaal,

het is een lief dwergplantje, met 4 c.M. hooge en 2 c.M. dikke, vierkante stammetjes. Meestal aan den voet der jonge scheutjes verschijnen de $2\frac{1}{2}$ c.M. groote, roodachtig bruine bloempjes.

Evenals de Stapelia's kweekt men deze Heurnia het best in een vlakke pot, gevuld met hoofdzakelijk klei- of lössachtige aarde, b.v. één deel bladaarde, twee deelen scherp zand en drie deelen klei of löss.

's Zomers kan men tamelijk veel water geven, 's winters slechts zooveel, dat de stammetjes niet inschrompelen. Ook moeten de plantjes 's winters niet te warm staan, doch wel zoo licht mogelijk, dus liefst vlak bij het glas. De vermeerdering geschiedt heel gemakkelijk uit stekken, welke spoedig bewortelen en na eenigen tijd al nieuwe zijscheutjes gaan vormen.

In den zomer moeten de Heurnia's midden op den dag niet in de felste zon staan; men rangschikke ze bij voorkeur 200 op het tablet, dat ze de ochtend- of de namiddagzon krijgen. Tegen den herfst kunnen ze wat zonniger worden gezet, waardoor ze beter en vroeger in bloei komen.

G. D. D.

HOUTSKOOL.

Hoe goed het is, dat de grond van onze kaktussen wat houtskool bevat, zullen de meesten onzer wel weten en wie het nog niet weet, moet maar eens opzoeken, wat Duursma er op blz. 31 van „Onze Cactussen" van zegt.

Hoe houtskool te krijgen, schijnt een lastiger vraag te zijn, daarom wil ik er hieronder wat over zeggen.

Mijn eerste leveransier was de bakker. Die stookt zijn oven nog met takkenbossen.

De knecht bracht mij een zak vol. Er zat nogal wat houtas tussen, maar 't was te gebruiken.

Later klampte ik mijn kleermaker aan. Ik wist, dat houtskool gebruikt werd, om de persijzers te verhitten. Het antwoord was, dat hij elektrische ijzers gebruikte, maar dat hij nog wel wat hebben zou en bij het nieuwe pak kwam een zak houtskool, grote en kleine stukken, die met de hamer nog flink vergruist moeten worden.

Deze zomer logeerde ik in Thüringen. Toen we de meegebrachte kaktussen planten zouden, vroeg ik, of mijn vriend nog houtskool had. Het vorige jaar hadden we op onze zwerftochten door de

Thüringse bossen een paar maal bij uitgebrande vuurtjes wat houtskool opgezocht en meegenomen. Daar was niets meer van, maar hij had wat beters. Hij kwam aandragen met een pondszakje vol glimmende, kleine stukjes, 't leek wel lijnzaad. Dat mengde hij door het voer van zijn postduiven.

Ik schepte een lepel vol door de grond van iedere pot en nam me voor eens te kijken, of het hier in Holland ook te koop was.

Voor een paar weken gaf mijn buurman — pluimveevoederhandelaar — mij een prijslijst van zijn artikelen. Bij de raadgevingen voor kippenhouders las ik:

„dat tevens aan te bevelen is om naast een bakje voor grit, ook een bakje voor houtskoolkorrels te plaatsen, daar elke kip hieraan behoefte heeft.”

Bij navraag bleek er geen houtskool voorradig te zijn, maar spoedig kreeg ik de boodschap, dat er met de nieuwe aanvoer van de fabriek ook een baaltje houtskoolkorrels meegekomen was.

Het was prachtig in orde. Mooie kleine stukjes, zo groot als een erwt. Ik heb er dadelik 5 K.G. van besteld.

't Lijkt me net iets voor onze kringbesturen of voor leden, die samen er wat van bestellen willen. Zo nodig geef ik graag het adres op.

D. b. T.

B. TH. K.

ALARMAPPARAAT.

Aangezien het bij vele cactusliefhebbers, die hunne planten buiten in een kasje of in een serre hebben staan, gedurende de wintermaanden tijdens een strenge vorstperiode, wel eens vaak zal voorkomen, dat men zich ongerust zal maken over een te lage temperatuur, des nachts vooral, is nevenstaand apparaatje bedacht.

Het onnoodig opstaan in den nacht om den kachel te inspecteren, met alle bezwaren daaraan verbonden, kan hiermede worden vermeden.

Het toestel bestaat uit drie hoofdonderdeelen, n.l. een kolf A, een zaklantaarnbatterij of accu B en een elektrische schel C.

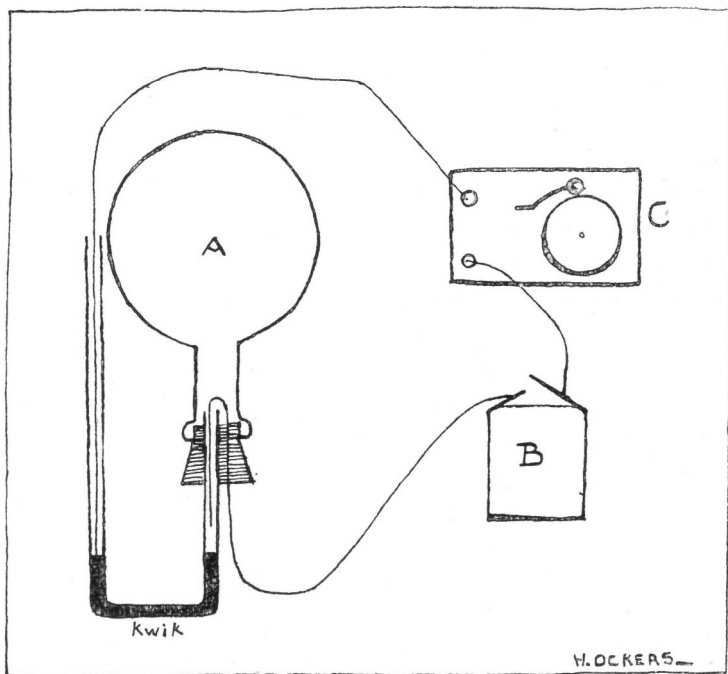
De inrichting ervan is zeer eenvoudig en kan door ieder amateur worden vervaardigd.

De glazen kolf A is luchtdicht afgesloten met een doorboorde gummikurk, waardoor de U-vormige buis steekt. De kolf moet van te voren goed gedroogd zijn met alcohol. In de U-vormige buis bevindt zich onderin kwikzilver.

Het andere einde van de U-vormige buis is open en aanmerkelijk langer.

Zooals op de afb. te zien is, steekt het koperdraad, dat verbonden is met één pool der zaklantaarn door de gummikurk heen in de kolf en terug in de U-vormige buis, *doch raakt het kwik niet bij kamertemperatuur.*

In de linksche helft voor de U-vormige buis steekt ook een koperdraad, dat zich steeds *in het kwik moet bevinden* en is aan

het andere einde verbonden met een der klemschroeven van de schel. Verbinden we nu nog de andere klemschroef der schel met de 2e zaklantaarnpool, dan is 't apparaat gereed.

Daalt de temp. nu aanmerkelijk, b.v. tot 40° F. dan zal de lucht in kolf A, zoodanig van druk verminderen, dat het kwik rechts stijgt, tot aan het koperdraad.

Hierdoor is de keten gesloten en zal de schel vervaarlijk gaan rinkelen.

We kunnen, b.v. door de hoeveelheid kwik, zorgen, dat dit op $\pm 40^{\circ}$ F. zal geschieden.

De kolf plaatsen we nu in de kas; de koperdraad wordt buiten aangewend in den vorm van loodkabel en binnen kan gewoon geïsoleerd draad dienst doen.

De batterij en schel bevinden zich in de slaapkamer van den eigenaar, die hier bovendien nog een schakelaar tusschen kan voegen, waardoor hij, gewekt zijnde, het hinderlijke bellen kan afzetten.

Vóórdat de temperatuur mogelijk eens te laag zou worden, is men dan in de gelegenheid zijne maatregelen te treffen en zoo-doende zijne planten van een wissen ondergang te redden.

Zeist, Nov. '31.

H. OCKERS.

ROESTVLEKKEN OP PHYLLOCACTUSSEN.

Van een onzer lezers ontvingen wij de volgende vraag: Mijn phyllocactus-hybride die verscheidene jaren achtereen bloeide, vertoont nu opeens op de bladeren groote roestvlekken. De plant ziet er overigens gezond uit en een nieuw blad, dat er verleden jaar bijkwam, is ook mooi frisch groen. Wat kan de oorzaak van deze roestvlekken zijn en wat is er tegen te doen?

Roestvlekken worden bijna uitsluitend bij Phyllocactussen aangetroffen en dan nog in hoofdzaak alleen bij de variëteiten met sappig-groene bladeren. In de literatuur is over deze ziekte, waarvan men de oorzaak nog niet met zekerheid weet, weinig te vinden. Allen zijn het er echter wel over eens, dat de roestziekte een van de gevaarlijkste ziekten is, te meer, daar de planten haast niet meer te genezen zijn. De bruine vlekken vertoonen zich eerst op de opperhuid der plant en dringen ten slotte diep in het vleesch.

Ik meen te hebben opgemerkt, dat planten, welke in den herfst met te koud water worden begoten, of welke gedurende den winter niet warm genoeg staan, het meest last van de roestziekte krijgen. De ziekte voorkomen is in dit geval ook al weer beter dan ze te genezen. Begieten met water van behoorlijke kamertemperatuur, en een matig warme standplaats gedurende den winter geven de meeste kans om de planten gezond en frisch te houden.

G. D. D.

RECTIFICATIE.

In onze boekbespreking in het Februari-nummer zijn een paar fouten geslopen, die wij even willen corrigeeren. Bladz. 48, geheel onderaan, leze men *Echinopsis chrysantha* Werd. in plaats

van *E. chiripantha*. Verder blad. 49, bovenste regel, *Mesembr.* (*Pleiospilos*) *Nelii* Schw., in plaats van *Nelie*. Tot slot zij gemeld, dat het nieuwe werk van Curt Backeberg is verschenen bij *Trowitzsch & Sohn* en niet *Troroitzsch!*

RED.

MEDEDEELING.

Naar aanleiding van een vraag gedaan op de laatst gehouden Alg. Vergadering omtrent een herdruk van het boekje voorkomende onder N°. 53 in den catalogus van de bibliotheek, deelen wij mede, dat wij hiertoe *niet* overgaan, omdat gebleken is dat N°. 71 van genoemden catalogus eensluitend en nog steeds verkrijgbaar is ad f 0.75.

De leden worden attent gemaakt op het in dit nummer voorkomende wijzigingsblad van het Huish. Reglement.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Vergadering van den kring op Vrijdag 1 April a.s., 's avonds 8 uur, in Gebouw „Koningin Wilhelmina”, Prinsengracht 1015.

Agenda:

1. Opening. 2. Notulen vorige vergadering. 3. Lezing met lichtbeelden door den Heer J. M. v. d. Houten over het onderwerp: Iets over erfelijkheid en bastaardering in 't bijzonder bij onze Succulenten. 4. Rondvraag en sluiting.

H. WITTE, *Secretaris*.

Het adres van den Secretaris is nu Leliegracht 32^{huis}.

Kring Enschede en Omstreken.

Op de vergadering van 4 Febr. werd door de heer B. Heutink een leerzame lezing gehouden over de cultuur der Cactussen. Op voorstel van de heer Arends werd besloten voor gezamenlijke rekening een liter van het in „Succ.” geadverteerde bestrijdingsmiddel „Volck” te bestellen. Eveneens zal men gezamenlijk Cactus-zaad laten komen.

JOH. J. TER HORST, *Secretaris*,

Leliestraat 110.

Kring „Het Gooi”.

EXCURSIE.

Zaterdag 5 Maart a.s. zal door de kring een excursie worden gehouden naar de kwekerij van den heer S. B. Zeverijn.

De samenkomst der leden is bepaald op 3 uur precies aan de Hondebrug,

Vaartweg. Die leden welke per trein of tram komen kunnen met de bus van 2.40 vanaf 't Stationsplein gaan naar de Taludweg uitstappen Hondebrug.

Ieder wordt verzocht aanwezig te zijn, terwijl introducée(s) mee kunnen komen.

ZAAD BESTELLEN.

Het bestuur heeft 't voornemen voor gemeenschappelijke rekening zaad te bestellen. Door combinatie der kleine hoeveelheden kan 't bestuur tegen geringeren prijs dit zaad verkrijgen.

Ieder welke hiervan gebruik wenscht te maken kan dit schriftelijk voor 5 Maart opgeven aan den heer N. J. Peursum, Kamerlingh Onnesweg 31, Hilversum.

Men geeft dan op naam, verlangd soort en aantal zaadjes, welke vermeld staan in de ontvangen prijscourant van den heer Mulder te Maartensdijk.

Men ontvangt 't zaad dan op de Maartvergadering.

Kring „Het Gooi”.

Vrijdag 11 Maart '32 houdt de kring haar maandelijksche vergadering in 't zaaltje der Openbare Leeszaal, ingang Veerstraat te Hilversum. Aanvang 8.15 precies.

Agenda:

1. Opening. 2. Notulen. 3. Ingekomen stukken. 4. Lezing van den heer P. H. Lensselink met als onderwerp „Het *zaaien* van Cacteeën”. 5. Aflevering gezamenlijk gekocht zaad. 6. Bespreking propaganda. 7. Rondvraag en sluiting.

Diegene welke nog geen kringlid is wordt uitgenoodigd ook aanwezig te zijn.

Namens het bestuur,

Klaaskampen 23, Laren (N.H).

P. H. LENSSELINK, *Secretaris.*

Kring Groningen en Omstreken.

Verslag ledenvergadering dd. 9 Februari 1932, van den Kring „Groningen en Omstreken”.

Te 8 ¹/₂ uur opent de voorzitter met een kort woord en brengt daarna verslag uit van zijn bezoek aan de jaarvergadering.

Op voorstel van Dr. Zeven wordt besloten tot gezamenlijke inkoop van zaden uit Z.W. Afrika. Mededeeling wordt gedaan van het inrichten eener bibliotheek, waaruit vanaf Woensdag 10 Februari 1932, elke 14 dagen boeken ter leen kunnen worden verkregen. Buiten-leden mogen de boeken 1 maand behouden. *Bibl^{essc}* is Mej. Meiners, Visscherstraat 32, die Woensdagsavonds tusschen 8 en 9 uur zitting houdt.

Agenda vergadering, 8 Maart 1932, kring „Gron. en Omstr.” in „Victoria-Hotel”.

1. Opening. 2. Notulen. 3. Ingekomen stukken. 4. Inleiding door den voorzitter over phyllo-cactussen. 5. Bespreking art. 3 Regl. Kring „Gron. en Omstr.” 6. Rondvraag. 7. Sluiting.

De vice-secretaresse.

Kring Haarlem en Omstreken.

De vergadering van 19 Februari stond in het voorjaarsteeken. Er was een beperkt aantal zaden van cactussen en hoogsucculente mesembrianthema aangekocht waarvoor zich vele liefhebbers meldden. De in Z.-Afrika bestelde importen

waren nog niet aangekomen zoodat verkoop van deze planten tot de Maartvergadering werd uitgesteld.

Op verzoek van den Voorzitter bracht den Heer Cramer verslag uit van de voorloopige besprekingen der tentoonstellingscommissie, waaruit bleek, dat de commissieleden reeds ijverig aan den gang zijn en weldra een definitief voorstel ter tafel zullen brengen. Op voorstel van den Voorzitter werd tot Secretaris van de tentoonstellingscommissie benoemd den Heer C. C. Cramer, Tetterodestraat 32, Haarlem en tot Penningmeester de Heer P. Dekker, Zaanenlaan 26, Haarlem. Alle correspondentie, de a.s. tentoonstelling betreffende is aan eerstgenoemd adres te richten.

Het onderling plantenpraatje werd gevolgd door het verloten van een drietal bloeiende Echeveria's, door den Secretaris welwillend ten bate der kas afgestaan.

Bij de rondvraag vertelde de Secretaris een en ander over zijn bevindingen met het gebruik van Auto Schreds, ter berooking van planten, die door bladluizen zijn aangetast.

W. J. VAN ESSEN, *Secretaris*.

Rectificatie. In het verslag der Januarivergadering is het zetfoutenduiveltje bezig geweest en heeft den naam van den Heer v. Bosveld Heinsius veranderd in v. Bosveld Deinsius. Het zij bij deze hersteld.

Kring Haarlem en **Omstreken.**

Vergadering op Vrijdag 18 Maart 1932, 's avonds 8 uur in Hotel Loni d'Or, Kruisweg, Haarlem.

Agenda:

1. Opening. 2. Ingekomen stukken. 3. Lichtbeelden van diverse succulenten waarbij causerie door eenige Kringleden. Hierna pauze en ruilbeurs, alle leden worden verzocht nu een flink aantal planten ter ruiling mee te brengen. 4. Verkoop van importplanten uit Z. Afrika (Aloë, Anacampseros en Lithops). 5. Vragenbus en plantenpraatje. 6. Rondvraag en sluiting.

W. J. VAN ESSEN, *Secretaris*,

Bloemendaal (post Santpoort),
Joh. Verhulstweg 34.

P. S.

Aan de afdelingssecretarissen wordt met het oog op de beperkte ruimte, beleefd in overweging gegeven de verslagen zoo beknopt mogelijk op te stellen en alleen het meest zakelijke te vermelden.

RED.

MUTATIESLEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

J. H. van Dijk, tuinman, v/h. Beugen (N.-Br.), St. Maria-Gesticht, thans Bergen (N.-H.), Dorpstraat 90.

L. van Kampen Jr., 's-Gravenhage, v/h. Sweelinckplein 35, thans Abrikozenstraat 196.

Mevr. H. Mos-Lubbi, 's-Gravenhage, v/h. Fuchsiastraat 87, thans Morelstraat 146.

Mej. C. van Ommen, 's-Gravenhage, v/h. Obrechtstraat 153, thans Ericalaan 22.

- G. Fagel, Rotterdam, v/h. Mathenesserdijk 281, thans Hooidrft 120 A.
 M. J. Dijkman, Biol. cand., v/h. Soest, Soesterbergsche straat 158, thans Groenekan bij Utrecht, Vijverlaan 2.
 P. Groenhuijse, Utrecht, v/h. P. Nieuwlandstraat 24, thans Jac. v. d. Borghstraat 56.
 C. Muusse, *Zaandam*, v/h. Ooievaarstraat 18, thans Emmastraat 24.

NIEUWE LEDEN.

- G. Punt, Amstelveen, Oude Karselaan 98.
 Mevr. M. Purmer-Bezaan, Amsterdam O., Middenweg 252 *huis*.
 Mevr. H. A. C. van der Minne-Gaymans, Assen, Emmastraat 8.
 N. J. Medemblik, Dordrecht, Bilderdijkstraat 65.
 P. Lalleman, Honselersdijk, Amalia v. Solmsstraat 30.
 K. Hasker, Huizum bij Leeuwarden, Sportlaan 27.
 A. Kröttje, Leeuwarden, Catnstraburen 125.
 A. J. Barentsen, Middelburg, Noordweg R 27.
 Mevr. H. M. J. Swart-Kuiter, Niekerk (Gem. Oldekerk, Gron.), Herv. Pastorie.
 C. de Gast, Rotterdam, IJscubstraat 26 B.
 Mej. J. N. Gräfe, Schiedam, Parallelweg 168.
 J. Loran, Utrecht, Paulus Potterstraat 7 *bis*.

Buitenland.

- Mevr. J. Westenberg, „De Morgenstond“, Kaban Djahé (O.K. Sumatra), N.O.-Indië.
 G. A. Kaiser, 6426 South Normandie Ave, Los Angeles, California (U. S. A.).
 Mrs. L. M. Hill, P.O. Box 66, South San Francisco, California (U. S. A.).
 Alain White, Huntington Hotel, Pasadena, California (U. S. A.).
 C. J. Briner, 1007 Morgan Street, St. Louis, Mo. (U. S. A.)

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

N.B. De nos. **104** tot en met 108 van den nieuwen catalogus zijn eerst na 1 April beschikbaar.

RUILRUBRIEK.

Aangeboden ongeveer 750 zaden van *Phyllocactus Ackermananii* bestoven met *Cereus Silvestrii*, tegen zaad of stek op naam van Cactussen en Vetplanten (geen *Opuntia*). Ruillijsten aan Arie Ebink, Heinenoord, Zuid-Holland.

Een geheel volledig Cactus-album van Pette wordt in ruil aangeboden tegen een complete serie Cactus-plaatjes van Verkade, door J. Verheggen, Egmond binnen.

„Aangeboden in ruil voor zaden of planten eenige duizenden zaden van:

Cereus grandiflorus, *C. galapagensis*, *C. Martinii*, *Echinopsis* gemengd 12 soorten, *Phyllocactus* hybriden, *Mam. elongata*, *Etus submamillosus*, *Mam. meiacantha*, *Etus Lloydii*, *Echinopsis oxygona*, *Esis calochlora*, Adres H. P. Dings, Spoorstraat 68, Tegelen. Tevens in ruil voor *echinocactus* of *mamillaria* een 60-tal soorten *phyllos* op naam allen prachtbloeiers.

MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening
No. 133550 - HEESCH bij Oss.

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat
Adres:

Mej. M. C. KARSTEN,
TERBORG.

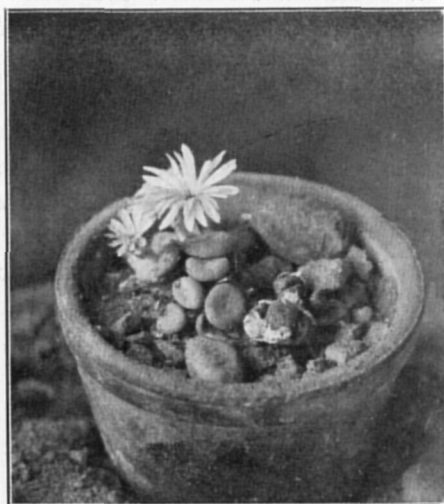
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penning-
meester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis;
J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

CONOPHYTUM, N. E. Br.

Door Dr. A. TISCHER, Bruchsal.

De zeer gunstige klimatologische ligging van mijn tegenwoordige woonplaats heeft dit jaar een groot aantal soorten van dit geslacht in bloei gebracht, zoodat het mij thans mogelijk is, de beschrijving van een aantal tot dusver nog niet bekende bloemen te publiceren.

16. *Conophytum tubatum* Tisch. spec. nov.

Conophytum tabatam Tisch. spec. nov.

Photo Dr. A. Tischer.

Dwergachtige planten van zodevormigen groei. Corpuscula zeer dicht opeenstaand, kegelvormig, van boven gezien cirkelrond, plat of zeer zwak gewelfd, soms ook lichtelijk ingedeukt; zijden in sommige gevallen een weinig overhangend (type H van den Brownschen sleutel, zie pag. 245, jaarg. 1931 „Succ."), tot 12 m.M. lang, bovenzijde tot 8 m.M. in diameter, blauwachtiggroen, glad, kaal; op de bovenzijde bevinden zich naar den rand toe eenige fijne, donkerder getinte stippen, de spleet is haast niet donkerder omrand en duidelijk behaard.

Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten. Kelkbuis \pm 4 m.M. boven de spleet uitstekend, zeer dun en doorzichtig, met 4, 1—2 m.M. lange slippen. Bloem 1,5—1,8 c.M. in diameter; kroonbuis \pm 1 c.M. uitstekend, rose-oranje van kleur; kroonbladeren 25 in getal, in 1—2 kransen gerangschikt, tot 2 m.M. breed, niet zeer spits, de binnensten nauwelijks korter, lichtlila van kleur, naar den voet toe witachtig wordend; binnen de kroonbladeren 7—8 geelgekleurde staminodiën. Meeldraden 8—10 in getal, diep in de buis staand; helmknoppen lichtgeel; helmraden geelachtig, zeer fijn. Aantal stempels 4, zeer kort, $\frac{1}{2}$ m.M. lang, geelachtig, op 1 m.M. lange stijl, die witachtig van kleur is.

Vrucht onbekend, alsook ontdekker en vindplaats.

Ik kreeg deze opmerkelijke plant van den heer R. Graessner, Perleberg, als *C. obscurum* N. E. Br. toegezonden, waarvan ze echter totaal verschilt. Een kleine plant van *C. obscurum* is ook op onze afbeelding te zien. *C. tubatum* — aldus genoemd wegens haar trompetvormig uiterlijk ¹⁾ — is nauw verwant aan *C. minutum* N. E. Br., *C. Pearsonii* N. E. Br. en andere vormen. Het bijzonder karakter der bloem en de eigenaardige vorm en teekening der corpuscula laten de plant duidelijk als een op zichzelf staande soort kennen.

De bloem ontplooit zich in den beginne slechts bij vollen zonneschijn, doch later ook bij donker weer en blijft dan 3 weken lang dag en nacht geopend.

Eigenaardig en opmerkelijk is ook de buitengewoon langzame ontwikkeling der bloemen, die — in tegenstelling met andere naverwante vormen — van haar eerste zichtbaar worden in de spleet tot de eerste ontluiking *verscheidene weken* duurt.

¹⁾ *tuba* = trompet.

17. *Conophytum multicolor* Tisch. ¹⁾

Bloembeschrijving: Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten. Kelkbuis 1—2 m.M. boven de spleet uitkomend, tamelijk samengedrukt, groen, met 5, \pm 1 m.M. lange, vrij spitse, roodachtig-bruine slippen. Kroonbuis niet boven de kelkbuis uitstekend; kroonbladeren 28—30 in getal, in 2 kransen gerangschikt, smal, lijnvormig, spits, donker stroogeel, niet naar alle kanten gelijkmatig verdeeld, maar in twee tegenover elkander staande, vrij scherp gescheiden groepen gerangschikt, hetgeen de bloem er eenigszins samengedrukt doet uitzien. De bloem heeft op deze wijze een grootste doorsnede van 10—12 m.M. en een kleinste van 8—10 m.M. Meeldraden iets boven de buis uitkomend, klein, lichtgeel; helmdraden wit. Aantal stempels 5, draadvormig, 2—3 m.M. lang, een weinig spreidend, groenachtig, geen stijl. Bloemen 's nachts geopend, geurend.

18. *Conophytum novellum* N. E. Br. ²⁾

Bloembeschrijving: Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten. Kelkbuis 2 m.M. uitstekend, witachtiggroen, met 6 spitse, roodachtige 1 m.M. lange slippen. Kroonbuis 3—4 m.M. uitstekend, wit; bloemkroon 1,5 c.M. in diameter; kroonbladeren 35 in getal, in 2—3 kransen, los staand en teruggebogen, wit, glimmend, lijnvormig, spits. Meeldraden lichtgeel, in 2 groepen staand, de buitensten tamelijk uitstekend, binnensten in het bovenste gedeelte der buis ingesloten; helmdraden wit. Aantal stempels 5, geelachtigwit, 1,5—2 m.M. lang, op 1 m.M. lange stijl. Bloem 's nachts geopend, geurend.

5a. *Conophytum pardivisum* Tisch.

Bloembeschrijving: Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten. Kelkbuis \pm 3 m.M. boven de spleet uitkomend, wit, naar boven roodachtig getint, met 4 roodachtige, $1\frac{1}{2}$ m.M. lange slippen. Bloem, wanneer ze geheel geopend is 1,5—1,8 c.M. in diameter. Kroonbladeren 28—30 in getal, glimmend wit, smal, spits, in 1—2 kransen staand, de binnensten somtijds wat korter, teruggebogen. Meeldraden geel, klein, de buitensten tamelijk ver boven

¹⁾ *multicolor* = veelkleurig.

²⁾ De soortnaam *novellum* = nieuw of ongewoon.

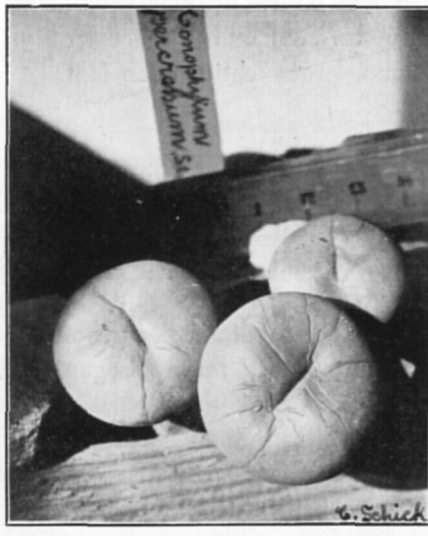
de buis uitkomend, de binnensten nauwelijks in de buisholte zichtbaar; helmdraden wit. Aantal stempels 4, geel, $\frac{1}{2}$ m.M. lang, op 2 m.M. lange stijl. Bloem 's nachts geopend, zwak geurend.

(Wordt vervolgd.)

Vert. M. K.

N.B. Aangezien dit artikel ten deele een aanvulling is van zijn bijdrage over *Conophytum* in jaargang 1931 (zie Maart-, November- en December-aflev.) lijkt het ons niet ongeschikt, dit artikel daarop te laten aansluiten. De nummering der in den vorigen jaargang beschreven soorten wordt in deze nieuwe bijdragen dus gewoon vervolgd.

M. K.

Conophytum percrassum Schick et Tisch. spec. nov.

$\frac{3}{4}$ natuurlijke gr.

Photo Carl Schick.

Voor beschrijving dezer soort zie j.g. 1931, pag. 223-24.

HET LEEKENHOEKJE.

Het doet ons genoeg eindelijk het middel gevonden te hebben om de leden aan het schrijven te krijgen, hetgeen te constateeren is uit het groot aantal brieven, dat naar aanleiding van deze rubriek binnenkomt. Het is natuurlijk niet doenlijk alle correspondentie in ons blad op te nemen, maar nuttige wenken zullen steeds naar voren gebracht worden.

Zoo schrijft de Heer Hoofstman te Lutterade, naar aanleiding van de verwarming van een zaaibak door middel van één kooldraadlamp (zie Febr.nummer) het volgende: Eén kooldraadlamp verbruikt veel stroom, de verwarming is spoedig te groot en niet gelijkelijk verdeeld. Daarom zou ik in overweging willen geven om 4 kooldraadlampen te plaatsen van 25 N. K. in serie geschakeld. De lampen worden regelmatig over de ruimte verdeeld. Door den hoogen weerstand branden de lampen flauw, de electriciteitsmeter reageert hierop bijna niet en de kosten zijn uiterst gering. Om de temperatuur ook op koude dagen of 's nachts constant te houden, verbindt men parallel op één of twee der lampen een schakelaar. Draait men nu zoo'n afsluiter om, dan passeert de stroom door de schakelaar en niet door de lamp, de weerstand daalt hierdoor en de overblijvende lampen branden helderder en geven meer warmte. Hierdoor is men in staat de temperatuur te regelen.

Nu hebben wij ons eerst nog aan onze belofte te houden en U in te lichten over *zaaien* in een medicijnfleschje.

De Heer van Wijngaarden te Sliedrecht schrijft het volgende: „Op bldz. 261 van „Kamerplanten" door E. Th. Witte komt o.m. voor: „Een aardigheid, die nogal interessant is, is het zaaien van kleine fijne cactussen in een medicijnfleschje. In zulk een fleschje brengt men een weinig aarde, deze maakt men voldoende vochtig, waarna men er eenige zaadkorrels inwerpt. Hierna doet men de kurk op het fleschje, waarna het voor het venster gezet wordt. Daar geen vocht uit het fleschje verdampen kan, kiemen de zaden erg gemakkelijk en groeien zoolang verder tot de aarde, waarin ze staan, uitgeteerd is. Een afbeelding toont zoo'n fleschje met zaailingen, die er 1½ jaar in gestaan hebben. Genoemde Heer heeft zelf een proef genomen met schitterend resultaat. Na een jaar heeft hij het fleschje voorzichtig stuk geslagen en de plantjes afzonderlijk opgepot.”

Het is een mooie tijd om dat eens te probeeren en gaarne wenschen wij op de hoogte gesteld te worden van de resultaten. Het spreekt vanzelf, dat maar een beperkt aantal zaadjes uitgezaaid moet worden.

In het Maartnummer hebben wij gelezen, dat de kiemplantjes, die het eerst gekomen zijn, overgeplant moeten worden in een andere bak. Zijn deze plantjes nu een week of vier oud, dan zetten wij ze over in een bak met wat voedzamer grond, dus wat

minder zand er doorheen en laten ze dan maar profiteeren van lucht en licht. Dikwijls komt het voor, dat zaailingen vergrauwen. Dit wordt veroorzaakt door een roodachtig insect; het is geen roode spin maar lijkt er heel veel op. Wordt U het gewaar, bespuit dan de zaailingen met een verdelgingsmiddel, anders is in minimum van tijd Uw geheele collectie zaailingen aangetast. De zaailingen hebben na 4 weken al een aardig wortelgestel, bij de overzetting is er voor te zorgen, dat de wortels niet beschadigen en ze niet met kracht en geweld in een gaatje worden geduwd. U vult de nieuwe groeiplaats tot zoover, dat de wortels van het plantje, dat U gelijk houdt met de bovenkant van den pot, de aarde niet raken. Vervolgens maakt U in het midden een verhooging van aarde en laat daar het plantje op zakken. De wortels worden langs de hellingen der verhoogingen gelegd en hebben nu gelegenheid zich te ontwikkelen. Verder wordt de pot aangevuld met aarde, die zacht aangedrukt wordt. Alvorens dat te doen kijkt men, of het plantje niet te diep staat, anders wordt het zeer voorzichtig nog een weinig opgetrokken.

Wij zien al lange rijen nieuwe en schoongemaakte potten. De nieuwe potten worden voor 't gebruik een 24 uur in een bak met water gelegd. Welke planten zullen wij verpotten? In de eerste plaats die planten, welke het vorige jaar niet veel lust hadden zich te ontwikkelen. Wat kan de oorzaak zijn van dit niet willen groeien? O, dat zien wij wel als we ze verpotten. De planten, die voor verpotten in aanmerking komen, worden eenige dagen te voren droog gehouden, dan laten ze gemakkelijker los en de aarde is gemakkelijk tusschen de wortels te verwijderen.

Bij het verwijderen der planten uit de potten gaat men zeer voorzichtig te werk om te voorkomen, dat het wortelgestel beschadigt. Zet een plant zoo vast in den pot, dat er geen bewegen in te krijgen is, dan is stuk slaan van den pot het eenigste middel, maar voorzichtig, opdat de scherven de plant of de wortels niet beschadigen.

Is de plant uit den pot, dan inspecteeren wij de wortels of ze gezond zijn en of er geen wortelluis aanwezig is. Zijn wij overtuigd, dat we deze vragen ontkennend kunnen beantwoorden, dan moet de oorzaak gezocht worden in uitgemergelden grond. Dezen grond vervangen wij door nieuwen en de zaak is weer gezond. Deugt het wortelgestel niet, dan snijden wij de slechte wortels weg

en laten de onstane wonden opdrogen alvorens de plant weer op te potten. In beide gevallen gooi men de oude aarde niet weg, maar wordt ze door de nieuwe aarde heengewerkt omdat ze zeer zeker goede bacteriën bevat. Alleen als de oude aarde blauwachtig wit ziet, gooi ze dan maar gauw weg. Het verpotten op zich zelf is een handigheid en het spreekt van zelf dat te groote planten het gemakkelijkst door 2 personen onderhanden genomen kunnen worden, ofschoon men, door zoo'n groote plant eerst aan een stok te binden, alleen heel wat bereiken kan. Nu gaan we de planten in een anderen pot plaatsen. We nemen potten waar de wortels ruim in kunnen. Planten met een penwortel zooals: *Mesem. vittatum* en *Echinocactus Williamsii*, moeten een hoogen pot hebben, evenals *Phyllo's*, *Opuntia's* en *Cereussen*, doch de meeste vetplanten spreiden de wortels horizontaal, dus verlangen een meer breed dan hoogen pot. Wij nemen den nieuwen pot en dekken het gaatje in den bodem met een potscherf af, met den *bollen* kant naar boven, anders wordt alle afvoer afgesneden als men dezen kant onder legt. Deze scherf is later bij verpotten erg gemakkelijk, want door een stokje onder in den pot te steken, drukt men tegen deze scherf, die de plant geleidelijk omhoog schuift.

Verder gaat men te werk zooals hiervoor beschreven met zaailingen. Alleen is het aan te bevelen de te gebruiken aarde zoo droog mogelijk te houden, dan gaat ze gemakkelijk tusschen de wortels en staat de plant spoediger vast. De verpotte plant krijgt een paar dagen geen water en het is aan te bevelen haar in een besloten ruimte te plaatsen.

De goede groeiers verpotten wij zoo om de 3 jaar. Bent U bang, dat ze niet voldoende voedsel zullen hebben voor het komende seizoen, probeert U dan eens *Pokon*. Wij zijn geen voorstanders van het mesten der succulenten, doch de proeven met dezen kunstmest hebben, voor zoover hij door ons toegepast is, bevredigende resultaten opgeleverd.

Verpot men zoo'n plant, dus een goede groeier, dan gebruikt men de oude aarde weer vermengd met nieuwe. Tot zoover het verpotten.

De Heer Louwe te Rotterdam schrijft over het verpotten het volgende: „Eenige jaren geleden kwam ik op de gedachte mijn planten niet meer in het voorjaar, doch in het najaar te verpotten. Ik ging hierbij van het idee uit, dat in Maart de groei aan de planten zichtbaar wordt, hetgeen beteekent dat het wortelgestel

aan het werk is. Dan komt de mensch en stoort moedwillig dit nieuwe leven om nieuwe aarde te geven, hetgeen hij toch in 't *najaar* had kunnen doen, zooals dat in de natuur ook gebeurt. In het *najaar* vallen de bladeren af en door het slechte weer gaan deze tot rotting over, de regen zorgt dan dat de sappen in de aarde doordringen, de koude dwingt tot rust en als het vriendelijk voorjaar komt is alles gereed en behoeft de plant nergens op te wachten.

Waarom zouden wij dan de eerste hindernis zijn in het nieuwe leven in het voorjaar? Zeker het verpotten in het *najaar kan* ook bezwaren meebrengen. Immers wanneer moet men dat doen? In September b.v. komen heel veel planten flink uit de kluiten, zoodat men niet al te vlug met het verpotten moet beginnen en wacht men tot December, dan zullen de wortels geen kracht meer hebben zich een goede plaats te verzekeren in den pot. Wij moeten dus goed opmerken, meevoelen. Als na het verpotten de planten nog een dag of veertien goed weer hebben is de zaak wel in orde. De rust komt dan en tegen het voorjaar houdt niets de planten meer tegen zich tegelijk met de nieuwe lente te ontplooien. De door mij verkregen resultaten zijn schitterend."

Tot zoover de schrijver. Hij begint een voorbehoud te maken als na het verpotten de planten een dag of veertien goed weer hebben, en dat heeft de schrijver zeker gehad gezien de schitterende resultaten, maar als men dit nu niet heeft wat dan? Onwillekeurig kneust men bij 't verpotten wel eens een wortel en dan moet deze verwijderd worden, de wond moet opdrogen, en dat gaat in 't *najaar* niet zoo vlot, dan blijven de 14 dagen goed weer uit en daar zit men. Van opnieuw wortel maken is geen sprake meer en waarom onze zorgen nog grooter gemaakt? We hebben al werk genoeg ze door den winter te krijgen, waarom zullen wij deze zorgen nog vergrooten? Als in 't voorjaar de groei zichtbaar wordt, herstelt een verpotte plant zich spoedig, hetgeen in 't *najaar* absoluut uitgesloten is. Gaarne vernemen wij de zienswijze der leden in deze aangelegenheid.

Na het verpotten kunnen de planten naar het zomerverblijf, een kasje of bakken. Bakken zijn niet zoo kostbaar en kunnen toch stevig zijn; inplaats van hout neemt men eterniet. Men bestelt eerst liefst éénruiters en maakt daarnaar de bak, dan passen de ruiten direct.

In 't voorjaar verpotten wij geen Echinopsissen want die hebben

reeds knop gezet, evenals rankende Cereussen, Phyllo's, Echinocactus minusculus en nog enkele vroegbloeiërs, waarvan nu de knoppen al zichtbaar zijn.

Met water geven kan men nu wat royaler zijn, maar steeds nog 's morgens, met inachtneming van hetgeen hierover geschreven is bij verpotte planten.

Wij profiteeren nu zooveel mogelijk van de zonnewarmte, waardoor een vochtige warmte in kas of bak ontstaat. Bij zacht weer flink luchten, doch zorgen dat een paar uur voor zonsondergang de kas of bak weer gesloten wordt. Plaats verpotte planten niet direct in de volle zon.

Volgt U goed de nachtvorstberichten, want te groote temperatuurschommelingen zijn niet aan te bevelen.

HOE IK VETPLANTENLIEFHEBBER WERD.

Het was in het jaar 1919 dat ik als 16-jarig jongmensch liep te snuffelen op de bloemenmarkt te Amsterdam. Mijn liefde voor bloemen en planten dateerde van een nog veel jongeren leeftijd, ja, den oorsprong hiervan kan ik zelfs in mijn gedachten niet meer nagaan.

Langzaam drentelde ik voorbij Flora's kinderen, terwijl een zacht voorjaarszonnetje twinkelde in de gracht en hoog opkaatste tegen de huizenrij.

Daar bleef mijn oog rusten op een stekelig groen bolletje — een cactus. — Naam, groeiwijze en behandeling, het was mij allemaal onbekend. Toch kocht ik het 2 c.M. hooge stekelplantje dat mij vele jaren later Echinopsis Eyriesii bleek te zijn.

Thuis gekomen werd het door mij eerst overgeplant in een grooter potje, omdat ik mij niet kon voorstellen hoe het mogelijk was dat zoo'n bolletje in een vingerhoed kon groeien. Niemand deelde mijn belangstelling in mijn aanwinst, ook niet, toen er in den loop van dat jaar nieuwelingen bijkwamen. Stijve planten, en langzaam groeiend, was de algemeene opinie. Toen mijn verzameling tot een vijftien-tal mij onbekende soorten was uitgebreid, maakte ik mij in den tuin op den grond een lage broeibak met dubbele wanden 10 c.M. van elkaar en vulde deze 10 c.M. tusschenruimte met zand. Hierover heen kwam een ruit te liggen. Goed nat gehouden en in de volle zon geplaatst, dacht ik, zal

mijn planten wel ten goede komen. Spoedig bleek mij dat ik mis gezien had, doordat eenige Epiphyllums het opgaven en als een slappe vaatdoek in elkaar zakten.

Het *najaar* brak aan en ik hield mijn hart vast voor vorst. Op aanraden van mijn vader zette ik de potten tot den rand in turfmol met paardenmest — dat verwarmde. — Enkele dagen later vroom het dat het kraakte en van mijn pas begonnen verzameling bleven twee cactussen over en wel mijn eersteling, *Echinopsis Eyriesii* en een *Mamillaria*. Zij verhuisden naar de huiskamer en zoo bracht ik ze den winter door. Ziedaar het begin van mijn liefhebberij.

Toen kocht ik mij „Handleiding bij het kweken van cactussen door P. P. van den Bergh van Eijsinga“. Dit boekje deed mij de oogen open en opnieuw begon ik in het vroege voorjaar mij stekjes te verschaffen, welke nu alle kwamen in een kasje met voor- en bovenkant van glas, de rest hout en standplaats buiten. Hierin bloeide mijn eerste cactus en wel een *Echinocactus concinnus*. Ik was verrukt.

Toch zou het mij niet gegeven zijn om ook nu mijn verzameling uitbreiding te geven. Door studie en veranderingen van woonplaats en werkkring deden mij de controle op mijn planten missen, zoodat ook dit tweede pogen verliep en als een mislukking eindigde.

In 1930 kreeg ik een eigen home en het duurde niet lang of ook mijn jeugdliefhebberij werd hervat. Mijn eerste stek was er één van mijn Amsterdamsche eersteling, welke mij niet meer toebehoorde, maar in andere handen was overgegaan. Ik schafte mij de boekjes aan „Vetplanten“ en „Cactussen“ door J. M. van den Houten, een proefnummer van „Succulenta“ volgde. Ik werd abonné.

Op bescheiden voet heb ik mijn nieuwe verzameling aangelegd, maar heb nu toch weer een vijftiental cactussen en vetplanten op naam bij elkaar. Van onze bibliotheek maak ik druk gebruik, zoodat mijn vrouw soms lachend vraagt of uit die boeken en planten goud te halen is.

Nuth (L.).

K. H. HEIJLEN.

CACTUSSEN ALS VOEDSEL

door

G. A. PRICK, Los Angeles.

De voedingswaarde van *Opuntia megacantha*¹⁾ is vrij hoog; op Cicilië vormen ze een der voornaamste voedingsartikelen gedurende 6 maanden van het jaar. Scheikundig onderzoek heeft bij deze planten een suikergehalte van 14 % aangetoond.

De *Platyopuntia*-cultuur is in heel Mexico zeer gewoon en sommige goed verzorgde boomgaarden leveren den kweekers prachtige winsten op. Dit heeft dan ook de belangstelling gewekt van het U. S. Gouvernement, met het gevolg, dat door het Departement van Landbouw een onderzoek werd ingesteld naar de *Opuntia*-industrie aldaar, met als resultaat, dat de waarde als voedingsmiddel minder hoog werd bevonden dan de Mexicaansche cijfers uitwezen, maar desniettemin werd erkend, dat de vruchten een waardevol voedsel vormen, wanneer ze worden gegeten versch van de plant, bereid tot vruchtenhoning of vruchtenboter, of tot een soort pastei verwerkt en verkocht als „Cactuskaas“.

Een firma te Los Angeles, bekend om haar uitnemende kwaliteit blikvruchten, maakt de vruchten van *O. megacantha* in blikjes in; men kan dezen in elke kruidenierszaak krijgen.²⁾

Vroeg in het voorjaar, wanneer de stengelleden (schijven) nog geen doorns hebben gevormd, worden dezen ingezameld, net als snijboonen aan reepjes gesneden en rauw gegeten als salade of gekookt op de manier van asperges. Geserveerd met wat boter en zout vormen ze een zeer smakelijk gerecht.

Opuntia's bleken van veel waarde te zijn als noodvoeder in magere en droge jaren voor het fokvee in de zuidwestelijke woestijnen der Vereenigde Staten. Alvorens het vee met de Cactussen te voeren, worden door sommige fokkers de doorns afgebrand. Maar de dieren, die ver weg op vergeten plekken grazen, hebben ten eenenmale geen keus en moeten hun Cactussen met doorns en al eten, hetgeen in veel gevallen den dood van het dier veroorzaakt onder de hevigste pijnen. De doorns doorboren n.l. maag en ingewanden, waarbij nog komt, dat wanneer het dier aan het grazen is, de stengelleden doormiddel van hun van weerhaken

1) *O. megacantha* S. D. = *O. robusta* Wendl.? (noot van vert.)

2) Dit geldt niet voor Nederland! (noot van vert.)

voorzien de doorns blijven haken in het vleesch rondom zijn bek en zich daar stevig vasthechten, zoodat alle pogingen om zich van de kwellende, hakende plantendeelen te ontdoen, vergeefs zijn en verhongering nog de inwendige marteling komt verhoogen.

Ook de voedingswaarde der *Opuntia's* als een voeder voor melkvee heeft voor het U. S. Gouvernement een onderwerp uitgemaakt van tal van proeven en onderzoekingen, echter met zeer *ontmoedigende resultaten*. Men heeft n.l. gevonden, dat een melk-koe, die werd gevoerd met de schijven van *O. castillae*, de ongestekelde variëteit, die zoo overvloedig voorkomt in het Zuidwesten, elke 18 uur tweemaal haar eigen gewicht in *Opuntia*-voer zou moeten opeten om te kunnen bestaan. Bijgevolg moest de *Opuntia* wel als voeder voor melkvee prijsgegeven worden.

Ik zag eens een kudde geiten zich te goed doen aan de vruchten van de *Cylindropuntia O. versicolor* in het Papago-Indianen Reservaat in zuidelijk Arizona. In dit gedeelte van de woestijn is veevoedsel zeer schaarsch en vrijwel het eenige bedrijf, dat de Indianen er uitoefenen, is het houden van enkele geiten. Deze dieren nu eten de stammetjes zoowel als de vruchten met smaak, doch zij vertikken het de eersten te eten, als de laatsten nog voorhanden zijn! Onnoodig te zeggen, dat hun bek en tong hard en taai als schoenleer zijn; de gouvernementsvertegenwoordiger in het Reservaat vertelde mij nog dienaangaande, dat, wanneer de geiten geslacht worden, er een heel scherp mes toe noodig is om het vleesch in den bek te snijden.

Ze zagen er wel niet zoo welgedaan uit als met graan gevoede geiten, maar gaven toch een voldoende hoeveelheid melk om aan de magere behoeften der Indianen te voldoen. Men deelde mij nog mede, dat diezelfde geiten nimmer *O. Bigelowii* aanraakten om de eenvoudige reden, dat bij die soort de doorns van weerhaken zijn voorzien en zich aan de snuit vasthechten!

Alles bijeengenomen, schijnt de *Opuntia* zich hier als handelsproduct zoowel als noodvoedsel voor mensch en dier een blijvende plaats te veroveren. En heden ten dage worden deze planten ook in de staten Arizona en Texas met dat doel gekweekt. Wat de toekomst in dezen inhoudt, moeten we nog afwachten, want er wordt nog door verschillende Universiteiten en ook het U. S. Gouvernement voortdurend geëxperimenteerd met alle Cactussen, die binnen de grenzen van het land worden gevonden.

Vert. M. K.

Afgebeeld exemplaar van *Opuntia monacantha* Haw. is opmerkelijk door *prolificeerende* vruchtbeginsels, d.w.z. die de neiging tot uitbotten vertoonen. Dit verschijnsel komt meer bij Schijfctussen voor. Vert.

Opuntia monacantha Haw.

Santa Barbara (Calif)

Photo G. A. Frick.

ZOMERVERGADERING TE HAARLEM HEMELVAARTSDAG 5 MEI.

Programma.

10 uur. Opening zaal Hotel „Lion d'Or", Kruisweg, Haarlem, 3 min. van het Station. In een nevengelegen zaal zullen door eenige kweekers-kringleden, o.a. door den bekenden succulentenkweker, den Heer Smit te Haarlem, planten ten verkoop geëxposeerd worden, waaronder versche importen uit Argentinië.

- 11 uur. Officieele opening der Vergadering. Wat hierop volgt is een verrassing!
- 12 uur. Wandeling door Oud-Haarlem. Bezichtiging van de St. Bavokerk, Stadhuis, Hofjes enz. onder de deskundige leiding van den Heer C. J. Schreuder.
- 1 uur. Gezamenlijke lunch.
- 2 uur. Autotocht door het mooiste deel van Kennemerland, met bezoek aan de groote bloemententoonstelling te Noordwijk. De tocht van ongeveer 60 K.M. voert ons langs Vogelenzang, Noordwijkerhout naar Noordwijk. Terug dwars door de bloembollenvelden langs Lisse en Hillegom, Bennebroek en door den Hout naar Haarlem.
- 5 1/2 uur. Gezamenlijk diner.

Men behoeft zich niet tot deelneming aan de gezamenlijke lunch, autotocht en diner te verplichten. De mogelijkheid tot deelneming aan één of meerdere dezer programmapunten wordt geheel aan de bezoekers overgelaten. Natuurlijk zal het ons aangenaam zijn, als men zooveel mogelijk den geheelen dag aaneengesloten blijft, hetgeen ook in niet geringe mate den vereenigingszin zal bevorderen.

De kosten zijn, per persoon:

lunch	f 0.85
autotocht en bloemententoonstelling	- 1.50
diner	- 1.65

(alles met inbegrip van fooien).

Ter goede regeling verzoeken wij den deelnemers zich op de volgende wijze voor deelneming te willen melden:

- 1^e. Voor bezoek Vergadering en uitsluitend wandeling door Oud-Haarlem schriftelijk aan den Heer W. J. van Essen, Joh. Verhulstweg 34, Bloemendaal, post Santpoort.
- 2^e. Voor bezoek Vergadering, wandeling door Oud-Haarlem, lunch en (of) autotocht met tentoonstelling en (of) diner wordt men verzocht het verschuldigde bedrag, voor alles dus f 4.— of wel partieel (f 0.85; f 1.50; f 1.65) per postgiro over te maken: No. 24970, Haarlem, t.n.v. den Heer C. J. Schreuder, Garenkokerskade 53, of wel aan dit adres een postwissel te zenden.

Berichten van deelneming en geldzendingen worden tot uiterlijk 16 April ingewacht. Deelnemers worden beleefd verzocht hun

postwisselreque of reque giro zorgvuldig te bewaren, teneinde dit in de zaal tegen één of meerdere bons in te wisselen.

Introducé's zijn van harte welkom!

Wij roepen allen een hartelijk welkom toe in onze Bloemenstad!

HET KRINGBESTUUR HAARLEM EN OMSTR.

N.B. Voor *logiesgelegenheid van 4—5 Mei zal gaarne door ons worden gezorgd.* Opgave eveneens aan den Heer W. J. van Essen, Joh. Verhulstweg 34, Bloemendaal (post Santpoort), uiterlijk 16 April!

HAARLEM, DE BLOEMENSTAD,
WAAR DIT JAAR ONZE ZOMERVERGADERING ZAL
WORDEN GEHOUDEN.

Zoals bekend mag worden verondersteld, ligt Haarlem in het middelpunt van eene met natuurschoon rijk gezegende streek. Door slechts de als in een krans om Haarlem liggende villadorpen Velsen,

Haarlem, Amsterdamsche Poort.

Cliché V. V. V.

Santpoort, Bloemendaal met Overveen, Aerdenhout met Bentveld en Vogelenzang, Bennebroek en Heemstede te noemen, om hun rijk, afwisselend natuurschoon met fraai aangelegde wandel-, fiets- en autowegen alom vermaard, kan een nadere omschrijving van de omgeving achterwege blijven.

De stad zelve heeft echter ook hare groote bekoring en voor elck wat wils. Nog altijd is de Groote Markt, in het midden der

Haarlem, De Vleeschhal.

Cliché V. V. V.

oude stad gelegen, het aantrekkingspunt voor het meerendeel der toeristen, omdat men op dit marktplein, dat in de 17de eeuw geheel omgeven was met fraaie panden met trapgevels, nog meerdere schoone bouwwerken uit dien tijd en van vroegeren datum kan bewonderen nl. de Groote of St. Bavokerk, de Vleeschhal, het Vischhuisje, het Raadhuis en het oude Raadhuis, later Hoofdwacht. In de onmiddellijke nabijheid op den hoek van Damstraat en Spaarne

staat de Waag, evenals de Vleeschhal een bouwwerk van den beroemden Lieven de Key, terwijl in de Jansstraat, eveneens op nog geen 3 minuten afstand, ook nog eenige fraaie gevels te zien zijn.

Hieromtrent en over andere bezienswaardigheden kunnen belangstellenden inlichtingen en met tal van mooie foto's verlichte gidsjes (folders) gratis bekomen bij het Informatiekantoor van de Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer op het Stationsplein.

Nadere uitweidingen, ook omdat het bestek het niet toelaat, worden dus achterwege gelaten; slechts moge het vergund zijn erop te wijzen, dat Haarlem zich bij uitstek leent tot het houden van vergaderingen en congressen, juist in verband met haar fraaie omgeving, haar stadsschoen, zoowel uit een natuur-, als uit een architectonisch oogpunt, en haar beroemde musea.

Aangezien de vergadering gehouden zal worden juist in den tijd, dat de bloembollenvelden op hun mooist zijn, wordt er hier de aandacht op gevestigd, dat de deelnemers aan de vergadering vooral niet moeten verzuimen den autorondrit mede te maken, welke dwars door de bollenvelden, die zich van Overveen en Heemstede in Zuidelijke richting tot Leiden en Noordwijk uitstrekte, zal voeren.

Bovendien wordt ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum van de afd. Noordwijk van de Alg. Vereeniging voor Bloembollencultuur van half April tot einde Mei een bloemententoonstelling georganiseerd. Deze zal worden ingericht op een terrein van ongeveer 3 H.A. in de boschrijke parken van het landgoed „Offem" van L. Graaf van Limburg Styrum.

Een reden te meer om, vooral nu de zomervergadering te Haarlem zal worden gehouden, deze met Uw tegenwoordigheid te vereeren.

Wie thuis blijft, heeft ongelijk.

EEN MOOIE CRISTATAVORM VAN MAMILLARIA WILDII.

Ons verzoek, in het vorig nummer gedaan, had tot gevolg, dat de heer C. J. van Zweeden te Goes ons verraste met een duidelijke foto van een bloeiende Mamillaria Wildii cristata. Wij zijn voor de toezending der foto hoogst dankbaar. Vooreerst omdat daaruit sympathie voor „Succulenta" blijkt, maar ook, omdat

het voor ons een bewijs is, dat zich in onze collecties interessante cactusvormen bevinden.

De hier afgebeelde foto is o. i. wel zeer merkwaardig. Het onderste gedeelte der plant vertoont de normale groeiwijze van Mam. Wildii, het bovenstuk is tot een bandvormige groeiwijze (fasciatie) overgegaan.

Mamillaria Wildii cristata.

Foto C. J. van Zweeden, Goes.

De heer Van Zweeden schrijft ons bij de foto; „Deze plant heeft de eigenaardigheid, dat ze geen jonge stekken vormt, zooals de gewone Wildiivorm dat onder aan de plant doet. Maar wat het bloeien betreft, dat is bij de cristata veel rijker dan bij de normaal gevormde planten. Bij de vele jonge plantjes, welke uit het aan deze plant gewonnen zaad zijn voortgekomen, is echter geen enkele cristatavorm ontstaan. Wel bezit ik een gewone Wildii, welke voortdurend jonge cristata-stekken vormt, maar zoodra ze van de moederplant afgenomen zijn, groeien ze op dezelfde manier als het op pag. 59 afgebeelde exemplaar van den heer De Ringh, dus niet op eigen stam.”

Door bovenstaande gegevens is al weer een klein tipje opgelicht van den sluier welke zooveel bijzonderheden uit het leven der cristata-cactussen voor ons verborgen houdt.

Wie volgt?

G. D. D.

VERSLAG ALGEMEENE VERGADERING OP 23 JAN. 1932 TE UTRECHT, GEBOUW VOOR K. EN W.

Opgekomen het voltallig bestuur en 23 leden. De vergadering werd te 2 uur 40 door den Voorzitter, den heer Chr. de Ringh, geopend. In zijn openingswoord werd hulde gebracht aan de nagedachtenis van den in December 1931 ontslapen heer **Ed. Becht**. Nadat spreker gezegd had, dat hij in een opgewekte stemming verkeerde (reeds 5 jaar heeft hij de Voorzittersfunctie waargenomen, op welke periode hij zeer zeker met voldoening kan terugzien), vervolgt hij aldus:

„Toch is er nu reeds iets, dat op mijn gemoedstoestand een zware schaduw werpt, omdat ik een getrouw bezoeker dezer vergaderingen heden mis en helaas voor altijd zal moeten missen. De heer Becht is plotseling van ons heengegaan. Beleefd zou ik U willen verzoeken U een oogenblik van Uw zetel te willen verheffen ter eere van en ter nagedachtenis aan dezen sympathieken figuur. Hij was de eenvoud zelve. Onwillekeurig gaan mijn gedachten uit naar het beeld, voorstellende een monnik met een doodshoofd in zijn hand, waaronder deze simpele woorden staan: „Cras mihi" (morgen ik).

„Ik meen dan ook naar den geest van den overledene gehandeld te hebben door deze eenvoudige doch welgemeende hulde.

„Toch wensch ik nog even stil te staan naar aanleiding van zijn heengaan.

„Waarom werd de heer Becht lid onzer Vereeniging? Niet omdat hij er een verzameling op nahield, niet omdat hij toen zoo bijster veel voelde voor die planten, neen, alleen omdat hij onze Vereeniging een goed hart toedroeg. In 1926 hoorde hij van zijn ega over de strubbelingen in onze Vereeniging, voorzag daar narigheid van en stond als *niet-lid* machteloos. Hij werd lid om zodoende zeggingschap te krijgen en wij kunnen het gerust zeggen, dat door zijn toedoen de Vereeniging niet uit elkander is gevallen.

„Hij was iemand, die zich nooit op den voorgrond plaatste en toch werd zijn woord meestal wet. Veel dank zijn wij hem verschuldigd.

„Voor mevrouw Becht is zijn heengaan zeer zeker een groot gemis, maar laat het haar een troost zijn, al is het dan ook een schrale troost: velen missen hem met haar, maar haar echtgenoot zal steeds bij ons in aangename herinnering voortleven".

Aan de orde is dan punt 2 der agenda, oplezing der notulen der vorige Alg. Vergadering. Door een toevallige samenloop van omstandigheden moest echter dit punt vervallen. Uit den Utrechtschen Kring werden twee personen, de heeren Felix en Romeijn, benoemd om de bewuste notulen later nog even na te zien.

Hierop had de voorlezing plaats van eenige ingekomen stukken, n.l. uit Bussum, Maastricht en Wassenaar. Een en ander kon voor kennisgeving worden aangenomen. Vermelden we echter nog, dat naar aanleiding der brieven uit de beide eerste plaatsen, welke klachten inhielden over ons maandblad, door den Voorzitter de aandacht werd gevestigd op een schrijven van den Amsterdamschen Hortulanus, waarin „Succulenta" wèl wordt gewaardeerd. Mevr. Cohen (den Haag) vindt de kringverslagen in „Succ." over 't algemeen veel te uitvoerig. De heer van den Houten is dezelfde meening toegedaan. Uit den aard der zaak hebben zuiver plaatselijke omstandigheden voor anderen weinig interesse.

Hierna werd door de Secretaresse haar jaarverslag uitgebracht. Aan de orde is dan punt 5, verslag van den Penningmeester. Naar aanleiding van de begrooting 1932, die gemakshalve meteen werd behandeld, wordt door den heer Peursum (Hilversum) de vraag gesteld, waarom het saldo 1931 (f 411.38) daar niet bijgeteld is. Door den Voorzitter werd hierop geantwoord, dat onze inkomsten '32 bestaan uit de contributies en extra-bijdragen; we moeten hiermede zien rond te komen; 't saldo mag daar niet bijgeteld! De begrooting is overigens wat krap genomen in verband met de tijdsomstandigheden.

De verkiezing van twee bestuursleden wegens periodiek aftreden van Secretaresse en Penningmeester behoeft niet door te gaan, aangezien er geen kandidaten opgegeven waren. Mej. M. C. Karsten en de heer S. P. C. van Romunde zijn aldus herkozen. Gezien het feit, dat zij in Juni a.s. 5 jaar de pen voor de Vereeniging heeft gevoerd, werd Mej. Karsten door den Voorzitter dank gebracht voor hetgeen zij gedurende dien tijd voor „Succ." heeft gedaan, onder aanbieding van een flesch eau-de-cologne.

Overgegaan werd nu tot punt 7, benoeming der Kascommissie. Aangezien door het bedanken van den heer Stuy te Utrecht nog slechts 2 kasleden waren, werd door den Voorzitter gevraagd of zij, die in 1931 gekozen werden, hun rechten aan de nieuw te benoemen commissie voor dit jaar wilden overdoen. Men ging hiermede gaarne accoord. Als leden der Kascommissie 1932 werden voorgedragen en benoemd de navolgende Groningsche heeren: Schipper, Fokkinga en Salverda. Besloten werd, dat, mocht de heer Salverda verhinderd zijn zich met de kasverificatie te bemoeien, de heer Luinge in zijn plaats gesteld zou worden.

Daar de begrooting reeds afgedaan was, kon dadelijk worden overgegaan tot punt 9, behandeling der ingekomen voorstellen. Allereerst kwam aan de orde het voorstel van den Haag, be-

treffende het reproduceeren van afbeeldingen uit „Succulenta" in andere boeken of periodieken, hetwelk een langdurige discussie ontlokte. Geconstateerd werd, dat wel artikelen overgenomen kunnen worden met vermelding van bron, zonder daarvoor eerst den auteur geraadpleegd te hebben, doch geen photo's. Volgens de auteurswet blijft het werk van artisten eigendom van den artist; hieronder vallen ook photo's. Voor het overnemen van illustraties in een ander blad, behooren twee toestemmingen te zijn, nl. van den fotograaf en den drukker of redacteur. De heer Duursma zal hier in den vervolge rekening mede houden. Krijgt de Redactie de machtiging niet om een bepaalde photo uit te leenen, dan gaat ze gewoon in het archief.

Wat het 2de voorstel van de Hagenaars betreft, werd besloten Art. 9, 2e alinea, Huish. Regl. in zooverre te wijzigen, dat van het besluit tot ontzetting (uit het lidmaatschap) aan den betrokene een bericht wordt gezonden, ondertekend door den Voorzitter en den Secretaris. Het prae-advies van het H.B. werd dus aangenomen.

Aan de orde zijn dan de voorstellen van kring Groningen. Door den Groningschen vertegenwoordiger, den heer Schipper werd de vervaardiging van zoogenaamde *raambiljetten* warm bepleit. Besloten werd de bestaande propagandakaart 3 a 4 maal te doen vergrooten, met meerdere afbeeldingen te versieren en van een paar oogjes te voorzien, opdat ze opgehangen kan worden. Het tweede voorstel van Groningen, nl. het verstrekken van een nieuwe ledenlijst, resp. aanvullingsbladen, werd breedvoerig besproken. De Voorzitter deelde de vergadering mede, dat er voor de uitgifte van een nieuwe lijst slechts vier adhaesiebetuigingen waren ingekomen, behalve Groningen, die het plan had gelanceerd. Tot afschaffing der lijst werd besloten. De kringsecretarissen zullen echter in het bezit worden gesteld van een stel kaarten van alle zich in stad en omgeving bevindende leden der Vereeniging. Dr. Claeys (Amsterdam) zou gaarne zien, dat ook den penningmeester en den voorzitter van den kring een dergelijk kaartsysteem worde verstrekt. De Voorzitter zou desnoods wel 2 stel kaarten willen verstrekken, maar 3 stel is z.i. toch niet noodig! Degenen, die kaarten wenschen te bezitten van alle leden der Vereeniging, kunnen die aanvragen bij Firma van Druten; de kosten daarvan bedragen f 10.—; aanvullingen (alleen nieuwe leden, geen adreswijzigingen) zullen verkrijgbaar worden gesteld tegen den prijs van f3.— a f3.50.

Wat punt 10 betreft, het houden eener zomervergadering op Hemelvaartsdag (5 Mei), werd nog niets definitiefs beslist. Als eventueele plaats van samenkomst werd Leiden genoemd. Evenwel werd het een bezwaar geacht de vergadering te houden in een plaats, waar geen afdeling gevestigd is.

Bij de rondvraag werd door Dr. Claeys als wenschelijk geoordeeld, dat het maandblad eens een stelselmatig overzicht van

speciale groepen en planten zou geven. De artikelserie over de *Aloë* is meer een historisch overzicht. Redacteur van den Houten vond dit wel belangrijk en zeker iets om in bedenking te houden. Door den Voorzitter werd nog het plan ter tafel gebracht om in „Succ.” een zoogenaamd „leekenhoekje” in te stellen voor beginners, wat algemeen bijval vond.

De heer Schipper informeerde nog naar de 1ste uitgave van Duursma's „Onze Vetplanten van maand tot maand”. Naar aanleiding van zijn vraag werd van bestuurswege toegezegd met Firma v. Druten de mogelijkheid van een evt. overdruk te zullen bespreken. Tot slot zou de heer Schipper gaarne zien, dat de vergadering in het vervolg wat vroeger gezet worde, opdat de menschen uit 't Noorden op tijd kunnen vertrekken. De Voorzitter zal probeeren een volgend jaar zooveel mogelijk met deze wensch rekening te houden.

Verder niets meer aan de orde zijnde, werd de vergadering door den Voorzitter gesloten.

SECRETARESSE.

BOEKBESPREKING.

Mesembryanthema door N. E. Brown, A. L. S., Dr. A. Tischer, M. C. Karsten, samengesteld door E. J. Labarre, L. Reeve and Co. Ltd., Ashford, Kent, 1931.

De literatuur omtrent dat gedeelte van de succulenten dat wij kennen onder den naam van *Mesembryanthema*, heeft een enormen omvang aangenomen. Het is voldoende kennis te nemen van de bibliographie, opgenomen in het boek dat ik het genoegen heb, met de welwillende toestemming van de Redactie, hierbij aan de lezers van ons maandblad aan te kondigen, om zich ten volle daarvan rekenschap te geven: een opsomming van meer dan 7 bladzijden, groot formaat en dicht gedrukt, een lange reeks van werken en artikelen, ontstaan in verschillende tijden en vaak prijkend met beroemde namen.

En toch, ondanks dien overvloed kunnen wij dit nieuwe werk beschouwen als een welkome Kerstgave bij het einde van het jaar op de boekentafel neergelegd. De beschikbare literatuur immers bestaat deels uit werken, die enkele dezer planten slechts terloops naast anderen behandelen, deels uit bijdragen, verspreid in tallooze jaargangen van veelal moeilijk toegankelijke tijdschriften, deels ook uit boeken, die niet meer den tegenwoordigen stand van onze kennis op dit gebied weergeven. Voor zoover dit laatste betreft

bedenke men b.v. dat het boek van Berger over Mesembrianthemen und Portulacaceen, langen tijd wellicht het eenige met een afgerond en voor dit geslacht dus algemeen karakter, in 1908 verscheen en dat de reizen van Dinter, waaraan wij de ontdekking danken van zoo menige soorten, die nu den trots van onze verzamelingen uitmaken, ondernomen werden in 1922 en 1923—25.

Er is dus reden om ons te verheugen over het verschijnen van dit boek, dat niet alleen, om een ditmaal wel zeer gerechtvaardigde uitdrukking te gebruiken „in een behoefte komt voorzien" maar dat dit met zijn royaal formaat, zijn keurige uitvoering en zijn prachtige foto's op schitterende wijze doet. En wij mogen dit verschijnen vooral beschouwen als een belangrijk gebeuren op het gebied van de Nederlandsche succulentenkunde en succulentenliefhebberij — al is het in Engeland gedrukt en uitgegeven — omdat er onder de vier schrijvers twee landgenooten zijn (een hiervan zelfs de secretaresse van onze Vereeniging) en omdat het gebruik van onze eigen taal naast de werelddalen Duitsch en Engelsch, en verder toe zal bijdragen om aan de plaats van Nederland in de internationale beoefening van dezen tak van wetenschap meer beteekenis te geven.

Het boek is de vrucht van internationale samenwerking. De heer E. J. Labarre, de bekende importeur te Hilversum, die als „redacteur" de verantwoordelijkheid voor de samenstelling op zich genomen heeft en die daardoor in de eerste plaats de eer van de totstandkoming verdient, vertelt in zijn voorwoord hoe het is ontstaan. Aanvankelijk was het slechts zijn bedoeling, van eenige sedert 1926 door hem verzamelde planten een reeks beschrijvingen van de hand van den bekenden grootmeester op dit gebied, N. E. Brown., te Kew Gardens in Engeland, te publiceeren; doch langzamerhand werd de oorspronkelijke opzet met de hulp van nog een tweetal andere medewerkers tot den tegenwoordigen omvang uitgebreid, een uitbreiding, waarmede wij niet anders dan tevreden kunnen zijn, daar wij zonder haar alles wat boven de oorspronkelijke bedoeling uitgaat, natuurlijk zouden hebben moeten missen. Wat dit is, moge blijken uit de opsomming der verschillende deelen van het werk: voorwoord van E. J. Labarre; inleiding van N. E. Brown, waarin deze uiteenzet hoe hij geleidelijk er toe gekomen is het zeer uitgebreide geslacht der *Mesembryanthema* in een aantal geslachten te verdeelen; een hoofdstuk van Dr. A. Tischer te Brucksal in Duitschland, over „de *Mesembryanthema*

in de cultuur" een uitgebreid hoofdstuk van Mej. M.C. Karsten over de „algemeene oekologie", d. i. de leer van de verhouding der levende organismen tot hun omgeving; een verklarende woordenlijst; de uitvoerige bibliographie, waarvan hierboven sprake, samengesteld door Mej. Karsten; een handige index; foto's van 146 soorten met volledige beschrijvingen grootendeels van Brown, gedeeltelijk van Tischer. Alle teksten in drie talen.

Zoo ligt het boek met zijn 323 bladzijden daar vóór ons, als een uitstekend middel om ons in de wonderwereld dezer planten in te leiden, Eerlijkheidshalve moet nu echter dadelijk worden gezegd, dat de titel niet geheel in overeenstemming is met den inhoud. Van het geheele geslacht der *Mesembryanthema* worden eenige tientallen groepen besproken, nl. die, welke wij met een leelijke vertaling uit het Duitsch de „hoogsucculenten" plegen te noemen, de stamlooze soorten en hiervan hoofdzakelijk de sphaeroïde. Dus niets omtrent de struikvormige, zooals de zoo populaire *Mes. edule* en *Mes. Lehmannii*. Op zichzelf is dit misschien geen groot bezwaar, want de soorten, die wél behandeld worden, zijn voor den verzamelaar verreweg de meest interessante. Maar desniettemin had de belangstellende lezer aan den drempel van een boek, dat onder dezen titel verschijnt, mogen verwachten een systematiek van het geslacht in zijn geheel, die hem in staat stelde omtrent de plaats van de verschillende groepen in dat geheel, omtrent hun onderlinge verhouding dus, te worden onderricht, ten einde aldus de groepen, die in het boek behandeld worden, behoorlijk te kunnen localiseeren. En dat is zelfs het geval voor de groepen, welke de eer genieten voor het voetlicht, want ook hiervan worden verscheidene soorten niet vermeld. Van *Nananthus* b.v. krijgen wij de soorten *aloides*, *Pole-Evansii* en *rubrolineatus*, doch ontbreekt de opsomming van *vittatum* en *albrinotus*. Van *Faucaria* vinden wij de soorten *paucidens*, *trigina* en *tuberculosa*, doch vernemen wij niets omtrent het bestaan van *caninum* en *felinum*. Zelfs de naam van *Rhombophyllum rhomboideum* wordt in het boek niet genoemd.

Dit neemt niet weg, dat er in het boek veel te genieten valt en tevens veel te leeren. Ter toelichting moet ik tot enkele onderdeelen komen.

Het hoofdstuk van Dr. Tischer over de cultuur is een voortreffelijke bijdrage. Men vindt er in een kort bestek al het wetenswaardige volledig en helder uiteengezet. Wel zal niet ieder het met den schrijver eens zijn, waar hij zegt, dat men er naar moet

streven de wortels zoo mogelijk in het geheel niet te beschadigen. Dit lijkt mij veel te absoluut gezegd. Mej. Karsten schrijft immers in haar hoofdstuk over de oekologie, dat de wortels in de meeste gevallen kort en houtachtig zijn en dat bij sommige soorten de fijne zuigwortels gedurende de droge periode volkomen afsterven. Dus wortels van tweeërlei aard. Bij de lectuur van Tischer, vooral waar hij spreekt over den „wortelkluit“, gaat men van zelf zijn woorden op het eene zoowel als op het andere onderdeel daarvan toepassen, terwijl de ervaring leert, dat de overvloedig aanwezige haarwortels wel tegen een stootje kunnen. Mij zelf is het bij verschillende planten gebeurd, dat ik in den loop van één enkelen zomer tot driemaal toe dit gedeelte van het wortelgestel wegens een hardnekkige woekering van wortelluis bijna geheel heb moeten wegnemen, en telkens bleken de wortels in korten tijd opnieuw den pot te vullen.

Het hoofdstuk over de oekologie bevat uitvoerige beschouwingen omtrent het mimicry-verschijnsel en over de vensterplanten. Deze beschouwingen bevatten veel interessants, doch naar mijn meening zou dit hoofdstuk er bij hebben gewonnen, indien het meer geconcentreerd geweest was. Het is thans onnoodig lang en de algemeene lijn daardoor soms wat verwaterd. Dit is b.v. het geval met het betoog onderaan blz. 87 (de vraag n.l. of de dieren al dan niet door erfelijkheid geoefend zijn om de mimicry-oogmerken der natuur te overwinnen), dat niet van een zekere aarzeling is vrij te pleiten. De conclusie van de paragraaf betreffende de mimicry klinkt trouwens eenigszins in strijd met een gedeelte van wat er aan voorafgaat. Daar schrijft Mej. Karsten: „we zullen goed doen de beteekenis (van het verschijnsel) voor de plant niet al te zeer te overschatten; de bescherming, die de plant in haar camouflage heeft, is zooals uit het voorgaande duidelijk blijkt, niet van zulk een uitgesproken karakter als we wel zouden willen aannemen“. En dit nadat zij met een zichtbaar behagen een geval heeft aangehaald dat overkomen is aan Dinter, „iemand zoo getraind als hij in het opsporen der camouflage-planten, die op een zijner reizen, in een hem bekende streek een bepaalde *Lithops* zocht en daarbij een ander toevallig door hem gevonden plantje wilde meenemen en niet eens bemerkte, terwijl hij bezig was dit plantje uit te graven, dat op een halve M², rondom het plantje 6 stuks van de gezochte *Lithops* groeiden en dat hij bij het uitgraven zelfs op een daarvan had geknield.

Voor de bibliographie daarentegen niets dan lof. Dit is een stuk werk, dat op een uitgebreide kennis berust en dat veel speurzin en arbeid heeft vereischt. Ik meen dan ook te mogen aannemen, dat deze bijdrage een blijvende waarde heeft.

En dan de foto's! Zij zijn voor de oogen een lust — en voor den begeerigen plantenverzamelaar een beproeving, Hoe bekoren ons de zeldzame *Gibbaea*, *Lithopes*, *Cheiridopses*, *Conophyta* en zoo vele andere, die wij wellicht nooit zullen bezitten! Wij moeten het dan maar met de afbeeldingen doen en deze vormen gezamenlijk een galerij, waarvan de beelden, met het omslaan van de bladzijden, telkens een nieuw genot verschaffend aan onzen blik voorbijgaan. Mochten wij evenwel in 't bezit komen van een dergelijke plant, dan hebben wij in de foto's — en in de er bij behorende beschrijvingen, waaraan eveneens een groote zorg besteed is — een uitstekend instrument ter determinatie. Want alle afbeeldingen zijn van dien aard, dat de kenmerken van de betreffende planten duidelijk zichtbaar zijn; en de meeste zijn bovendien origineel,

Moge het boek een welverdiend succes genieten!

Amsterdam, Januari 1932.

Dr. R. CLAEYS.

Tot ons leedwezen is de plaatsing vertraagd, doordat een der bestuursleden onze Redactie niet tijdig heeft ingelicht omtrent een afspraak met den recensent.
RED.

Pauw Tiew's. Der Kakteen Doktor. Uitg. Blumenhaus Tiew's.
Stettin. Pr. 0.50 R.M.

Een klein boekje in handig formaat, dat blijkens de advertenties achter den tekst in de eerste plaats bedoeld is als een leidraad voor de cactusliefhebbers in Stettin, die hun planten betrekken van de bekende bloemisterijzaak „Paul Tiew's" aldaar. „Der Kakteen Doktor" geeft „klinische behandeling" van ziek geworden cactussen en succulenten. Hoe men de ziekten herkent, hoe ze ontstaan en genezen, doch vooral hoe ze voorkomen kunnen worden, wordt vrij uitvoerig doch op zakelijke, bevattelijke wijze verteld.

G. D. D.

Dr. Erich Werdermann. Blühende Kakteen und andere Sukkulente Pflanzen. Mappe 7. Verlag: J. Neumann, Neudamm/Berlin 1932.

Met map 6 was jaargang 1931 afgesloten. Met den nieuwen jaargang is het kostbare plaatwerk onder den gewijzigden titel

voortgezet. Deze map bevat plaat 25 *Echinocereus longisetus* (Eng.) Rümpl, pl. 26 *Echinopsis Marsoneri* Werd., pl. 27 *Echinocactus Graessneri* K.Sch. en pl. 28 *Pachyhytum oviferum* J. A. Purpus. Alle bloeiende planten, in de natuurlijke kleuren en op ware grootte gefotografeerd. Aan de bijbehorende tekst is, evenals aan de platen, uiterste zorg besteed.

De prijs per map (6 mappen per jaar) bedraagt 4 Mark, doch bij jaarabbonnement slechts 22.80 M. G. D. D.

PRIJSCOURANTEN.

Al is het in de natuur nog niet zoozeer merkbaar, toch zeggen de prijscouranten ons wel, dat het voorjaarsweer in aantocht is. Wij ontvingen in den loop der vorige maand:

Adolph Hahn, *Berlin-Lichterfelde-Süd.* (Berlinerstr. 90) Kakteen catalog 1932.

Een mooi uitgevoerde prijscourant met 45 duidelijke foto's, waaronder 5 van cactussen in de wildernis en enkele van eigen kweekrij. De gekleurde plaat op den omslag stelt een bloeiende *Mam, Hahniana* voor, een wondervolle grijsaard-Mamillaria, welke naar den kweeker werd genoemd. De prijscourant bevat, naast een goed gesorteerde aanbieding van cactussen en andere succulenten, ook een uitgebreid aanbod van zaden.

Richard Graessner, *Perleberg*, Prov. Brandenburg. Samenliste 1932. Een niet geïll. prijscourant waarin uitsluitend zaad van cactussen en succulenten wordt aangeboden. Bijzondere aandacht verdient het groote sortiment Mesembrianthemum-zaden.

H. Winter, *Frankfurt am Main*, Fechenheim, Fachfeldstrasse 51. Samenliste 1932.

Een catalogus in kwarto formaat met 39 aardige afbeeldingen, waaronder een 6-tal natuuroptnamen. Aangeboden worden zoowel zaden van cactussen als andere succulenten, waaronder vele zeldzaamheden.

Robert Blossfeld, *Potsdam*, Neue Koenigstr. 94. Preisliste für Samen von Kakteen und anderen Sukkulenten. Op de omslag hetzelfde gekleurde plaatje als op de catalogus van Adolph Hahn. Ook van de 33 fraaie foto's zijn een tiental precies gelijk aan die van pasgenoemde firma. Van de aangeboden zaden zijn volgens het voorbericht door B. kiemprouven genomen.

Friedrich Adolph Haage Jun., *Erfurt*. Kakteen preisverzeichnis 110e Jahrg. 1932.

Een jubileum-catalogus, op de eerste bladzijde gesierd met de portretten van Friedr. Ad. Haage, die in 1822 de zaak oprichtte en zijn beide opvolgers.

De prijscourant, geheel in koperdiepdruk uitgevoerd, is geïllustreerd met niet minder dan 153 afbeeldingen, waaronder mooie natuuroptnamen en een interessante kiek op de bloemenstad Erfurt. Het aanbod van planten en zaden is als altijd enorm uitgebreid, ook de nieuwste en zeldzaamste soorten worden genoemd, zoowel wat de cactussen als andere succulenten betreft. Achter elke plantennaam vindt men eenige teekens, welke weergeven: plaats van herkomst, standplaats in de collecties ten opzichte van licht en warmte, aardmengsel en wijze van begieten. Van practisch nut is ook het splitsen der Echinocactussen in twee groepen, n.l. die der Zuid-Amerikaansche soorten en de Noordelijke soorten; de eerste verlangen slechts matig zon, de andere kunnen volle zon verdragen. In het kort heeft men hier dus een alphabetisch gerangschikte handleiding voor het kweken van elke plant afzonderlijk.

De voorzijde van den omslag is versierd met een natuurgetrouw gekleurde afbeelding van *Opuntia Bergeriana* op werkelijke grootte, zulks ter gedachtenis aan den verdienstelijke succulentkenner Alwin Berger, die op 21 April van het vorige jaar overleed, in wien firma Haage steeds een hulpvaardig raadgever vond.

Op de achterzijde van den omslag vindt men nog vier gekleurde afbeeldingen van bloeiende cactussen, n.l. *E. cereus Blankii*, *E. cactus Haagei*, *E. cactus nigricans* en *E. cactus multiflorus*.

Alles bijeengenomen, niet alleen een mooie prijscourant doch ook een practische handleiding.

Firma A. Teucq-De Laet te Contich berichtte ons, dat haar nieuwe, rijk geill. prijscourant ter perse is en binnen enkele dagen verschijnt.

G. D. D.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Enschede en Omstreken.

De gewone maandelijksche vergadering op 3 Maart was druk bezocht. Twee nieuwe leden mochten wij bijboeken, maar er zijn hier en in omliggende dorpen nog wel meer liefhebbers. Laten alle leden meewerken ook deze voor ons te winnen! Eenige planten werden tegen geringen prijs door de heer G. J. Ooster-

veld aangeboden, waardoor de leden in de gelegenheid waren voor weinig geld in 't bezit te komen van mooie plantjes.

JOH. J. TER HORST, *Secretaris*,
Leliestraat 110.

Kring „Het Gooi“.

Excursie kwekerij Zeverijn te Hilversum, Loosdrechtscheweg, op 5 Maart j.l.

Deze was de eerste excursie, welke de kring Het Gooi organiseerde. Een 12-tal deelnemers kon zich verlustigen in 't aanschouwen van de goed verzorgde, uitgebreide collectie succulenten.

We meenen niet beter te kunnen doen, dan degenen, die om een of andere reden afwezig waren, aan te raden, deze kwekerij alsnog te gaan bezichtigen. Een teleurstelling is buitengesloten.

De Heer Peursum maakte een schitterende photo bij de kassen.

Op de j.l. 11 Maart gehouden ledenvergadering hield de Heer Lensselink een uitvoerige lezing over „*Het zaaien van cacteeën*“. Hij behandelde achtereenvolgens het bevruchten, den grond, de zaadpannen, het *zaaien* op zich zelf, de temperatuur en watervoorziening, alsmede de verzorging der jonge plantjes. Ook de schadelijke insecten, schimmels en bacteriën werden niet vergeten. Enkele aanwezigen maakten van de gelegenheid gebruik, hun raad aan die van den inleider toe te voegen. De Voorzitter dankte den Heer Lensselink voor zijn interessante en leerzame lezing.

Als leden der *Propaganda-Commissie* werden benoemd: de Heeren S. Zeverijn, P. H. Lensselink en W. v. d. Hulst. Mevr. Hornink-Regter en de Heer P. Groenhuizen verklaarden zich bovendien bereid, hun medewerking aan deze Commissie te verleen.

Besloten werd nog, gezamenlijk een 5 Liter flesch Volck aan te schaffen. De kringleden, die hiervan gebruik willen maken, kunnen zich vervoegen bij den Voorz.: Kam. Onnesweg 31, Hilversum. De prijs is 35 cts. per d.L.

Kring „Het Gooi“.

Ledenvergadering op Vrijdag, 15 April 1932, 's avonds 8.15 precies, te *Laren* in Hotel Blom, Naarderstraat. Vertrek Tram uit Hilversum 7.45.

De agenda luidt als volgt:

1. Opening. 2. Notulen, Mededeelingen. 3. Ingekomen stukken. 4. Bespreking ingezonden planten en vertooning van lantaarnplaatjes. 5. Ruil- en Verkoopbeurs. 6. Rondvraag. 7. Sluiting.

Men wordt verzocht, planten ter bespreking mede te brengen. In de pauze bestaat gelegenheid tot bezichtiging van een collectie succulenten, ingezonden door den Heer Lensselink. Het Bestuur verwacht vooral van de leden uit Laren, Blaricum en Bussum groote opkomst. Brengt introducé mede!

Gezamenlijk zaad koopen bij den Heer Mulder, Maartensdijk. De tijd, om Uw bestelling bij 't Bestuur te doen, is tot 10 April verlengd. In ontvangstneming op 15 April.

Let op! *Het Secretariaat* is voortaan gevestigd: W. Chr. Beekman, Irisstraat 49, Hilversum.

W. CHR. BEEKMAN, *Secretaris*.

Kring 's Gravenhage.

Vergadering op Zaterdag 23 April des avonds 8 uur in het gebouw Amicitia Westeind 15.

De Heer C. L. Harders te 's Gravenhage zal op deze bijeenkomst een voordracht met lichtbeelden houden over de „Crassulaceae”.

Het bestuur van den kring stelt het zéér op prijs, dat de heer Harders dit onderwerp heeft gekozen, omdat het nog nooit op een kringbijeenkomst is behandeld en de avond dus voor de leden zeer aantrekkelijk en leerzaam belooft te worden.

Bij voldoende deelneming stelt het bestuur zich voor een tochtje te organiseeren naar de bloemententoonstelling „de Primavera” te Rotterdam, welke op 29 April geopend wordt en zoo mogelijk daaraan een bezoek te verbinden aan de kweekerij van den Heer Janz te Overschie. De laatste twee jaar waren op de Primavera verschillende belangrijke inzendingen Succulenten, zoowel van binnenlandsche als buitenlandsche kweekers. Zij, die den tocht naar Rotterdam wenschen mede te maken, worden verzocht op de vergadering van 23 April aanwezig te zijn.

Leden, die bladaarde willen bestellen tegen *f* 1.— per zak van $\frac{3}{4}$ mud, kunnen zich daartoe wenden tot de Secretaresse.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

Amalia v. Solmsstraat 80.

Kring Groningen en Omstreken.

Op de vergadering van 8 Maart hield de voorzitter een bespreking over het kweken van Phyllocactussen. Andere leden werden opgewekt ook eens soortgelijke onderwerpen in te leiden. Besloten werd geen twee adviseerende leden meer aan het bestuur toe te voegen. (Zie art. 3 kring Regl.) Twee ter vergadering aanwezig zijnde bestrijdingsmiddelen werden besproken, een collectieve bestelling van 300 jonge planten a 12 cent per stuk werd bijeengebracht. Naar aanleiding van een vraag of een Phyllo een blad- of stengelcactus is, zal de heer Solverda in de volgende bijeenkomst hierover een inleiding houden.

Kring Groningen en Omstreken.

Vergadering op 12 April a.s. 's avonds 8 uur in 't Victoria Hotel te Groningen.

Agenda: 1. Opening. 2. Notulen en ingekomen stukken. 3. Bespreking excursie Den Haag. 4. Bespreking openbare propaganda-avond. 5. Ruil en verkoopbeurs. 6. Lezing van de heer Solverda over stengel- of bladcactussen. 7. Rondvraag. 8. Sluiting. Aller opkomst dringend gewenscht. N.B. Zij die nog glazen etiketten wenschen, kunnen deze ter vergadering bekomen.

De Secretaris J. FOKKINGA,
Buiten Damsterdiep 98, Groningen.

Kring Haarlem en Omstreken.

Verslag ledenvergadering d.d. 18 Maart 1932.

Te ruim 8 uur opent de Voorzitster de vergadering en doet mededeeling van een ingekomen schrijven van de Secretaresse van het Hoofdbestuur, Mej. Karsten, waarin het Hoofdbestuur de wenschelijkheid van een zomervergadering te Haarlem uit en de meening van den Kring vraagt. Het voorstel vond algemeene bijval. Den Secretaris werd verzocht zich met een door het Kringbestuur ontworpen programma tot Mej. Karsten te wenden.

Het verdere deel van den avond werd gevuld met het vertoonen van lichtbeelden van diverse Succulenten, met een episcoop, terwijl de Heer W. J. van Essen voor de noodige toelichting zorg droeg.

Voornoemde Heer had eenige bloeiende planten Kalanchoë Dyeri meegebracht, die ten bate van de kas werden verloot.

Kring Haarlem en Omstreken.

Vergadering op Vrijdag 15 April 1932, 's avonds 8 uur in Hotel Lion d'Or, Kruisweg, Haarlem.

Agenda: 1. Opening. 2. Ingekomen stukken. 3. Verkoop Import cactussen. Hierna pauze en ruilbeurs. 5. Inleiding door de Voorzitster over Euphorbia's. 6. Rondvraag en sluiting.

W. J. VAN ESSEN, *Secretaris*,
Bloemendaal (post Santport),
Joh. Verhulstweg 34.

MUTATIESLEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

J. J. Keijzer, Amsterdam W., Admiraal de Ruyterweg 335 (v/h. 363^{III}).
Mevr. L. Blijdenstein-Ottenhoff, 's-Gravenhage, v/h. Ruychrocklaan 26, thans v/d. Woertstraat 58.
G. Aissing, Groningen, v/h. Nieuwstraat 146a, thans N. Spoorsingel 4.
D. Huisman Jr., Groningen, v/h. Prinsesseweg 66a, thans Ernst Casimirlaan 50a.
W. Chr. Beekman, Hilversum, v/h. Javalaan 2, thans Irisstraat 49.

NIEUWE LEDEN.

D. van Leeuwen, Aalsmeer, Hadleystraat 53.
Mevr. G. Th. Günther-Hofman, Gorinchem, Haarstraat 1.
A. W. Fetter, 's-Gravenhage, Hildebrandstraat 154.
J. B. Lindeijer, 's-Gravenhage, Stastokstraat 70.
C. Doorakkers, Haarlem, Marnixstraat 11.
Mevr. C. B. Boersma-v. d. Meer, Leeuwarden, Achter de Hoven 116 A
Mevr. C. van 't Hof-Voogt, Oudendoorn, Molendijk 113.
J. H. Grandia, Rotterdam, Rozegaarde 55.
J. van Oosterhout, Rotterdam (Zuid), Pretorialaan 109 A
Mevr. Tjeenk Willink-Kronenburg, Zwolle, Veerallée 36.

Buitenland.

E. Mairaux, 41 rue de la Ruche, Brussel-Schaerbeek (België).

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

RUILRUBRIEK.

Wegens plaatsgebrek in ruil voor Mamillaria's, Echino-cereussen of Echinocactussen, aangeboden: 1 Aloë arborescens, 60 c.M. hoog, 2 id. 30 c.M., 1 Aloë eru maculata, breed 36 c.M., 1 Aloë saponaria, breed 2 c.M.

Adres: H. Lansink, Leliestraat 7, Enschede.

Joh.de Man, Straatdijk 387 Dirksland, biedt ter ruiling aan jonge planten van: Mam. Wildii, Mam. pusilla, M. gracilis, M. gracilis pulchella, M. elongata, M. elongata stella aurata, M. rodantha, Esis Eyriesii, E. tubiflora, E. deminuta, E. multiplex, Cereus Spachianus, C. Jamacaru, C. speciosus, C. Sylvestrii, Opuntia microdasys, O. robusta, O. aurantiaca, O. leucotricha, Etus minusculus, Stapelia variegata, Aloë maculata, Agave americana, Haworthia tessellata, H. laetevirens, Gasteria minima compacta, Euphorbia mamillaris, Echeveria globosa cristata, Crassula Schmidtii, Mesem. roseum, M. blandum, Monanthes polyphyllum, Tradescantia naviculare, Anacampseros rufescens, Sempervivella alba, Kleinia articulata.

In ruil aangeboden:

Enige tientallen zaden van *Gasteria excavata* voor zaden van andere soorten Cactussen of vetplanten.

Adres: H. Bulk, Anninksweg 25, Hengelo (Ov.).

Gevraagd stek van allerlei Echeveriasoorten, maar beslist op naam, in ruil voor andere vetplanten (per brief nader overeen te komen).

Adres: J. M. van den Houten, Mathenesserlaan 364, Rotterdam.

Aangeboden: exempl. van Mes. simbolusii (Simulans X Bolusii) en van M. Bolusii X Simulans, in ruil tegen andere hoogsucculenten.

Ruillijsten aan W. Brandsma, Thezinge (Gr.).

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening

No. 133550 - HEESCH bij Oss.

Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat
Adres:

Mej. M. C. KARSTEN,
TERBORG.

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penningmeester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

CONOPHYTUM, N. E. Br.

Door Dr. A. TISCHER, Bruchsal.

12a. *Conophytum hians* N. E. Br.

Bloembeschrijving: Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten. Kelk nauwelijks boven de spleet uitkomend, met 4 roodbruine, 2 m.M. lange slippen, twee daarvan breed en aan den top afgerond, de overige twee spits en smaller. Bloemkroon een weinig samengedrukt, 4—6 m.M. in diameter; kroonbuis 5—6 m.M. lang, nauwelijks langer dan de kelkslippen; kroonbladeren 18—20 in getal, in 2 kransen staand, 2 m.M. lang, spits, mat melkweit tot zwak roomkleurig. Meeldraden vrij groot, 8—10 in getal, iets boven de buis uitstekend; helmknoppen geel; helmraden witachtig. Aantal stempels 4, 8 m.M. lang, zich over de meeldraden heenbuigend, witachtig groen; geen stijl. Bloem 's nachts geopend, sterk naar kruidnagelen riekend.

Tegelijk met *C. hians* N. E. Br. heeft ook *C. elongatum* Schick et Tisch. gebloeid. Evenwel heeft zich ook hier het reeds uitgesproken vermoeden bevestigd, dat beide soorten met elkander identiek zijn. Een opvallend kenmerk der bloem is de zeer sterke geur, die ze 's nachts ontwikkelt.

19. *Conophytum cuneatum* Tisch. spec. nov.

Planten tot zoden uitstoelend. Corpuscula 2—2,5 c.M. hoog, van terzijde gezien hartvormig, ± 1,2—1,5 c.M. breed, 0,8—1 c.M. dik, naar boven toe wigvormig samengedrukt; lobben sterk afge-

rond, van boven vrij scherp gekield, 3—5 m.M. lang, binnenzijde plat; bladoppervlak kaal, glad, grijsgroen tot witachtiggroen, kiel en zijden somtijds iets bruinachtig getint, zijden en kiellijn tamelijk dicht bezet met vrij groote donkergroene, soms iets verhoogde stippen; bladoppervlak gedurende den groeitijd ietwat glimmend.

Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten. Kelkbuis 2 m.M. boven de spleet uitkomend, met 4 roodachtig getinte, 2 m.M. lange slippen. Bloemkroon samengedrukt; de kroonbladeren zijn in twee tegenover elkander staande kransen gerangschikt; lengtedoorsnede der geopende bloem 8—10 m.M., breedte 5—6 m.M.; kroonbladeren 20—22 in getal, smal, 1/2 m.M. breed, iets afgerond aan den top, in 1—2 kransen achter elkander geplaatst, licht wijnrood, glanzend. Meeldraden vrij ver uit de buis stekend; helmknoppen geel; helmdraden wit; binnenste meeldraden geheel onder in de kroonbuis vastzittend. Aantal stempels 5, ongeveer even lang als de meeldraden, bovenaan geel, onderaan groenachtig; geen stijl. Bloem 's nachts geopend, naar honing riekend. De ontwikkeling der bloem duurt betrekkelijk lang.

Zuid-Afrika: juiste vindplaats onbekend, alsook de ontdekker.

Deze prachtige *Conophytum*soort, die ik reeds meerdere jaren in cultuur had, voor het mij gelukte haar in bloei te krijgen, is opmerkelijk door haar bijzondere bloemvorm en -kleur. Ze bot makkelijk uit, zoodat we mogen hopen, dat ze spoedig vermeerderd kan worden. Haar naam dankt ze aan den eigenaardigen wigvorm.

Vert. M. K.

AZTEKIUM RITTERI. BÖD.

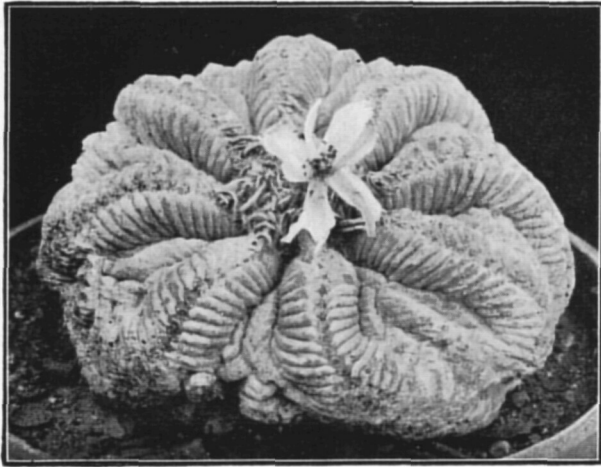
Onlangs kregen wij het verzoek van een onzer leden om iets te willen schrijven over bovengenoemde plant, waarvan in de meeste handboeken nog geen beschrijving voorkomt.

Bezien wij de afbeelding, waarvan het cliché welwillend door firma De Laet ter reproductie werd afgestaan, dan is het eigenaardig uiterlijk wel zeer opvallend.

De auteur Fr. Bödeker, die deze typische soort in 1928 als *Echinocactus Ritteri* beschreef, heeft zelf ook wel gevoeld, dat de plant te veel afwijkingen vertoonde om ze bij het geslacht *Echinocactus* in te deelen. Haar verwantschap moet worden gezocht bij *Lophophora* en *Obregonia*, doch ze kan toch bij geen dezer geslachten worden ondergebracht. Daarom heeft Bödeker ze in

1929 een nieuwe geslachtsnaam gegeven, n.l. *Aztekium*, naai de oudste bewoners van Amerika, de Azteken. De soortnaam *Ritteri* ontving ze naar Fr. Ritter, die ze ontdekte op de loodrechte leisteenrotsen der Mexicaansche Staat Nuevo Leon.

De slechts één c.M. groote witte bloempjes verschijnen uit de dichtwollige schedelholte en hebben weinig sierwaarde. De waarde

Aztekium Ritteri. Böd.

(Cliché Fa. De Laet.)

der plant is alleen te danken aan den vreemden tulbandvorm, daar ook de doorns, welke bij Echinocactussoorten soms zoo mooi en kleurrijk kunnen zijn, zoo goed als geheel ontbreken.

In onze verzamelingen verlangt *Aztekium Ritteri* een opmerkelijke verzorging: veel zon, een kalkhoudend grondmengsel, matig water in den zomer en 's winters zoo goed als geen vocht.

G. D. D.

MAMILLARIA MICROCARPA. ENG.

Mamillaria microcarpa Eng., beter bekend als *M. Grahamii* Eng. behoort thuis in de verwantschap van *M. bombycina* Quehl., doch wordt niet zoo dikwijls in onze collecties aangetroffen, hoewel ze reeds sedert 1848 bekend is. De oorzaak daarvan is gelegen in de omstandigheid, dat ze niet gemakkelijk groeit en spoedig wegtrot, wanneer de aarde een tijdlang aan den vochtigen kant gehouden wordt. Gedurende den rusttijd geeft men liefst

in 't geheel geen water en ook in den zomer moet steeds zorgvuldig worden gegoten. Vooral vermijde men de plant zelf nat te maken, want daar kan ze beslist niet tegen. Ook verlangt deze soort geen felle zonbestraling, liefst geeft men ze een beschaduwde standplaats.

In haar vaderland, Texas, groeit *M. microcarpa* op de berg-hellingen en op de randvlakten langs de oevers van de Gila- en Colorado-rivier, waar ze tamelijk veelvuldig voorkomt. Wanneer

Mamillaria microcarpa. Eng.

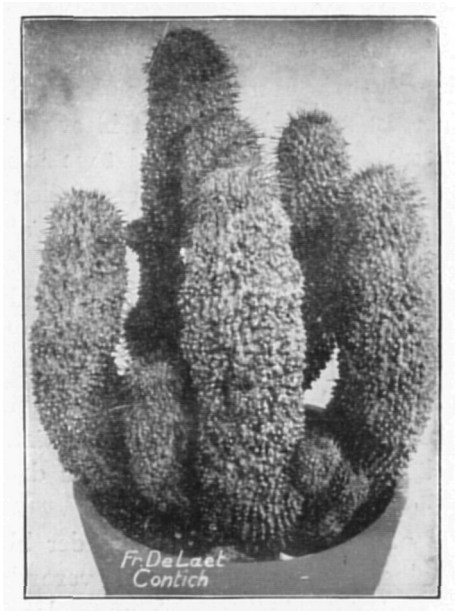
(Cliché Fa. De Laet.)

men zorgt voor een zandhoudend en goed doorlatend grondmengsel, bij het gieten eenige voorzichtigheid betracht en een standplaats geeft buiten de felle zon, zal men deze Mamillaria zeker wel met succes kunnen kweken. Door haar mooien regelmatigigen vorm, de prachtige bedoorning en de tamelijk groote en dankbaar verschijnende bloemen heeft *M. microcarpa* werkelijk meer recht op onze belangstelling. De bloemen zijn ongeveer 2 1/2 c.M. groot (in Alwin Berger's Kakteën staat ten onrechte 2—2,5 m.M.) en meestal rose-rood, soms ook wit van kleur, met karmijn roode rugstreep op de buitenste bloembekleedsels.

G. D. D.

TRICHOCAULON PILIFERUM N. E. Br.

Na verwant aan de *Heurnia*'s, waarvan wij in het Maartnummer *Heurnia Loeseneriana* Schl. hebben besproken en afgebeeld, is het geslacht *Trichocaulon*. Deze geslachtsnaam is afgeleid van het grieksche tricho = haar en caulon = stengel. De stengels schijnen uit onregelmatige cellen opgebouwd, waardoor de groeiwijze der *Trichocaulons* wel iets op die van een *Mamillaria* gelijk. De

Trichocaulon piliferum (L.) N. E. Br.

(Cliché Fa. De Laet.)

tepelvormige uitsteeksels eindigen bij *Tr. piliferum* in een langen haarachtigen borstel, hierop duidt de soortnaam *piliferum*, dat „haardragend“ beteekent.

Hoewel reeds sedert Linnaeus tijden bekend en door dezen in 1781 als *Stapelia pilifera* beschreven, is deze *Trichocaulon* altijd een zeer zeldzame gast in onze verzamelingen geweest. Zij verlangt een uiterst zorgvuldige behandeling, vooral wat het toedienen van water betreft. Om haar bestaansmogelijkheid te vergrooten is men de laatste jaren begonnen met het enten van jonge scheuten of kleine zaailingen op *Stapelia grandiflora* als onderstam.

Aan den top der stammetjes verschijnen tusschen de tepelvormige

uitsteeksels de bijna twee c.M. groote, van buiten geelachtig-roode, van binnen donker bruin-rood gekleurde bloempjes.

Haar vaderland in het Karroo-gebergte, waar ze op de water-arme heuvels groeit in de schaduw van kreupelhout, wat er op wijst, dat ze voor felle zon midden op den dag iets beschut moet worden.

G. D. D.

ERFELIJKHEID EN BASTAARDEERING.

I.

Bij de bespreking van bovengenoemd onderwerp in enkele onzer kringvergaderingen is me gebleken, dat hiervoor terecht groote belangstelling bestaat en het is daarom, dat we de aantekeningen, die we bij onze lezingen gebruikten, gaarne willen omwerken tot eenige artikelen voor ons maandblad, ten einde al onze leden in de gelegenheid te stellen er kennis van te nemen. We spreken tevens de hoop uit, dat zij die op dit gebied reeds meerdere ervaringen hebben opgedaan ons hun resultaten willen mededeelen en herhalen, dat foto's (met de toestemming om ze te mogen reproduceeren) ons als steeds zeer welkom zullen zijn.

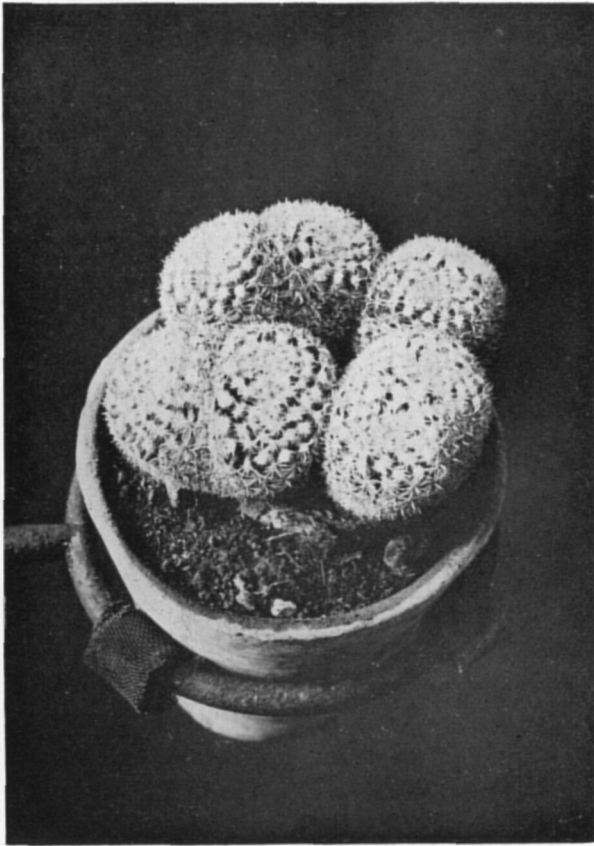
Op twee manieren kunnen onze succulenten zich vermeerderen:

1. ongeslachtelijk of vegetatief, doordat een deel der plant tot een nieuw individu uitgroeit en

2. geslachtelijk of generatief, met behulp der bloem.

Het mag als algemeen bekend worden verondersteld, dat bij vegetatieve vermeerdering de eigenschappen der oorspronkelijke soort behouden blijven. Bij de succulenten is de vegetatieve vermeerdering zeer belangrijk: stekken, broed, afgevallen blaadjes enz. Bij cristatavormen is stekken en enten eigenlijk de eenige manier om ze in stand te houden. De omschrijving van het cristataverschijnsel is tamelijk eenvoudig, al is de verklaring ervan tot heden niet bekend. De plant maakt meerdere groeipunten tegelijkertijd, inplaats van één enkel aan den top der groeias. Gebeurt dit maken van meerdere vegetatiepunten in één enkel vlak, dan ontstaat een gegolfde band, dus de typische cristata of hanekam. Iets wat in dezelfde richting wijst, doch tenslotte niet tot de vorming van een cristaat voert, is de zoogenaamde dichotome splitsing, een verschijnsel, dat we heel mooi bij tal van Mamillaria's zien (zie foto van Mam. perbella). Deze vorming van dubbele koppen is de normale groeiwijze, waardoor in den loop der tijd dichte zoden

ontstaan met een gemeenschappelijken wortel. Wanneer de vegetatiepunten van een cristaat ongelijk opgroeien, ontstaat geen regelmatige band, maar de rotsvorm, zooals bij *Cereus peruvianus monstrosus*. Hierbij gebeurt het wel, dat een zuiltje zich even boven den grond vertakt in een aantal armen en dan ontstaat de can-

Mamillaria perbella.

(Foto v. d. H.)

delabervorm, die gewoonlijk op lateren leeftijd zijn mooie regelmaat weer verliest. Mogelijk speelt bij al deze verschijnselen het voedsel een rol, want de massa plantenweefsel, die een normale zuilvorm maakt, is aanmerkelijk grooter dan van een even oude monstrose variëteit uit eenzelfde zaaisel. Waar dan weer tegenover staat, dat we plakken cristata's gezien hebben van een halve meter

en meer, die er volstrekt niet ziekelijk of lijdend uitzagen. Alleen blijft de vraag, hoe oud waren die wel. Cristate vormen komen bij een groot aantal soorten voor en als alle gevallen eens nauwkeurig werden geboekt, zou misschien blijken, dat bijna bij alle cactussoorten vroeg of laat wel eens cristate exemplaren zijn opgemerkt.

Mamillaria Parkinsonii cristata,

(Coll. Janz. Foto v. d. H.)

Vooral bij de Echinocactussen en de Mamillaria's. In de laatste catalogus van Haage komen 52 cristate soorten voor. Het is wel een opmerkelijk feit, dat bij de overige planten het cristata-verschijnsel zoo zeldzaam is. Wel vinden we bandvorming bij bloemstengels, doordat meerdere hiervan tesamen groeien en zoo aan den top een heele reeks van bloemen dragen bijv. bij paarde-

bloemen, margrietten, enz. Een enkele maal ook bij tulpen en lelies, maar dan beperkt het zich tot een paar families. Bij *Echinopsis* heeft men wel eens dubbele bloemen waargenomen, waarbij de bloembuizen zijdelings aan elkaar sloten, maar dit valt buiten het *crinata* begrip. Dat *crinata*'s kunnen bloeien is ons nu wel uit meerdere voorbeelden bekend. Maar van de wijze, waarop het zaad zich gedraagt, weten we nog maar heel weinig af. Uit een zaadbes van een *Rotsactus* uit Monaco verkreeg ik indertijd een vrij hoog percentage monstrose vormen en daarom verwonderde het me zooveel te meer, dat de heer van Zweeden in het vorige nummer schrijft, dat van de op pag. 98 afgebeelde plant van Mam. *Wildii crinata* het zaad normaal is opgekomen. Zouden deze zaailingen misschien pas op lateren leeftijd het verschijnsel gaan vertoonen, evenals dit met de moederplant ook het geval blijkt te zijn? We nemen aan, dat de bedoelde plant wortelecht is. Zoals men ziet is het laatste woord hier nog niet gesproken.

Om nu weer op ons uitgangspunt terug te komen, zullen we ons verder alleen bemoeien met de geslachtelijke vermeerdering, want hierbij spelen erfelijkheids en bastaardeeringsverschijnselen alleen een rol, wat bij de vegetatieve vermeerdering niet het geval is.

Bloemen vormen het hoogtepunt in de ontwikkeling der plant. Om hun hiertoe in staat te stellen, moeten de planten eerst een zekeren leeftijd hebben bereikt. Sommige soorten doen daar lang over, zoals de *Cereussen*, anderen laten gelukkig niet zoo lang op zich wachten en zoo zagen we laatst ruim 1 jaar oude zaailingen van *Rebutia minuscula*, die vol knop zaten.

Eenjarige soorten bestaan er onder de succulenten niet veel. Het zou ook weinig zin hebben voor een dergelijk kortlevend plantje eerst nog een uitgebreid waterweefsel aan te leggen. Toch is ons een aardig voorbeeld hiervan bekend en wel bij *Sedum coeruleum*, die in Noord-Afrika voorkomt. Bij het ontkiemen in den regentijd maakt het zoo gauw mogelijk een aantal sappige *Sedum*blaadjes om hiervan in de daarop spoedig invallende droogte te kunnen profiteren en voldoende reservevoedsel te bezitten om bloemen en zaden voort te brengen.

De eenvoudigste bloemen bestaan slechts uit meeldraden en stampers, al of niet gezamenlijk in hetzelfde bloempje voorkomende. Deze bloemen zijn klein en vallen weinig in het oog. Denken we bijvoorbeeld aan de bloemen van *Euphorbiasoorten*. Hierbij doet zich soms het verschijnsel der tweehuizigheid voor, d.w.z.

dat op de eene plant slechts meeldraadbloemen en op de andere alleen stamperbloemen voorkomen, zooals bij *Euphorbia obesa* e. a. Om meeldraden en stampers beter zichtbaar te maken bevinden zich hieromheen gewoonlijk twee kransen van bladachtige organen, die zoowel dienen voor beschutting als voor aantrekking. Deze dubbele functie wordt dan verricht door de kelk en daarbinnen de kroon. Bij de cactusbloemen kunnen we niet spreken van een kelk en een kroon, maar gaan deze geleidelijk in elkander over. Men heeft hier een zoogenaamd bloemdek, waarvan de buitenste blaadjes den knop beschermen en later de kleur aannemen van de overige, zoodat ze mede kunnen dienen om de aandacht te trekken.

Bij vele *Euphorbia*'s nemen schutbladen de taak der ontbrekende bloemblaadjes over. Zoo bij *Euphorbia splendens*, waar deze schutbladen een fraaie roode kleur hebben, maar ook bij *Euphorbia clava*, waarbij de schutbladen door hun opvallend lichtgroene kleur toch de aandacht der bestuivende insecten trekken, waarvoor rijkelijk honing voorhanden is.

Of onze Hollandsche insecten nota nemen van de cactusbloemen, weten we niet, maar bij vele onzer tuinbloemen, die toch ook van vreemde herkomst zijn, hebben ze wel degelijk de aantrekkelijkheden in den vorm van honing en stuifmeel leeren waardeeren, dus waarom zouden ze het hier niet doen? Bij de winterharde *Opuntia*'s althans zagen we onze bijen even druk aan het werk, of het de meest gewone Hollandsche bloemen betrof. Het zou wel aanbeveling verdienen als onze leden ook deze punten eens wat meer aandacht schonken en op beknopte wijze hun ervaringen op schrift stelden. We ruimen er gaarne een plaatsje voor in en hopen op deze wijze iets naders te weten te komen van dit onderwerp, waarover in de literatuur maar heel weinig te vinden is. Hoe of trouwens de bestuiving bij de cactussen in hun eigen vaderland geschiedt, is evenmin bekend. De importeurs kan het niet schelen, die sleepen zoo snel mogelijk een verzameling bijeen en hebben geen tijd zich met dergelijke biologische kwesties bezig te houden.

V. D. H.

Hebben onze Hollandsche insecten een afkeer van sommige kaktusbloemen, zoo ja, waarom?

Deze vraag heeft mij gedurende den zomer van 1929 langen tijd bezig gehouden, en wel door het volgende voorval: Omstreeks

Juli van dat jaar had ik twee flinke exemplaren van *Echinocactus setispinus* tegelijkertijd in bloei.

Daar ik van deze planten zaad wilde winnen en de bestuiving liefst vakkundig (dus door insecten) wilde doen plaats hebben ving ik in m'n tuin met m'n vlindernet een bij, een hommelmot, een koolwitje en 'n kleine vos. Met deze gemengde ploeg dacht ik 't zaakje wel voor elkaar te krijgen.

Ik sloot haar op in de kas, hield die twee dagen dicht en ging in m'n vrijen tijd met 'n stoel van buiten door de ramen zitten kijken wat er ging gebeuren maar er gebeurde niets. Vlinders zoowel als hommelmot en bij gingen zoowat overal zitten, behalve op de bloemen der *Etus setispinus*.

Toen ik zag dat m'n goede bedoelingen genegeerd werden, bedacht ik een list. In den tuin om een groot perk stond 'n heele rand afrikaantjes te bloeien in varieerende kleuren van roodbruin tot licht-geel, en waarop het wemelde van insecten. Ik groef nu m'n planten tusschen de gele afrikaantjes in, zoodat de bloemen der *setispinus* haast niet te herkennen waren en wachtte af. Al spoedig verschenen er bijen en vlinders die systematisch de heele rand, in totaal \pm 14 Meter afgraasden, doch als ze bij de *setispinus*bloem kwamen bleven ze er 1/2 seconde boven staan zonder haar te raken, vlogen er dan netjes omheen en zetten zich op 't eerstvolgende Afrikaantje om er de honing uit te halen. Ook dit heb ik twee dagen aangezien, toen heb ik de planten maar weer in 't kasje gezet. Ik had dat jaar geen zaad. Misschien weten leden die een speciale studie hebben gemaakt van 't instinct der insecten voor vorenstaande een eenvoudige verklaring, en daarom vond ik 't gebeurde interessant genoeg om het in *Succulenta* te vermelden.

Den Haag, 10 April 1932.

VAN SOEST.

HETLEEKENHOEKJE.

De zonrijke maand Maart is wel van invloed geweest op onze planten, en vooral op de knopzetting. Overal ziet men de bloemknoppen te voorschijn komen ja, sommige planten bloeien reeds zooals *Echinocactus minusculus*, *Mamillaria Wildii* en *gracilis*.

Op onze vraag, in het vorige nummer gedaan, omtrent de zienswijze der leden inzake het verpotten in 't najaar, kwamen geen berichten binnen.

Naar aanleiding van onze bezwaren schrijft de Heer Louwe te Rotterdam: „U meent dat als de 14 dagen goed weer weg blijven, de zaak voor mijn planten verloren is, doch stel U gerust, ons klimaat geeft altijd een langzame overgang van zomer naar winter, zoodat geen vrees behoeft te bestaan voor plotseling zomer/winter en komt het dus niet op een weekje aan. Doch stel dat het wel eens gebeurde, dan zou men toch nog zijn toevlucht kunnen nemen tot verwarming. Heeft men een kas is 't al heel gemakkelijk en zoo niet, dan is de huiskamer de aange-
wezen plaats. En dan de planten die verloren gaan door het kneuzen der wortels, gebeurt dat veel in de praktijk? Ik weet niet of er bij mij wel eens worteltjes kneuzen, maar wel weet ik, dat ik nog nooit een plant verspeeld heb door wortelkneuzing. En wat doet U dan wel met Uw planten, dat ze U 's winters zooveel werk geven, ik doe niets, hoogstens een enkele plant na 7 of 8 weken een beetje water geven en verder niets, niets. Ik heb mijn methode nu 4 jaren toegepast en ben zeer tevreden, dit jaar niet één slachtoffer door welken oorzaak ook. Ben zeer benieuwd naar andere stemmen". Wij ook, het zou ons te ver voeren om het bovenstaande in ons blad te gaan weerleggen wij hebben het geplaatst op uitdrukkelijk verlangen van den schrijver.

De schoone maand Mei kan ons veel moois brengen als het weer maar medewerkt.

De zaailingen worden nu in een bak of pot gezet op een dusdanige wijze, dat ze ruimte genoeg hebben om te kunnen door-
groeien tot het volgend voorjaar. Wacht men niet te lang, dan is uitzaaien met eenig succes nog mogelijk.

De verpotte planten hebben zich weer hersteld en allerwege zien wij de planten uitgroeien, overal nieuw groei, uren kan men bij zijn planten vertoeven en telkens ziet men iets nieuws. Wat zijn zij te beklagen, die geen voldoende tijd hebben om alle ver-
anderingen te kunnen gadeslaan.

Deze maand leent zich er heel goed voor om onze verzameling uit te breiden met ruilmateriaal dat verkregen wordt door middel van het afstekken onzer planten.

Het afstekken van planten moet met takt geschieden. Een plant b.v. *Mamillaria bocasana* var. *splendens* geheel omgeven van stekken, kunt U voor goed verknoeien door op een in 't oog loopende plaats een stek te verwijderen.

Het is af te keuren om maar alles wat stek is van de moeder-

plant af te nemen, maakt U zich maar eens een voorstelling van een afgestekte plant van *Opuntia microdasys* of *Mamillaria elongata*.

Men verwijderd, indien men ruilmateriaal wil hebben, *die* stekken welke zonder bezwaar aan de plant gemist kunnen worden, dus zonder dat het aanzien van de plant er door geschaad wordt.

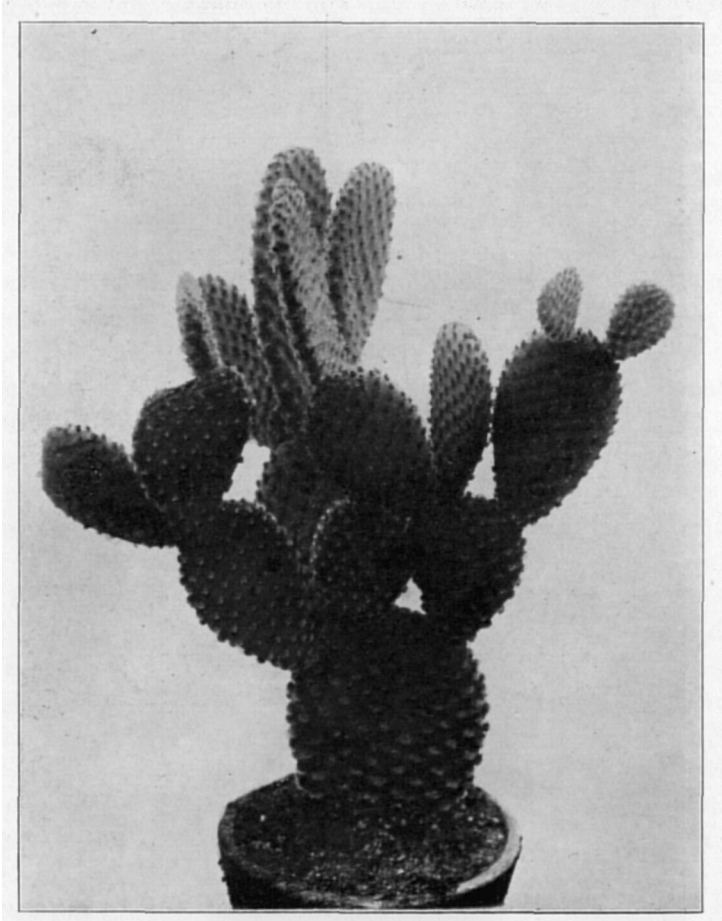

Mamillaria bocasana var. *splendens* (in het midden.)

Wanneer nemen wij een stek van een plant? Tot het afnemen van een stek gaan wij dan pas over, wanneer de plant goed aan den groei is. Voor het spoedig wortel maken der stekken is het noodig, dat de stek vol sappen is en dat is alleen het geval bij een goed aan den groei zijnde plant.

Een stek van een Phyllocactus kan op verschillende manieren afgenomen worden.

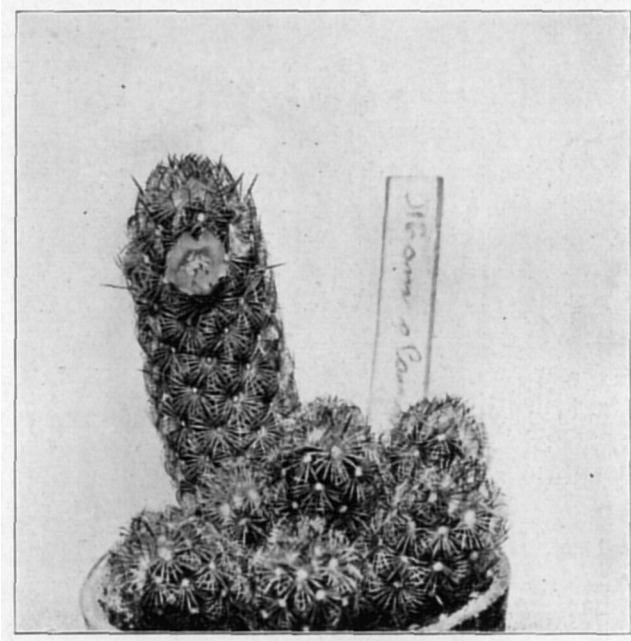
Een grondstek met wortel kan direct opgepot worden. De stekken die aan de onderzijde rolronde zijn, worden op een breder gedeelte afgesneden (zie afb. bij de dikke streep). Wil men zoo'n

Opuntia microdasys.

stek productief maken dan snijdt men deze aan stukken, zooals met stippelijntjes aangegeven, er voor zorgend dat ieder stuk ongeveer 4 oogen heeft waarop het kan uitloopen. Op dezelfde wijze kan ook een stek van een schijfopuntia behandeld worden. Legt men zoo'n schijf plat op de aarde, dan zal ze spoedig wortel

maken en daarna aan de bovenzijde meerdere uitloopers voortbrengen. Van *Cereussen*, *Epiphyllums*, *Rhipsalissen* neemt men in den regel geheele geledingen, doch gedeelten ervan doen het ook. Planten, die stekken voortbrengen gelijkende op de moederplant, zooals *Echinopsissen*, *Mamillaria's* en *Haworthia's* kunnen zoo afgenomen worden. Het verdient aanbeveling ze af te snijden en vooral niet af te draaien, een uitzondering maken hierop de

Mamillaria elongata.

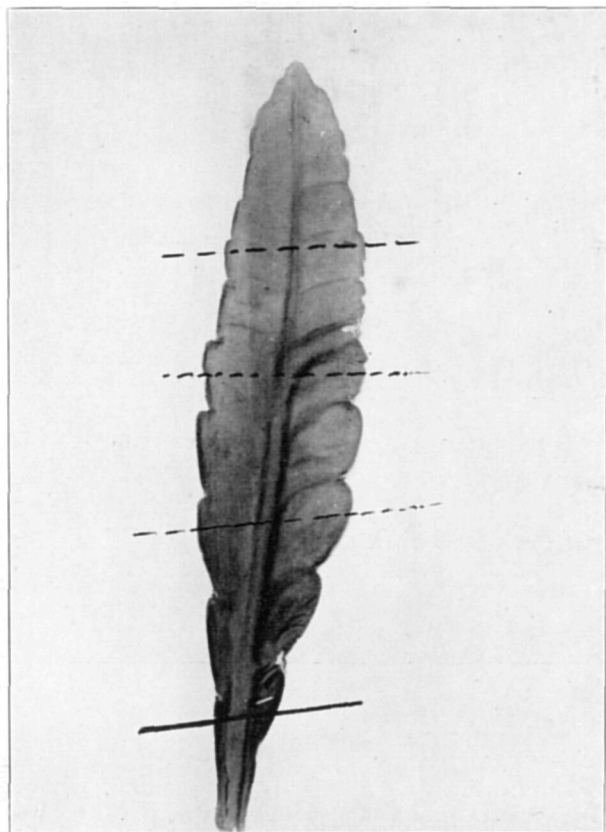
Stapelia's, *Euphorbia's* en natuurlijk die planten, waarvan de stek bij aanraking reeds afvalt.

Het afsnijden moet dusdanig geschieden, dat de snijwond zoo klein mogelijk is, dus zoo dicht mogelijk bij de moederplant. Bij sommige planten vloeien sappen uit den snijwond b.v. bij *Euphorbia's* (de Wolfsmelk) *Stapelia's* en sommige *Mamillaria's*. Dit moet zooveel mogelijk worden tegengegaan en daarom houden wij een busje gemalen houtskool bij de hand. De wonden worden met houtskool bedekt, waardoor het uitvloeien van sappen wordt beperkt.

De afgesneden stekken worden niet direct opgepot, doch eenige

dagen te drogen gelegd, tot het snijvlak volkomen droog is. Het laten drogen kan niet in de zon geschieden, want dan verdampt er teveel vocht der stek en gaat de stek indrogen.

Na droging gaan wij ze oppotten. Als aarde nemen wij half zand en half tuinaarde, de groote stekken worden aan een stokje gebonden. De stekken worden **op** de aarde geplaatst, dus niet

Stek van een Phyllocactus.

in een kuiltje gezet; voor eventueel wegroten kan men eerst een laagje houtskoolpoeder over de aarde strooien en daar de stekken op plaatsen. Nu laten wij ze maar staan, een beetje vochtig, niet in de zon, maar wel warm. Sommige ongeduldige verzamelaars gaan nu iederen dag, misschien wel elk uur, kijken of de stek al wortel heeft gemaakt, waardoor zijn geduld natuurlijk nog langer

op de proef gesteld wordt. Stil laten staan, het is spoedig genoeg zichtbaar.

Een Mamillaria is ook te vermeerderen door een enkele tepel of gedeelte daarvan, doch omdat het vrij wat langer duurt voordat men op deze wijze een behoorlijk plantje heeft gekweekt, wordt deze manier weinig toegepast. Het kon evenwel voorkomen, dat een dergelijke plant ons niet veel meer biedt dan eenige tepels, dan is dit toch nog een uitkomst.

Bladstekken leveren vooral Aloë's, Crassula's en Echeveria's. Een blad van zoo'n plant legt men op de aarde, de plaats waar ze aan de moederplant bevestigd was, bedekt men met een dunne laag aarde en in minder dan geen tijd heeft het blad wortel gemaakt,

De kille nachten maken het noodig, dat wij de bakken buiten afdekken met rietmatten of zakken. Berg dit materiaal 's morgens, als het vochtig is door dauw of een regenbuitje niet nat op, maar laat het eerst wat opdrogen, dan gaat het 's avonds weer niet vochtig op de bak, wat altijd meerdere afkoeling geeft.

Het ongedierte zal zich in den loop dezer maand meer vertoonen, wees dus op Uw hoede.

Thans is ook het ruilseizoen begonnen. Denkt U er om de in ruil ontvangen stekken of planten eerst goed te inspecteeren of te ontsmetten, alvorens ze in Uw collectie te plaatsen. Een plant besmet met b.v. roode spin kan in minder dan geen tijd oorzaak zijn, dat Uw geheele verzameling aangetast wordt. Voorkomen is gemakkelijker dan genezen.

Het enten kan ook deze maand plaats vinden, met dien verstande, dat onderstam en te enten plant teekenen geven van nieuwe groei.

Het enten kan op verschillende manieren geschieden: door het insnijden van den onderstam, wat tengevolge heeft dat het entstuk wigvormig moet bijgesneden worden, door onderstam vlak af te snijden en entstuk eveneens, zooals dit geschiedt bij Echinocactussen, en ook heb ik wel eens gezien, dat op zij een stukje van den onderstam wordt weggesneden en het entstuk daartegenaan wordt gebonden, na eerst van het entstuk ook een stukje op de zijkant verwijderd te hebben.

Er is voor te waken, dat er geen vocht komt tusschen onderstam en entstuk.

Met spanning zien wij naar de volgende maand welke resultaten wij met onze planten zullen bereiken.

GROOTE BLOEMEN- EN PLANTENTENTOONSTELLING „U. B. T. O." 25-29 MEI 1932 te UTRECHT.

Niettegenstaande de moeilijke tijden, heeft de Afd. Utrecht van de Kon. Ned. Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde, wederom het initiatief genomen, een groote Bloemen- en Plantententoonstelling te houden.

De Kring Utrecht van „Succulenta" heeft gemeend ook ditmaal zijne medewerking te verleen, door wederom collectief in te zenden. Zij, die in 1930 onze inzending hebben gezien, weten van het groote succes, dat toen de Kring Utrecht met zijne inzending heeft behaald.

Ook ditmaal zal getracht worden met een mooie inzending deel te nemen.

Daarom leden van „Succulenta", wekt vrienden en bekenden op mee te gaan naar de oude Bisschopstad, het centrum des lands, om dit Bloemenfeest mee te maken, temeer, waar onze oude stad reeds zoovele bezienswaardigheden heeft.

Zij die nog mochten twifelen naar deze tentoonstelling te komen, leze in „Succulenta" 1930 de bladzijden 94 tot en met 102 met afbeeldingen. Wij beloven U, dat ook ditmaal de Kring Utrecht alles in 't werk zal stellen, dat U als cactusliefhebber geen spijt zult hebben een bezoek naar de „U. B. T. O." 1932 gebracht te hebben.

Dus allen op naar Utrecht van 25—29 Mei a.s.

*Namens het Bestuur van den
Kring Utrecht en Omstreken,
F. TE WINKEL,*

33 Joh. Seb. Bachstraat.

PRIJSCOURANTEN.

W. W. de Wolf, *Enkhuizen* zond om een goed gesorteerde zaadlijst, benevens een extra goedkoope notering van jonge en groote cactusplanten.

Konrad Kleimann (vorm. Willy Schwebs) *Kötzschenbroda* bezirk Dresden, (Meissnerstrasse 155) zond een met 67 afbeeldingen versierde prijscourant van cactussen en andere succulenten, benevens zaden.

G. D. D.

BOEKBESPREKING.

Cactussen en hunne verzorging door G. D. Duursma. Uitgave: Zaadnoordijk — Groningen. Prijs 40 ct.

De liefhebberij voor cactussen is thans in stad en lande wel zeer algemeen en de behoefte aan populaire voorlichting houdt hiermede wel haast gelijken tred. Het is daarom toe te juichen, dat de firma Zaadnoordijk te Groningen een beknopt handboekje in het licht heeft gegeven, dat ten doel heeft aan pasbeginnende liefhebbers eenige nuttige en algemeene wenken te geven, waardoor ze in staat gesteld worden met het meeste succes hun planten te kweken. Over den inhoud ervan kunnen we kort zijn. De naam van den schrijver, den heer G. D. Duursma staat ons borg, dat hier in een kort bestek inderdaad iets goeds geboden wordt. De groote moeilijkheid bij het aanleggen van eene verzameling is, dat men niet altijd datgene weet te kiezen, wat in de gegeven omstandigheden den meesten kans van slagen biedt en hierin is de schrijver, geleid door zijn jarenlange ervaring en groote deskundigheid, wederom op uitnemende wijze geslaagd. Hij begint met het vaderland der cactussen, waarin hij erop wijst, dat er zoowel woestijnplanten als oerwoudebewoners onder schuilen en dat dientengevolge de behandeling in de kamer voor deze uiteenloopende groepen ook geheel anders moet zijn. In een korte opsomming maken we kennis met de verschillende geslachten, waarbij de schrijver zooveel mogelijk gebruik maakt van de reeds ingeburgerde Hollandsche namen. Wat de aarde betreft zijn de cactussen heusch niet kieskeuriger dan de andere kamerplanten, al kan men aan hun speciale wenschen tegemoet komen door de eenvoudige raadgevingen van het boekje op te volgen. Bij de voeding wordt de aandacht gevestigd op een soort kunstmest „Caracas" genaamd, welke speciaal met het oog op de cactussen is samengesteld. Nadat het gieten en besproeien nog besproken zijn volgen dan de bekende „Tien geboden voor den cactusliefhebber", die een verkort vademecum zijn van alle cactuswijsheid.

En ten slotte worden een 20 tal mooie soorten voor beginners genoemd. De een zal het misschien wat beter doen dan de andere, maar de keuze is voortreffelijk en wie er met deze planten eenmaal den smaak van beet heeft gekregen, die zal zich gaarne verder in deze richting willen begeven, waarvoor hem den weg eveneens gewezen wordt door de verwijzing naar de grootere werken van denzelfden auteur en het maandblad *Succulenta der Ned. Ver. van Vetplanten-verzamelaars* (Secr. Mej. M. C. Karsten, Terborg).

J. M. VAN DEN HOUTEN.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Vergadering van den kring op Vrijdag 6 Mei s avonds 8 uur, gebouw „Koningin Wilhelmina", Prinsengracht 1015.

Op deze vergadering zullen eenige zaden van Zuid-Afrikaansche succulenten onder belangstellende leden worden verdeeld. Hierbij zal de voorzitter eenige inlichtingen geven, zoowel over de planten zelf (met lichtbeelden) als over de behandeling.

De leden die de verleden jaar voor rekening van den kring aangekochte cactuszaden hebben uitgezaaid, worden verzocht op deze vergadering aanwezig te zijn, teneinde over de verkregen resultaten verslag uit te brengen. Hierna zal een beslissing worden genomen omtrent de verdeeling der jonge planten. De verdeeling zelf kan op een volgende vergadering geschieden.

Ook op de aanwezigheid van de leden die wenschen deel te nemen aan het bezoek aan de kwekerij van Firma De Laet te Contich, wordt gerekend, voor het treffen van de definitieve regeling.

De datum van het bezoek aan de kwekerij van den heer Kloezeman zal op de vergadering worden medegedeeld.

H. WITTE, *Secretaris*,
Leliegrecht 32.

Kring Enschede en Omstreken.

De maandelijksche bijeenkomst op 7 April was goed bezocht. Als nieuw lid kon aan de heer M. Selhorst het welkom worden toegeroepen. Na verloting der door het bestuur beschikbaar gestelde planten, hield de heer H. Arends een bespreking naar aanleiding van het leekenhoekje, op wiens voorstel een proef zal worden genomen met het verwarmen van broeibakken door middel van stofafval van katoen in plaats van paardemest. De heer A. J. Schurink stelt voor dit deze proefneming zijn broeibak beschikbaar. De eerstvolgende vergadering wordt vastgesteld op Donderdag 12 Mei.

De secretaris JOH. J. TER HORST Gz.,
Leliestraat 110, Enschede.

Kring „Het Gooi“.

M. GOLDSMID †

Zeer werd onze Kring getroffen door 't overlijden van ons geacht lid, den Heer M. Goldsmid te Laren (N.-H.) op Zaterdag 9 April j.l.

Niettegenstaande de overledene wegens langdurige en ernstige ziekte aan zijn bed gekluisterd was, toonde hij zich een hartstochtelijk succulentenvriend en stelde veel belang in 't werk van den Kring „Het Gooi“. De cacteeën en vetplanten waren zijn lievelingen; van uit zijn bed kon hij ze volledig in hun ontwikkeling gadeslaan en ze verzorgen.

Wij betreuren zijn heengaan zeer, want we hebben in den overledene een warm vriend en medewerker verloren. Vooral Mevr. Goldsmid en haar dochter moeten in hem een zwaar verlies hebben geleden. Van onze innige deelneming kunnen zij overtuigd zijn.

De bestuurders N. J. Peursum en P. Lensselink Jr. woonden namens den Kring de teraardebestelling bij.

Als nagedachtenis ontving de Kring een volledig ingeplakt Verkade's Cactus-Album, voorzien van de door den Heer Goldsmid zelf uitgezochte Latijnsche namen.

Namens het Bestuur:
W. CHR. BEEKMAN, *Secretaris*.

Kring „Het Gooi“.

Ledenvergadering op Vrijdag 13 Mei 1932, 8 uur precies, in de Openb. Leeszaal, ingang Veerstraat te Hilversum.

Agenda: 1. Opening. Notulen. 2. Ingekomen stukken. Mededeelingen. 3. Inleiding over de kweekwijze van *Stapelia's*. 4. Raadgevingen voor de maanden Mei/Juni. 5. Voorstel Bestuur tot instelling van een maandelijksche plantenkeuring mer toekenning van prijzen. 6. Ruil- en verkoopbeurs. 7. Verloting. 8. Rondvraag. Sluiting.

P.S. Het ligt in de bedoeling bij voldoende deelname een excursie te organiseeren naar de U. B. T. O. te Utrecht, op Zaterdagmiddag 28 Mei a.s. Zij, die hieraan wenschen deel te nemen, worden verzocht, zich spoedig bij den secretaris aan te melden.

W. CHR. BEEKMAN, *Secretaris*,
Irisstraat 49, Hilversum.

Kring Groningen en Omstreken.

Op 23 Maart werd een extra bijeenkomst gehouden waar de heer Lansselink, Rijkstuinbouw vakonderwijzer te Laren (N. H.) een lezing hield over het zaaien, waarvoor hij een dankbaar applaus mocht oogsten.

Op de vergadering van 12 April was de heer J. Robertus van den botanischen tuin aanwezig om onbekende planten op naam te brengen. Als nieuwe kringleden waren de heeren Eden en Niermeyer in ons midden. Aan het verzoek van Kring Haarlem om op 1 Mei de voorgenomen excursie te doen plaats vinden, kan niet worden voldaan, doch zal deze op een nader te bepalen datum in Juni plaats vinden. Besloten werd op 28 Mei een openbare propaganda vergadering te houden. Na verkoop der aangekochte Duitsche planten hield de heer Salverda een lezing over stengel- of blad-cactussen, toegelicht door demonstratie-materiaal.

Kring Groningen en Omstreken.

Vergadering op 10 Mei 1932, 's avonds 8 uur in het Victoria Hotel.

Agenda: Opening, Notulen en ingekomen stukken, nadere bespreking Excursie den Haag, ruil- en verkoopbeurs, verloting planten, rondvraag en sluiting.

Openbare propaganda-vergadering op Zaterdag 28 Mei, 's avonds 8 uur in het Victoria Hotel. Lezing met lichtbeelden door de heer G. D. Duursma. Niemand verzuime deze bijeenkomst! Elk lid neme één of meer cactusliefhebbers (niet leden) mee!

De Secretaris J. FOKKINGA,
Buiten Damsterdiep 98, Groningen.

Kring Haarlem en Omstreken.

Verslag ledenvergadering d.d. 15 April 1932.

De verkoop der importcactussen, *Lithops*, *Anacampseros*, *Aloë's*, *Stapelia's* en *Caralluma's* ging van een leien dakje. De planten vonden veel aftrek zoodat niet eentje overbleef.

De Voorzitster hield een interessante causerie over succulente Euphorbia's, die met gespannen aandacht werd gevolgd. Bij de rondvraag werden nog zaden van diverse Gasteria's gedistribueerd en verzocht de Secretaris aanbiedingen van Malta-klei.

Namens het tentoonstellingscomité richtte de heer Cramer zich met eenige woorden van opwekking tot de leden en verzocht toch vooral vele inzendingen op 23, 24 en 25 Juni a.s.

W. J. VAN ESSEN, *Secretaris*,
Bloemendaal (post Santport),
Joh. Verhulstweg 34.

BERICHT. In Mei geen ledenvergadering, in verband met de zomervergadering, die op Hemelvaartsdag in Hotel Lion d'Or gehouden zal worden.

Kring Utrecht en Omstreken.

Vergadering op *Dinsdag, 17 Mei a.s.* 's avonds 7 1/2 uur in Hotel „de l'Europe", Vredenburg, Utrecht.

Bespreking: *Tentoonstelling*.

Speciaal zij, welke zich hebben opgegeven, planten in te zenden, worden verzocht vooral aanwezig te zijn, aangezien alle bijzonderheden betreffende hunne inzendingen, besproken worden.

Van deze vergadering worden geen verdere convocaties verzonden.

Joh. Seb. Bachstraat 33.

F. TE WINKEL, *Secretaris*.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

C. P. van Gernerden, Alphen a/d. Rijn, thans Oranjestraat 23 (in plaats van 33).
A. Weissman, Amsterdam Z., v/h. Noorder Amstellaan 149 huis, thans Cornelis v/d. Lindenstraat 27¹.

J. H. van Dijk, tuinman, v/h. Bergen (N.-H.), Dorpstraat 90, thans Egmond a/Zee, „Huize St. Agnes", Voorstraat 65.

Mevr. J. Reijntjes, v/h. Helmond, thans Goirle, Huize „de Veldhoeve".

J. de Vries, 's-Gravenhage, v/h. van der Helststraat 86, thans Mispelstraat 30.

P. Wisdom, v/h. Amsterdam, v. Oldenbarneveldtstraat 101¹, thans Haarlem, Mr. Cornelisstraat 66.

Mevr. A. Weckel, v/h. Amsterdam, Nic. Witsenkade 6, thans Heemstede, Bronsteeweg 39.

A. A. van der Dungen, v/h. 's-Hertogenbosch, Vughterstraat 2, thans Heythuizen (L.), Dorpstraat 70.

F. W. van Vloten, v/h. Rotterdam, Beukelsdijk 140, thans Overschie, Prof. Bolkstraat 10.

Mej. I. Mees, Rotterdam, Parklaan 16, verhuisd naar *zomeradres*: Hilversum, Huize „Inima", Gnoelaan 1.

Buitenland.

Alain White, v/h. The Huntington Hotel, Pasadena (California), thans Litchfield Connecticut, U, S. A.

OVERLEDEN.

- H. de Groot, Amersfoort, Soesterweg 92.
 W. H. Erwich, Breda, Teteringschedijk 136 bis.
 J. de Groot, Giesendam.
 H. F. Schreuder, Kersstraat 11, Utrecht.

NIEUWE LEDEN.

- F. La Grouw, Amsterdam C., Prinsengracht 359.
 Mevr. Levenbach, Amsterdam Z., Amsteldijk 123.
 Ds. P. Niermeyer, Garmerwolde (Gr.).
 E. Heymenberg, 's-Gravenhage, Loosduinscheweg 223.
 Mevr. Jeannette Logher, 's-Gravenhage, N. W. Binnensingel 73.
 H. G. Dijkstra, Groningen, Helperbrink 31 a.
 Firma Zaadnoordijk, Meststoffen en zaden, Groningen, Oude Ebbingestraat 14.
 F. Zimmerman, Heerde (Gelderl.), Stationsstraat.
 J. Slootma, Hilversum, Minckelerstraat 60.
 F. de Jong, Hoek van Holland, Paardenstraat 16.
 J. le Cocq, Rotterdam, Ranonkelstraat 3 B.
 Mevr. E. Groedel, Tilburg, Nieuwe Bosscheweg 10.

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, **Hilversum, van Ostadelaan 23.**

NIEUWE AANWINST.

Nederlandsch.

- No. **109.** **G. D. Duursma**, CACTUSSEN en hunne verzorging. 9 afb., waarvan 2 op den omslag) Uitgave: Zaadnoordijk, Groningen (1932).

RUILRUBRIEK.

In ruil aangeboden: flinke planten van Echinopsis Schickendantzii, Echinocereus Salm-Dyckianus, Mam. gracilis, Mam. pusilla, benevens stekken van Gasteria verrucosa en Haworthia fasciata, liefst voor Echinocactussen en Cereussen.

Adres: G. H. Keyzer, Voorstraat 33 Kampen.

In ruil aangeboden: 250 zaden van Phyllo albus, witbloeiend, bloem 16 c.M. groot. Tegen zaad of stekken van andere Cactussen.

Adres: Arie Ebink, Heinenoord (Z.H.).

Aangeboden: enkele complete jaargangen „Succulenta" of prima buitenlandse postzegels in ruil voor phylloactussen of stekken daarvan, mits op naam.

Adres: H. J. v. d. Laan, Driehuizer Kerkweg H 3, Velzen.

Aangeboden: Cactusalbum Pette en Verkade, beide compleet en als nieuw. Verder nog 420 bons van Verkade, voldoende om twee albums te vullen; in ruil voor Cactusplanten.

Adres: W. Kooyman, Buitenstad, Vianen a/d Lek.

Aangeboden: bewortelde stek van *Kalanchoë delagoense*, *Portulacaria afra*, *Bryoph. crenatum*, *Mesembr. Lehmannii*, *M. edule*, *M. caulescens*, *Echeveria spiralis*, *E. glauca*, *E. pumilly Houttei*, *Echinopsis*, *Stap. variegata Buffonia*, *S. multiflora*, *S. revoluta*, *Hechtia argentea*, *Crassula lactea*, *C. punctata*, *C. Schmidtii*, *C. Bolusii*, *C. falcata*, *Agave Victoriae Reginae*, *Aloë aristata*, *A. arborescens frutescens*, *A. Davyana*, *Gasteria minima*, *Haworthia cymbiformis*, *Opuntia braziliensis*, *Rhops. Saglionis*, *Euph. triangularis*, *Mam. pusilla mexicana*, *Sedum pachyphytum*, *Kleinia repens* en *Sempervivella alba*.

Ruillijsten terug gevraagd door N. J. Peursum, Kam. Onnesweg 31, Hilversum.

In ruil aangeboden voor andere soorten Cactussen en vetplanten:

Mamillaria elegans, *M. Parkinsonii*, *M. spinosissima*, *M. camptotricha*; *Echino-Cereus Schickendantzii*, *E. Cereus candicans*; *Echinopsis formosa*, *Echinopsis wit-bloeiend* (naam onbekend); *Opuntia microdasys* (rood en geel behaard), *O. puberula*; *Echinocactus submammulosus*; *Aloë variegata*, *A. aristata*; *Haworthia attenuata*, *H. cymbiformis*, *H. tessellata*; *Mesembryanthemum tigrinum*; *Stapelia variegata*, *S. Hanburyana*, *S. discolor*; *Haemanthus albiflos*.

Adres: L. A. van der Meijden, Vlotbrug, Hellevoetsluis,

Aangeboden in ruil voor Cactussen en vetplantjes:

Mooie, groote *Begonia*-bollen, bloeiend met schitterend roode klokvormige bloemen. Vermeerdering dezer *Begonia* kan geschieden door ze in stukken te snijden.

Adres: F. Hoogvliet Wzn., Stuifakker B 54, Rockanje (Z.-H.).

In ruil aangeboden voor Cactussen of andere vetplanten:

Kalanchoë flammea; *Mesembryanthemum caulescens*, *M. splendens*, *M. spectabile*; *Kleinia articulata*; *Crassula rubicunda*, *Cr. Schmidtii*, *Cr. argentea*; *Othonna carnea*; *Bryophyllum crenatum*; *Stapelia variegata*; *Echeveria metallica*; *Mamillaria gracilis*.

Adres: W. J. Bakker, Nieuwezijde F 55, Westzaan.

Aangeboden: Een volledig Pette's Cactusalbum in ruil voor enkele van de volgende planten:

Mesem. tigrinum, *Bolusii*; *Etus denudatus*, *microspermus*, *multiflorus*, *ornatus*, *Quehlianus*, *setispinus Wagnerianus*; *Mamm. rhodantha*, *carnea*; *Esis aurea*; *Rhipsalis*soorten.

Adres: J. v. d. Elshout, Bosschendijk, Oudenbosch.

Wie heeft wat zaad van vetplanten en (of) cactussen beschikbaar voor een werklozen arbeider, die niet in staat is deze zelf te kopen?

Adres: J. J. v. d. Reyden, Rijndijkstraat 79, Leiden,

Mevr. D. Keyzer van Ernst, Adm. v. Gentstraat 63bis, Utrecht, biedt aan in ruil voor Cactussen of andere vetplanten: fleschjes met 40 gram inhoud van het middel „Polvosol“ dat door den Planteziektkundigen Dienst te Wageningen wordt aanbevolen voor de bestrijding van roode spin op cactussen.

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening
No. 133550 - HEESCH bij Oss.

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat
Adres:

Mej. M. C. KARSTEN,
TERBORG.

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penning-
meester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis;
J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

RUDOLF MARLOTH (1855-1931).

ZIJN LEVEN EN WERKEN.

Den 15den Mei j.l. was het een jaar geleden, dat te Caledon in de Kaapprovincie overleed Dr. R. Marloth, Zuid-Afrika's beroemdste botanicus. In het Juli-n^o. van den vorigen jaargang van ons blad vindt men een zeer beknopte levensbeschrijving, overgenomen uit de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 16 Juni 1931. Evenwel wordt hierin met geen woord melding gemaakt van hetgeen deze uitstekende en veelzijdige geleerde op succulentengebied heeft gepresteerd.

Bij een bezoek aan de Royal Botanic Gardens te Kew vorig jaar zomer werden wij door den Conservator van het Herbarium aldaar, Dr. A. D. Cotton, in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van een te Kew ontvangen schrijven van mevr. M. Marloth-van Wyk, waarin deze den levensloop van wijlen haar echtgenoot uitvoerig beschrijft en een overzicht geeft van zijn belangrijkste publicaties op natuurwetenschappelijk gebied. Voor inzage van dien brief betuigen wij hierbij Dr. Cotton onzen hartelijken dank.

Aangezien Dr. Marloth zoo ontzaglijk veel heeft bijgedragen tot de kennis der succulente vegetatie van Zuid-Afrika (aan hoe-vele nieuwe en merkwaardige soorten is zijn naam niet ten nauwste verbonden?) meenen wij niet beter te kunnen doen, dan de door zijn echtgenoot verstrekte biographische bijzonderheden in ons maandblad op te nemen, gevolgd door een door ons samengestelde lijst van zijn voornaamste publicaties op succulentengebied.

Hermann Wilhelm Rudolf Marloth werd 28 December 1855 te Luebben in 't Spreewald (Duitschl.) geboren. Hij ontving zijn eerste opleiding aan het stedelijke Real Gymnasium, waar hij zich speciaal in de hoogere klassen onderscheidde door zijn groote vlijt en wetenschappelijke belangstelling, in het bijzonder in de exacte wetenschappen. In het getuigschrift, dat hij bij het verlaten der school ontving, vindt men de volgende aantekening: „De Examencommissie heeft het genoegen van zijn ijver en volharding getuigenis af te leggen en koestert de stellige hoop, dat hij op denzelfden voet zal voortgaan en ten slotte een man zal worden, waar men op kan bouwen. Luebben, 4-3-1873. Wagner, Directeur”.

Van 1873—1876 werd hij in de pharmacie opgeleid aan de Delphinen-Apotheek te Luebben. Daarna ging hij voor eenige jaren als apotheker naar Fransch-Zwitserland. Hij was toen reeds zeer in de plantkunde geïnteresseerd en een groot aantal planten werd tijdens zijn verblijf in Zwitserland door hem verzameld en gedroogd.

In het jaar 1880 werd hij als student ingeschreven aan de philosophische faculteit der universiteit van Berlijn. Hij liep college bij de professoren Garke, Pinner, Ascherson, Eichler, Schwendener, Baumann, Magnus, Du Bois-Raymond, Westermaier, Zopf en Kny. Hij slaagde voor het pharmacologisch staatsexamen en verkreeg zijn certificaat om in het Duitsche Keizerrijk als mr. apotheker en drogist te mogen practiseeren den 24sten November 1881.

Het jaar 1882 was hij onder dienst, als vrijwillig militair apotheker was hij verbonden aan het lazareth van het Berlijnsche tehuis voor invaliden. Gedurende den tijd, dat hij zijn militairen dienstplicht vervulde, werkte Marloth onder Prof. Schwendener voor zijn doctorsgraad. Hij promoveerde op proefschrift: „Over de mechanische bescherming van zaden tegen schadelijke uitwendige invloeden”. 17 Maart 1883 werd hij aan de universiteit van Rostock tot Dr. phil. (plantkunde, scheikunde en wijsbegeerte) bevorderd. Men had hem geëxamineerd in de navolgende vakken: algemeene botanie, morphologie, systematische botanie, parasitaire botanie, oekologie, scheikunde (synthese van organische verbindingen en reacties onder aromatische verbindingen) en wijsbegeerte (Cartesius, Spinoza en Leibniz). Verder werd hij in 1883 als assistent-apotheker bij de militaire reserve ingedeeld.

Daartoe overgehaald door een vroegeren schoolmakker, den heer Richard Mueller, trok hij nog datzelfde jaar naar Kaapstad

en trad daar in December bij Wentzel & Schleswig als scheidkundige in dienst. Op 30 December 1883 begon hij met het aanleggen van zijn herbarium, en een paar maanden later, in Februari 1884, ondernam hij zijn eerste bergtocht in nog niet geëxploreerde gebieden, te weten Kleinpoort en Klein Winterhoek.

In Augustus 1884 liet hij zich officieel inschrijven om het beroep van apotheker en drogist in Z. Afrika uit te oefenen.

Het volgend jaar April ging hij op excursie om planten te verzamelen naar Du Toit's Kloof en Bain's Kloof, en in September d. a. v. ondernam hij een tocht naar den Wellington Sneeuwkop. In dat jaar moet hij reeds aan het publiceeren zijn geweest (zeer waarschijnlijk over botanische onderwerpen. M.K.), getuige een na zijn dood op zijn schrijftafel gevonden enveloppe met bankbiljet van 5 Mark, waarop hij had geschreven: „Gedeelte van mijn eerste geldelijke belooning voor letterkundige prestaties. 24-12-1885”.

Van November 1885—Februari 1886 was hij met de leiding van een apotheek-drogisterij te Kimberley belast. In Februari trok hij er wederom op uit om planten te verzamelen, ditmaal naar Beetsjoeanaland. Van April—Juni 1886 bereisde hij Damaraland (Otjimbingue—Okahandja) waarbij hij Lüderitzbaai passeerde.

In Januari 1887 ondernam Marloth zijn eerste botanische excursie naar Groot Winterhoek en een paar maanden later, in April, bezocht hij Mitchell's Pas en de Skurfbergen.

In Januari 1888 werd een tocht ondernomen naar den Stellenbosch Sneeuwkop en in dezelfde maand van 1889 kwam het Knysnawoud aan de beurt.

Van 1889—1892 was hij als professor in de chemie verbonden aan het Victoria College te Stellenbosch. Hier maakte hij kennis met Marian van Wyk, leerares aan het Bloemhof Seminarium, met wie hij in Juli 1891 in het huwelijk trad.

In 1889 opende hij een laboratorium in de Burgstraat te Kaapstad, dat echter in '93 door brand werd vernield. In October 1889 beklom hij voor den eersten maal den Matroosberg.

Van 1894 tot 1904 doceerde hij plant- en scheikunde aan het Agricultural College te Elsenberg. In 1894 ondernam hij een tocht naar de Asbestosbergen voor salpeteronderzoek. In datzelfde jaar werd grootendeels op zijn initiatief de *Mountain Club of South Africa* opgericht. Jarenlang was hij haar voorzitter en het is aan zijn bemoeiingen te danken, dat de Mountain Club de berghut op den Tafelberg door den Gemeenteraad werd toegewezen.

In 1895 viel hem de eer te beurt om als president van de *South African Philosophical Society* (thans *Royal Society of S. Africa*) verkozen te worden. In de maand Juli van dat jaar maakte hij een toer naar de Nieuwveldbergen. En in December d. a. v. besteedde hij ten tweeden male den Matroosberg, waarbij hij en passant 20 nieuwe plantensoorten wist te verzamelen.

November 1896 moet gememoreerd worden wegens de ontdekking van *Charadrophila capensis* Marl.¹⁾ te Jonkershoek bij Stellenbosch.

Een belangrijke gebeurtenis in het jaar 1898 was de aankomst te Kaapstad der *Deutschen Tiefsee-Expedition* onder leiding van Prof. Carl Chun en met Prof. Schimpers als botanicus. Tzamen met Prof. Schimpers bezocht Marloth in dien tijd Knysna en district. Na den dood van Schimpers reisde hij anno 1900 naar Duitschland en kreeg daar de vereerende opdracht om het botanische gedeelte van de mémoires der expeditie voor zijn rekening te nemen.

In de maanden September en October van het jaar 1902 werden de Gift- en Cederbergen bezocht. In December d. a. v. heeft hij op den Tafelberg de opname van vocht door planten uit de Zuidoost-wolken aan een onderzoek onderworpen.

In Juli 1903 maakte hij een tocht naar de Wittebergen en Seven Weeks Poort en in October d. a. v. bezocht hij het Koude Bokkeveld en de Zwarttruggens. In November reisde Marloth naar Rhodesië met de *British Association for the Advancement of Science*.

In Februari 1904 ondernam hij excursies naar Grootvadersbosch en Garcia Pas, terwijl hij in de maand December van dat jaar een bezoek aan Johannesburg bracht.

In April 1905 botaniseerde hij in het Roggeveld en ontdekte toen *Cliffortia arborea*²⁾ en in September d. a. v. ondernam hij een tocht naar den Schoorsteenberg en Swanepoelpoort.

In November 1906 kwam hij met het manuscript van „Das Kapland" (*Wissenschaftl. Ergebnisse der Deutschen Tiefsee-Expedition*) gereed.

(Slot volgt).

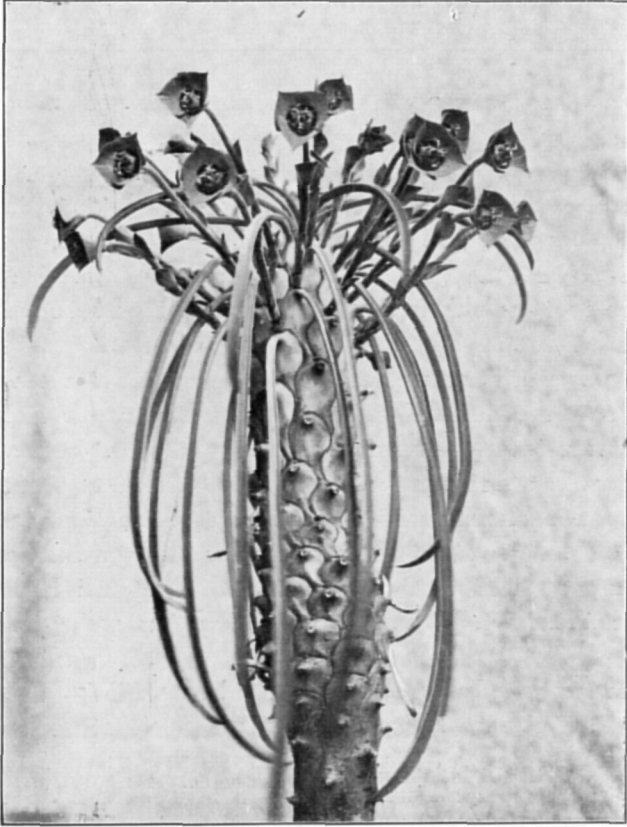
M. C. KARSTEN.

¹⁾ *Charadrophila capensis* Marl., die tot de fam. der Gesneriaceae behoort, lijkt in habitus op een kleine Gloxinia, is echter zeer afwijkend in den bouw van het vruchtbeginsel.

²⁾ *Cliffortia arborea* Marl. is een boomvormige Rosacea van de Kaap.

EUPHORBIA'S.

De familie der Wolfsmelkachtigen is zeer uitgebreid. Het is een zeer merkwaardige familie, waarvan de leden zeer veel uiteenloopen op verschillend gebied. Zoo zijn er Euphorbia's, die zeer groot worden, bijv. 20 M. (*Euphorbia quadrialata* Pax.) en er zijn

Euphorbia clava Jacq.

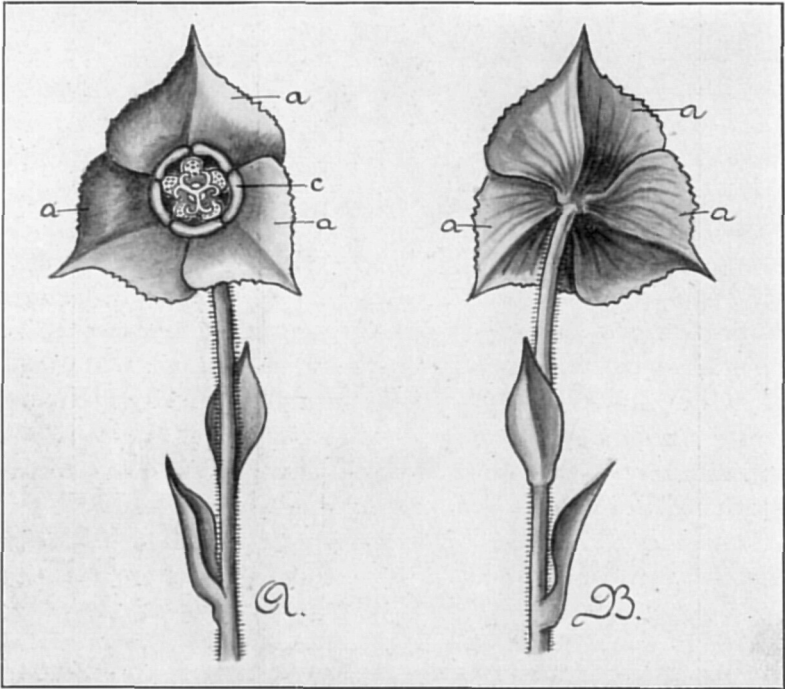
(Foto J. G. Y. Meijer),

er die zeer klein blijven: *Euph. globosa* Sims. Sommige verlangen zeer groote hitte, zooals *Euph. Obesa* Hook. fil en er zijn er die 's zomers gerust buiten een standplaats kunnen vinden.

Er zijn verder Euphorbia's met groote bladeren, zooals *Euph. neriifolia* Lion. en *Euph. bupleurifolia* Jacq.; met middelgroote bladeren als *Euph. splendens* Bojer, *Euph. Hermentiana* Lem. en

met kleine blaadjes als *Euph. Schimperii* Presl. en ten slotte zijn er zonder bladeren: *Euph. aphylla* Brouss.

Voorts is er verschil in bedoorning, evenals in de bladeren. Men ontmoet *Euphorbia*'s met groote doorns: *Euphorbia horrida* Boiss., *Euph. enopla* Boiss., *Euph. tuberculata* Jacq.; met middel-groote doorns, als *Euph. splendens* Bojer en ook geheel zonder doorns: *Euphorbia inermis* Mill.

- A. Bloeiwijze van voren.
B. Bloeiwijze van achteren.

(Teekening v/d, Schr.)

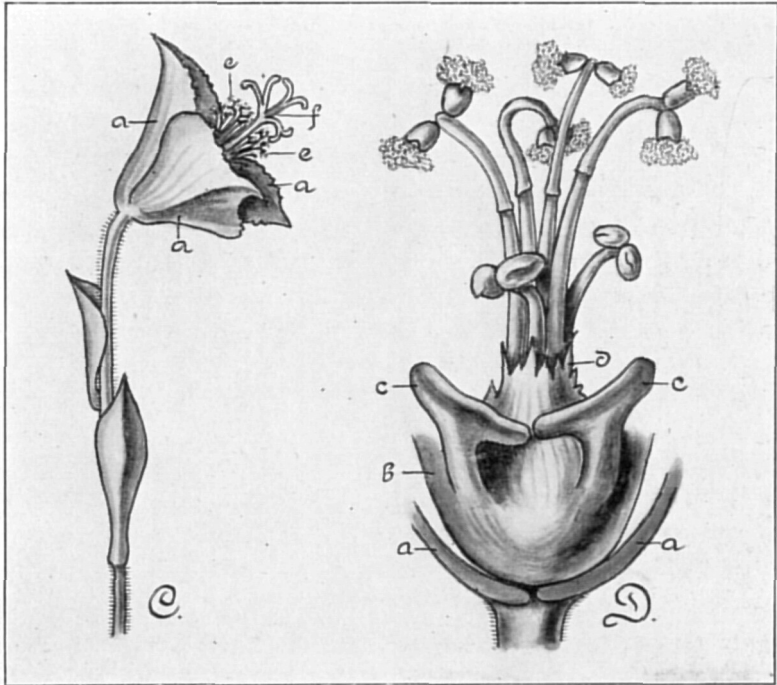
Als de *Euph.* bloeien heeft men weer andere verschillen: Men ziet ze met groene bloemen, wat meestal het geval is bij *Euph. meloformis* Ait, *Euph. bupleurifolia* Jacq., *Euph. bubalina* Boiss of met hel rood gekleurde bracteën zoals *Euph. pulcherrima* Willd., *Euph. splendens* Bojer, *Euphorbia jacquiniflora* Hook of wit gekleurde zoals bij *Euph. inermis* Mill. Geel zijn deze bij *Euph. grandicornis* Goebel.

Nog een ander verschil vindt men bij het bloeien. Sommige

hebben op den bloemsteel één bloemhoofdje, terwijl er andere zijn die op één gemeenschappelijke bloemsteel meerdere inflorescenties vertoonen, zooals *Euph. splendens* Bojer en de *Euph. bubalina* Boiss.

Sommige bloeiwijzen zijn zittend : *Euph. Obesa* Hook fil. andere zijn meer langgesteeld: *Euph. globosa* Sims.. *Euph. clava* Jacq.

Dezen winter zag ik een exemplaar van *Euph. clava* Jacq. dat knop begon te zetten. Het was bij zeer enthousiaste liefhebber-

C. Bloeiwijze van terzijde.

D. Mannelijke bloem met 2 honingklertjes en tusschenliggend omwindselslibje.
(Teekening v/d. Schr.)

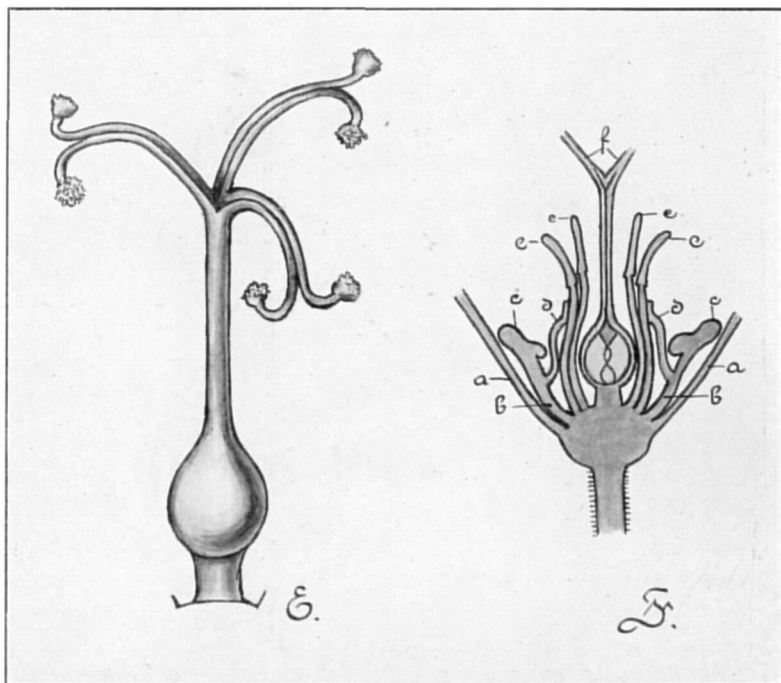
cactuskweekers en ik verkeerde in de gelukkige omstandigheid meerdere malen per week, de vorderingen, die de knoppen tergend langzaam maakten te kunnen volgen; maar eindelijk dan na maanden van haast geen vooruitgang kwamen de bloemen.

De plant bracht ongeveer 25 bloemen voort (zie foto).

Hierbij een korte beschrijving van de plant. Stam ongeveer 35 c.M. hoog. Grootste diameter 4 c.M. Rond, cilindrisch tot zwak omgekeerd knotsvormig. Kleur zeegroen, van onderen kurkachtig verkleurd.

Bladbases zijn weinig vooruitspringend en duidelijk spiraalwijs geplaatst. Deze podariën worden naar onderen toe hoe langer hoe onduidelijker, zoodat het oppervlak van het onderste gedeelte van den stam bijna effen is.

Bladeren ontspringen uitsluitend aan het topgedeelte, buigen zich direct om en hangen bijna verticaal naar beneden. Zij zijn lijn-lancet-vormig, bezitten één hoofdnerf en een groot aantal

E. Vrouwelijke bloem.

F. Lengtedoorsnede der bloeiwijze.

(Teekening v/d. Schr.).

zijnerven. Ze hebben een blauwgroene kleur en een gaven bladrand. Lengte der bladeren 10—14 c.M. breedte 4 tot 10 m.M. De top is toegespitst. Naar de basis toe worden ze wat smaller en zijn daar eenigszins gootvormig verdiept.

De bloemstelen zijn okselstandig, ongeveer 6.5 c.M. lang en 2 m.M. dik en zijn roodachtig gekleurd. Ze zijn niet kleverig, zoals bij vele *Euphorbia*'s het geval is, maar viltig behaard. Iedere bloemsteel draagt 5 steelblaadjes van een bleekgroene kleur,

waarop de roode hoofdnerf mooi afsteekt en één inflorescentie. De bloemstelen blijven na het verbloeien aan de plant en verhouten geheel.

De inflorescentie bestaat uit: 3 draagbladeren van een groene kleur met fijn getande roode rand en vertoont ook een roode hoofdnerf. Deze bladeren zijn aan de buitenzijde van donkerder groene lijntjes voorzien, welke waaivormig zijn geplaatst, aan de binnenzijde ontbreekt deze teekening. Deze drie bladeren vormen te samen een klokje (zie teekening Aa. Ba. Ca. Da. Fa.)

Hierbinnen bevindt zich het bloemkorfje. Dit bestaat uit een lichtgroen zijdeachtig involucrum (omwindsel) (teekening Db. Fb.) waarop de honingklieren 5 in getal en van een prachtig smaragd groene kleur zonder tanden of aanhangsels (zie teekening Ac. Dc. Fc.) Tusschen deze honing- of randklieren buigt zich het omwindsel-slipje (Dd. Fd.) naar binnen en omvat de 5 mannelijke bloemen (Ce. Fe.) De rand van dit slipje is getand. Centraal van deze 5 mannelijke bloemen staat één vrouwelijke bloem (zie teekening E. Cf. Ff.)

Deze plant is afkomstig uit Zuid-Afrika. Ze luistert ook naar de namen:

Euphorbia canaliculata Lam. — *Treisia clava* Haw. — *Tithymalus aizoides* Comm.

Amsterdam, April 1932.

J. G. Y. MEIJER.

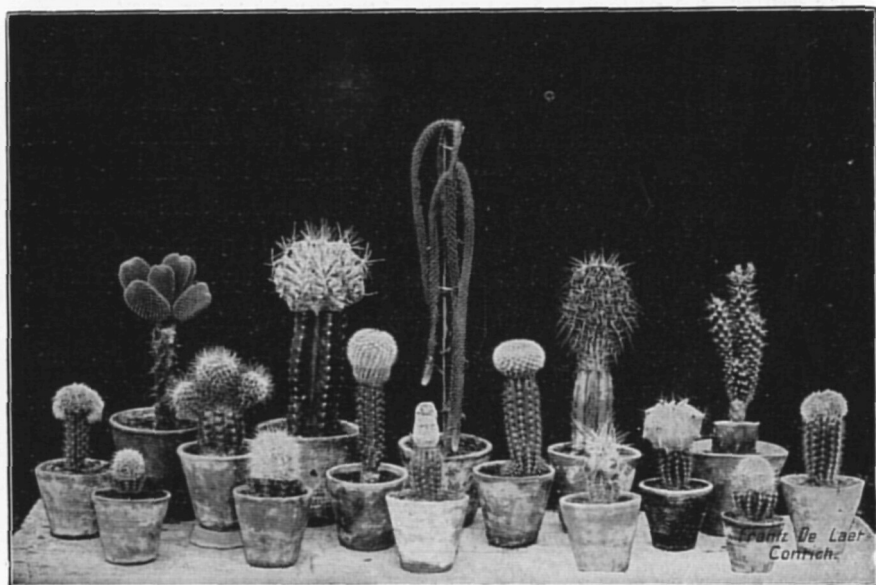
HET ENTEN VAN CACTUSSEN.

Het enten van cactussen heeft voornamelijk ten doel den groei te verzekeren van planten die op eigen wortel niet zoo gemakkelijk groeien.

Als onderstammen gebruikt men bij de verschillende cactussoorten, welke voor het enten in aanmerking komen, niet steeds dezelfde soorten. Wel kiest men daarvoor planten welke uiteraard gemakkelijk groeien, maar toch ook weer niet de lastige gewoonte hebben om spoedig nieuwe uitloopers te vormen. Komen de uitloopers aan den voet van den onderstam, dan kunnen deze gemakkelijk worden weggenomen, maar dikwijls gebeurt het ook, dat zich nieuwe spruiten aan den top ontwikkelen, wat tengevolge heeft, dat het geënte stuk omhoog wordt gedrukt en afvalt.

Het meest bekend is het enten van *Epiphyllum*. Als onderstam

gebruikt men hiervoor in den regel de sterk groeiende *Peireskia aculeata*. Zoodra de *Peireskiastek* goed beworteld is, wordt deze op ongeveer 30 c.M. hoogte afgesneden en aan den top spleetvormig ingesneden. Daarna neemt men een volsappig lid van een *Epiphyllum* en schuift dit in de spleet. Om de enting zoo goed mogelijk te doen gelukken, wordt de opperhuid van het *Epiphyllum*-lid aan den onderkant der platte zijde verwijderd, zoodat het kleverige vleesch bloot komt. Ook mogen de onderstammen niet

Groep geënte Cactussen.

(Cliché Fa. De Laet.)

lang voor het enten worden gespleten, daar dan de spleetopening opdroogt, wat het innig samenkleven niet bevordert. De wonden van ent en onderstam moeten zoo versch mogelijk met elkaar in aanraking worden gebracht, dan vergroeit alles heel gemakkelijk. Zoodra het *Epiphyllum*-lid in de spleet is geschoven, wordt een stevige *Opuntia*-doorn dwars door beide heen gestoken en daarna de entplaats met een raffiabandje omwonden. Voorloopig komen de geënte planten in een warme, besloten ruimte te staan en vermijdt men ze te besproeien, daar dan de gemaakte wonden gemakkelijk gaan rotten. Is de enting geslaagd, dan kan men dit na een week reeds zien. De *Epiphyllum* groeit krachtig door,

vormt vele nieuwe leden en gelijkt na een paar jaren reeds op een mooi treurboompje, waaraan zich de bloemen talrijk ontwikkelen.

Bij bolvormige cactussen gaat men eenigszins anders te werk. Hier mag de onderstam uit den aard der zaak niet dun en lang, maar moet ze meer dik en kort zijn. Het best gebruikt men hiervoor onderstammen van *Cereus Spachianus* en *C. macrogonus*. Beide groeien krachtig en maken niet te spoedig nieuwe scheuten, Deze onderstammen moeten reeds een jaar te voren zijn gestekt, zoodat ze voldoende beworteld zijn en fleurig groeien. Het voor onderstam bestemde zuiltje wordt ongeveer 1 c.M. boven den

Het enten van cactussen op de kweekrij van Firma A. Teucq-De Laet te Contich bij Antwerpen.

(Cliché Fa. De Laet.)

grond met een vlijmscherp mes afgesneden, waarna men de bolvormige cactus, welke aan den voet eveneens vlak wordt afgesneden, er boven op zet. Ook kan men het onderstammetje een weinig uithollen en de bolcactus iets puntig toesnijden, waardoor de vereeniging inniger wordt en de ent niet zoo gauw afschuift. Om de geënte bol stevig op den onderstam te bevestigen legt men twee raffiabanden kruisgewijs op een tafel, zet daar de pot midden op en bindt de einden boven over den geënten bol heen vast. Na een paar weken is ook zoo'n enting al vastgegroeid en kunnen de raffiabanden worden verwijderd.

Het enten van *crinata*-vormen vereischt meer vaardigheid, maar is toch niet zoo heel moeilijk. Voor onderstam gebruikt men hier

ook meest *Cereus Spachianus* of *C. macrogonus*, welke op plm. 15 a 20 c.M. hoogte wordt afgesneden, waarna men er een wigvormig stukje uitsnijdt. De *crinata*-vorm welke geënt moet worden, gaat men zoodanig spits toesnijden, dat beide stukken precies in elkaar passen. Ook hier wordt het geheel met een paar raffiabanden over den pot heen vastgebonden.

Zwakgroeiende *Opuntia*'s zooals b.v. het bekende „Neger handje” (*O. clavarioides*), welke op eigen wortels haast niet in leven zijn te houden, worden ongeveer op dezelfde wijze veredeld als de *crinata*-vormen. Als onderstam bezigt men in zoo'n geval veelal een stevig groeiende schijfvormige *Opuntia*. Hier kunnen ent en onderstam evenals bij *Epiphyllum*, met een flinke *Opuntia*-doorn worden vastgestoken en daarna met raffia omwoeld.

Andere cactussen, zooals *Cereus Silvestrii* ent men op een andere *Cereus* onderstam om daardoor spoedig flinke planten te krijgen, welke over het algemeen vlugger en rijker bloeien. Hierdoor behoeft als onderstam nu juist niet een zuilvormige *Cereus* gebruikt te worden, doch neemt men iets dunner stammetje, b.v. *Cereus Mac Donaldiae*. Ook *Cereus flagelliformis* ziet men, op deze wijze geënt, tot mooie kroonboompjes opgroeien.

De laatste jaren ziet men bij groote kweekers ook kleine zaailingen, vooral van de nieuwst ontdekte soorten, op vlot groeiende onderstammen enten. Zulke plantjes groeien veel sneller dan wanneer men ze als zaailing opkweekt. Hebben de entlingen een flinke grootte bereikt, dan verwijdert men ze dikwijls weer van den onderstam en laat ze bewortelen om ze daarna als gewone bewortelde planten verder te kweken.

G. D. D.

ADENIUM LUGARDI N. E. B.

Vermoedelijk zal deze succulent wel in geen enkele Nederlandsche collectie aanwezig zijn. Zij behoort tot de familie der Apocynaceae, waartoe o.a. ook de Maagdepalm, een groen blijvende vaste plant en de Oleander, de bekende sierplant, behooren.

Het ondergrondsche deel van *Adenium Lugardi* N. E. B. bestaat uit een dikke, weekvleezige knol, waaruit zich de ongeveer 20 c.M. lange, bebladerde stengels ontwikkelen. In de bladoksels aan het bovenste gedeelte der stengels verschijnen de tamelijk langgesteelde, heldergele, rood gestreepte bloempjes.

In de succulenten-literatuur is over deze plant niet veel te vinden. Zij behoort in Zuid-Afrika thuis en wil bij ons liefst als kasplant worden gekweekt. Evenwel verdraagt ze geen felle zonbestraling. 's Zomers kan ze matig vochtig worden gehouden, doch nadat in de herfst de bladeren zijn afgevallen, moet ze 's winters zoo droog mogelijk staan.

In de ons ten dienste staande botanische werken vinden wij vermeld, dat *Adenium Lugardi* tot de uiterst vergiftige gewassen

Adenium Lugardi. N. E. Br.

(Cliché Fa. De Laet.)

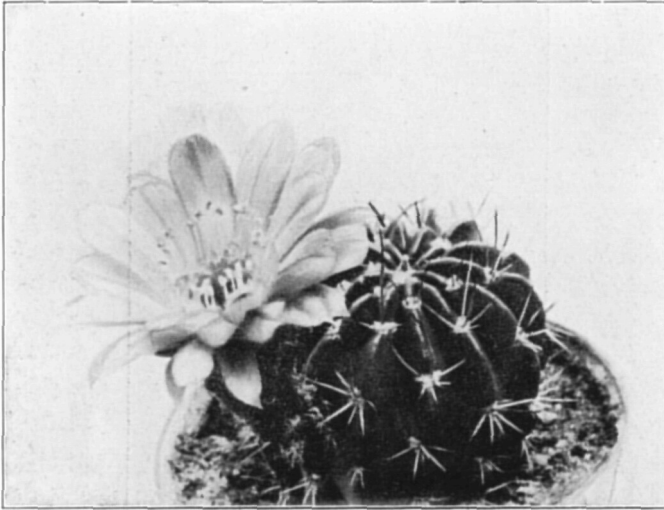
behoort, zooals trouwens met alle *Adenium*soorten het geval schijnt te zijn. Zoo groeit op het eiland Sokotra *Adenium multiflorum* Kl., die tot één meter dikke stammen vormt, welke zich op 4 a 5 meter hoogte vertakken. Het witte melksap, dat bij de minste verwonding van den zachtvleezigen stam te voorschijn komt, werd vroeger voor het maken van vergiftige pijlen gebruikt. Ook de uit Arabië afkomstige *Adenium obesum* Roem. et Schuit, bevat in haar dikke, op reusachtige worsten gelijkende stammen een uiterst vergiftig melksap.

G. D. D.

HET LEEKENHOEKJE.

Waren wij in Maart aardig verwend wat zonneshijn betreft, de maand April heeft het er minder gunstig afgebracht terwijl het tot heden (12 Mei) gedurende de maand Mei al heel treurig gesteld is, wat zon en warmte betreft; deze omstandigheden zijn allerminst bevorderlijk voor den groei en bloei onzer planten.

Verlangend zien wij dan ook uit naar zon en warmte, opdat de planten krijgen wat ze noodig hebben. Zij, die over verwarmde

Echinopsis Pentlandii S.—D. Var. *Maximiliana*.

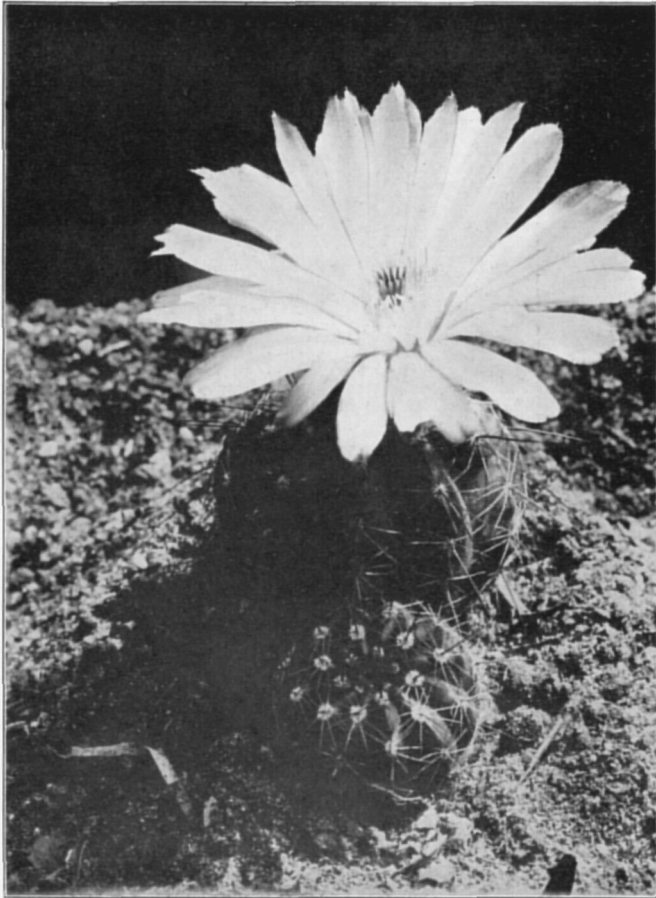
(Foto De Ringh).

kassen beschikken, hebben met deze koude dagen veel voor, maar 't neemt toch niet weg, dat natuurlijke warmte te verkiezen is boven kunstmatige warmte.

De mooiste tijd komt nu aan, want wij zullen onze planten in bloei zien. Al is het bloempje nog zoo klein, het verschaft ons een zekere voldoening, die grooter wordt als het een plant betreft, die nimmer gebleeid heeft. Wij hebben er voor te zorgen, dat planten, die knoppen vertoonen, steeds denzelfden stand blijven innemen ten opzichte van de zon om te voorkomen, dat de knoppen afvallen.

Bij in bloei staande planten wordt zooveel mogelijk vermeden de bloemen te besproeien, er wordt dus water gegeven op den pot, de bloemen zijn te teer en waar water op de bloem komt verdwijnt de mooie glans. De meeste planten bloeien slechts kort

en vooral wanneer ze in de volle zon staan, zooals b.v. Echinopsissen. Daarom plaatsen wij deze planten gedurende den bloei licht beschaduwd, dan hebben wij er langer genot van. Dit moet U evenwel niet uithalen met Echinocactus Ottonis want van deze plant sluit de bloem zoodra ze in de schaduw geplaatst wordt.

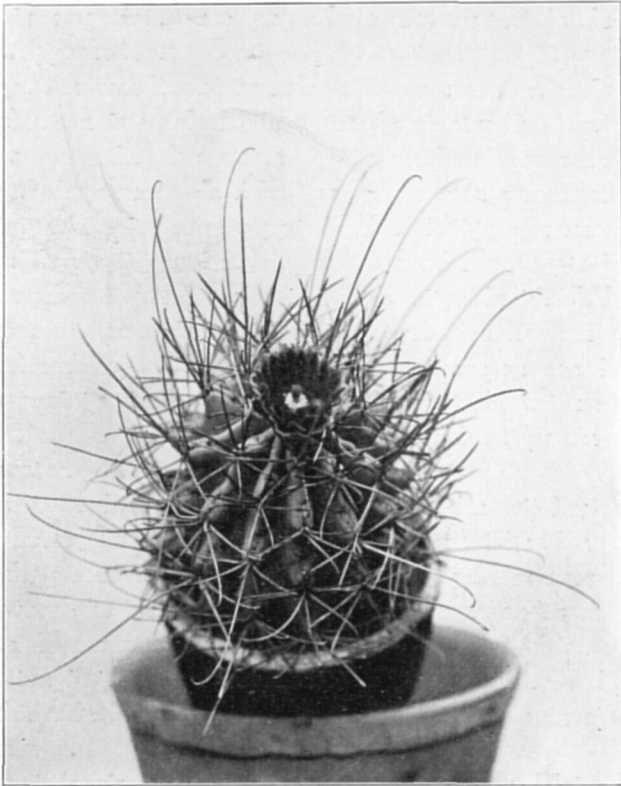
Echinocactus Ottonis. Lk en Otto.

(Foto De Ringh).

Men kan nu overgaan tot het plaatsen der planten in de vrije natuur, doch houdt U voldoende materiaal bij de hand om de planten te kunnen beschermen tegen te veel regen, hagelslag gedurende een onweersbui. Verder worden de vertrekken en kassen behoorlijk gelucht, zonder tocht te veroorzaken.

Vele planten zorgen voor zelfbevruchting, hetgeen het jaar na de bevruchting duidelijk wordt door de de zaadbesjes, waarmede de planten zich tooien.

Thans is het een geschikte tijd om importplanten aan te schaffen. Nu schiet ons ineens de Zomervergadering te binnen. Werd daar

Echinocactus uncinatus. Gal. (import).

(Foto De Ringh).

ook niet iets over importeeren gezegd? Laten wij hier even bij stilstaan.

Importplanten, wat zien ze er mooi uit, ja wij kunnen ons voorstellen, dat menige verzamelaar staat te watertanden als hij een partij hier of daar aantreft. Wij zouden wel eens een enquête willen houden, wat er eigenlijk van al die scheepsladingen terecht komt. Want het importeeren geschiedt niet per kistje, neen per scheepslading. Is het niet te betreuren, dat de natuur in het land

van herkomst verwoest wordt door deze importwoede, dat eenmaal het gebied afgegraasd is en zelfs sommige soorten uitgeroeid zijn? Zeer zeker de vindplaatsen zijn uitgestrekt, maar laten wij niet uit het oog verliezen, dat niet alleen de planten die geïmporteerd worden de natuur daar armer maakt maar het groote aantal dat

Stek van een Phyllocactus. Bloeiend zonder wortel.

(Foto De Ringh).

verwoest wordt om zoo'n scheepslading bij elkaar te krijgen. Hoeveel planten zullen er niet vertrapt en beschadigd worden, voordat een zending gereed is.

De planten, die hier eenmaal te koop aangeboden worden, kunnen zonder gewetensbezwaar gekocht worden, maar zou het geen aanbeveling verdienen tegen de uitroeiing op te komen?

Wij misgunnen de verzamelaars deze importstukken niet, maar nogmaals vragen wij ons af, wat komt er van de meeste planten terecht? Vooral oude planten leveren moeilijkheden op met bewortelen.

Het opkweken van importplanten is interessant, maar in de meeste gevallen teleurstellend.

Bij ontvangst of aankoop van dergelijke planten worden ze nauwkeurig nagezien, wat ongedierte betreft en doode wortels worden weggesneden.

Na oppotten worden ze schaduwrijk maar warm geplaatst. In de zon plaatsen is verderfelijk, want de planten hebben den reis in donker gemaakt dus moeten langzamerhand weer aan 't licht wennen, en door ze in de schaduw te plaatsen voorkomt men de verdamping der aanwezige sappen. Wees zuinig met water geven, op warme dagen is een bespuiting voldoende.

Langzamerhand geraken de Phyllo's uitgebloeid. Wij geven ze nu voor al het schoons dat ze ons geboden hebben een liefderijke behandeling. Na den bloei geven we ze een 14 dagen rust, dus weinig water. Zoonoodig verpotten wij ze in deze periode. Daarna zetten wij ze beschaduwd en geven ze weer gewoon water.

Toen wij in het Mei-nummer schreven, dat wij het schrijven van den Heer Louwe niet wilden weerleggen, hadden wij daar een bedoeling mede. Indien wij onze meening daar onder geplaatst hadden, waren wij er van overtuigd dat deze zonder meer door de meeste lezers zou worden aanvaard en dan hadden wij over het verpotten in voor- of najaar niets meer gehoord. Nu bereikten ons verschillende berichten, telang (13 bld b.v.) om in zijn geheel over te nemen.

Laten wij beginnen en het woord geven aan Mej. Valk te den Haag; ze is vol enthousiasme en 't is niet onaardig haar in de behandeling der succulenten te volgen: Ze schrijft als volgt:

Sinds September '31 ben ik enthousiaste voor al wat cacti of vetplant is, dus ook absoluut een „leek". Zoo kocht ik dan bij een bekend kweker eenige voor mij interessant uitziende succulenten; den geheelen winter door op de markt en in een warenhuis de meer gewone soorten.

Ik merkte op, dat de succulenten, welke ik op markt of warenhuis kocht, meestal in „klei" waren geplant. Ik vond, dat dit toch wel niet juist was en bestelde dus speciale aarde. Einde December ik aan het verpotten en ging aldus te werk:

Ik haalde plant met aarde uit den pot, legde alles in lauw water maakte de wortels schoon, die volgens mij te lang waren, knipte ik heel rustig af, liet alles in het water liggen tot ik de ongeveer 30 plantjes had behandeld. Daarna maakte ik de potten terdege schoon. *Zonder eerst scherven onder in den pot te doen* vulde ik deze met eenigszins droge aarde, liet in het midden een kuiltje voor de plant en vulde daarna voorzichtig op juiste hoogte aan. De aarde liet ik weer *lauw water* opzuigen, waarna ik de planten in mijn koude kasje zette, welke pal op het Zuiden staat. Een kleine drie weken later ontdekte ik „vierkante” potjes, Daar deze potjes minder ruimte innemen, heb ik al mijn plantjes op dezelfde wijze overgepot, wel in hun zelfde aarde, natuurlijk tot groote hilariteit van mijn huisgenooten en lachten mij dan ook braaf uit.

Mag ik U nu het resultaat schrijven!

Welnu: het slechtst is de *Mam. gracilis* er af gekomen, zij verloor zes uitloopers.

Mam. Pusilla en *Mam. locasana* verrasten mij met elk drie knoppen, waar heden twee openingen. Ik ben gewoon verrast want ik wil U bekennen, dat ik nog nooit een cactus in bloei heb gezien.

De *Opuntia's* en *Cerei* groeien als kool, doch zonder één enkele knop.

Ik heb U dit alles geschreven naar aanleiding van het geschrevene van den Heer Louwe te Rotterdam. U moet echter vooral niet vergeten dat ik voor de eerste keer verpot heb en dat misschien alles per toeval goed terecht is gekomen.

Wat zijn cactussen en overige vetplanten toch wonderlijke planten om niet te spreken van wonderplanten. Je kunt er alles mede uithalen en hoe zonderlinger of je er mede omspringt des te beter bloeien ze, maar vergeet U het spreekwoord niet: „De kruik gaat zoo lang te water, tot zij breekt”.

Het zal de lezers niet verwonderen, dat wij eenigszins verbaasd staan over deze handelwijze en noodigen de schrijfster uit ons van het verder verloop van haar resultaten op de hoogte te houden (te adresseeren aan van Ostadelaan 23, Hilversum).

De Heer Fokkinga te Groningen schrijft: „Begin Februari vertoonden mijn planten teekenen van nieuw leven (ze staan in een verwarmde kas) en begon ik te verpotten. In 't laatst dier maand vertoonden vele mijner planten reeds bloemknoppen en in Maart stonden 10 a 15 soorten in bloei, welk aantal in Mei nog sterk vermeerderd was.

Naar aanleiding van het geschrevene door den Heer Louwe verpotte ik in April een *Phyllocactus Ackermannii*, *waaraan* een 25 a 30 bloemknoppen zaten, om te onderzoeken of dat verpotten nadeelig zou werken.

Integendeel, de knoppen zwellen vlugger dan van een soortgelijke plant, die niet verpot is en onder dezelfde omstandigheden verkeert. Hieruit mag ik concluderen, dat verpotten en het vroege voorjaar niet nadeelig op den groei werkt. Wat het kneuzen der wortels betreft ben ik het met den Heer Louwe eens. Het verpotten in het *najaar*: lijkt mij riskant, omdat men de kans loopt (bij ondervinding heb ik het niet) dat, door toediening van nieuwe aarde, de plant aan den groei gaat in plaats van rust te nemen".

De Heer Ebes, Agr. student te Wageningen verraste ons met een schrijven van 13 bladzijden, waarin zeer waardevolle wenken voorkomen, die wij bij gelegenheid hopen te gebruiken. Ook hij wenscht proeven te nemen met verpotten in het *najaar* en zal ons de waarnemingen mededeelen. Eenige zijner ervaringen volgen hieronder: „In Sept. '31 vertrok ik naar Wageningen mijn planten in papier verpakt medenemend. Ik potte ze op. De *Mamillaria's* heb ik dit voorjaar overgeplant in een klein kamerkasje. Toen ik ze uit den pot nam, constateerde ik tot mijn verbazing, dat aan de wortels sedert Sept. o. a. niets veranderd was. Zoo te zien waren de wortels sterk verkurkt, wortelharen en wortelmutsje ontbraken. Hieruit meen ik te mogen vaststellen, dat de rustperiode door het overplanten in Sept. vervroegd is en dat de planten in het *najaar* geen nieuwe wortels meer maken.

M. i. kan men de planten het best verpotten in het *najaar*, na het intreden der rustperiode of in het voorjaar vóór de groeiperiode en niet nadat de planten reeds aan den groei zijn. Men beschadigt dan onnoodig de reeds nieuw aangelegde wortelharen. Ik hoop dit *najaar* eenige proeven te nemen over de functie der wortels in den winter als over assimilatie".

Met belangstelling zien wij de resultaten tegemoet.

Over importen schrijft de Heer Ebes nog: „Mijn ervaring met importen is niet schitterend, vooral het wortelmaken is bedroevend. Een behandeling zooals aangegeven in het Duitsche Tijdschrift van December '31 heeft mij versteld doen staan. Het is een watercultuur. Ik heb 3 planten n.l. een import *Echinopsis*, een *Phyllo* en een grijsaard op water gezet, d.w.z. 1 L. gedist. water, 1 Gr. Kaliumnitraat, 0.5 Gr. magnesiumsulfaat, 0.5 Gr. Calciumsulfaat,

0.25 Gr. tricalciumphosfaat en 0.25 ferriphosfaat. De planten maakten na een paar weken wortels en groeien nu met een formidabele snelheid. De bedoorning is fraai en niet afwijkend van die ze reeds had".

Tot slot kunnen wij nog mededeelen dat de Heer Dulfer een proef heeft genomen, met *zaaien* in een fleschje met schroefdeksel, achter de kachel. Hij *zaaide* d.d. 19 April Stapelia's, deze stonden 22 April boven den grond.

DIE BOTANIESE TUIN VAN STELLENBOSCH Z-A.

In het Stellenboschnummer van het maandblad Zuid-Afrika (Aug. 1931 n°. 8) komt een artikel voor van G. C. Nel over: Die Botaniese Tuin van die Universiteit, waaraan we het volgende ontleenen. Taal en spelling zijn ongewijzigd overgenomen.

„Die klimaat van Suid-Afrika toon 'n groot verskeidenheid aan, van 'n gebied in die suide met 'n uitgesproke winterreen tot 'n gebied in die noordelike dele van die land waar die somerreens heers. Daarby kom nog dat 'n baie groot deel van Suid-Afrika 'n geringe en ongereelde reenval het en die gevolg is, dat hierdie deel, wat ons hier te lande die Karroo noem, ook maar 'n karige vegetasie het. Die vegetasie het soms 'n uitgesproke woestynagtige karakter. Dit is natuurlik onmoontlik om met die beperkte middele tot ons beskikking te probeer om 'n verteenwoordigende versameling van die hele vegetasie van die land in die Universiteitstuin byeen te bring. Gevolglik het ons al in die begin besluit om ons te *beperk tot die plante van die Karroo*, byname die *vetplante*, „mimicry plante" ens., van die droë gedeelte van ons land. Stellenbosch lê egter in die gebied wat 'n winterreenval het van omtrent 680 m.m. per jaar, 'n reenval wat hoofsaaklik plaasvind in die kort periode van April tot October. Die Karroo, aan die ander kant, geniet 'n reenval van slegs 140—330 m.m. per jaar en hierdie reenval is ook nie gereeld nie. Die ondervinding het ons al geleer, dat die Karrooplante baie maklik onder die invloed van die koue winterreen dood gaan en ons het dan ook besluit om hierdie waardevolle plante onder glas te kweek. Twee van die broeikaste dien as tuiste vir die *vetplante* uit die Karroo en, sodra beter tye weer daar is, hoop ons om weer te kan byvoeg en die bouprogram te voltooi. Die Universiteit besit 'n groot en waardevolle versameling van hierdie *vetplante*. Ons hoef net vir die lief-

hebber van vetplante sulke name soos Conophytum, Fenestraria, Herreanthus, Muiria, Euphorbia obesa, Euphorbia horrida, Trichocaulon, Lithops ens., te noem om 'n idee te gee van die plante in die tuin. By die uitlê van die binnekant van die Karroo-huise, as ons hierdie broeikaste wat die Karrooplante bevat so kan noem, het ons die geografiese distribusie van die Karrooplante nie uit die oog verloor nie. Dit is dus moontlik vandag om, as 'n besoeker deur die Karroo-huise 'n wandeling doen, 'n idee te kry van die plante wat b.v. in Namaqualand of die Klein Karroo groei. Op die oomblik het ons van sekere distrikte meer verteenwoordigende plante as van ander distrikte. Dit spreek natuurlik vanself dat 'n tuin nooit die natuur daarbuite kan vervang nie, maar dit kan tog dien om sekere aspekte van die plantelewe nader te bring aan die inwoners van die land. Dit moet nie vergeet word dat sommige van die plante in die broeikaste slegs op verafgeleë plekke groei en om hulle te kry eis nie net tyd maar ook heelwat geldelike opoffering. Ons het egter nog verder gegaan en ons het uit die Karroo beide *grond* en *natuurlike gesteente laat* kom om daarmee rotstuine in die broeikaste te bou. Die Karrooplante groei dus in grond meer of min dieselfde as wat op hulle woonplek gevind word. Met die gesteente weer het ons probeer om die natuurlike omgewing van die plante na te boots. Soos wel bekend is, is dit soms baie moeilik om sommige van hierdie plante in die veld te kry, omdat hulle of soos die klippe of soos die grond lyk. Hierdie verskynsel van nabootsing of „mimicry" word in die Karroo-huise aan die besoeker in groot verskeidenheid vertoon. Alhoewel dus die tuin nie te lank bestaan nie, is daar heelwat gedoen om hierdie eenaardige plante te versamel; en dit is te hope dat in die toekoms die universiteit 'n waardevolle bijdrae sal kan lewer tot die opheldering van die lewenswyse van hierdie interessante gewasse.

G. C. NEL.

ONZEZOMERVERGADERING.

Toen we in den ochtend van den 5^{den} Mei jl. na een lange reis uit het verre Oosten des lands de gezellige Oud-Hollandsche zaal van Hotel „Lion d'Or" te Haarlem binnenstapten, vonden we daar reeds een heel gezelschap bijeen. Tal van leden bleken gehoor te hebben gegeven aan den vurigen wensch van de Haar-

lemmers om den Hemelvaartsdag in hun midden te komen doorbrengen. Nu, het in het April-n^o. afgedrukte feestprogram was aantrekkelijk genoeg! De dames en heeren, die deze zomerbijeenkomst hebben bezocht, zullen zonder twijfel hoogst voldaan naar huis zijn gekeerd, het was waarlijk een in elk opzicht zeer geslaagd festijn! Zij, die thuis waren gebleven, hadden ongelijk!

Ongeveer te 11 1/2 uur werden de aanwezigen door de Kringpresidente, Mevr. Schreuder-v/d. Berg, met een vlotte en geestige speech (waarin o.a. gewaagd werd van een „verrassing“, die slechts in gedachte bleek te bestaan!) welkom geheeten. Hierop nam de Voorzitter van de Hoofdvereeniging, de Heer Chr. de Ringh, het woord, waarbij deze er zijn vreugde over uit sprak, dat de jonge Haarlemsche afdeeling dit jaar de Zomervergadering heeft willen organiseeren. De derde spreker was de Heer van den Houten. Deze begon met eenige curiosa op vetplantengebied den volke te vertoonen, o.a. een ongewortelde stek van *Cereus flagelliformis*, die desondanks toch bloemen had weten voort te brengen. Vervolgens wijdde spreker eenige woorden aan het eind 1931 verschenen werk „Mesembryanthema“ waaraan schrijfster dezes haar medewerking heeft verleend. De Heer v. d. Houten eindigde zijn causerie over „alles en nog wat“ met de aandacht te vestigen op de meer dan roekelooze en ergerlijke wijze, waarop onze Cactussen en andere succulenten op hun natuurlijke groeiplaatsen in Mexico en ook in Zuid-Afrika worden ingezameld voor commercieele doeleinden. Wanneer dit zoo doorgaat, zullen ongetwijfeld tal van interessante en zeldzame soorten binnen afzienbaren tijd volkomen uitgeroeid zijn. Spreker meent, dat het wel op den weg onzer Vereeniging ligt om (in samenwerking met onze buitenlandsche Zustervereenigingen) hiertegen een actie op touw te zetten.

Hierna werd overgegaan tot verloting van eenige fraaie Cactusplanten (o.a. een prachtig importstuk). Door de opbrengst van deze 10 cts. loten waren nog enkele door Kring Haarlem gemaakte onkosten glansrijk gedekt!

Verzuimen we niet te vermelden, dat in een voorzaaltje een keurige collectie Cactussen en vetplanten was geëxposeerd.

Onder de deskundige leiding van den Heer Schreuder werd vervolgens een rondgang gemaakt door Oud-Haarlem. De op deze wandeling meegenomen parapluies bleken vrijwel overbodig te zijn; behoudens een enkele drop regen hield het weer zich

perfect. Het troepje excursisten werd gevoerd langs statige grachthuizen, stille hofjes, den ouden St. Bavo, de Vleeschhal, het Stadhuis en andere opmerkelijke en schilderachtige gebouwen uit de grijze oudheid van de Spaarnestad. Gekomen bij het standbeeld van Laurens Jansz Coster op de Groote Markt, konden we niet nalaten ons in gedachte af te vragen, hoe ons maandblad er wel zou uitzien, indien vriend Laurens niet zoo snugger was geweest de boekdrukkunst uit te vinden? Waarschijnlijk gecalligrafeerd op perkament!

Terug van de wandeling wachtte ons in „Lion d'Or" een wei-voorzene koffietafel. De stemming aan tafel was zeer geanimeerd; onder genoeglijken kout werden de stapels broodjes en krentenbollen verorberd.

Tegen tweeën werden we door de Voorzitster tot opbreken gemaand, aangezien de autobussen, die ons door de bollenstreek zouden voeren, reeds bij het hotel gereed stonden. Het weer scheen ons toen in den steek te willen laten . . . dikke regenwolken pakten zich samen . . . Nauwelijks hadden we dan ook de vier bussen bestegen of het hemelwater begon neer te gutsen! Het bleef echter bij een enkel buitje en hebben we toch de kleurige bollenvelden bij stralenden zonneschijn mogen aanschouwen. De bloementoonstelling „Florapark" te Noordwijk gaf veel te genieten; enkele en dubbele vroege tulpen en zeer veel narcissen waren nog op het hoogtepunt van haar bloei. In het bijzonder vielen de rotstuintjes, met een keur van bloeiende bolgewasjes en vaste planten, in den smaak.

Na bezichtiging der show zochten we weer onze bussen op, die ons langs een andere route weer terug brachten naar Haarlem. Over de autorit zelf hebben we tot dusver nog niets verteld. Ondergeteekende behoorde tot de passagiers van bus N°. 4 en zij kan getuigen, dat de stemming in die bus al zeer monter was (speciaal zij hier gedacht aan een echtpaar uit Amsterdam!)

Om half zes waren we weer terug in den „Lion d'or". Aangezien verslaggeefster vóór het diner weer moest afreizen, laat ze hieronder een ooggetuige, den heer Chr. de Ringh. verder verhalen. Alzoo:

„Door gongslagen werden we uitgenoodigd onze plaats aan den feestdich in te nemen. Nadat de Voorzitster van Kring Haarlem ons „Een smakelijk eten" had toegewenscht, lieten we ons niet onbetuigd. Het moet gezegd worden, het was een degelijk

maal en de bediening liep vlot van stapel, hetgeen misschien de reden is geweest, dat er geen tijd gevonden werd om een hartig woordje te spreken. Ten ongeveer 7 1/2 uur achtte de Voorzitter van de Hoofdvereening den tijd gekomen om het Bestuur van den Kring Haarlem dank te zeggen voor de keurige regeling van dezen dag en voor hetgeen we dien dag genoten hadden, er een opwekkend woord bijvoegend om de a.s. tentoonstelling te komen bezoeken. Op zijn vraag of er nog een der aanwezigen het woord wenschte, trad de Voorzitter van Kring Utrecht, den Heer A. W. Barten, voor het voetlicht. Genoemde heer was in de meening, dat de leider van de rondwandeling door Oud-Haarlem verzuimd had ons nog een bijzonderheid mede te deelen over de Begijntjes. Hij zou dit verzuim even goed maken, Op de manier, hem eigen, dischte hij een verhaal op, dat de lachlust opwekte van het geheele gezelschap. Hij ging zelfs zoover, dat er sprake was van de kinderen en kleinkinderen van een Begijntje! Een Cactus was natuurlijk de aanleiding.

Een der Amsterdamsche leden voelde zich geroepen om den dank over te brengen van de aanwezige Amsterdammers. Ook de Heer v. d. Houten sprak nog eenige woorden van lof, waarna de echtgenoot van de Voorzitster het woord verkreeg en dank bracht voor den hem gebrachten lof, die hem toekwam, daar hij een groot deel van de organisatie voor dezen dag op zich had genomen. De Voorzitster bedankte met eenige gevoelvolle woorden het gezelschap voor de aanwezigheid, waarmede deze zonnige dag besloten werd.

Het Bestuur van den Kring Haarlem heeft getoond er te mogen zijn en te beschikken over een uitstekenden organisator. Het organiseeren van een tentoonstelling met zulk een kracht moet tot succes leiden. Wij wenschen het den Kring van harte toe".

DE SECRETARESSE.

VETPLANTEN TENTOONSTELLING TE HAARLEM.

De kring Haarlem en Omstreken organiseert op 23, 24 en 25 Juni a.s. een tentoonstelling in de zalen van het „Krelage Huis" aan de Leidsche Vaart. Er zullen uitsluitend cactussen en andere vetplanten worden geëxposeerd. De tentoonstelling is geopend van 10 uur 's morgens tot 10 uur 's avonds, entree 40 cts p. persoon.

De Haarlemsche kringleden zullen hun beste beentje voorzetten en brengen de resultaten van een vaak jarenlange verzorging onder de oogen van het publiek. Verder worden belangrijke inzendingen verwacht van enkele groote kweekers-vaklieden, verkoopstands van vetplanten en diverse attracties. De Kring Haarlem en omstreken verwacht een enorme belangstelling.

Wij vestigen de aandacht der overige Kringbesturen op de mogelijkheid om excursie's naar deze tentoonstelling te organiseren.

Gaarne wekken wij ieder, die daartoe in de gelegenheid is op om deze tentoonstelling te gaan bezoeken.

RED.

ONDERSCHIEDING.

Op de groote bloemen- en plantententoonstelling „U.B.T.O." 25—29 Mei te Utrecht gehouden, behaalde Kring Utrecht ook ditmaal met haar inzending cactussen en succulenten de groote gouden medaille — met lof —, benevens als eereprijs de zilveren Senaatsmedaille.

Onze Hulde!

G. D. D.

FOTO'S.

Wie kan ons helpen aan scherpe foto's van, liefst bloeiende, Gaster/a's, ter reproductie in „Succulenta" bij eenige, binnenkort over dit Aloë-geslacht verschijnende artikelen?

Ook foto's van andere succulenten, bij voorkeur van volwassen, bloeiende planten, zijn zeer welkom. De bloeitijd der planten en de tijd van fotografeeren breekt nu weer aan, waarom wij gaarne een beroep doen op aller medewerking.

G. D. D.

BOEKBESPREKING.

Blühende Kakteen und andere sukkulente Pflanzen. Herausgegeben von Dr. Erich Werdermann. Verlag J. Neumann, Neudamm und Berlin.

Zoo juist verscheen map 8 van dit kostbare plaatwerk, waarin zich de natuurgetrouwe afbeeldingen bevinden van: *Coryphantha Werdermannii* Boed., *Ariocarpus strobiliformis* Werd., *Crassula nemorosa* (Eckl. et Zeyh.) Endl. en *Caralluma rubiginosa* Werd. De bijbehorende tekst is als altijd uiterst belangwekkend,

Met elke nieuwe map welke verschijnt wordt deze uitgave steeds waardevoller. Op den duur wordt het een standaardwerk, dat haars gelijke niet heeft in de succulenten literatuur. Zoo men weet, verschijnen elk jaar 6 mappen elk met vier platen en bijbehorenden tekst, tegen den prijs van 24 Mark. Zij die nog niet op dit werk hebben ingeteekend en daartoe anders wel in de gelegenheid zijn, mogen wel bedenken, dat het metertijd hoe moeilijker wordt de eerst verschenen mappen nog te bekomen. Wil men van de complete uitgave verzekerd zijn, dan is het gewenscht een abonnement niet lang uit te stellen.

G. D. D.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Vergadering op Vrijdag 24 Juni 's avonds 8 uur in gebouw „Koningin Wilhelmina“, Prinsengracht 1015.

1. In deze vergadering zullen de jonge cactusplantjes verkregen uit het zaad dat verleden jaar voor rekening van den kring is aangekocht, worden verdeeld.

Het bestuur rekent er op dat de leden, die van dit zaad hebben uitgezaaid, op deze vergadering, met de resultaten van hun werk, aanwezig zullen zijn, of, bij verhindering, in elk geval, zullen zorgen dat de zaailingen ter vergadering worden afgeleverd.

2. Leden die verleden jaar *Sempervivum* zaad hebben uitgezaaid en hiervan plantjes kunnen missen worden verzocht die mee te brengen ter verdeling onder hunne medeleden, die minder succes hebben gehad, of die niet in de gelegenheid waren zelf uit te zaaien.

3. In verband met het jaargetijde is er thans tevens een gunstige gelegenheid voor het houden van een ruilbeurs.

4. Tevens zal op deze vergadering de datum worden bepaald voor een bezoek aan den Hortus en aan de kwekerij van den Heer Kloezevan.

Amsterdam, Leliegracht 32. Tfn. 47813.

H. WITTE, Secretaris.

Kring „Het Gooi“.

Op de j.l. 13 Mei gehouden vergadering hield de Voorz. van den Kring, de Heer N. J. Peursum, een *inleiding over de kweekwijze van Stapelia's*. In korte trekken behandelde spr. dit onderwerp, aan de hand van diverse medegenomen planten. Achtereenvolgens besprak hij de herkomst, de groei- en bloeiwijze, alsmede de cultuur. Het doet 't Bestuur genoegen, dat korte inleidingen als bovengenoemde, zulk een aandachtig gehoor hebben. De Secr. dankte spr. namens de aanwezigen voor de leerrijke en interessante lezing.

Door een dame, die onbekend wenscht te blijven, werd den Kring een bedrag van f 10.— geschonken, om beginnelingen in 't maken van hun verzameling tegemoet te komen. Het bestuur is deze onbekende natuurlijk zeer erkentelijk en zal gaarne aan haar verzoek voldoen.

Besloten werd, in 't vervolg een Plantenkeuring te houden. Ieder lid kan hiervan

gebruik maken, mits niet-kweeker zijnde. Deze laatste kan evenwel buiten mededinging inzenden. Het Bestuur hoopt op deze wijze de belangstelling voor de succulenten aan te wakkeren. Reeds zijn een bedrag van f 10.— en een zilveren lauwertak voor dit doel beschikbaar gesteld.

Kring „Het Gooi“.

Ledenvergadering op Vrijdag 10 Juni, 8 uur precies, in de Openbare Leeszaal, Heerenstraat, ingang Veerstraat, Hilversum.

Agenda: 1. Opening, Notulen. 2. Ingekomen stukken. 3. Mededeelingen. 4. Plantenkeuring met toekenning van punten. 5. Ruil- en Verkoopbeurs. 6. Rondvraag. 7. Sluiting.

Het Bestuur dringt er bij de leden op aan, vooral *ruilmateriaal* mede te brengen.

Zij, die planten voor de *keuring* wenschen in te zenden, worden verzocht, om 7.45 met de planten aan de zaal te zijn.

Kring 's-Gravenhage.

Op 23 April sprak de Heer Harders voor een bijna volledig kringledental over de Crassulaceae.

Door de goede zorgen van de Ver. Succulenta kan ieder lid zich op de hoogte stellen van de familie der Cactaceae; ook de Aioe's en de Mesems worden in Succulenta uitvoerig behandeld, doch over de Crassulaceae wordt niet zooveel geschreven. Daarom stelt de kring den Haag het ook bijzonder op prijs, dat de Heer Harders deze plantengroep door zijn lezing en door het vertoonen van lichtbeelden nader tot de leden heeft gebracht.

Zooals spreker opmerkte, bestaat er wel literatuur over de Crassulaceae, doch deze is in allerlei tijdschriften en wetenschappelijke publicaties verspreid, terwijl het werk van Alwin Berger, waarin het geheele geslacht behandeld wordt, te uitgebreid is en te veel botanische kennis vereischt voor den gewonen liefhebber.

Aan De Candolle danken de Crassulaceae hun naam. De familie, die 300 soorten bevat, komt voor in Mexico, doch behoort voornamelijk thuis in Zuid-Afrika, terwijl vooral in Duitsch West-Afrika en in de Karroo vele soorten gevonden worden. Zij omvat behalve woestijnplanten ook water- en moerasplanten, planten, die den boomvorm vertoonen en een hoogte van 3 a 4 M. bereiken kunnen, hoogsucculente vormen, zooals *Cras. haemisphaerica* en *Cras. pyramidalis* en primitieve gewassen zooals *Cras. lycopodioides*. Bij deze laatste zijn de bloemen tusschen de bladeren aan den stengel geplaatst, wat als een primitief kenmerk wordt beschouwd.

Spreker gaf een overzicht van alle geslachten, terwijl zijn buitengewoon mooi en uitgebreid fotomateriaal het gesproken woord verlevendigde en de toehoorders in staat stelde alle bijzonderheden goed in zich op te nemen. Begonnen werd met de Rocheasoorten, waarvan de vijftallige bloemen buisvormig zijn en in een scherm vereenigd. Bij de bekende *Rochea falcata* merkte spreker op, dat de smalle zijden der bladeren naar het licht gekeerd zijn, om zodoende tegen al te felle zon beschermd te zijn, een hypothese, die ook wel verkondigd wordt naar aanleiding van den stand der jonge bladeren van *Opuntia*'s.

Daarna kwamen de *Crassula*'s, aan de beurt, waarvan verscheiden lichtbeelden vertoond werden. Van de groep *Kalanchoe* werd een pracht foto geprojecteerd van *Kalanchoe Dyeri*, een plant, die voorkomt aan de Oostkust van Zuid-Afrika en toonde de kruising *Kalanchoe Kewensis* haar grillige vormen. Van een geheel ander type is *Kalanchoe thyrsoflora*, een witbepoederde succulent uit de Kaap, een plant, die gemakkelijk bloeit en ook gemakkelijk uit zaad gekweekt kan worden. Het geslacht *Bryophyllum* met de jonge plantjes aan de bloemstengels of op den rand der bladeren, de *Cotyledons* met klokvormige bloemen, waarbij de meeldraden ingeplant zijn aan den voet van de bloemkroon, gaven fraaie foto's te zien, waarbij de sierlijke *Cotyledon undulata* niet ontbrak; zoomin als *Cotyledon orbiculata* met de stevige witte bladeren en de boterboom uit Zuid-Afrika (*Cotyledon fascicularis*), welks vleezige stam als waterreservoir dient.

Bij *Adromischus* verschijnen de bloempjes in een aar. *Adromischus Cooperi* en *Adromischus maculata* waren op één foto vereenigd.

Cremnophila nutans werd niet vergeten, zoomin als *Oliveranthus elegans*, waarna een aantal *Sedums* de revue passeerden. Bij de *Sempervivum*-achtigen is het aantal meeldraden het dubbele van de kroonbladeren. Bij *Sempervivum tabulaeforme* merkte spreker op, dat de natuurlijke stand der plant niet horizontaal is, zooals wij de plant graag kweeken, doch verticaal, daar de plant tegen den rotswand schijnt op te groeien.

De *Aeonium* soorten gaven gelegenheid tot het vertoonen van prachtige lichtbeelden, de *Echeveria*'s, komen voor in Mexico, de *Dudleya*'s, in Californië, bij de laatsten zijn de bloemen iets meer rond en minder hoekig dan bij de *Echeveria*'s het geval is. Van beide soorten waren prachtexemplaren te zien.

Bij het geslacht *Pachyphytum* omsluiten schubben aan den bloemstengel de bloemkroon geheel. Eenige mooie *Pachyphytum*-soorten, waaronder *Pachyphytum bracteosum* en *oviferum*, werden het laatst vertoond.

Aan ieder geslacht, dat de Heer Harders besprak, ging een teekening vooraf van den vorm en van de doorsnede der bloemen, geen wonder, dat de toeschouwers genoten van zulk een schitterende collectie lantaarnplaten, bestaande uit ongeveer zestig stuks, welke op een enkele uitzondering na door den Heer Harders zelf waren vervaardigd en gekleurd, een collectie, die met veel kennis en veel zorg bijeen is gebracht. Den Heer Harders werd dan ook door de aanwezigen een welverdiende hulde gebracht.

J. J. E. v. D. THOORN.

Kring 's Gravenhage.

Vergadering op Zaterdag 11 Juni des avonds acht uur in zaal 5 van het gebouw *Amicitia* Westeinde 15.

De Heer v. d. Tonnekreek uit Amstelveen zal dien avond aanwezig zijn met een groote partij importen, terwijl het kringbestuur cultuurplanten ten verkoop zal aanbieden. De leden zijn dus in de gelegenheid op gemakkelijke wijze hun verzameling uit te breiden.

J. J. E. V. D. THOORN, *Secretaresse*.

Amalia v. Solmstraat 80.

Kring Groningen en Omstreken.

Op de vergadering van 12 Mei konden twee nieuwe leden (de heer Zwart en Mevr. Messchendorp-Walburg) worden bijgeschreven. Na behandeling ingekomen stukken gaf de secr. nog een uiteenzetting van zijn meening over het verpotten in 't voorjaar en in 't najaar, waarover in „het Leekenhoekje" van April en Mei een en ander was gepubliceerd.

Vergadering op H Juni 's avonds 8 uur in 't Victoria Hotel te Groningen.

Agenda: Opening, Notulen, Ingekomen stukken, Korte terugblik op de Openbare vergadering, Ruil- en Verkoopbeurs. — Speciale avond om te ruilen en van gedachten te wisselen. Neemt dus allen zooveel mogelijk ruilmateriaal mede!

J. FOKKINGA *Secretaris*,
Buiten Damsterdiep 98, Groningen.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- J. E. Hageraats, Amsterdam Z., v/h. Agamemnonstraat 57huis, thans Sarphatipark 99.
 A. Overdijk, Amsterdam O., thans Celebesstraat 4¹ (v/h. 14I).
 M. Baronesse van Wassenaer-van Lynden, v/h. Bennekom, „Hoekelum", thans Ede, Zuid-Ginkel.
 Mevr. H. Roorda-van der Kodde, v/h. Epe (Gld.), thans Ernst, „'t Vlasveld".
 A. Binnendijk, v/h. Amsterdam, 1ste Helmersstraat 31huis, thans 's-Gravenhage, Dr. van Welylaan 2, Juliana Kinderziekenhuis.
 Mevr. van der Molen-Dirkmaat, 's-Gravenhage, v/h. Schotenlaan 124, thans Soestdijkschekade 958.
 Mej. C. van Ommen, 's-Gravenhage, v/h. Ericalaan 22, thans Koningin Emmakade 179.
 L. Verhoog, koopman, Monster, v/h. Molenstraat 126, thans Achterweg 60.
 J. R. Muller, v/h. Bilthoven, Julianalaan 111, thans Naarden, Jan Steenlaan 8.
 G. van Essen, Steenwijk, v/h. Tulpenstraat 13, thans Zuidveenscheweg.

OVERLEDEN.

- M. Goldsmid, Laren (N.-H.).

NIEUWE LEDEN.

- Mevr. H. M. Bosch, Amsterdam Z., de Lairessestraat 51.
 H. D. Krijger, Amsterdam C., Plantage Doklaan 46.
 A. Stornebrink, Amsterdam Z., Gerard Terborghstraat 37.
 Mevr. Muysken, Baarn, Krugerlaan 26.
 H. van der Kolk, Ede (Gld.), Burg. Prinslaan 35.
 Mevr. Dj. Veenendaal, Eemnes, Laarderweg 64.
 H. Lems, Eindhoven, Hendrik de Keyzerplein 38.
 C. Smulders, Eindhoven, Woenselschestraat 336.

- Mevr. H. Messchendorp-Walburg, Groningen, Nieuwe Kijk-in-'t Jatstraat 13.
 A. Zwart, Groningen, Verlengde Oosterweg 110.
 G. Boogaards, Hilversum, Dr. Cuypersplein 37.
 G. T. Donker, Nieuw-Vennep, Verlengde Schoolstraat 9.
 Klaas Mantel Jr., Nieuw-Vennep, Groote Poellaan 31.
 M. C. Franse, Rotterdam, Noordmolendwarsstraat 39.
 C. M. Horsman, Soest, Klein Engendaalweg 18.
 E. O. van Amstel, Utrecht, van Riebeekstraat 24.
 Mevr. F. Bokelmann, Utrecht, Weerdsingel O.Z. 28.
 A. D. Oosthoek, Utrecht, Domstraat 3 bis.
 P. A. M. Tissen, Utrecht, Goedestraat 115.
 J. S. Zandt, tandarts, Utrecht, Voorstraat 15.
 N. A. Henrard, arts-röntgenoloog, Vlissingen, Koningsweg 29.
 M. Keyzer, Voorburg, Mauritsstraat 12. (Voor de 2de maal als lid toegetreden).
 J. J. Huizing, Woerden, Nieuwendijk 2.
 Mevr. W. Repko-Veldhuizen, Workum (Friesland).
 W. N. Hofsté, *Zaandam*, Rembrandtstraat 34.

RECTIFICATIE.

- J. Slootman, Hilversum, Minckelerstraat 60 (in pl. van Slootma).

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

De leden, die boeken aangevraagd hebben, worden beleefd verzocht van tijdelijke afwezigheid gedurende de zomermaanden kennis te geven.

RUILRUBRIEK.

Aangeboden: 90 plaatjes van het album „Pette" naar keuze. In ruil gaarne stekken van Cactussen of andere vetplanten.

Adres: Jansen Verplanke, Kruiningen (Zeel.), Markt B 92.

Gevraagd:

Oude nummers van „Succulenta".

Van jaargang 1928 ontbreken mij nog de navolgende nummers: 3, 4, 5, 6, 8, 9 en 10.

1929 de nummers: 1, 2 en 12.

1930 de nummers: 2, 10 en 12.

1931: n°. 1.

Zijn er leden, die mij aan deze afleveringen kunnen helpen? Eventuele kosten zullen gaarne worden vergoed.

Adres: C. M. Horsman, Klein Engendaalweg 18, Soest.

Te koop gevraagd door Mr. E. Shurly, Secr. der „Cactus & Succulent Society of Great Britain“:

„Succulenta“, jaargang I (1919) tot en met j.g. 11 (1929), gebonden of in losse afleveringen.

Aanbiedingen gelieve men te adresseeren aan:

M. C. Karsten, Secr^{sse} „Succ“.
Terborg, Gelderl.

Aangeboden twee Cactusalbums Verkade in ruil voor eenige plantjes uit onderstaande soorten; Cheph. Palmeri, Pilocer. Trollii, Chrysacanthus, Cereus peruvianus monstr. cristata, Pasacana, E.reus Baileyi, pulchellus, E.tus scopa, senilis, tulensis, Nidulans, E.sis deminuta, Campylacantha, violacea, Coryph, elephantidens, Mam. elongata, var. Stella aurata, Gûlzowina, Sphaerica, Senilis, Op. Vestita, Verschaffeltii. Jonge plantjes van Euphorbia of Lithops (geen Lit. Leslie).

Adres: H. C. Langeveld-Hilhorst, v. d. Helstlaan 3, Bilthoven.

In ruil aangeboden: groote planten van Echinopsis Eiriesii, Echinopsis Grandiflora, Echinopsis Zuccariana, Echinopsis Multiplex, bezet met bloemknoppen, omvang 30—40 c.M. Voor gewortelde stekken of zaailingen van andere soorten geen Phylo's of Mamillaria Graciles.

Adres: Joh. Verton, „Flora“ Haamstede Zeeland.

Aangeboden: 50 Verkade's cactusbons, 50 Droste-Indiëplaatjes, 34 Kwattawinkeliersbonnen en 120 Driessen-A-D-omslagen in ruil voor Pette's cactusplaatjes.

Adres: mej. J. van den Berg, Oude Molenweg 22, Hengelo (O.)

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan:

G. D. DUURSMa,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMa.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening

No. 133550 - HEESCH bij Oss.

Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat
Adres:

Mej. M. C. KARSTEN,
TERBORG.

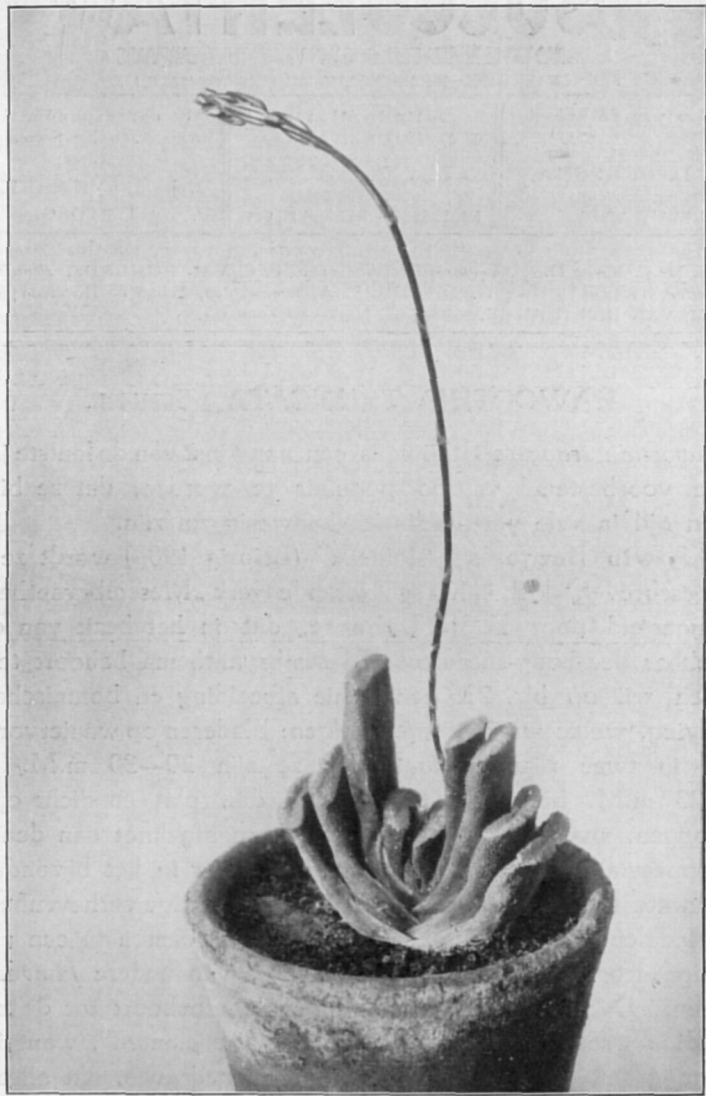
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penningmeester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMa, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis;
J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

HAWORTHIA TRUNCATA. SCHÖNL.

Haworthia truncata SchönL. is een aanwinst van de laatste jaren, welke voorbestemd is zoo populair te worden, dat ze binnen korten tijd in vele verzamelingen aanwezig zal zijn.

In Alwin Berger's „Aloineae" (Leipzig 1908) wordt ze nog niet beschreven, doch in het schitterende werk „Mesembryanthema", samengesteld door E. } Labarre, dat in het bezit van eiken liefhebber der hoog-succulente Mesembryanthema behoort te zijn, vonden wij op blz, 236 een fraaie afbeelding en botanische beschrijving, welke wij hier laten volgen: Bladeren op waaivormige wijze in twee rijen gerangschikt; ze zijn 20—30 m.M. lang, 15—23 m.M. breed en 4—7 m.M. dik, plat en dicht opeengedrongen, overal van gelijke breedte en afgeknot aan den top, de oppervlakte van het topgedeelte en meer in het bijzonder de afgeknotte top is bedekt met zeer fijne wratachtige verhevenheidjes, de bladkleur is effen dof donkergroen. Bloemen in een enkelvoudige tros, zeer veel gelijkend op die van andere *Haworthia*-soorten. Deze zeldzame lelie-achtige plant behoort tot de merkwaardige groep der zoogenaamde „vensterplanten", want in de natuur groeit ze zoover in den grond begraven, dat alleen de afgeknotte bladtoppen er boven uitkomen; deze toppen nu zijn doorschijnend en doen dienst als vensters om het licht tot in het ondergronds gedeelte der bladeren toe te laten. Deze plant is zoo absoluut verschillend van andere *Haworthia*-soorten, dat men moeilijk kan gelooven, dat ze tot dit geslacht behoort, totdat men de bloemen gezien heeft.

Over de vensterplanten schrijft Mej. Karsten op blz. 91 van bovenvermeld standaardwerk: „Het geslacht *Haworthia's*, nauw

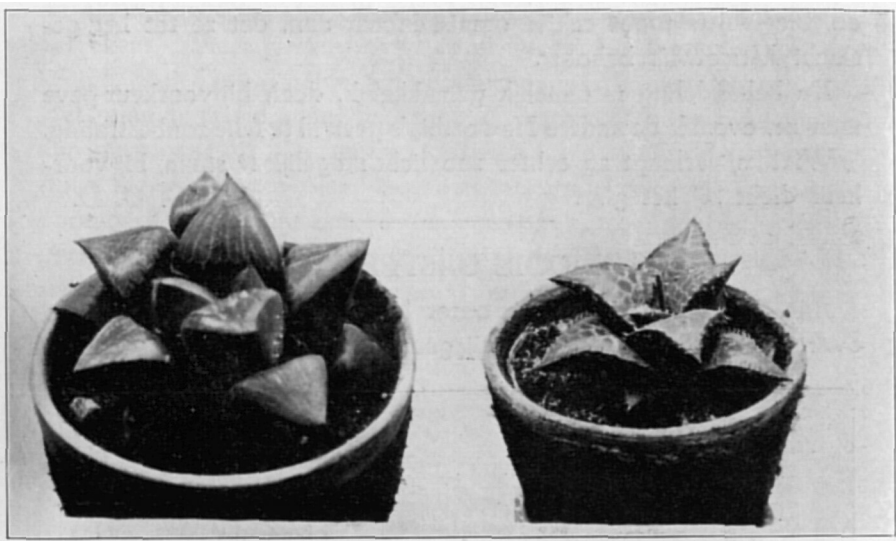
Haworthia truncata.

(Foto Friedr. Ad. Haage Jr., Erfurt).

verwant aan dat der *Aloë's*, levert ook verscheidene vensterplanten op, waarvan wij hier een vijftal de revue willen laten passeeren.

H. tessellata Haw., *H. cymbiformis* Haw. en *H. venosa* Haw.

zijn gekenmerkt door een min of meer licht doorlatende oppervlaktestructuur der in een rozet groeiende bladeren. Wij hebben bij deze planten in tegenstelling met de meeste *Mesembryanthemaceae* meer met venstervlekken te doen dan wel met een in zijn geheel transparant oppervlak. Die venstervlekken worden veroorzaakt, doordat het chlorophylhoudend weefsel plaatselijk door kleurloos waterparenschym vervangen is. Ze zijn evenwel niet geheel chlorophylvrij, doch bezitten nog enkele rijen chlorophylhoudende cellen evenwijdig met de vaatbundels.

retusa Haw.

Haworthia's

(Foto Chr. de Ringh).
tessellata Haw.

Bij *H. retusa* Haw. heeft de vensterbladstructuur zich meer ontwikkeld. De bladeren dezer soort staan dichter opeengedrongen dan bij de voorgaande soorten en stellen alleen hun afgeknotte toppen aan het licht bloot, waarvan het bovengedeelte, zooals op een dwarsdoorsnede duidelijk uitkomt, in een het licht toegekeerd venster getransformeerd is.

Als vijfde soort zij genoemd *H. truncata* Schönl., welke gewoonlijk tot over de sterk afgeknotte toppen der waaivormig gerangschikte en zeer dicht opeenstaande bladeren in den grond ingegraven groeit. Door de toppen die transparant zijn, ontvangt de plant het voor het zich beneden het grondniveau bevindende assimilatieweefsel benodigd licht. Het bladoppervlak en in het

bijzonder de venstertoppen zijn bij dit gewas met fijne knobbeltjes of wratjes bezet, waardoor zonder twijfel de intensiteit van het op de plant vallende licht verminderd wordt."

Wij behoeven aan bovenstaande niet veel toe te voegen. Vergelijkt men de mooie afbeelding van *Haw. truncata*, ons door Fa. Fried. Adolph Haage Jun. te Erfurt bereidwillig ter beschikking gesteld, met de afbeeldingen van *Haw. retusa* en *Haw. tessellata*, dan valt de eigenaardige vorm van eerstgenoemde wel duidelijk op. In groeiwijze zou men ze kunnen beschouwen als een overgangsvorm tusschen de geslachten *Haworthia* en *Gasteria*; de bloeiwijze toont echter onmiskenbaar aan, dat ze tot het geslacht *Haworthia* behoort.

De behandeling is tamelijk gemakkelijk, doch bij voorkeur geven men ze, evenals de andere *Haworthia*'s geen al te felle zonbestraling. 's Winters verlangt ze echter zoo licht mogelijk te staan, bij voorkeur dicht bij het glas.

G. D. D.

MOOIE GASTERIA'S.

Aan het verzoek van een onzer leden om iets mede te deelen over de *Gasteria*'s, geven wij gaarne gevolg. Temeer daar de

Gasteria verrucosa. Haw.

(Foto Friedr. Ad. Haage Jr., Erfurt).

Firma Friedr. Ad. Haage Jun. te Erfurt en Fa. De Laet te Contich ons verrasten met een keurcollectie van schitterende foto's.

Het tot de familie der Liliaceae, onderafdeeling Aloineae, behoorend geslacht *Gasteria* omvat, behalve een groot aantal hybriden en bastaarden \pm 50 soorten, welke alle in Zuid-Afrika thuis behooren.

De planten van dit geslacht kenmerken zich door een buisvormige bloem, welke aan het ondereinde, dat het vruchtbeginsel omgeeft, buikvormig is verdikt. Hierdoor ontving dit geslacht de naam *Gasteria*, afgeleid van het grieksche „gasteros", dat „buik" beteekent. Meer naar boven is de bloembuis binnenwaarts gekromd, de 6 vergroeide kroonbladen zijn alle aan den top vrij. Het aantal meeldraden bedraagt 6, korter of nauwelijks langer dan de bloembuis. De meeste *Gasteria*'s zijn stamloos, de bladeren staan meest in twee rijen, zelden rozetvormig, vleezig, kort tongvormig of langer, niet getand, vaak gevlekt of met knobbeltjes bezet.

Het zou ons te ver voeren hier al de *Gasteria*-soorten te beschrijven; voor het determineeren der meest voorkomende soorten dient onderstaande sleutel.

A. Bloemen 18—30 m.M. lang.

a. Planten zonder eigenlijke stam. Bladeren aan beide zijden vlak, in eikaars verlengde staande.

a.a. Bladeren met parelachtige wratten bezet. *G. verrucosa* Haw.

a.b. Bladeren met vlakke witte vlekken.

I. Buikvormig verdikte gedeelte der bloem langwerpig.

1. Bladeren dun, gegolfd. *G. lingua* Berger.

2. Bladeren dik. *G. angulata* Haw.

II. Buikvormig verdikte gedeelte der bloem kogelvormig, bladeren glanzend. *G. nigricans* Haw.

b. Planten een kleine stam vormend. Bladeren tweesnijdend of aan den eenen rand als de rugzijde van een mes verdikt, in eikaars verlengde staande, of tweezijdig-spiraalvormig of spiraalvormig gesteld, met groot, ineenvloeiende vlekken.

b.a. Bladeren 2—2 1/2 c.M. breed, lang toegespitst.

G. pulchra Haw.

b.b. Bladeren 3 c.M. breed, met driekantige spits.

G. colubrina N. E. Br.

b.c. Bladeren 4—5 c.M. breed.

I. Top van het blad driehoekig toeloozend. *G. picta* Haw.

II. Top van het blad stomp. *G. maculata* Haw.

c. Planten zonder stam. Bladeren gekield, op de overdwarse doorsnede driekantig.

c.a. Bladeren met wratachtige stippen.

I, Bladeren aan den voet 5—7 c.M. breed.

G. carinata Haw.

II. Bladeren aan den voet 2 1/2—3 c.M. breed.

G. subcarinata Haw.

c.b. Bladeren niet wratachtig, witte stippen vlak aanvoelend.

I. Bladeren driehoekig lancetvormig, glanzend groen, 4—6 c.M. breed.

G. nitida Haw.

II. Bladeren lancetvormig, groen, 3—3 1/2 c.M. breed.

G. trigona Haw.

B. Bloemen 4—5 c.M. lang, groote stamlooze planten.

a. Bladeren sabelvormig gekromd, lang toegespitst.

G. acinacifolia Haw.

b. Bladeren breed en zwaardvormig, met meer stompe spits.

G. candicans Haw.

. *
*

Het best bekend en meest verbreid van al de *Gasteria*-soorten is *G. verrucosa* (Mill.) Haw., afkomstig uit Zuid-Kaapland en omstreeks 1720 reeds in den Leidschen Hortus onder den beroemden Boerhaave aanwezig. De tongvormige, eenigszins gootvormig uitgeholde, spits toeloopende bladeren zijn meestal bruinachtig groen gekleurd en met parelkleurige wratjes bezet. In het voorjaar ontwikkelt zich tusschen de bladeren een lange slanke, meestal vertakte bloemstengel, aan de bovenste helft dicht bezet met langwerpige-klokvormige, buikvormig verdikte, hangende bloempjes, welke aan den top groen en overigens fraai rood gekleurd zijn.

Behalve de typevorm met 10—15 c.M. lange, aan den basis 2 c.M. en in het midden 1 1/2 c.M. verbrede bladeren, vindt men in oude collecties ook dikwijls de variëteiten *latifolia* S. D. welke in alles veel forscher is en bladeren heeft van soms 30 c.M. lengte, *intermedia* (Haw.) Bak., met iets dikker bladeren en *scaberrima* Bak., met grover, meer witte, soms groenachtige wratten bezet. Deze drie variëteiten worden ook op de natuurlijke groeiplaatsen aangetroffen en zijn dus niet op een kweekerij ontstaan.

Op de kweekerij van Fa. de Laet te Contich troffen wij nog een verscheidenheid aan met meer groenblijvend blad, onder de benaming *G. amoena* (zonder auteursnaam). Dezelfde verscheiden-

heid wordt ook hier te lande zoo lang ons bekend is algemeen gekweekt en dikwijls met *G. verrucosa* verward.

Van de verschillende hybriden noemen wij: *G. kewensis* Berger (ontstaan uit *G. verrucosa* var. *latifolia* X *G. brevifolia*), *G. Lauchei* (Radl.) Berger (ontstaan uit *G. verrucosa* X *G. pulchra*) en *G. Holtzei* (Radl.) Berger (ontstaan uit *G. verrucosa* var. *intermedia* X *Haworthia radula*).

Uit de collectie van de heer S. P. C. v. Romunde te Heesch

Gasteria pentamensis.

Foto De Laet.

ontvingen wij het vorige jaar een *Gasteria* welke een kruising is tusschen *G. verrucosa* en *G. carinata*. De parels op het blad zijn vrijwel gelijk aan die van eerstgenoemde soort, de rand van het blad heeft echter dezelfde ruwe fijn gezaagde hoornachtige zoom als *G. carinata*.

Nog moeten wij melding maken van een plant welke onder de benaming *G. pentamensis* (zonder auteursnaam) voorkomt in de

collectie van Fa. De Laet. De bladeren op zich zelf gelijken veel op die van *G. verrucosa* de stand der bladeren herinnert echter sterk aan het bladrozet van een *Haworthia*. Niet onmogelijk is het een kruising tusschen *G. verrucosa* en *Haw. margaritifera*.

(*Wordt vervolgd.*)

G. D. D.

DE COLLECTIEVE INZENDING VAN DEN KRING UTRECHT OP DE U.B.T.O. d.d. 25-29 Mei '32.

Voorbij, het was een droom, deze dagen gingen te snel, zoo iets moest er permanent zijn dan zou men iedere keer als men kwam kijken weer iets nieuws zien, het is te veel om daar maar een oogenblik, een paar uur, een dag te vertoeven.

Voor de Utrechtsche kringleden was het geen geheim, dat het Bestuur er dit jaar niet veel voor voelde om uit te komen, maar toen bekend werd, dat ingezonden zou worden, kon men er ook op rekenen, dat dit geen hoekje zou worden van een paar meter in 't vierkant. Deze berekening heeft dan ook niet gefaald. Het was weer een reuzencomplex. Toch moet het mij van 't hart, en ik vertrouw dat het kringbestuur mij deze openhartigheid niet kwalijk zal nemen, de inzending overtrof de vorige inzending niet, maar stond er bij achter.

Een groot voordeel voor deze expositie was, dat men beschikte over een veel gunstiger plaats, midden in een groote zaal, terwijl de vorige keer de ruimte tamelijk bekrompen was.

Niettemin is het voor den kring een succes, dat men kans heeft gezien zooveel planten bij elkaar te krijgen, want er stonden er nogal wat, al was de verscheidenheid niet zoo groot als in 1930.

De tijd was gunstig om er ook bloeiende exemplaren te kunnen aanschouwen.

De opstelling week iets af van de vorige keer, was meer vlak gehouden met hier en daar een kleine verhooging.

Teekenend is het dat juist een tamelijk groote groep *Echinocactus minusculus* in bloei, volgens mededeeling van den voorzitter van den kring, zoo verbazend de aandacht trok. Hiermede is alweer het bewijs geleverd, dat niet zeer bijzondere exemplaren de aandacht trekken maar bloeiende exemplaren hetgeen voor beginners een aansporing is om vlug bloeiende planten aan te schaffen, waardoor van lieverlede de liefhebberij om andere planten, die minder vlug bloeien, te verzorgen, aangekweekt wordt.

Collectieve Inzending van den Kring Utrecht op de U. B. T. O. 25—29 Mei 1932.

Het aanschouwen van deze expositie heeft menigeen doen besluiten zich bij ons aan te sluiten. Wij brengen dan ook hen, die er toe medegewerkt hebben om bij deze gelegenheid ons ledental uit te breiden, hartelijk dank.

Wij wenschen de Utrechtsche leden, die aan deze inzending hebben deelgenomen, van harte geluk met de behaalde onderscheiding en spreken daarbij gaarne den wensch uit, dat ze op den ingeslagen weg met dezelfde toewijding mogen voortgaan.

Hilversum, Juni '32.

CHR. DE RINGH.

HET LEEKENHOEKJE.

Wat hebben wij hoofdzakelijk deze maand te doen? Als we erg gelukkig zijn te genieten van de bloeiende- en goed groeiende planten.

In elke verzameling, groot of klein, bevinden zich toch nog planten, die niet groeien, zooals wij dat graag hebben, ze zien er niet wat men noemt „frisch" uit. Er hapert wat aan. We nemen deze planten onder handen. Slaan ze uit den pot, inspecteeren of het gaatje in den pot niet verstopt is, waardoor de waterafvoer belemmerd wordt, hetgeen verzuren der aarde tengevolge heeft. De haarworteltjes sterven hierdoor en de plant gaat kwijnen. Is de aarde blauwachtig, verversch deze dan en maak de wortels goed schoon, terwijl rottende wortelresten worden weggesneden. De vuile aarde is niet meer te gebruiken. Bekijk een niet te fleurig staande plant eens onder de loupe; misschien is ze besmet met roode spin, voor een bestrijdingsmiddel kunnen wij verwijzen naar blz. 41 en 136 (onderaan).

Bij niet verpotte planten openbaart zich wel eens het verschijnsel, dat de plant geel wordt. Dit is een ziekte n.l. geelzucht, die veroorzaakt wordt door slechten grond of onvoldoende voedsel. Phyllo's en rankende cereussen lijden hieraan nog al eens dikwijls. De aangetaste takken worden geel, later doorschijnend en waterig, zij worden verwijderd en zijn voor verdere cultuur ongeschikt. De planten worden daarna in andere aarde geplaatst.

De Mesems dienen in 't oog gehouden te worden. Bij soorten waarvan de onderste bladeren verschrompelen zooals Mesem. Bolusii, tigrinum, komt het voor, dat deze bladeren door pissebedden worden aangevreten, waardoor een wond ontstaat. Komt nu vocht bij deze wond of is de temperatuur laag, zooals dit al

geruimen tijd het geval is, waardoor deze bladeren niet spoedig verdrogen, dan worden deze deelen zeerperig met gevolg dat de geheele plant aangetast wordt en onherroepelijk in minimum van tijd verdwijnt. Bij constateering van zoo'n geval verwijdere men direct deze zachte bladeren, waardoor de plant behouden kan worden.

Deze maand is zeer geschikt om te enten. Hierover lezen wij in „Vademecum": „Enten is een ware uitkomst als het planten betreft, die wortelecht zeer slecht groeien. Het maar raak enten heeft tot gevolg, dat men op het laatst planten krijgt, die den oorspronkelijken vorm geheel verloren hebben." Epiphyllums worden in den regel geënt op een Peireskia of rankenden Cereus, van den onderstam wordt de kop afgenomen en daarna een insnijding gemaakt. In de opening, die dan ontstaat, plaatst men een blaadje van een Epiphyllum, dat een weinig wigvormig is bijgesneden. Om de ent op haar plaats te houden steekt men door onderstam en ent een Opuntiadoorn of een naald, geen speld, die is aan roesten onderhevig, Echinocactussen en Cristatavormen ent men op Cereussen zooals Cereus macrogonus of Spachianus. Onderstam en ent van Echinocactussen recht afgesneden en zoodanig op elkaar geplaatst, dat de centraalassen van beide planten één geheel worden. Is toevallig de onderstam iets grooter dan de ent, dan is het aan te raden den onderstam naar beneden rond af te snijden om te voorkomen, dat op den rand van den onderstam, die onbedekt blijft, bij het water geven, vocht blijft staan. De bevestiging van ent op onderstam kan geschieden door op verschillende plaatsen de ent met Opuntiadoorns vast te zetten op den onderstam, door vastbinden met raffia kruisgewijs over de plant en onder den pot door. Inplaats van raffia kan men ook elastiekjes gebruiken.

Een Cristatavorm wordt wigvormig bijgesneden, in den onderstam wordt een gat gemaakt waar het wigvormige gedeelte van de ent precies in past.

Pas geënte planten worden niet besproeid, schaduwrijk en warm geplaatst. Alleen watergeven op den pot is noodig wanneer de aarde te droog wordt.

Gebruik vooral gezonde en goed aan den groei zijnde planten als onderstam en ent.

Over het enten schrijft de heer G. Spijker te Nieuwveen ons nog:

„Ook ik entte eerst Cereus flagelliformis en Epiphyllum op de

gewone wijze (spleet-enting) op *Peireskia*, doch thans maak ik aan de *Peireskia* een ronde punt als bij een potlood, terwijl ik in de *Cereus* een *gaatje* steek, waarna beide stukken stevig op elkaar worden gedrukt en met een *Opuntiadoorn* vastgezet. Zelfs met gieten behoeft men nu niet bang te zijn, dat er water in de wond komt. Vaak is na drie dagen al zichtbaar, dat de enting gelukt is. Voor het vasthechten der geënte bolcactussen gebruik ik steeds twee elastiekjes, kruisgewijs over de planten heen, dit voldoet mij beter dan vastbinden met raffia".

Wij wenschen U deze maand veel genot van Uw planten. Nu de gedachtenwisseling over het verpotten in voor en najaar voorloopig afgelopen schijnt te zijn willen wij er even op attent maken, dat de Heer Louwe zijn methode reeds een jaar of vier heeft toegepast, waaruit wij de conclusie mogen trekken, dat ze de planten geen schade doet.

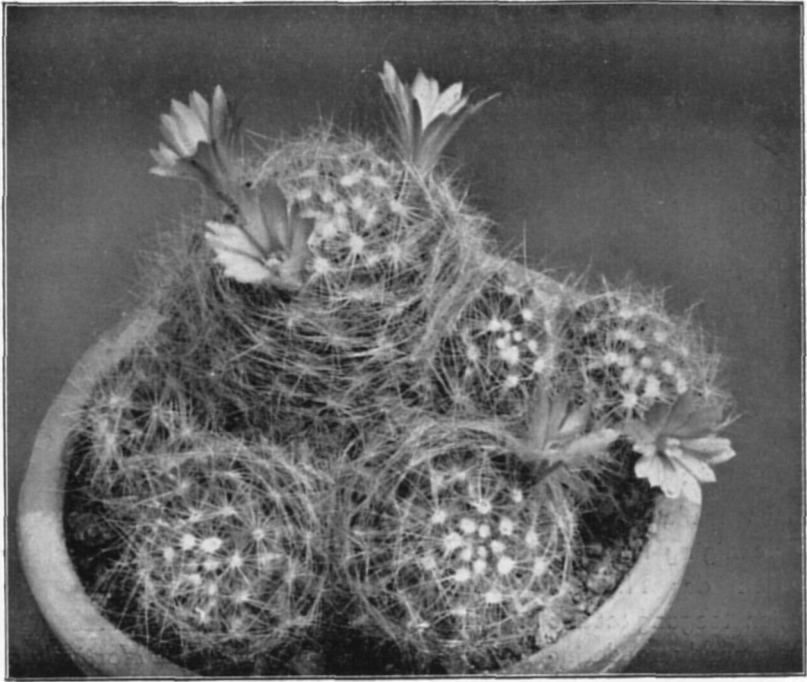
Als vervolg op de mededeeling over de watercultuur in het vorige nummer kunnen wij mededeelen, dat vooral gedist. water gebruikt moet worden, omdat leidingwater te kalkhoudend is. De vloeistof is in een bus te gieten, en in het deksel wordt een gat gemaakt om er de plant door te steken. Dan plaatst men de plant ongeveer $1/2$ c. M. in de vloeistof. Wordt de vloeistof aan het licht blootgesteld, dan ontwikkelen zich zeer snel algen, hetgeen te voorkomen is, reden waarom geen *glazen* kom of vaas gebruikt mag worden.

NEOMAMILLARIA BAUMII.

Een groot aantal onbekende *Cactus*-soorten werd gedurende de laatste jaren naar Europa gebracht. De meeste verzamelaars bezitten geduld genoeg om rustig af te wachten welke dezer dikwijls fraaie, maar soms wel zeer lastig te kweken soorten werkelijk dankbare verzamelobjecten genoemd mogen worden.

Met *Neomamillaria Baumii*, die in 1925 voor het eerst uit Tamaulipas (Mexico) werd ingevoerd, heeft men zeker voldoende ervaring kunnen opdoen om te weten, dat deze soort tot de beste liefhebberssoorten gerekend mag worden. De plant, die aan de basis uitloopers maakt, wordt ± 8 c.M. hoog. De kleur is met glanzend grauwgroen het best te definieeren. De jonge areolen dragen wat witte wol en 30—35 glasheldere, dunne, als haren eindigende stekels. Mettertijd verliezen de areolen hun wollig

uiterlijk en de stekels krijgen dan een meer grauwe kleur. De bloemen verschijnen in niet steeds volledige kransen rond den top der plant en zijn trechtervormig en grooter dan bij de meeste andere *Neomamillaria's* het geval is. De buitenste kortere bloemblaadjes zijn bruinachtig, de binnensten glanzend donkergeel van kleur. De 5 groenachtige stempels steken even boven de gele meeldraden uit. De vruchten zijn groenachtigrood en vrij lang.

Neomamillaria Baumii (Böd.) Br. et R.

Photo C. L. Harders.

Het plantje werd voor het eerst door Bödeker in „Zeitschrift für Sukkulantenkunde" beschreven (Bd. II, Sept. 1926) als *Mamillaria Baumii*. En daar men bij onze oostelijke naburen nog steeds op zoek is naar een goede nomenclatuur van eigen makelij, meenen wij goed te doen den geslachtsnaam *Neomamillaria* volgens Britton en Rose te verkiezen, daar wij dan tevens weten aan welke soorten deze plant het nauwst verwant is.

De cultuur is hoogst eenvoudig, zowel zaailingen als stekplantjes bloeien spoedig bij een behandeling gelijk voor de meeste *Neo-*

mamillaria's passend is. Ook door Nederlandsche liefhebbers werden er planten van geïmporteerd.

C. L. HARDERS.

VAN ONZE BUITENLANDSCHE ZUSTER- VEREENIGINGEN.

Cactus and Succulent Society of Great Britain.

Op 8 Maart j.l. had te Londen de eerste Algemeene Vergadering der „*Cactus and Succulent Society of Great Britain*” plaats. Op deze vergadering werd het definitieve Bestuur gekozen, bestaande uit 11 leden. Als Voorzitter werd Sir William Lawrence, Bart. benoemd, als Secretaris Mr. E. Shurly, F.R.H.S., welke laatste reeds in het voorloopig Comité zitting had, evenals 4 der overige 9 bestuursleden. Besloten werd tot inrichting eener bibliotheek op Succulentengebied (boeken, catalogi, photo's etc.) en tot het houden van maandelijksche bijeenkomsten.

Met veel genoegen namen wij voorts kennis van het feit, dat reeds op de oprichtingsvergadering in November van het vorig jaar stemmen waren opgegaan om tot samenwerking met onze Nederlandsche Vereeniging te geraken. Wij kunnen onzen leden thans mededeelen, dat wij ons intusschen als samenwerkende Vereeniging bij de „Cactus & Succ. Society” hebben aangesloten. Leden der N. V. v. V. „Succulenta” hebben dientengevolge vrijen toegang tot alle bijeenkomsten der jonge Britsche Vereeniging. De maandvergaderingen worden gehouden in de *Royal Horticultural Society's New Hall*, Greycoat Street, London S. W. 1. Tot nu toe hebben er drie vergaderingen plaats gehad (April, Mei en Juni), de data der in het tweede halfjaar 1932 te houden bijeenkomsten zijn: 19 Juli, 9 Augustus, 6 September, 25 October, 22 November en 13 December. Aanvang: 6 uur p. m. Leden van „Succ”, die met vacantie of anderszins in Londen vertoevend, een vergadering wenschen bij te wonen, kunnen er verzekerd van zijn, dat hun Britsche confraters hun een hartelijke ontvangst zullen bereiden! Het spreekt vanzelf, dat de leden der Britsche Vereeniging ook bij ons welkom zijn.

Wij ontvingen inmiddels een ex. der Statuten der nieuwe Vereeniging, waar achterin een ledenlijstje is opgenomen, 171 namen tellend, waaronder Mr. N. E. Brown, A.L.S., die speciaal door

zijn studies op Mesembryanthemum-gebied groote bekendheid heeft verworven.

Last, but not least zij gemeld, dat de Britten nu definitief tot uitgifte van een eigen tijdschrift, gewijd aan Cactussen en andere succulenten, besloten hebben. Het blad, dat als titel zal voeren „The CACTUS Journal" (*The Official Organ of the Cactus and Succulent Society of Great Britain*), zal voorloopig eens in de 3 maanden verschijnen.

Het zal worden geredigeerd door een wetenschappelijk georiënteerd persoon, n.l. Mrs. V. Higgins, M.A., F.R.H.S.

Het eerste nummer zal in September a.s. het licht zien. De uitgifte is aan de Blandford Press, Ltd., London W. 1 opgedragen.

Wij zien het „CACTUS Journal" met belangstelling tegemoet!

M. KARSTEN.

PRIJSCOURANTEN.

Etablissement Horticole Fr. de Laet. Succ.: A. Teucq-De Laet, *Contich* bij Antwerpen. Catalogue Général 1932.

Deze in 5 talen gedrukte met 49 fraaie afbeeldingen versierde prijscourant bevat, als altijd, een rijk sortiment zowel van cactussen als andere succulenten, waaronder vele nieuwigheden en *zeldzame* soorten. Van de cactussen verdienen vooral de Phyllocactussen genoemd te worden, terwijl van de andere succulenten de Crasulaceae, Mesembrianthemums, Aloë's, Gasteria's en Haworthia's in vele soorten worden aangeboden.

G. D. D.

Curt Backeberg. *Volksdorf*, bezirk Hamburg, Im Sorenfelde 15. Kakteen-Preisliste 1932. (nebst Samen verzeichnis).

Een nieuwe prijscourant in Duitschen, Engelschen, Nederlandschen en Franschen tekst van den koenen ontdekkingsreiziger, die zooveel nieuwe Cactussoorten wist te ontdekken. Onder het groote sortiment bevinden zich vele zeldzaamheden, en typische variëteiten, voor een deel nog niet eens wetenschappelijk beschreven. Voor liefhebbers van iets apart om van te watertanden! Een tiental mooie foto's geven een overzicht van de kweekerij met den kostbaren buit op de Cactusjacht tusschen Texas en Patagonië verzameld.

G. D. D.

J. J. Kruik, Cacteënkwekerij „Minusculus", Rockanje zond ons een kleine prijslijst van mooie soorten, waarbij ons de opmerking van het hart moet, dat aan een juiste schrijfwijze der plantennamen bij onze kweekers nog wel iets hapert. En dientengevolge komen de planten dikwijls ook in andere foutieve namen in vele verzamelingen terecht.

G. D. D.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Bezoek kwekerij Kloezevan Zondag 10 Juni 10.30 voor het hek Schagerlaan.
Bezoek Hortus Zondag 17 Juni, 10 uur voor het hek.
Amsterdam, Leliegracht 32. Tfn. 47813. H. WITTE, *Secretaris*.

Kring Enschede en Omstreken.

De vergadering gehouden op 2 Juni j.l. in Restaurant „Top" was druk bezocht. Bij ingekomen stukken bedankt de heer ter Horst als secretaris. Daarna werden eenige groote planten verlost.

Besloten werd, om op Zondag 12 Juni een excursie te maken naar den WelEd. Heer ter Weeme in Neede. Als secretaris werd met algemeene stemmen gekozen den Heer A. Strooboer.

Hierna sloot ondergeteekende de zeer prettige vergadering, en bracht dank aan den nieuwen secr., dat hij die functie op zich wou nemen, en zou trachten zijn werk naar behooren te vervullen, waarvan hij reeds dadelijk blijk gaf, door zich op te geven als lid van „Succulenta", en tevens te willen zorgen, dat alle leden op de goedkoopste manier aan glasetiketten kwamen, welke door hem in zijn vrijen tijd zouden worden vervaardigd.

De Voorzitter G. H. TERMORSCHÉ.

Kring „Het Gooi".

Volgens besluit van de ledenvergadering in Mei zal in de maand Juli géén bijeenkomst worden gehouden.

Hiervoor in de plaats komt *de excursie naar de kwekerij van den Heer Mulder te Maartensdijk* op Donderdagavond 14 Juli a.s.

Belangstellenden worden verzocht, n.m. 7 1/2, uur aanwezig te zijn bij de Kwekerij, gelegen aan den weg Hilversum-Utrecht, even voorbij de Hollandsche Rading, rechts (per trein: afstappen halte Holl. Rading). Komt allen!

De Kring beschikt nog over eenige fleschjes Volck. U kunt tegen betaling van 35 cts. een fleschje van 1 d.L. inhoud, bekomen bij den Voorz.: Kamerlingh Onnesweg 31, Hilversum.

W. CHR. BEEKMAN, *Secretaris*,

Irisstraat 49, Hilversum.

Kring 's Gravenhage.

Op Zondag 10 Juli zal de Kring 's Gravenhage een bezoek brengen aan den cultuurtuin voor Technische gewassen te Delft.

Behalve een fraaie verzameling succulenten, welke in twee ruime kassen is ondergebracht, worden er in den cultuurtuin voornamelijk planten gekweekt, die voor den mensch van praktisch nut zijn en producten opleveren als rijst, rubber, kaneel, katoen of apennotjes.

Huisgenooten van leden en andere introduc es zijn zeer welkom.

Plaats van samenkomst Poortlandlaan 67, hoofdingang van den cultuurtuin, om 10 uur precies.

J. J. E. V. D. THOORN, *Secretaresse*.

Kring Groningen en Omstreken.

Op de propaganda vergadering van 28 Mei hield de heer G. D. Duursma een lezing met lichtbeelden, hoofdzakelijk gewijd aan de interessante reizen van Curt Backeberg naar de cactusvelden van Texas, Patagonie, en Mexico.

Eenige leden hadden een keurcollectie meerendeels bloeiende planten ter op-luistering ingezonden, welke veel bekijks vonden.

Hoewel maar een paar nieuwe leden zich opgaven, toch is het doel der ver-gadering, n.l. het meer bekendheid geven aan het bestaan en doel der Ned. Ver. en dat der kringen ten volle bereikt.

Op H Juni werd een gewone ledenvergadering gehouden, waarin besloten werd op 9 Juli een excursie te houden naar de collecties van Dr. Zeven en W. Eden Hzn., beiden te Muntendam, terwijl op de terugtocht een bezoek aan de kwekerij der heeren Kliphuis en Feenstra te Sappemeer zal worden gebracht.

De voorzitter stelt een kleine voorraad leemaarde gratis ter beschikking van de leden die dit voor hun grondmengsels wenschen te gebruiken.

Excursie op Zaterdag 9 Juli a.s. naar Muntendam en Sappemeer.

Ter bezichtiging van de collectie's van Dr. Zeven, den Heer W. Eden Hzn. en van de Heeren Kliphuis en Feenstra. Vertrek per autobus vanaf de Vischmarkt bij de Korenbeurs te 2.15 namiddag, kosten ongeveer f 1.— Reeds 25 deel-nemers gaven zich op, zij die hieraan nog wenschen deel te nemen en zich nog niet opgaven kunnen dit doen tot uiterlijk Dinsdag 5 Juli bij den Secretaris. Na dien datum kan voor plaatsruimte niet meer worden ingestaan. Introductie toegestaan.

Vergadering op 12 Juli '32 's avonds 8 uur in 't Victoria-Hotel te Groningen.

Agenda: Opening, notulen en ingekomen stukken, onderlinge gedachten wisseling en speciale ruilavond. Breng dus allen uw ruilmateriaal mede.

Namens het Bestuur:

De Secretaris J. FOKKINGA,
Buiten Damsterdiep 98, Groningen.

Kring Haarlem en Omstreken.

Zaterdag 9 Juli excursie naar Aalsmeer. Bezichtiging, onder deskundige leiding, van div. kweekerijen, o.a. cactuskweekerij, orchideeëncultures, centrale veiling. Wij gaan per autocar. Verzamelen 's middags 2 uur precies bij ingang Station, Stationsplein. Reiskosten per persoon f 0.75.

Aanmelding moet geschieden bij Mevrouw J. C. Schreuder, Garenkokerskade 53, vóór Donderdagavond 7 Juli. Beleefd verzoek zich zoo vroegtijdig mogelijk te melden, Introducee's zijn van harte welkom.

W. J. VAN ESSEN, *Secretaris*.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

Mevr. L. J. von Briel Sasse-Kooy, v/h. Nieuwveen (Z.-H.), Huize „Sassenoord“, thans Amsterdam Z., Euterpestraat 17.

Jac. Boot, v/h. *Zaandam*, thans Dordrecht, van Slingelandtlaan 15.

M. Kroonen, Dordrecht, v/h. Heysterbachstraat 9 rood, thans Herradestraat 64.

Paul G. Moerei, Eindhoven, v/h. Potgieterstraat 9, thans Guido Gezellestraat 27.

M. M. L. Selhorst, v/h. Groningen, Ged. Boterdiep 65 A, thans Enschede, Lipperkerkstraat 165.

W. G. Roos, 's-Gravenhage, v/h. Basiusstraat 4, thans Stortenbekerstraat 58.

J. C. van der Bilt, Haarlem, v/h. Garenkokerskade 28, thans Oostindiestraat 52.

C. Doorakkers, Haarlem, v/h. Marnixstraat 11, thans Neuweg 201.

J. H. W. Doornebosch, Haarlem, v/h. Merovingenstraat 19, thans Pijnboomstr. 141.

Mej. E. Geertzema, studente, Utrecht, v/h. Mariahoek 7, thans Brigittenstraat 16.

C. M. Horsman, v/h. Soest, Klein Engendaalweg 18, thans Wassenaar, Nassaulaan 3.

J. Balkestein, bloemist, Zwolle, v/h. 1ste Weidjesstraat 21, thans Eendrachtstr. 8.

NIEUWE LEDEN.

H. Schoolderman, Gem. Veldwachter, Aduard (Gron.).

Jac. Brokkaar, Amsterdam Z., Frans Halsstraat 27^{III}.

Mevr. W. R. Nellensteyn-Carmiggelt, Amsterdam Z., Sluisstraat 9^{III}.

E. G. Schaake, Amsterdam C., Nassaukade 155.

T. Kooij, Asperen.

J. G. Coenraats, de Bilt, Waterweg 47.

H. L. Trossel, Leeraar M. O. teekenen, Breda, de Roij van Zuidewijnlaan 42.

Mevr. F. Dekker-de Jong, Delft, Nieuwe Plantage 54a.

J. G. C. Prins, Eindhoven, Ruusbroeclaan 2.

A. E. Katsma, Enschede, Willemstraat 7.

A. Stroboer, Enschede, Roomweg 262.

J. L. Hoeffelman, 's-Gravenhage, Corn. Speelmanstraat 28.

S. Hijmans, 's-Gravenhage, Amalia van Solmsstraat 83.

G. N. van Ommen, 's-Gravenhage, Trooststraat 138.

W. van Staalduinen Czn., 's-Gravenzande, Naaldwijkvoetpad 9.

Mej. M. J. van der Struif, 's-Gravenzande, Langestraat 86.

- J. E. Spanjaard, Haarlem, Oranjeplein 25.
 A. C. Obermann, Helmond, Julianalaan 9.
 Mej. A. van Duyvenbode, Hillegersberg, Oranje Nassaustraat 28.
 J. L. Niehorster Sr., Hilversum, Stadhouderslaan 31.
 J. C. Speels, Hilversum, Eikbosscherweg 49.
 S. E. Ramondt, Hilversum, Bothalaan 1.
 C. Valk, Hilversum, Kamerlingh Onnesweg 52.
 Mevr.). A. Schalema-van Aalsburg, Hoogkerk (Gron.). Fabriekslaan 1.
 Mej. R. van Delen, Linschoten (Utr.), Jachthuis.
 A. H. Dorresteyn, Maarsen.
 J. H. Koers, Middelburg, Rouaansche Kade G 135.
 Mevr. J. v. d. Elburg, Rotterdam, Essenburgsingel 135 A
 W. Glaubitz, Rotterdam, Zaagmolenstraat 19 B.
 A. van Welsenis Jr., Rotterdam, Admiraliteitskade 91.
 T. de Bouter, Utrecht, Bolstraat 28a/bis.
 Th. Geradts, Utrecht, van Musschenbroekstraat 44.
 A. J. van Groenewoud, Utrecht, Lijnmarkt 45.
 M. E. Kamermans, Utrecht, Amstelstraat 38.
 Mej. A. Nahuysen, Utrecht, Joh. Camphuysstraat 36.
 Mej. W. Streef, Utrecht, Graanstraat 17.
 K. Jansen, Vleuten, Alendorperweg.
 J. M. V. Vermin, leerling Bisschoppelijke Nijverheidsschool, Voorhout. Vacantie-
 adres: 's-Gravenhage, Trompstraat 310.
 Mevr. Peijs, Westzaan C 47.
 J. Avondrood, Zaandam, Jan Steenstraat 20.
 H. van Bochove, Zeist, Jan Meerdinkplein 8.

Buitenland.

- F. H. van Schuylenburch, Bondowoso (Java), N. O. Indië.

Nieuwe leden!

Mogen we voor den goeden gang van zaken onze nieuwe leden verzoeken om tegelijk met storting der contributie even het Secretariaat (adres: Mej. M. C. KARSTEN, Terborg, Gld.) van hun toetreding in kennis te stellen? De toezending van het maandblad wordt hierdoor ten zeerste bespoedigd!

Ons gironummer is: 133550, Heesch bij Oss, t. n. v. Penningm. N. V. v. V. „Succulenta”.

RECTIFICATIE.

Ir. A. H. J. Tjeenk Willink, 's-Gravenhage, Adelheidstraat 164 (in plaats van 264).

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

NIEUWE AANWINSTEN.

- No. 110. **Verkade's Album** CACTUSSEN. Door A. J. van Laren. Uitgave: Verkade's Fabrieken N.V., Zaandam 1931. (geschenk van S. B. Zeverijn, Hilversum).
- No. 111. **N. E. Brown, A. Tischer, M. C. Karsten.** MESEMBRYANTHEMA. Samengesteld door E. J. Labarre. Beschrijvingen, met hoofdstukken over de Cultuur en Algemeene Oekologie. Met 2 gekleurde platen en 180 andere afbeeldingen (meest fotogr. opnamen)
Uitgave: L. Reeve & Co. Ltd., Ashford, Kent. 1931.

VRAGENBUS.

Th. G. te U. Wendt U zich eens om prijsopgaaf tot een der adverteerende firma's in ons blad. De ventilatie lijkt ons voldoende.

BERICHT.

Daar ondergeteekende van 1 Augustus—1 September met vakantie afwezig is, wordt men beleefd verzocht om gedurende dien tijd voor het Secretariaat bestemde correspondentie waar haast bij is aan den Heer G. D. Duursma, Achter de Hoven 114 bis, Leeuwarden, te richten.

M. C. KARSTEN.

RUILRUBRIEK.

Aangeboden: 1 Microscoop, koper, 15 c.M. hoog, vergrooting 30 X, 70 X, 100 X. in houten doosje, goed onderhouden. En 70 *Verkade's Cactusbons*.

In ruil voor: één groote plant van *Echinopsis*. Opgave omvang in c.M. gewenscht.
Adres: K. H. Heijlen, Spoorstraat 4, Nuth (Lb.)

Aangeboden: Aloë mitriformis, stekken van *Echinopsis tubiflora*, *E. oxygona*, *E. Decaisneana*, *Phyllocactus Ackermannii* en *Rhipsalis* soorten, in ruil voor andere cactussen of plaatjes van *Pette's Cactus Album*.

Adres: A. Kruyff. Zwolle.

Aangeboden: de complete serie van *Verkade's Cactus Album*, in ruil voor een complete serie cactusplaatjes of bons van *Pette's Album*.

Adres: G. Spijker, Nieuwveen (Z.H.).

„SUCCULENTA“
 MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
 OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA.* J. M. VAN DEN HOUTEN. Girorekening No. 133550 - HEESCH bij Oss.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, <i>Voorzitter</i> , Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. M. C. KARSTEN, <i>Secretaresse</i> , Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, <i>Penning- meester</i> , Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.		

RUDOLF MARLOTH (1855-1931).

ZIJN LEVEN EN WERKEN.

II.

(Vervolg van pag. 140).

In Mei 1907 ondernam hij zijn eerste tocht naar de Zandrivierbergen, bij Prince Albert, en ontdekte bij die gelegenheid *Fockea crispa* (Jack.) K. Schum., evenwel zonder bloemen.¹⁾

In 1908 zag „Das Kapland“ het licht, een der meest waardevolle werken, die Marloth ons heeft nagelaten. In de maand Maart van dat jaar had hij het geluk ook de bloemen van *Fockea crispa* te vinden, zoodat er omtrent de wederverschijning dezer plant niet de minste twijfel meer behoefde te bestaan. In November d. a. v. reisde hij voor de eerste maal naar de diamantvelden in het toenmaals nog Deutsche Zuid-West-Afrika, terwijl hij in Augustus 1909 de diamantvelden wederom met een bezoek ver eerde, waarbij speciaal het Lüderitzbaai-gebied aan een onderzoek werd onderworpen.

In 1910 ontving Marloth voor zijn wetenschappelijke prestaties de Orde van den Rooden Adelaar, 4de Kl. In October van dat jaar ondernam hij voor de derde maal een reis naar Z.-W. Afrika, waarbij de Tasrrisbergen werden geëxploreerd.

¹⁾ *Fockea crispa* (Jack.) K. Schum. (syn. *F. capensis* Endl.), een succulente Asclepiadacea van groote zeldzaamheid, vindt men uitvoerig beschreven in het November-n°. 1930 van „Succ.“ en afgebeeld in het December-n^o. van denzelfden jaargang, M. K.

Het volgend jaar, 1911, ontving hij van Lady Phillips de belangrijke opdracht om de „Flora of South Africa” te schrijven. Van Mei—November 1911 reisde hij in Duitschland en andere landen van het Europeesche continent. In dien tijd werd hem door den Keizer den titel van Pruisisch Professor in de Botanie verleend.

Het jaar 1913 zij gememoreerd wegens de verschijning van vol. I van de "Flora of South Africa".

In 1914 werd aan Marloth als blijk van waardeering voor zijn wetenschappelijke onderzoekingen in Zuid-Afrika door de *South African Association for the Advancement of Science* de Z. Afrikaansche medaille met daaraan verbonden toelage toegekend. Bovendien werd hij tot voorzitter der Associatie verkozen.

In 1915 zag vol. IV van de „Flora of South Africa” het licht. In September van dat jaar ontdekte hij in het Roggeveld *Daubemja coccinea*.

Twee jaar later, in 1917, deed een nieuw boek van zijn hand zijn intrede in de wereld, n.l. de „Dictionary of Common Names of Plants”.

In 1919 werd Marloth benoemd tot honorair directeur van de *Botanical Survey for the Western Cape Province*. In dat jaar werd een tocht ondernomen naar Karroopoort, welke vele *Eriospermum*-soorten ¹⁾ opleverde.

In October 1920 reisde hij naar het Bokkeveld met het doel het Daubena-vraagstuk tot klaarheid te brengen.

Van Augustus—September 1921 werden achtereenvolgens Calvinia, Hantani en de Ripjounilbergen bezocht. En in October d. a. v. bezocht hij het grensgebied van de Z.-W. flora te Tweeside en Pieter Meintjies, terwijl in November Grahamstown, Avontuur en Uniondale aan de beurt kwamen.

In 1922 werd Marloth door de Universiteit van Stellenbosch het Eere-doctoraat verleend („Honorary Doctor of Science”). In Augustus van dat jaar ondernam hij een tocht naar Prince Albert en de Kriedouwbergen en in October d. a. v. naar Buchufarm in de Piquetbergen.

In December 1922 maakte Marloth een aanvang met zijn onderzoek inzake de chlorose (bleekzucht) bij vruchtboomen in het Wellington-gebied.

¹⁾ De *Eriospermums* zijn knolgewassen, die voornl. in Zuid-Afrika verbreid zijn. Ze behooren tot de fam. der Liliaceae.

Een nieuwe eer viel Marloth in 1923 te beurt; hij werd toen n.l. ter erkenning van zijn botanische onderzoekingen in Z. Afrika door de *South African Biological Society* met de Captain Scott medaille begiftigd.

In 1924 werd hij tot voorzitter gekozen van de *Cape Chemical Society*.

Het jaar 1925 is door eenige zeer gedenkwaardige gebeurtenissen gekenmerkt. In de eerste plaats werd Marloth toen ter gelegenheid van zijn 70sten geboortedag door de *Deutschen Botanischen Gesellschaft* tot Eerlid voor het leven verkozen. Bovendien mocht de krasse 70-jarige van de botanische vereeniging der provincie Brandenburg, van welke vereen, hij al vanaf 1881 lid was geweest, een in een oorkonde vervatte gelukwensch ontvangen. In 1925 zag weer een deel van de „Flora of South Africa” het licht, te weten vol. 11. In Juni van dat jaar reisde hij naar Tweeside om er de winterflora te bestudeeren, in Juli d. a. v. bezocht hij Oudtshoorn en Calitzdorp, terwijl hij in de maanden Augustus en September in het Richtersveld botaniseerde, alwaar hij niet minder dan 400 plantensoorten wist te verzamelen!

Om nu tot 1926 over te gaan, trok hij in September van dat jaar tezamen met Dr. I. B. Pole Evans (Pretoria) naar Calvinia, Hantani, Kubiskouw en de Langebergen, op welke tour 200 plantensoorten werden verzameld.

In 1927 werd hij benoemd tot directeur van de *Botanical Survey for the Western Cape Province*. Een tocht naar Port Elisabeth werd door hem in Juni van dat jaar ondernomen.

In 1928 werd hem door de geographische vereeniging te Berlijn de Gustav Nachtigal medaille toegekend.

Om nu op 1929 over te schakelen, bezocht hij in Juni van dat jaar Steinkopf, Goodhouse en Arribies, met als resultaat, dat het „*Euphorbia virosa* geschild” volkomen werd opgehelderd.

In October 1929 werd Marloth door de Universiteiten van Heidelberg en Kaapstad tot doctor honoris causa gepromoveerd.

In Augustus 1930 ondernam hij een tocht naar Willowmore en Aasvogelberg. In dat jaar heeft ook de Oostenrijksche botanische vereeniging hem tot Eerlid voor het leven uitgeroepen, wat echter zijn laatste onderscheiding zou zijn.

Den 23sten April 1931 werd Marloth door een lichte beroerte getroffen, waarvan hij echter spoedig weer opknapte. 3 Mei d.a.v. vertrok hij tot volledig herstel van gezondheid naar Caledon Baths.

Als een bewijs van de geweldige vitaliteit (en werklust!) van den ouden heer diene, dat hij gedurende zijn verblijf te Caledon nog H. Eriospermum-soorten heeft weten te bemachtigen, waarvan 2 nog nimmer beschreven waren! Maar helaas zou toen geheel onverwacht dit werkzame leven een einde nemen. In den avond van den 14^{den} Mei (Hemelvaartsdag) kreeg Marloth wederom een beroerte en is hij in den vroegen ochtend van den 15^{den} Mei voor eeuwig ingeslapen.

(Slot volgt).

M. C. KARSTEN.

N.B. Door plaatsgebrek is het niet mogelijk het vervolg en slot dezer bijdrage in zijn geheel in dit nummer af te drukken. We hebben het stuk moeten halveeren; het laatste gedeelte, met een opgave van Marloth's talrijke publicaties op succulentengebied, zal in het September-n^o. verschijnen. M. K.

MOOIE GASTERIA'S.

Sect. II. Linguae.

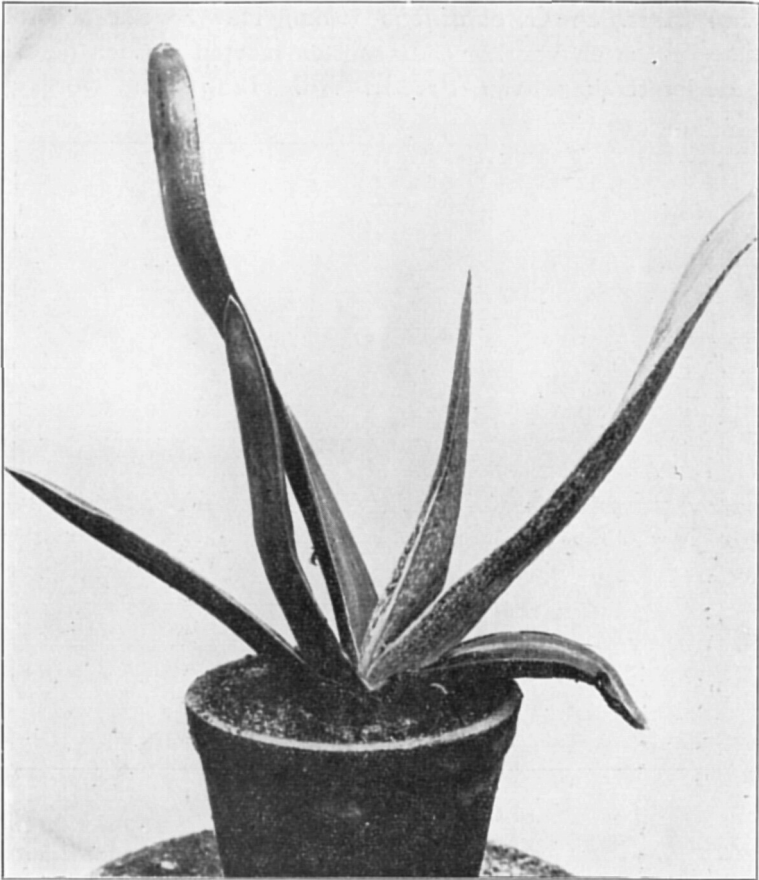
Op *Gasteria verrucosa* Haw. volgt in ons schematisch overzicht *Gasteria lingua* Berger. Deze soort schijnt reeds vóór 1800 in onze buitenplaatscollecties aanwezig te zijn geweest. Thunberg beschreef ze in 1785 als *Aloë lingua*. Andere synoniemen zijn: *Aloë disticha* Roem. et Schuit. (1829), *Gasteria disticha* Haw. (1827) en *Gasteria denticulata* Haw. (1819).

In Zuid-Afrika, waar de plant op sommige plaatsen veelvuldig voorkwam, noemden de kolonisten haar om haar taaie leven „kanniedood“, een naam welke trouwens aan veel meer succulenten ter plaatse wordt gegeven.

Tegenwoordig ziet men de echte *G. lingua* in onze collecties niet veel meer. Wel worden in verschillende prijscouranten planten onder dezen naam aangeboden, doch dat zijn meerendeels hybriden of bastaardvormen van *G. verrucosa*. Omgekeerd hebben wij in botanische tuinen de typische *G. lingua* wel eens onder den naam *G. carinata* ontmoet, welke, zooals wij later zullen zien een geheel andere plant is. Alweer een bewijs, hoe vreemd vroeger dikwijls met de namen werd omgesprongen en hoe onhoudbaar verwarrend dat nawerkt. Want onder zulke onjuiste namen komen de planten dan later ook weer bij de liefhebbers terecht, die door het ruilen van stekmateriaal het euvel steeds verbreiden. Een bewijs ook, hoe noodzakelijk het is, aan de hand van duidelijke foto's met

goede beschrijvingen, te trachten de juiste nomenclatuur weer mogelijk te maken.

Gasteria lingua Berger heeft 10 tot 12 tongvormige (lingua beteekend tong) 9—14 c.M. lange en 3—3 1/2 c.M. breede, tamelijk

Gasteria lingua Berger.

(Foto Friedr. Ad. Haage Jr., Erfurt).

dunne, eenigszins heen en weer gebogen, dicht bij elkaar in twee rijen staande bladeren, welke onregelmatig met kleine witte vlekjes bezet, en overigens donkergroen gekleurd zijn. De bladrand vertoont een witten, kraakbeenachtigen, getanden zoom.

In het voorjaar ontwikkelt zich tusschen de jongere bladeren een tot 100 c.M. lange bloemstengel, aan de bovenste helft bezet

met 22—24 m.M. lange, hangende bloempjes, welke aan de spits groen en overigens rood gekleurd zijn.

Tot dezelfde sectie „Linguae" behooren nog: *G. mollis* Haw., *G. angustifolia* (Ait.) Haw., *G. conspurcata* (Salm) Haw., *G. angulata* (Willd) Haw., benevens haar var. *truncata* Willd. *G. sulcata* (Salm) Haw. en *G. obtusifolia* (Salm) Haw., welke alle tot de minder algemeen voorkomende soorten moeten worden gerekend. In de prijscourant van Friedr. Ad. Haage Jun. wordt geen

Gasteria conspurcata Haw.

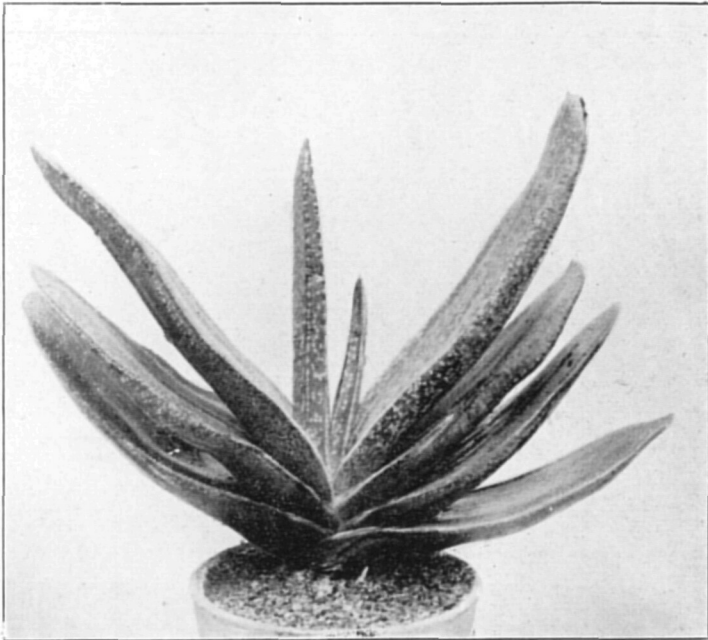
(Foto Friedr. Ad. Haage Jr., Erfurt).

dezer soorten genoemd, door Fa De Laet wordt alleen *G. sulcata* aangeboden. Trouwens *G. lingua* wordt evenmin door beide kweekers vermeld. Toch zond Fried. Ad. Haage Jun. ons een drietal fraaie foto's toe, o. a. van *G. conspurcata*, *G. sulcata* en *G. obtusifolia*, waarom wij van deze drie nog iets meer willen vertellen. De andere vier species kunnen wij gevoegelijk buiten beschouwing laten, daar deze denkelijk wel in geen enkele verzameling meer worden aangetroffen.

G. conspurcata Haw. (= *Aloë conspurcata* Salm. = *Gasteria*

disticha var. *conspurcata* Bak.) is afkomstig uit Zuid-Kaapland. De eerste planten hiervan werden in 1814 in de botanischen tuin te Schönbrunn uit zaad opgekweekt.

De breed-tongvormige eenigszins naar binnen gebogen bladeren staan bij volwassen planten niet in eikaars verlengde, maar staan naar alle zijden, zooals op de foto duidelijk uitkomt. De bladeren vertoonen overigens ook verschillende afwijkingen ten opzichte van de andere tot de sectie *Linguæ* behorende soorten en ge-

Gasteria sulcata Haw.

(Foto Friedr. Ad. Haage Jr., Erfurt).

lijken meer op die van de in het vorige nummer behandelde sectie *Verrucosae*. De grove witte vlekken zitten evenwel zooals bij *G. verrucosa* en verwanten niet als knobbeltjes op de bladeren, doch deze voelen volkomen glad aan. Kenmerkend is bij deze soort de eigenaardige scherp driehoekige vorm der aan de bovenzijde gewelfde, stompe, tot 30 c.M. lange en 4 c.M. breede bladeren welke in een klein doornpuntje eindigen. De rand der bladeren is niet gezoomd, doch wel met ruw aanvoelende doorzichtige wratjes bezet, welke duidelijk uitkomen als men de planten tegen

het licht houdt. De bloemen zijn iets grooter dan bij *G. lingua*, menie-rood gekleurd, met groenachtige bloembuis.

Gasteria sulcata Haw. (= *Aloë sulcata* Salm. = *A. Lingua* var. *angulata* Haw. = *Gasteria angulata* Haw.) werd omstreeks 1800 voor het eerst uit Zuid Kaapland naar Europa overgebracht. De 6—8 tongvormige bladeren staan in twee rijen, zij zijn 10—11 c.M. lang, 3 c.M. breed en 6—8 m.M. dik, langs den rand met een smalle, witachtige, fijn getande zoom. De groen gekleurde bladeren zijn zwak gevlekt, geven eigenlijk meer den indruk als of ze be-

Gasteria obtusifolia Haw.

(Foto Friedr. Ad. Haage Jr., Erfurt.)

krast zijn. Wanneer men met den vinger over de bladeren strijkt, bemerkt men, dat deze in de lengte fijn gegroefd zijn; hierop duidt dan ook de soortnaam „sulcata", welke „gegroefd" beteekent.

Behalve den typevorm kent men ook nog een verscheidenheid met onregelmatige overlangsche strepen op de bladeren. Deze is als *Gasteria sulcata variegata* in den handel.

G. obtusifolia Haw. (= *Aloë obtusifolia* Salm. = *A. Lingua* var. *brevifolia* Salm.) werd begin 1800 door uit Zuid Kaapland

geïmporteerd zaad, voor het eerst in de botanische tuin te Schönbrunn gekweekt. De Prins van Salm-Dijck zag de zaailingen hier in 1815 en beschreef ze daarnaar in 1817 onder laatstgenoemd synoniem. Het aantal bladen bedraagt 12—14, zij zijn 15—18 c.M. lang en 5—6 c.M. breed, aan den top stomp afgeknot. Vandaar de naam „obtusifolia", dat „stompladerig" beteekent.

Met behulp van de fraaie foto is deze typische soort gemakkelijk te herkennen.

(Wordt vervolgd).

G. D. D.

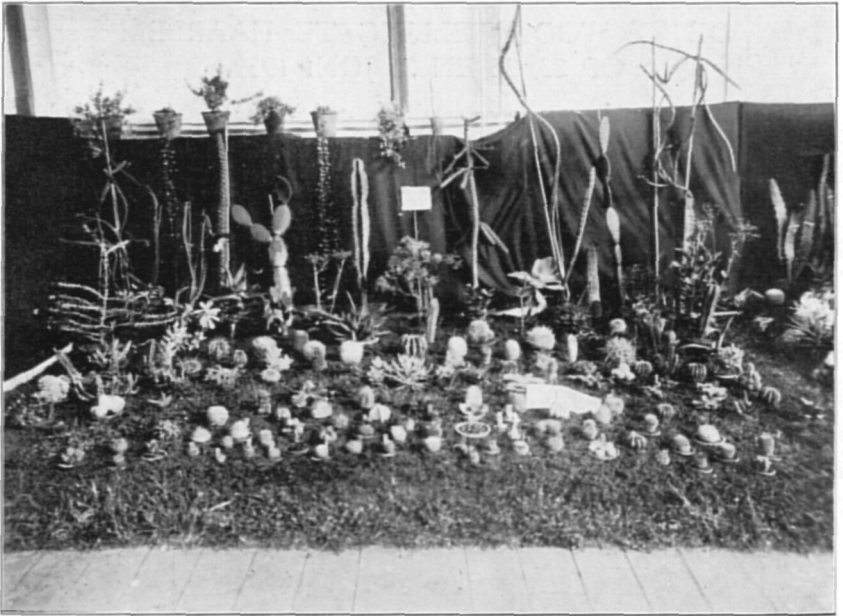
DE TENTOONSTELLING TE HAARLEM OP 23, 24 EN 25 JUNI 1932.

Zoo behoort deze tentoonstelling ook weer tot het verleden. Reeds maanden tevoren leefden de leden van den kring Haarlem en Omstreken in afwachting van de grootsche dingen die stonden

Tentoonstelling Kring Haarlem en Omstreken.

te gebeuren, evenzoo langen tijd hebben de toekomstige inzenders hun planten een meer dan uitstekende verzorging gegeven — zoo werden ettelijke kilogrammen Pokon verwerkt — en over minstens dezelfde periode werkten de leden der tentoonstellingscommissie als paarden om de zaakjes in goede banen te leiden. Waar al deze energie ontwikkeld werd kon het bijkans niet anders of het resultaat moest dik in orde zijn, nu, het heeft de stoutste verwachtingen overtroffen. Zonder de meststof ware het misschien even goed gegaan (ik riskeer de reclames van den fabrikant) doch

Inzending van den Heer Philippo te Haarlem.

Foto N. Ronde, Haarlem.

zonder de zorgen der tentoonstellingscommissie, met de alomtegenwoordige leden Mevr. Grullemans en Hr. Cramer, was de zaak zeker mislukt. En hoe zouden de entreegelden juist geind zijn zonder het kasbeheer van Mevr. en Hr. Wildschut? Laten wij maar geen mogelijkheden veronderstellen en ons verheugen over het feit, dat de tentoonstelling goed ging loopen en tot het einde, dat toch nog te vroeg kwam, uitstekend is blijven loopen. Niet alleen konden wij de belangstellenden bij bosjes tellen doch de propagandiste voor onze Vereeniging op deze tentoonstelling,

Mevr. Becht-v. Ommen uit den Haag, die zich welwillend met deze zware taak had belast, mocht het genoegsmaken tientallen nieuwe leden aan te werven zoowel voor de Vereeniging als voor den kring. Wij zien het kringledental gegroeid tot een 80 tal personen. Andere kringen kunnen wij zoo'n experiment aanbevelen.

Behalve talrijke nieuwsgierigen uit Haarlem en omgeving telden wij onder de bezoekers vele leden van den Amsterdamschen en Haagschen kring, terwijl de Algemeene Voorzitter, den Hr. De

Inzending van Mevr. Schreuder te Haarlem,

Foto N. Ronde, Haarlem.

Ringh de tentoonstelling ettelijke malen met zijn tegenwoordigheid vereerde.

Nadat de keuringscommissie, bestaande uit Mevr. Becht-v. Ommen en de Heeren de Ringh en Romeijn hun zware taak hadden beëindigd opende de Presidente, Mevr. Schreuder-v. d. Berg, te ruim 11 uur de tentoonstelling, riep het Bestuur van het Krelagehuis, vertegenwoordigd door de Heeren Krelage en van Voors, den Hr. Bauwer, de Directeur van Gemeente Plantsoenen, den Hr. de Ringh, de jury en den inzenders een hartelijk welkom toe en sprak de hoop uit, dat het doel der tentoonstelling, het

publiek nader te brengen tot de wonderlijke wereld der cactussen en andere vetplanten zou mogen worden bereikt.

Hierna volgde de uitdeeling der prijzen, die bestonden uit een prachtige plaquette, geschenk van het Hoofdbestuur, vele medailles en lauwertakken uit edel metaal geslagen en praktische gebruiksvoorwerpen op het gebied der vetplantenkweek.

Onmogelijk is het, in deze korte zijden, een volledig relaas te geven van al het schoons dat in het Krelagehuis te bezichtigen was. (Men aanschouwe de foto's). Behalve de inzendingen van

Inzending van den Heer Hoppenbrouwer te Haarlem.

Foto N. Ronde, Haarlem.

kringleden-beroepskweekers, die schitterende Cactussen, Euphorbia's, Aloë's, Echeveria's, Crassula's, Kalanchoë's en Cotyledon's lieten bewonderen kwamen de leeken-kweekers met zorgvuldig gearrangeerde groepen diverse Cactussen, zaailingen in zaadpannen, bloeiende bladcactussen, Rhipsalis en vele kamerkasjes die wei-
onderhouden verzamelingen bevatten. Een inzending mimicry Mesems, zgn. levende steenen, ontbrak al evenmin. Voorts waren stands ingericht door de firma Pette, Wormerveer, met de bekende

Cactusalbums; de Zaanlandsche zilversmederij; de fabrikant van Pokon; de firma v. Cittert uit Haarlem met allerlei lectuur op Vetplantengebied en „Het Bloemenhuis" te Haarlem.

Het buffet was wel voorzien, de gezellige wijsjes, door een luidsprekerinstallatie voortgebracht, waren niet van de lucht, de goede stemming bleef steeds in ons midden en zoo liep het op 25 Juni langzaam maar zeker naar het eind.

Inzending van Mej. J. C. Antonisse speciaal geplaatst voor de doelmatige kamerkasjes.

25 Juni, 10 uur 's avonds, de laatste bezoeker verlaat de zaal, de kas wordt veilig geborgen, onze propagandiste telt haar winst aan leden, de tentoonstellingscommissie uit een langgerekten zucht, het kringbestuur glundert en dicht gaat de zaak.

Nog geruimen tijd wordt er, na de officieele sluiting, nog gezellig nagepraat en dan is het voor allen huistoe, de tentoonstelling van den kring Haarlem en omstreken is geweest en heeft, wij zeggen het nogmaals, volkomen aan het doel beantwoord.

W. J. VAN ESSEN, *Secretaris.*

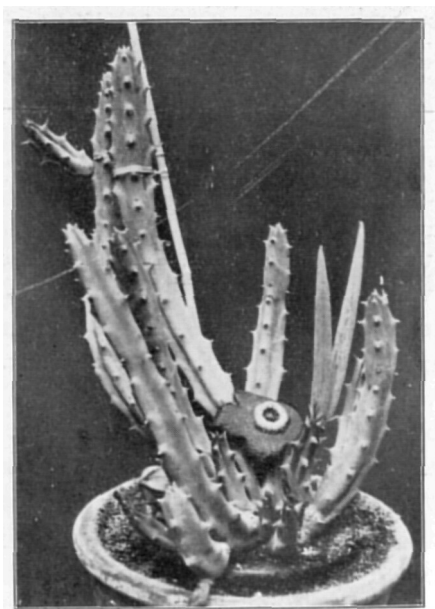
STAPELIA REVOLUTA MET KNOP, BLOEM EN VRUCHT.

Een *Stapelia*, waarbij aan dezelfde plant gelijktijdig knop, bloem en vrucht voorkomen, is zeker een niet alledaagsch verschijnsel. Onzen dank aan de heer R. A. Louw te 's-Gravenhage voor de toezending der interessante foto.

Eigenaardig zijn de knoppen der *Stapelia*'s in het laatste stadium harer ontwikkeling; eigenaardig zijn de grillig geteekende bloemen bij *Stapelia revoluta* Hort. kenschetsend door den grooten, lichtgekleurden ring, welke bij de botanische *St. revoluta* Mass. niet wordt aangetroffen.

Eigenaardig zijn niet het minst de vruchten, welke eerst een jaar na den bloei tot volledige ontwikkeling komen, daarna spoedig rijp worden en de rijpe zaadjes door middel van een ingenieus vliegapparaat her en der verspreiden.

Deze lange, rolronde, aan beide einden spits toeloopende vruchten worden door den niet-botanicus veelal voor „peulen" aangezien. De eigenlijke peulen, zoo als die bij de vlinder-bloemige-gewassen (erwt, *Lathyrus*, enz.) voorkomen, springt evenwel in twee kleppen uiteen, doordat het vruchtblad niet alleen langs de randen, maar

Stapelia revoluta Mass.

(Foto R. A. Louw, Den Haag.)

bovendien langs de middelnerf uiteensplijt. De vruchten der *Stapelia*'s openen zich echter alleen langs één harer naden, en wel uitsluitend aan den binnen- of buiknaad. Daarom behoort de zaaddoos der *Stapelia* niet tot de peulvruchten, maar noemt men deze kokervrucht.

Eigenaardig zal het voor velen ook schijnen, dat op de plaats van één bloem later twee vruchten te voorschijn komen. Dit wordt veroorzaakt door dat elke bloem twee vruchtbeginsels bezit, welke meestentijds beide tot ontwikkeling komen. Een gelijk verschijnsel treft men b.v. ook aan bij de tot dezelfde familie behorende

Ceropegia's. Wij zullen hierover thans niet verder uitweiden, doch hopen dezen winter gelegenheid te hebben, aan de hand van eenige duidelijke foto's, nader op de interessante vruchtvorming bij de succulenten terug te komen.

Wij besluiten dit artikeltje met nog even in herinnering te brengen, dat bij *Stapelia revoluta* een enkel maal het verschijnsel der dubbele bloemvorming werd waargenomen. Er zijn dan a. h. w. twee bloemen over elkaar heengegroeid, zoodanig, dat de kroonslippen van de binnenste bloem juist gevonden worden in de open plaatsen tusschen de slippen van de onderste bloem. Van dit verschijnsel werd in *Succulenta* 1926, pag. 135 reeds melding gemaakt, Vol-

ledigheidshalve drukken wij dit interessante cliché hierbij nogmaals af, waarop men, behalve de dubbele bloem, twee normaal gevormde bloemen vindt afgebeeld.

G. D. D.

ONGEDIERTE OP SUCCULENTEN.

Het jongste verslag der werkzaamheden van den Plantenziektenkundigen Dienst, behelst eenige waardevolle mededeelingen over de bestrijding van ongedierte op succulenten, waaraan wij het volgende ontleenen:

Wortelluis op cactussen en vetplanten.

Steeds meer blijkt de onderaardsch levende schildluis op cactussen voor te komen en naar in 1930 bleek, niet alleen op cactussen, maar ook op andere succulenten. Naar een inzendster, blijkbaar een ervaren succulentenkweekster, ons mededeelde, komt de wortelluis bij de geheele familie der Cactaceae voor, vooral bij Pereskieae, Cereae en Opuntieae. De soorten die men gewoon is wat „natter" te houden, zooals *Rhipsalis*, *Epiphyllum* en *Zygocactus*, hebben minder last van de luizen, doch worden deze soorten bij toeval eens een jaar lang droog gehouden, dan worden ook zij aangetast.

Van de andere succulenten trof onze correspondentte wortelluis aan bij *Crassula*, *Echeveria* en *Mesembryanthemum*, zoowel bij hoog-succulente als meer gewone soorten. Nimmer vond zij de plaag bij *Agave*, *Aloë*, *Gasteria*, *Haworthia*, *Euphorbia* en *Stapelia*. (bij *Gasteria*, *Euphorbia* en *Stapelia* hebben wij wortelluis ook wel aangetroffen. Red. Succ.)

Merkwaardig was het voorkomen van ei-hoopjes van den wortelluis op eenige *Echinopsis*stekjes *boven* den grond. In de witte was massa troffen wij geen volwassen eierleggende wijfjes aan, doch wel vele eieren en pas uitgekomen jongen. Het is mogelijk, dat de wijfjes om de een of andere reden, b.v. omdat de aarde waarin de stekjes stonden, hier wat te vochtig was, hare eieren op bovenaardsche deelen dicht bij den grond hebben afgezet.

De heer Schoevers, die deze planten onderzocht, is van meening, dat deze luizen eerder tot het geslacht *Rhicoezia* dan tot de soort *Ripersia terrestris* Newst, die als voorkomend op cactuswortels is beschreven, moet worden gebracht. Hij kon echter ook in 1930

geen tijd vinden een meer stelselmatig onderzoek naar de kenmerken der op de verschillende succulenten voorkomende wortelluizen in te stellen. Ook kon dus niet uitgemaakt worden, of zij allen tot dezelfde soort behoorden. In het oog vallende verschillen waren niet aanwezig.

Dat de luis schadelijk is, staat wel vast; naar een der inzenders ons schreef, is het den planten zonder veel moeite aan te zien, dat zij wortelluis hebben, althans wanneer zij daar reeds eenigen tijd door geplaagd worden. De groei vermindert aanmerkelijk. Spoelt men de sterk aangetaste plant onder de kraan af, dan blijkt het wortelgestel niet zelden zoo gehavend, dat we het grootendeels moeten wegsnijden en alleen de dikkere wortels behouden blijven. Natuurlijk is de mate van schade evenredig met de mate van aantasting, dus met het aantal luizen.

De eenvoudigste en beste bestrijding blijft het grondig schoonspoelen der wortels, iets wat in den zomer geen bezwaren heeft, doch wat men in den winter niet gaarne doet. Wij geven in zulke gevallen den raad, eens te probeeren, wat drenking van de geheele kluit met een nicotine-oplossing, die een deel nicotine op duizend deelen water bevatten, vermocht uit te werken. Resultaten zijn ons nog niet bekend geworden.

Cactussen aangetast door mijten.

Een andere cactusplaag is ook niet zonder beteekenis. Bedoeld wordt de aantasting door de mijten *Brevipalpus pereger* Donn. 1875 en *Br. cactorum* Verd. 1927; de planten krijgen ruwe roodachtige plekken, die door de kweekers veelal met den naam „roest" worden bestempeld.

Dit jaar kregen wij „roestige" exemplaren van de soorten *Cereus jamacaru*, *Rebutia Fiebrigii* en *Chamaecereus Silvestri* toegezonden, waarop de mijten aanwezig waren.

Als bestrijdingsmiddel raadden wij evenals in 1929 herhaalde bespuitingen met 1 pCt. Volck, met zwavel- of met nicotinehoudende middelen aan.

Cactussen aangetast door schild- of wolluizen.

Ook kregen wij toegezonden een *Opuntia*, die bezet was met mannelijke en vrouwelijke schildjes van de schildluis *Diaspis echinocacti* (Bché) Fern. (= *Diaspis calyptroides* Costa) en een *Echinopsis* met wolluis, naar onze meening *Pseudococcus citri* (Risso) Fern.

In de handboeken over Cactuscultuur schijnt nog al eens de naam *Dactylopius longifilis* Comst. genoemd te worden, welk insect juist met den naam *Pseudococcus adonidum* (L.) Westw. bestempeld moet worden.

Deze luizen kunnen op dezelfde wijze bestreden worden als de mijten, alleen is het goed tegen de taaie wolluizen de Volck-oplossing wat sterker te nemen, (11/2 of 2 pCt), terwijl de nicotine-oplossingen zeker één deel nicotine op 1000 deelen water moeten bevatten.

UIT ONZEN LEZERSKRING.

Succes met Importen.

De heer J. L. Casteleyn te Zwolle schrijft: bijgaand doe ik u een foto toekomen waarop zijn afgebeeld *Echinocactus myriostigma* en *E. bicolor*. Beide planten zijn importen, die ik verleden jaar bij een bloemist alhier kocht. De planten hadden toen zoo goed als geen wortels. Ik heb ze den geheelen winter droog

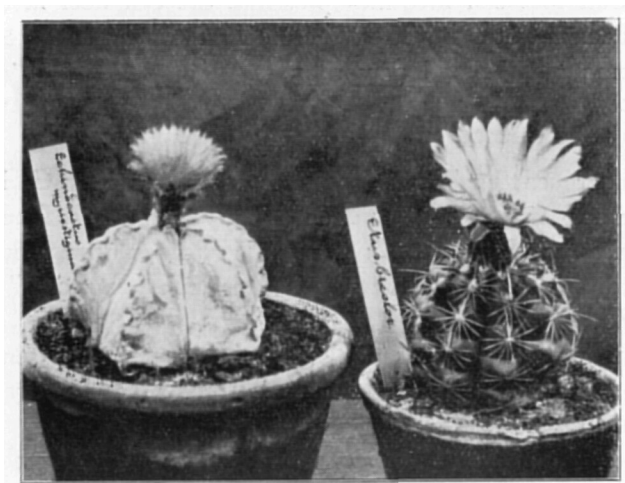

Foto J. L. Casteleijn, Zwolle.

laten staan, koud doch vorstvrij. Tegen het eind van Februari zijn de planten in de huiskamer gekomen, waar ze meer vocht kregen. Nu staan ze in de kas en krijgen iederen dag wat water. Het resultaat ziet u op de foto.

(Gaarne onze hulde! Red.).

Nog meer Succes.

Ten slotte laten wij voor ditmaal nog iets volgen uit een brief van den heer S. Hagers te Berkel. Het is nu ruim 20 jaar geleden, zoo schrijft de heer H., dat ik de eerste bolcactus in bezit kreeg. Ik was er zeer mee ingenomen, doch, hoewel ze veel stek maakte, mocht ik al die jaren er geen bloem aan zien. Nu dit voorjaar zijn evenwel drie planten in bloei gekomen, met mooie paars-lila kleurige bloemen. Waarschijnlijk is het een van de moeilijkst bloeiers die er zijn, allicht *Echinopsis multiplex* Zucc.? Later kreeg ik wel andere Echinopsissoorten, welke ieder jaar rijk bloeien. Toen ik in het bezit kwam van uw boeken over cactussen en vetplanten, heeft dit mijn liefhebberij niet weinig aangewakkerd en bezit ik nu al een mooie collectie.

Hoe nu de behandeling mijner planten is? Ik gebruik goede tuinaarde, met onder in den pot wat kalkpuin. De planten staan in een zomerkasje gebouwd van één ruiters, zoowel groei als bloei laat niets te wenschen over.

Half November gaan de planten naar den zolder. Ze staan daar goed in het licht, maar krijgen weinig of geen water.

Nu nog iets over de moeilijke bloeiers. Verleden jaar gaf ik bedoelde Echinopsissen en enkele andere planten wat roetwater. Zou dat de bloeiwilligheid hebben verhoogd?

Mijn *Cereus sylvestrii*, een groote plant, werd verleden jaar veel begoten, maar bloeide niet. Dit voorjaar heb ik de plant drooggehouden, alleen de grond wat nat gemaakt. Zou dat wellicht de oorzaak zijn, dat de plant thans met meer dan honderd bloemen schitterend heeft gebloeid?

Een betrekkelijk nog jonge plant van *Opuntia mycrodasys* staat thans met vijf knoppen, terwijl een driejarige plant van *Cereus Martinii* reeds tien knoppen vertoont.

Alles bijeengenomen laten groei en bloei niets te wenschen over.

HET LEEKENHOEKJE.

Wij zouden kunnen volstaan met te verwijzen naar de vorige maand, tenminste wat de werkzaamheden betreft. Het weer is veel verbeterd, het heerlijke warme weer heeft onze planten goed gedaan, maar weest U erop bedacht dat het ook gunstig weer

is voor het optreden van roode spin, vooral dient er gezorgd te worden voor voldoende ventilatie.

Wij maken de lezers nog even attent op hetgeen geschreven is over Phyllo's in het Meinummer op blz. 126, juist omdat deze maand de nieuwe scheuten rijp genoeg zijn om te worden gestekt.

Daar de maand Augustus in den regel veel regen brengt dus ook donkere dagen, dient men hiermede rekening te houden met water geven.

In tegenstelling met het bovenstaande raden wij vacatiegangers toch aan voorzieningen te treffen, opdat de planten gedurende hun afwezigheid niet al te droog komen te staan, door de standplaats der planten tegen de felle zonnestralen te beschermen.

VAN ONZE BUITENLANDSCHE ZUSTER- VEREENIGINGEN.

The South African Succulents Society.

In het Januari-n°. van den huidigen jaargang hebben wij eenige vage mededeelingen gedaan omtrent de oprichting van een Vereeniging van Vetplantenverzamelaars in de Unie van Zuid-Afrika. Door verschillende omstandigheden hebben wij nog geen gelegenheid gehad uitvoerig op bovengenoemde Vereeniging terug te komen. Inmiddels mochten wij de Statuten en het verslag der eerste Jaarvergadering (incl. jaarverslag) uit Zuid-Afrika ontvangen, zoodat wij thans wel over de noodige gegevens beschikken.

„*The South African Succulents Society*” werd door een klein aantal verzamelaars op een bijeenkomst, gehouden den 27sten Augustus 1931 te Great Brak River in de Kaapprovincie, opgericht. Staande de vergadering werden Mrs. D. van der Bijl en Rev. G. E. Miller respectievelijk tot Voorzitster en Secretaris gekozen.

De Statuten werden op een in December gehouden vergadering opgemaakt; ze werden, gecombineerd met een bewijs van lidmaatschap, gedrukt en aan de leden toegezonden. Van de 28 artikelen, waaruit de Statuten der S. A. S. S. zijn samengesteld, laten wij hieronder twee der belangrijkste in extenso volgen.

Art. 2. De vereeniging stelt zich ten doel:

- (a) De bevordering van de studie der succulenten, het op naam brengen ervan alsmede de bestudeering hunner levensgewoonten.

- (b) Verzamelaars met elkander in aanraking te brengen.
- (c) *De succulenten te beschermen tegen moedwillige uitroeiing.*
- (d) De liefde voor onze wondervolle planten te verbreiden, in het bijzonder onder de kinderen,
- (e) Pogingen in het werk te stellen *om in verschillende districten plantenreservaten opgericht te krijgen.*

Art. 22. De leden der Vereeniging nemen de verplichting op zich om:

- (a) Zich strikt te houden aan de bepaling, dat geen planten mogen worden uitgegraven binnen een afstand van 30 yard ¹⁾ aan weerskanten van een openbaren weg, en voor zoover het in hun macht ligt deze gewoonte ook bij anderen ingang te doen vinden.
- (b) Er bij het plantenverzamelen voor te zorgen, niet te veel exemplaren van één soort weg te nemen, zoodoende het gevaar voor uitroeiing verminderend.
- (c) Bij het verzamelen de levensgewoonten der planten te bestudeeren en zoo mogelijk photo's in het „veldt" te nemen, waarvan dan één aan den Secretaris gezonden moet worden ten behoeve van het archief.
- (d) Bij het ruilen van planten prompt de namen op te geven, althans voor zoover dezen bekend zijn.
- (e) Ingeval de namen niet bekend zijn, de betreffende planten ter determineering aan de Herbaria te zenden.

De eerste Jaarvergadering werd 2 Mei jl. te Great Brak River gehouden. Het bestuur heeft zich voor het nieuwe Vereenigingsjaar als volgt samengesteld:

Presidente: Mrs. Chas. Searle.

Vice-Presidente: Mrs. Alf. Searle.

Secretaresse: Mrs. D. van der Bijl, Great Brak River (C. P.).

Plantkundige: Mrs. Allan Searle.

Overige Bestuursleden: Mrs. Helm, Mrs. Franklin, Mrs. Archibald en Mr. de Wildt.

Uit het jaarverslag, uitgebracht door den aftredenden Secretaris, Rev. G. E. Miller (Great Brak River) zien wij, dat de Vereeniging thans een 100 leden telt. Dr. I. B. Pole Evans, Hoofd

¹⁾ 1 yard of Eng. el = 91,44 c.M.

der Afd. Plantenywerheid van het Departement van Landbou te Pretoria, heeft het Eere-Voorzitterschap aanvaard, terwijl Sir James Rose-Innes en de Directeur van den Nationalen Botanischen Tuin te Kirstenbosch bij Kaapstad, Prof. R. H. Compton, beiden tot Vice-Voorzitter werden gekozen. Van de personen, die wegens bijzondere verdiensten op succulentengebied met het Eerelidmaatschap werden bekleed, noemen wij Dr. N. E. Brown, Kew, en Dr. Percy Phillips, een Z. Afrikaansch botanicus van naam.

De Zuid-Afrikaners hopen mettertijd, bij voldoende sterkte van het ledental, een eigen orgaan te kunnen uitgeven.

De contributie is voorloopig vastgesteld op minim. 1/.— Sh. (Z. Afr. = fl. 0.60) per jaar. Het Vereenigingsjaar loopt van 1 Juli tot en met 30 Juni.

Vermelden wij nog, dat een collectieve inzending succulenten van verschillende leden der S. A. S. S. op de Najaarsbloemententoonstelling, georganiseerd door de *Northern Suburbs Horticultural Society* te Johannesburg, een getuigschrift 1ste Klasse mocht behalen.

Het spreekt wel vanzelf, dat doel en streven der S. A. S. S. onze volle sympathie hebben. Van bijzonder belang achten wij punt 3 en 5 van haar werkprogram, n.l. de bescherming der inheemsche succulente vegetatie tegen moedwillige vernietiging en het inrichten van speciale plantenreservaten. Er valt op dit gebied nog veel nuttig werk te verrichten. Wij spreken dan ook de hoop uit, dat de S. A. S. S. er het hare toe moge bijdragen den zoo belangwekkenden succulenten plantengroei van de Karroo, de Namib en andere gebieden in Z. en Z. W. A. voor ondergang te behoeden¹⁾.

De Secretaresse der S. A. S. S., Mrs. D. van der Bijl, toeft momenteel in Europa, ook ons land maakt deel uit van haar reisplan! Degenen, die het werk onzer Z. Afrikaansche Zuster-vereening door een lidmaatschap wenschen te steunen, kunnen zich tot 1 October a.s. bij ondergeteekende, die zich gaarne met de verdere afwikkeling wil belasten, aanmelden. De contributie

¹⁾ Wij mogen wel als zeker aannemen, dat deze quaestie de aandacht heeft van de Regeering der Z. A. Unie. Een paar jaar terug werd van regeeringswege het veto uitgesproken over den uitvoer van levende planten van *Euphorbia obesa* Hook. fil., een maatregel, dien wij alleszins kunnen apprecieeren.

à fl. 0.60 gelieve men per postwissel aan onderstaand adres over te maken (niet op postrekening van „Succ." storten!).

M. C. KARSTEN,
Terborg, Gelderl.

BOEKBESPREKING.

Blühende Kakteen und andere sukkulente **Pflanzen**. Herausgegeben von Dr. Erich Werdermann. Verlag J. Neumann, Neudamm und Berlin.

In regelmatige orde zien de afleveringen van dit mooie plaatwerk het licht. Thans verscheen map 9 met schitterende naar Afga kleurenfoto's vervaardigde afbeeldingen, op natuurlijke grootte, van *Echinocactus sanguiniflorus* Werd., *Mammillaria Baumii* Boed., *Stapelia asterias* Mass., var. *lucida* (D.C.) N. E. Br. en *Saracaulon rigidum* Schinz.

Als altijd is de bijbehorende tekst even interessant en volledig.

De prijs bedraagt per map van 4 platen 5 Mark, doch per jaarabonnement, waarvoor men 6 mappen elk van 4 platen ontvangt, slechts 24 Mark.

G. D. D.

Der Kakteenfreund. Illustrierte Monatsschrift für Kakteenliebhaber. Deutsche Kakteen-Zeitung.

Een nieuw, echt populair geschreven maandblad, waarvan het eerste nummer in Januari verscheen. Op de voorzijde van eiken omslag een verschillend titelbeeld en telkens een zestal duidelijke afbeeldingen tusschen den tekst. In groot octavo-formaat, over twee kolommen bedrukt, heeft dit blad een veel voornamer uiterlijk dat het Monatsschrift der Deutschen Kakteen-Gesellschaft. Daarbij is de prijs uiterst laag, n.l. 3 Mark + 1,20 Mark voor porto, waarvoor men dan jaarlijks 12 nummers of pl.m. 140 bladzijden druks ontvangt. Het adres der administratie is: Verlag Gebr. Hentschel, Käfertalerstrasse 162, Mannheim.

Blijven inhoud en uitvoering als van de tot nu toe verschenen zeven nummers, dan zal „Der Kakteenfreund" de vriend van vele liefhebbers worden.

G. D. D.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Enschede en Omstreken.

De vergadering gehouden op 7 Juli 1932 in Rest. „Top" was matig bezocht. Na voorlezing notulen werd verslag uitgebracht over de excursie naar Neede. Mede namens het bestuur en leden wil ondergeteekende langs dezen weg den WelEd. Heer A. ter Weeme nogmaals hartelijk bedanken voor de bereidwilligheid bij het bezichtigen van zijn schitterende collectie cactussen. Bij bespreking reglement werd besloten dit punt tot de volgende vergadering aan te houden. Ruil- en verkoopbeurs vlotte best alsmede verkoop glasetiketten. In de pauze

werden twee foto albums bezichtigd die welwillend afgestaan waren uit de bibliotheek van „Succulenta”. Schitterend mooi was deze groote verzameling foto's. Hierna sloot de Voorzitter de geanimeerde vergadering,

A. STROBOER, *Secretaris*,
Roomweg 262, Enschede.

Kring „Het Gooi”.

Excursie naar de kwekerij „Het Vertrouwen” van den Heer C. Mulder te Maartensdijk (U.).

Aan deze excursie werd door een tiental leden deelgenomen. De uitgebreide collectie cactussen, die hier te zien is, dwingt ieders bewondering af. De Heer Mulder, die zich voornamelijk toelegt op 't kweken van importplanten, gaf op heldere wijze antwoord op de vragen, welke de aanwezigen stelden. Velen konden de verleiding niet weerstaan, een of meer planten tot hun eigendom te maken.

Wat de opkomst betreft, luidt het alweer: De thuisblijvers hadden ongelijk. De Heer Mulder zal hen echter gaarne alsnog ontvangen.

W. CHR. BEEKMAN, *Secretaris*.

Kring „Het Gooi”.

Lezing „Cactussen en Vetplanten”, met lichtbeelden van den Heer D. J. Romeyn, Hortulanus te Utrecht, op Vrijdagavond, 12 Augustus 1932, 's avonds 8 uur precies, in zaal 3 van het Boazhuis, Haverstraat, hoek 1e Oosterstraat te Hilversum.

Het Bestuur verwacht een groote belangstelling, met 't oog waarop dan ook naar een flinke zaal is uitgezien.

De Heer Romeyn, die bekend staat als een gevierd spreker, zal U ongetwijfeld een niet te vergeten avond bezorgen.

Leden, houdt dezen avond hiervoor vrij en brengt introducé's mede! De toegang is voor een ieder vrij!

W. CHR. BEEKMAN, *Secretaris*,
Irisstraat 49, Hilversum.

Kring Groningen en Omstreken.

De excursie van 9 Juli is voor de deelnemers een waar genot geweest. Met recht kan worden gezegd, dat prachtcollecties in het bezit van Groningsche Kringleden zijn. Jammer dat aan de bezichtiging niet meer tijd kon worden besteed, waar om ik ieder in overweging geef, bij gelegenheid een bezoek aan de collectie van de heeren Dr. Zeven, W. Eden, Kliphuis en Feenstra niet te verzuimen.

De vergadering van 12 Juli was, zeker wegens de warmte, slechts matig bezocht, wat jammer was, daar door toevallige omstandigheden den heer Tonne—kreek van Amstelveen met een mooie collectie importplanten aanwezig was, welke gretig koopers vonden.

Vergadering op 8 Augustus a.s. 's avonds 8 uur, Victoria Hotel, Groningen.

Agenda: Opening, notulen en ingekomen stukken, verkiezing 2e Secretaris-Bibliothecaris, wegens het bedanken van Mej. Meinders als zoodanig. Candi-daatstellig tot 9 Augustus 's avonds 8 uur bij het bestuur. Voorstel bestuur: excursie naar Streuper te op Zaterdag 13 Augustus met rondrit over Delfzijl. Zij die aan deze excursie wenschen deel te nemen, dienen op de vergadering aanwezig te zijn of uiterlijk 8 Augustus van hun deelname bericht te doen aan den Secretaris. Ruil- en verkoopbeurs. Aller opkomst zeer gewenscht.

De Secretaris J. FOKKINGA,
Buiten Damsterdiep 98, Groningen.

Kring Haarlem en Omstreken.

Augustus is, zooals ook het vorige jaar, de stille maand.

Vele leden zijn met vakantie uitstedig zoodat het kringbestuur ook nu heeft gemeend in deze maand geen vergadering of excursie te moeten houden.

Vermoedelijk begin September excursie naar een vetplantenkwekerij te Haarlem of directe omgeving, waarover nadere berichten in het Augustusnummer.

Den nieuwe kringleden roepen wij een hartelijk welkom toe in ons midden en hopen hen als trouwe vergaderings- en excursiebezoekers te mogen boeken.

W. J. VAN ESSEN, *Secretaris,*
Joh. Verhulstweg 34,
Bloemendaal (post Santpoort).

Kring Utrecht en Omstreken.

Zaterdag 2 Juli j.l. was de Kring Utrecht de gast van den bekenden Importeur E. J. v. d. Tonnekreek, Karsenlaan te Amstelveen, Aan de halte Karsenlaan afgestapt was het gezelschap binnen vijf minuten bij de kassen waarin de planten verzameld waren. Door den heer v. d. Tonnekreek werden de binnekomenden verwelkomd en kreeg ieder vrij mandaat door de kassen te gaan en uit te zoeken wat er van zijn gading kon zijn. Zelden zag men zooveel importen bij elkaar verzameld als hier. Wat hier te zien is grenst aan het ongelooflijke.

Zeldzaam groote groepen cactussen vertoonen zich hier voor het oog van den toeschouwer. Ontelbare soorten echinocactussen, mamillaria's staan in bonte mengeling van kleuren U te hypnotiseeren. Astrophytums in diverse soorten ziet men hier bijeen. Wij vroegen hoe het kwam dat deze geïmporteerde planten en zoo goed uitzagen, alsof zij niets van de groote reis geleden hadden. De heer v. d. Tonnekreek vertelde ons dat dit kwam, daar hij voor zijn planten de snelste reisgelegenheid koos. Waren vroeger de importen soms meer dan twee maanden onderweg, hij ontving alle planten per mailboot, zoodat zij in drie weken van de plaats van afzending reeds in Amstelveen gearriveerd zijn. Hij was nu doende een nog snellere route te zoeken, n.l. via Rusland. Ook uit Afrika ontving de heer v. d. Tonnekreek mooie soorten Euphorbia's. Ongeveer tien groote kassen zijn bestemd de importen voorloopig onder te brengen, waar ze wachten om in de verzameling van de liefhebbers ondergebracht te worden. De kring Utrecht heeft eenige genotvolle uren in deze kassen door-

gebracht en wij kunnen een bezoek aan deze zeer mooie planten een ieder aanbevelen. Ook kunnen wij het geheim verklappen dat alle deelnemers aan deze excursie zeer tevreden waren over de billijke prijzen, welke door de heer v. d. Tonnekreek berekend werden. Tevens willen wij aan hen, die tegenover het aankopen van importen nog twijfelachtig staan, de mededeeling doen, dat wij uit eigen ervaring weten dat de planten *het goed doen*. Naast de importcultuur heeft de heer v. d. Tonnekreek ook zeer veel planten uit eigen kweek.

De eerste excursie van het seizoen 1932 van bovengenoemden kring is zeer gunstig verlopen.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- R. A. J. van Delden, Hilversum, v/h. Sweelincklaan 18, thans 's-Gravelandsche-
weg 82a.
E. Brouwer, v/h. Naaldwijk, Duiventorenstraat 22, thans Honselersdijk, van der
Goesstraat 17.
H. L. Blonk, Utrecht, v/h. Havikstraat 20, thans Dahliastraat 4.
M. Keijzer, Voorburg, v/h. Mauritsstraat 12, thans Paradijsstraat 106.

NIEUWE LEDEN.

- Mevr. Crone-v. Vloten, Aerdenhout (Gem. Bloemendaal), Stolberglaan 12.
Mevr. Enschedé, Aerdenhout (Gem. Bloemendaal), Eikenlaan 2.
R. Tob. Groen, Aerdenhout (Gem. Bloemendaal), Zonnebloemlaan 17.
A. Smit, Amsterdam Z., Saxen Weimarlaan 34boven.
J. Ledegang, Beverwijk, Wijkermeerweg 103.
J. N. C. Broodman, Breskens, Dorpsstraat 23.
H. Kelderman, Dordrecht, Bilderdijkstraat 67.
H. Wichman, Driehuis-Velsen, Driehuizerkerkweg 54.
K. Velders, 's-Gravenhage, Klatteweg 7.
W. Brackerman, Haarlem, Marnixplein 19.
J. Broerse, Haarlem, Bosch- en Hovenstraat 22.
H. G. Caalen, Haarlem, H. J. Coenenstraat 1.
J. den Daas, Haarlem, Sparenbergstraat 13.
W. Dal, Haarlem, Bakkerstraat 53.
Mevr. van Deursen, Haarlem, Ged. Oudegracht 107.
G. A. van Gennip, Haarlem, Betje Wolfstraat 7.
Mej. J. Hendriks, Haarlem, Gasthuislaan 107.
J. Hermes, Haarlem, Staten Bolwerk 6.
C. van Horick, Haarlem, Oost-Indiëstraat 42.
Jansen, Haarlem, Kleverlaan 102a.
Mevr. P. de Josselin de Jong, Haarlem, Kleine Houtweg 101.
Mevr. A. J. Krabbenbos-v/d. Cappellen, Haarlem, Westerhoutpark 4.
A. A. Pauw, Haarlem, Vijverlaan 7.
F. de Ridder, Haarlem, Bolwerkslaan 27.
P. J. J. Smit, Haarlem, Graaf von Wiedstraat 19.

- G. J. Steenkiste, Haarlem, Nagtzaamstraat 14 rood.
 A. Verhagen, Haarlem. Voorhelmstraat.
 E. van Voolen, Haarlem, Spaarne 25.
 P. J. de Vos, Haarlem, Vooruitgangstraat 2.
 D. W. van Waard, Haarlem, Haitsma Mullierstraat 15.
 Mej. M. C. Waning, Haarlem, Kamperstraat 1 A.
 J. v. d. Wateren, Haarlem, Molijnstraat 20.
 Mevr. van de Weijer, Haarlem, Kleine Houtweg 71.
 N. Bussink, Heemstede, Dr. Cuyperslaan 34.
 J. F. Ch. Dix, Heemstede, Heemsteedschedreef 121.
 Mevr. C. Dosse, Heemstede, Roemer Visscherplein 9.
 Mevr. A. van Erk, Heemstede, Vondelkade 5.
 Mevr. Hijmans, Heemstede, van Oostzanenlaan 9.
 B. Jonckbloedt, Heemstede, Kerklaan 30.
 C. A. P. Dütting, Helmond, Julianalaan 7.
 P. H. Segers, Land- en tuinbouwonderwijzer, Hoogland bij Amersfoort.
 Ds. P. N. Tonsbeek, Kamperland.
 B. W. Grullemans, Lisse, Heerenweg 44.
 K. A. Nieuwenhuis, Lisse, Grachtweg 5.
 Floris Hers, Arts, Oosterzee (Fr.)
 Mevr. Geluk-van Dooren, Overveen (Gem. Bloemendaal), Zeeweg 25.
 Th. Mattaar, Overveen, Ramplaan 19.
 H. C. M. van Heynsbergen, Steenbergen.
 Mevr. P. Borst, IJmuiden-Oost, Wijk a/Zeeërweg 13,
 H. C. Doevendans, IJmuiden-Oost, Velserduinweg 172.
 P. de Jong, IJmuiden-Oost, Zeeweg 290.
 P. Krabbendam, IJmuiden-Oost, P. Potterstraat 16.
 Mej. M. H. J. Stoker, IJmuiden, Julianakade 67.
 Mej. E. Brokmeier, Zandvoort, Haltestraat 50.
 J. G. van der Stelt, Onderwijzer, Zwolle; Koestraat 25a.

Buitenland.

Mej, Mr. M. Martis, Pegangsaan West, 6 pav., Batavia-Centrum, N. O. I.

RECTIFICATIE.

Bij adreswijzigingen in Juli-no.: C. Doorakkers (v/h. Haarlem, Marnixstraat 11) is verhuisd naar *Hilversum*, Nieuweg 201 (niet Haarlem!)

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

De aanvragen voor bibliotheekboeken worden steeds talrijker en de terugzending der uitgeleende boeken wordt steeds gebrekiger, waardoor het aantal rappels om terugzending onrustbarend stijgt, hetgeen niet alleen veel tijd vergt, maar ook de Vereeniging op grootere kosten jaagt.

Het niet tijdig terugzenden der boeken heeft ten gevolge, dat andere leden niet geholpen kunnen worden.

Thans liggen nog 212 aanvragen op afdoening te wachten, zendt U s. v. p. zoo spoedig mogelijk de boeken terug, dan helpt U anderen en U bespaart mij het werk van rappels schrijven.

RUILRUBRIEK.

Aangeboden in ruil voor andere soorten:

Aloë arborescens; *Gasteria excavata*, *G. verrucosa*; *Byrnesia Weinbergii*; *Bryophyllum crenatum*; *Crassula cordata*, *C. corymbulosa*, *C. pandata*, *C. rubictinda*, *C. Schmidii*; *Sedum Stahlia*, *S. dendroideum*, *S. Treleasii*; *Sempervivum arachnoideum*, *Semperv. Haworthii*; *Mesembr. echinatum*, *M. roseum*; *Euphorbia Submammillaris*; *Stapelia variegata*. *Cereus Dumortieri*, *C. flagelliformis*. *C. Nelsonii*, *C. perviridis*, *C. Silvestrii*; *Mamillaria gracilis*, *M. pusilla*; *Epiphyllum truncatum*; *Opuntia albiflora*, *O. aurantiaca*, *O. cylindrica*, *O. leucotricha*, *O. microdasys*, *O. rufida*, *O. robusta*, *O. vesfita*.

Adres: F. Hoogvliet Wzn., Stuifakker B 54, Rockanje (Z.-H.)

Aangeboden: Cactuskas op tafel, Zeer geschikt voor kamer als voor buiten. Lengte 1.25 M.; breedte 75 c.M.; hoogte voorzijde 30 c.M., hoogte achterzijde 60 c.M. Is dagelijks te bezichtigen,

In ruil voor: Cactussen.

Brieven met opgaaf hoeveel en welke soorten men wenscht te zenden aan: Jac. Brokkaar, Frans Halsstraat 27 III, Amsterdam Z.

Wie helpt een pas beginnend verzamelaar aan wat stekken of jonge planten van Cactussen en andere Vetplanten? Bij voorbaat hartelijk dank!

Adres: T. Kooij. B 15, Asperen (Z.-H.)

Aangeboden: 1000 bloemboljen van *Leucojum, aestivum*, voor de rotstuin, bloeit met een tros witte bloemen, kan jaren vaststaan, in ruil voor stekken van *Phyllocactussen* op naam, ook tegen andere *Cactussen* of *Vetplanten*, mits op naam,
ARIE EBINK, Heineoord.

G. J. Mol, Newtonstraat 17 Amsterdam-O., wenscht een *Cactusalbum* van Verkade te ruilen tegen het *Album* van Pette.

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening

No. 133550 - HEESCH bij Oss.

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat
Adres:

Mej. M. C. KARSTEN,
TERBORG.

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penning-
meester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis;
J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

MOOIE GASTERIA'S.

Sect. III. Nigricantes.

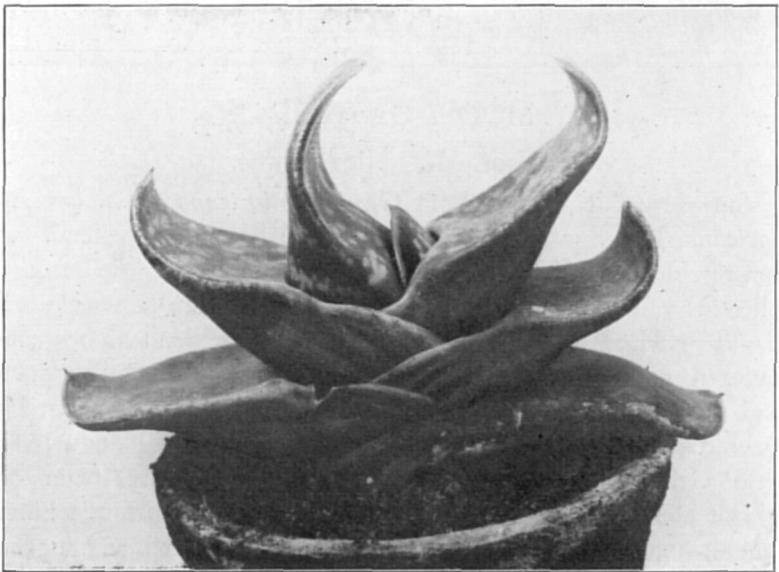
Van deze kleine groep is *Gasteria nigricans* Haw. (= *Aloë nigricans* Haw. = *Aloë obliqua* Jacq.) het meest bekend. Afkomstig uit Zuid-Kaapland, was ze reeds in 1731 in de beroemde collectie van den Engelschen liefhebber Miller aanwezig. De 12—20 c.M. lange, 5 c.M. breede, tongvormige, stijf opstaande bladeren staan in twee rijen tegenover elkaar. De ongetande rand heeft een kraakbeenachtigen zoom; de kleur van het blad is zwart-groen (vandaar de benaming *nigricans*) met onduidelijke, witte vlekken onregelmatig bestrooid. In den voorzomer ontwikkelt zich bij volwassen exemplaren een 90 c.M. lange bloemstengel, aan de bovenste helft getooid met 2 c.M. lange, hangende, eenigszins gekromde, menieroode, groen gespitste bloemen.

Gasteria nigricans Haw. is een zeer interessante soort, welke echter langzaam groeit en niet vaak zijscheuten maakt, waardoor ze niet zoo veelvuldig wordt aangetroffen als andere *Gasteria*'s. Oude exemplaren vormen door het afsterven der onderste bladeren kleine stammetjes, welke dan ter plaatse van de afgevalen bladeren nieuwe zijscheuten maken.

Behalve de typevorm zijn ook nog een paar variëteiten bekend, n.l. var. *crassifolia* Haw. (= *Aloë Lingua* var. *crassifolia* Ait! — *Aloë cramifolia* Roem et Schuit), met iets breeder en dikker bladeren, en var. *marmorata* Bak (= *Gast. formosa* Haw., — *Aloë formosa* Roem. et Schuit) met slechts 6 c.M. lange en 4 c.M. breede, wit gevlekte, min of meer rose gemarmerde bladeren.

Als een hybride van onbekende herkomst, met op zonnige standplaatsen metaalkleurig glanzende, bruinroode bladeren moet nog genoemd worden *Gasteria rufescens* Berger. Bij deze staan de bladeren niet in twee rijen, doch meer in een spiraalvormig rozet,

Na verwant en dikwijls met de voorgaande verwisseld, is *Gasteria subnigricans* Haw. (= *Aloë subnigricans* Kunth = *G. nigricans* var. *subnigricans* Bak. — *Aloë pseudo-nigricans* S. D.) met 15—20 c.M. lange, 3 1/2—4 c.M. breede bladeren. Van deze heeft men nog de variëteiten: var. *canaliculata* S. D.

Gasteria nigricans Haw.

Foto Fried, Ad. Haage Jr. Erfurt.

en var. *glabrior* Haw. (= *Aloë gullata* S. D. = *G. nigricans* var. *guttata* Bak. = *Aloë nigricans* var. *denticulata* S. D., welke een enkele maal in botanische tuinen worden aangetroffen.

Tenslotte noemen wij nog *Gasteria fasciata* (Salm) Haw. (= *Aloë nigricans* var. *fasciata* S. D. = *Gast. nigricans* var. *fasciata* Bak. = *Aloë vittata* Roem. et Schuit, reeds omstreeks 1818 in den botanischen tuin te Schönbrunn aanwezig. Eertijds schijnt deze soort meer algemeen geweest te zijn dan thans het geval is. De twee variëteiten var. *lana* Haw. en var. *pobyspila* Berger

= *G. nigricans* var. *polyspila* Bak) worden eveneens zelden meer aangetroffen. De eerste was reeds in 1827 tegelijk met den typevorm bekend, de laatste werd in 1860 door Thomas Cooper van de Kaapsche zee kust naar Engeland overgebracht.

(Wordt vervolgd.)

G. D. D.

Aanvulling.

Bij de beschrijving en afbeelding van *Gasteria pentamensis* op bladz. 175 in het Julinumnummer geeft de heer v. d. Kaay te Zaandam nog de volgende aanvulling: De auteursnaam van *G. pentamensis* is Baker. De plant is beschreven in „Flora capensis" vol. 6, pag. 301 door J. G. Baker. Vermoedelijk is het een kruising tusschen *Aloë variegata* met of *G. carinata* òf *G. verrucosa*. Gekruist door Mr. Ricketts, tuinbaas bij Mr. W. H. Baldsch, Pentham. Verder wordt deze plant besproken in „Journal of the cactus des succ. soc. of America op pag. 30) Jaargang 1930—31 (N^o, 105 Bibl. Succulenta).

Met dank voor deze mededeeling houden wij ons voor aanvullingen en event. foto's van niet afgebeelde *Gasteria*'s beleeft aanbevelen.

D.

ERFELIJKHEIDEN BASTAARDEERING.

II.

Alvorens ons onderwerp te vervolgen, komen we eerst nog even terug op de bestuivingskwestie. Schumann schreef in zijn bekend standaardwerk, dat er omtrent de wijze, waarop de cactussen in hun vaderland bestoven worden eigenlijk niets bekend is, en in het groote werk over bloemenbiologie van Dr. Paul Knuth troffen we hieromtrent al evenmin iets aan. Wel wijzen alle kenmerken der bloemen op eene kruisbevruchting door middel van insecten en Schumann veronderstelt, dat dit vlinders zullen zijn en mogelijk bij enkele soorten kolibries, die wat hun grootte en levensgewoonten betreft wel wat op vlinders lijken. De bloemen loopen wel erg in de gaten, door hun kleur en afmetingen. Verder geuren vele cactusbloemen en vrijwel zonder uitzondering scheiden alle honing af, die goed verborgen ligt en beschut is tegen verdunning door den regen of diefstal door korttongige insecten, die blijkbaar geen bestuiving tot stand kunnen brengen. Bij de

bloemen met een korte bloembuis, zooals *Opuntia*'s, *Rhipsalis* en *Peirescia* is echter de afstand tot den honing zoo gering, dat deze voor bijen, hommels en dergelijke wel degelijk bereikbaar is. Laten we dus maar goed opletten en trachten te weten te komen, hoe onze Hollandsche insecten zich voor de zaak interesseeren. De Heer German-Steenbergen schrijft ons hieromtrent het volgende:

„In de maand Maart-April bloeide bij mij een *Cereus flagelliformis* met 6 bloemen en een *Cereus Mallisonii* met 19 bloemen. Alle waren niet gelijktijdig open. Door toeval was een groote hommel in de kas gevlogen, die door mij geregeld werd nagegaan of ze soms de bloemen bezocht, doch de eerste dagen vloog ze doelloos rond, maar trof ik haar niet op de bloemen aan. Daarna, vermoedelijk, omdat ze niets anders had, ging ze de bloemen bezoeken en al vroeg in den avond kroop ze zoo diep mogelijk in de bloem om te slapen. Na een verloop van tien dagen vond ik haar 's morgens dood op den grond liggen. Toch heeft ze alle bloemen bevrucht, al is zulks tegen wil en dank gebeurd. Daar dit feit in hooge mate mijn belangstelling trok, schreef ik aan den Heer German: Hoe weet u dat de bloemen inderdaad bevrucht zijn? en per omgaande kwam het antwoord:

„Van de 19 bloemen van de *C. Mallisonii* zijn maar 5 stuks na den bloei van zelf afgevallen, de andere zijn bessen geworden, die ik met een mes van de plant heb gesneden, behalve één, die ik eraan heb laten zitten om te zien of de zaden kiemkracht bezitten”.

Terloops zij hier opgemerkt, dat *C. Mallisonii* een bastaard is tusschen *C. flagelliformis* en *C. speciosus*, twee soorten, die in uiterlijk en vorm der bloem nog al wat van elkander verschillen, en dat deze plant juist een eeuw geleden, dus in 1832, haar intrede deed op een Londensche tuinbouwtentoonstelling. Ze ontving haar naam naar den tuinbaas Mallison, die haar door kruising gewonnen had.

In dergelijke gevallen, als men gelijktijdig bloemen van nauwverwante soorten in bloei heeft, is het al heel gemakkelijk met een penseeltje de bestuiving tot stand te brengen. Het verdient wel aanbeveling op een *Cereus* of *Phyllo* niet meer dan één enkele bes tot rijpheid te laten komen, daar het vruchtzetten de planten sterk uitput. Toevallig hebben we dezen zomer het geluk gehad eveneens *C. Mallisonii* met een harer stamouders, de

C. speciosus, te kunnen bestuiven en zijn nu benieuwd wat het resultaat van deze kruising zal opleveren. We verwachten hieruit namelijk een bepaalde getalverhouding in de zaailingen, maar komen hierop later terug. Voorloopig kunnen we toch niets anders doen, dan rustig afwachten tot de zaadbes rijp is. Welke eigenschappen in de nog sluimerende zaadknoppen verborgen liggen, zal later wel blijken. Het eigenlijke bevruchtingsproces en wat daarmee samenhangt is zeer ingewikkeld, maar we kunnen het wel kort onder woorden brengen door te zeggen: Een vaderlijke cel (de stuifmeelkorrel), versmelt met de moederlijke cel (de eicel), tot één geheel, dat de kiem vormt voor een nieuwe plant, waar in de eigenschappen van beide ouders vertegenwoordigd zijn. Deze kiem krijgt bij haar intrede in de wereld voedsel mee in den vorm van het zoogenaamde kiemwit (Aloë's-Agaven) of in een tweetal zaadlobben (cactussen). Bij *Opuntia*'s zijn deze beide eerste blaadjes nog duidelijk te zien, bij *Mamillaria*'s zijn ook deze gereduceerd tot een paar puntjes, maar zelfs deze fijne zaden bevatten toch een kleine hoeveelheid voedsel om de kiemplant in staat te stellen de eerste moeilijke schreden op den weg naar zelfstandigheid te zetten. Zijn eenmaal de eerste worteltjes gemaakt, dan is de wateropname verzekerd en met een minimum hoeveelheid bladgroen kan dan tevens het assimilatieproces beginnen. Aan de eigenlijke bevruchting dient de bestuiving vooraf te gaan. Het stuifmeel moet op de een of andere wijze van de meeldraden worden overgebracht naar de stempels. Daar gekomen blijft het vastkleven en ontkiemt. De buitenste wand van den korrel barst open en laat een dun buisje door, dat zich al groeiende een weg baant door het losse weefsel, dat het stylkanaal vult. De top van dit buisje zoekt de eicel en dringt door een poortje naar binnen. We moeten wel aannemen, dat er een geheime kracht is, die haar als het ware bestuurt. Vermoedelijk spelen bepaalde chemische stoffen hierbij een rol. Nu zijn er drie manieren van bestuiving mogelijk: zelf bestuiving, takbestuiving en kruisbestuiving. In de beide eerste gevallen komt er volkomen gelijksoortig stuifmeel op den stempel terecht, hetzij van de eigen bloem, hetzij van een andere bloem, maar van dezelfde plant. We mogen aannemen, dat de nakomelingen dezelfde eigenschappen zullen bezitten als hun ouders. Bij kruisbestuiving wordt de zaak heel anders. In alle plantkundeboeken kan men lezen, dat kruisbestuiving als regel betere zaden geeft,

en dat er in de natuur alles op gezet is om deze te bevorderen. Opzettelijk daartoe uitgevoerde proeven hebben dit inderdaad voor meerdere plantensoorten aangetoond. Maar bij voortgezet onderzoek is tevens gebleken, dat er op dezen regel heel wat uitzonderingen zijn en dat er zelfs bloemen zijn, die rijp zaad voortbrengen, ook al knipt men voor den bloei stempels en meel-draden weg. Bij cactussen is het bekend, dat ook zonder insecten-bezoek, of opzettelijke bestuiving *Rebutia minuscula* geregeld zaad geeft, en er zijn zelfs gevallen bekend, dat de bloem niet eens opengaat en toch rijp zaad maakt, zooals bij het geslacht *Frailea*, miniatuurcactussen uit Argentinië en Paraguay. Dergelijke bloemen noemt men kleistogaam.

Om *zaden* te krijgen zijn we in onze verzamelingen in de meeste gevallen aangewezen op kunstmatige bestuiving. Dit geschiedt het best door middel van een fijne penseel van marterhaar, die men na ieder gebruik even afspoelt in alcohol. Als men een cactus bestuift met stuifmeel van een volkomen gelijksoortige bloem zal het zaad uniform opkomen. Toch vertoonen zich kleine verschillen in bedoorning, in de lengte der zaailingen, in het aantal ribben enz. Men spreekt hier van *variabiliteit*. Ze is meestal een gevolg van uitwendige omstandigheden en doet geen nieuwe vormen ontstaan. Heel fraai vertoonen *Cereus*zaailingen deze eigenschap. Er zijn langere en kortere bij en als men ze naar hun lengteverschil op een rijtje plaatste, zou men zoo ongeveer hetzelfde beeld krijgen als bij de opstelling van ongeveer even oude leerlingen op een gymnastiekles. Alle afwijkingen van het gemiddelde, blijven binnen bepaalde grenzen. De extra lange zijn even zeldzaam als de buitengewoon korte. Wanneer echter uit een zaaisel een groote verscheidenheid van vormen voor den dag komt, die reeds na korten tijd zoo merkbaar van elkaar afwijken, dat het onmiddellijk opvalt, kan men er zeker van zijn, dat het zaad niet soortzuiver was, dat het dus door kruising ontstaan is of dat de plant, waarvan het afkomstig is zelf al een bastaard was.

Soms ontstaan nieuwe soorten plotseling uit reeds bestaande, zonder dat hiervoor een redelijke verklaring te vinden is. Gewoonlijk verschillen ze slechts in een enkel kenmerk, maar dan ook zeer duidelijk. En hun nakomelingen houden dit verschil. Ze zijn dus zaadecht. Prof. Hugo de Vries heeft dit *mutaties* genoemd. Bij onze cactussen weten we geen voorbeelden hiervan, al zullen

ze er mogelijk wel zijn. Misschien moeten we de cristatavormen hieronder rekenen, die eigenlijk alleen van de normale vormen verschillen doordat het groeipunt meervoudig is. Maar van de zaden komt slechts een deel cristaat op en dit pleit weer tegen de geopperde veronderstelling. Kleurmutaties zijn nog het meest algemeen. De bruine beuk is een mutant van de gewone groene. Van *Mesem. echinatum* bestaat een witte en een gele vorm. Vooral bij chrysanthen is het optreden van „sports" dus een takmutatie, die in kleur verschilt, een bekend verschijnsel.

Maar ook de mutatietheorie geeft geen verklaring van het groote aantal plantensoorten, waartusschen onderlinge verwantschap niet te ontkennen valt. En dat ons juist bij de uitgebreide familie der cactussen zoo uitermate treft. Hier brengen de Mendelwetten uitkomst, maar daarover een volgende keer.

V. D. H.

HET LEEKENHOEKJE.

Wij schreven in het Augs-nummer dat de Augustusmaand in den regel veel regen brengt, deze voorspelling is niet uitgekomen, neen, bij uitstek is het cactusweer geweest, beter konden wij niet verlangen.

De maand September brengt ons helaas weer korter dagen en toch is het opvallend dat sommige soorten deze maand harder groeien dan ze het geheele jaar gedaan hebben.

Met het korten der dagen krijgen wij koelere nachten, we gieten daarom 's avonds niet meer, want dat water verdampt 's nachts niet, alleen dus 's morgens gieten en dan een beetje voorzichtig. Zet de planten niet te veel aan tot groei, want dan worden zij spichtig, de plantencellen worden te sterk gevuld met gevolg dat we ze niet zoo gemakkelijk door den winter krijgen.

Planten, die in den vollen grond staan, worden opgepot, heeft het wortelgestel zich flink ontwikkeld, dan kunnen wij dit gerust een weinig inkorten. We plaatsen de planten, die buiten staan, meer beschut en de teere planten gaan langzamerhand naar de bak, dan kunnen ze beschermd worden tegen te veel regen.

Planten, die den geheelen zomer buiten gestaan hebben, worden langzamerhand geïnspecteerd alvorens ze binnen gebracht worden. De bovenkorst der aarde, indien deze groen of hard is geworden,

wordt verwijderd en vervangen door een laagje verse aarde.

Koude kasbezitters worden erop attent gemaakt, dat ze erop moeten rekenen dat de overgang van de kas naar de huiskamer nogal groot is. Daarom moet de temperatuur in de kas deze maand zoo laag mogelijk gehouden worden, dus flink ventileeren en niet te veel vocht, zoodat de groei wordt gestuit.

Deze maand kunnen wij profiteeren van den bloei der *Stapelia's*.

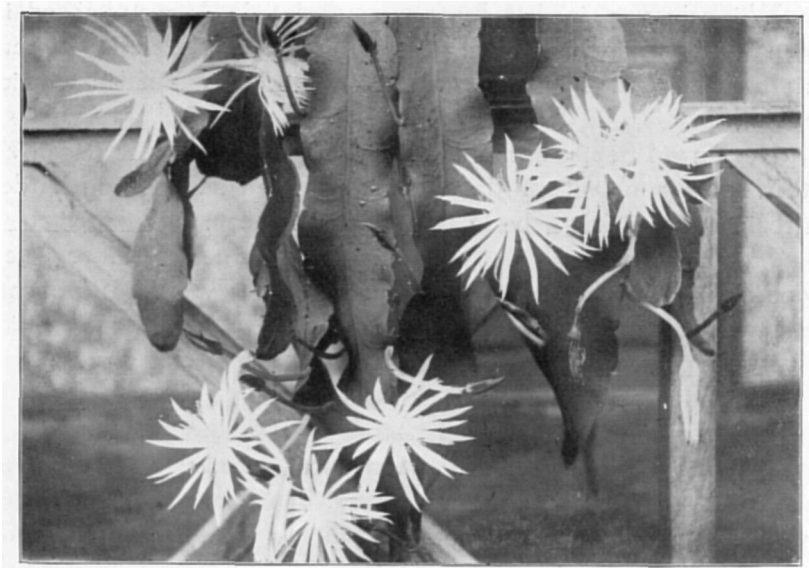
Verzorgt U de *Phyllo's* en *Epiphyllums* goed, dat beleeft U er later plezier van.

Het gieten is voor onze planten deze maand van het grootste belang.

NIEUWS UIT EEN INDISCHE CACTUSVERZAMELING.

Uit een langen brief van Mevr. D. M. G. Kock-Balkstra, Bandoeng (Java) citeeren wij enkele passages, welke ongetwijfeld iedere lezer(es) zullen interesseeren.

„Dan wilde ik u even over de behandeling met Chinosol

Phyllocactus Hookeri.

Foto van den Heer J. van Efveren.

Aangeboden door O. J. Loggers, Glenmore O. Java.

December 1931.

schrijven. Deze is buitengewoon verrassend, de laatste zending zaad in Maart ontvangen en 5 minuten geweekt in Chinosol en de potjes na het zaaien gedrenkt in dezelfde oplossing van één tablet op één liter water, gaf mij 90 a 100 % mooie, krachtige opkomst. Om de 8 dagen herhaalde ik het drenken in een bakje Chinosol-oplossing tot ze na 6 weken overgeplant werden en dan kreeg 't nieuwe potje zijn laatste badje."

Het klimaat is hier schitterend voor Cactussen en vetplanten en de groote soorten, als *Nopalea*'s, *Opuntia*'s en *Cereussen* groeien hier weelderig in weer en wind en volle zonneschijn.

Cereus peruvianus en een *Nopalea* soort welke het geheele jaar bloeit.

Foto Mevr. Kock-Balkstra, Bandoeng.

Ze bloeien met twee jaren al uit stek. Een 20 c.M. lange stek van *Cereus peruvianus* uit Duitschland ontvangen, is na 23 maanden uitgegroeid tot een hoogen zuil van 109 c.M. met 6 uitloopen, zoo schitterend blauw berijpt, dat het een lust voor de oogen is. Een *Nopalea* eveneens van stek geplant, is nu 124 c.M. hoog en 230 c.M. in doorsnee, bloeit het geheele jaar door. *Euphorbia aphylla*, twee jaren geleden van een 15 c.M. lang stekje geplant, is nu 180 c.M. hoog en 178 c.M. in doorsnede.

Een *Phyllocactus*soort (*Ph. Hookeri* S. D.) (dezelfde soort waarover de heer Loggers schreef op bladz. 47 van het Februari-nummer, welke foto wij hierbij afdrukken, Red.) bloeit zeer mild. Elke maand met volle maan en enkele dagen daarna geeft ze haar bloemenpracht. Ze heeft met 3 volle manen 137 bloemen geproduceerd. De bloemstengel is ongeveer 25 c.M. lang, de buitenste bloembekleedsels zijn wijnrood, daarop volgen eenige geelachtig witte bloembladen met aan den buitenkant wijnroode

Euphorbia aphylla.

Foto Mevr. Kock-Balkstra, Bandoeng.

streepjes, terwijl de binnenste bloembekleedsels wit zijn. De wijnroode stamper komt boven de langgesteelde, diep uit de kelk oprijzende meeldraden uit met een krans van 10 kanariegeele stempels.

Door de lange reis komen de andere succulenten meestal in zoodanigen toestand aan dat ze niet meer op verhaal kunnen komen. Alleen Cactussen hebben wat meer weerstandsvermogen, doch het gemakkelijkste kan men de planten uit zaad opkweken, wat dank zij het buitengewoon gunstige klimaat, zelden mislukt.

KUNSTMEST VOOR SUCCULENTEN.

Er wordt den laatsten tijd een geweldige propaganda gemaakt voor het gebruik van kunstmest bij succulenten, Onderscheidene fabrikanten brengen elk hun eigen merk in den handel, waarbij de een zijn artikel nog meer aanbeveelt en dat van de concurrentie afkamt dan de ander. Doch dit daargelaten!

Maar in die intens gevoerde propaganda kan voor onze vetplantenverzamelaars een groot gevaar schuilen. Want een meststof mag nog zoo goed zijn, ook van het goede kan men te veel krijgen. Wanneer de kunstmestfabrikant zijn waar aanbeveelt, dan doet hij zulks om een zoo groot mogelijken omzet van zijn artikel te verkrijgen. Doch de verzamelaar moet zich uit welbegrepen eigenbelang en uit liefde voor zijn planten niet laten verleiden om nu maar voor de vuist weg al z'n planten geregeld elke week (of weken!) een bepaalde (liefst niet te geringe!) hoeveelheid kunstmest toe te dienen.

Men begripe ons goed. Wij willen hiermee het gebruik van kunstmest niet veroordeelen. Integendeel. Wij zijn steeds een voorstander geweest van het bemesten der kamerplanten (en ook der succulenten) met kunstmest.

Maar men hoede zich ten zeerste voor overdrijving. Het is veel beter dat men z'n planten nooit kunstmest geeft doch ze elk jaar versche voedzame 'aarde geeft, dan wanneer men het tijdig verplanten nalaat en daarvoor een ruime kunstmestgift in de plaats gaat stellen.

Kunstmest, uitsluitend in water opgelost, en nooit meer dan 2 a 3 gram per liter water, eens per week tijdens den groeitijd, mag men geven aan volwassen planten die de geheele aardkluit hebben doorworteld. Zoolang de geheele kluit nog niet door de wortels is afgezocht, verdient het geen aanbeveling een kunstmestoplossing te geven.

Ook is voor alle succulentensoorten de behoefte aan kunstmest niet even groot. De hoogsucculente Mesembryanthemums en hoogsucculente Crassulaceae kan men direct wel uitschakelen. Deze geve men nooit kunstmest. Jonge planten, nieuwe importen en pas in versche aarde overgeplante soorten evenmin. In „Das Superphosphat" jaargang 1931 schrijft de landbouwkundige Franz Hertel over het bemesten van cactussen: Veeljarige proeven hebben mij geleerd dat een volkomen in water oplosbare kunst-

mest voor alle Cactussen niet kan worden samengesteld. Verschillende Cactussoorten reageeren op kunstmest niet gelijk, zelfs bij de tot één geslacht behorende soorten is de uitwerking van kunstmest geheel verscheiden. Daar komt nog bij, dat de planten ook onvoorwaardelijk goed doorworteld moeten zijn, anders zullen verliezen, ook bij tamelijk sterke soorten, niet uitblijven."

Groot is ook het gevaar, dat sommige liefhebbers veel te lang met het toedienen van kunstmest zullen doorgaan. *Geefna begin September in geen geval meer kunstmest aan uw planten.* Wij gaan nu den rusttijd weer tegemoet, zoodat de planten tijdig moeten kunnen afrijpen.

Op nog één punt wenschen wij tenslotte de aandacht te vestigen en wel, wat betreft het gehalte aan chloor, dat zich in sommige mestmengsels bevindt. Is de meststof in water volkomen oplosbaar, dan behoeft niemand zich over het chloorgehalte ongerust te maken. In Duitschland is men hiervan reeds lang overtuigd. Speciaal voor tuinbloemen en kamerplanten worden daar de laatste jaren samengestelde meststoffen gebezigd welke een hoog chloorgehalte bevatten. En wat de succulenten betreft, niemand minder dan Dr. Wilhelm von Roeder de bekende practicus, geeft voor een volledige voeding der succulenten het volgende recept: één gram salpeterzure kalk, 0,25 gram chloorkalium, 0,25 gram zwavelzure magnesia en 0,25 gram phosphorzure kali, benevens eenige druppels van een 2 % ijzerchloride-oplossing, alles opgelost in één liter water. Hierbij kunnen wij opmerken, dat chloorkalium ongeveer 48,8 % chloor bevat, zoodat per liter (1000 gram) water 1/8 gram chloor wordt toegediend. (Dr. Wilh. von Roeder: *Sukkulenten*, bladz. 11). Een hoeveelheid, welke in geen der ons bekende hier te lande in den handel gebrachte meststoffen wordt aangetroffen. Practisch kan het chloorgehalte in volkomen oplosbare meststoffen dan ook gerust buiten beschouwing worden gelaten; — vooropgesteld dat het een schadelijke invloed op de succulenten zou uitoefenen.

Dat Dr. von Roeder een chloorbevattende meststof voor succulenten durft aanbevelen, heeft n.l. wel degelijk beteekenis.

Onderzoekingen hebben aangetoond, dat zich in alle plantenasch chloor bevindt, zij het in uiterst kleine hoeveelheden. Ook het regenwater, zooals het uit de lucht valt, bevat chloor.

Onder de landbouwgewassen kunnen aardappelen en tabak geen chloor verdragen, daarentegen geeft boekweit zonder een bepaalde

chlorhoeveelheid in den bodem geen gevulde korrels, terwijl voederbieten en suikerbieten eveneens een uitgesproken behoefte aan chloor hebben. Over het algemeen is dit het geval met alle gewassen welke langs de zee kust en op steppen voorkomen. Vele cactussen, de meeste Mesembryanthemums, Aloineae, Crassulaceae en Euphorbia's zijn steppenplanten, welke groeien op van nature eenigszins ziltigen bodem. Hierdoor wordt het verklaarbaar, dat de succulenten eenigermate chloorbehoevend zijn, waarmee Dr. van Roeder in bovengenoemd recept rekening heeft gehouden. En wat ook met enkele hier te lande gefabriceerde meststoffen, o. a. met het speciale cactusvoedsel „Caracas" het geval is,

G. D. D.

ECHINOCACTUS MINUSCULUS.

Dit voorjaar bloeide in mijn verzameling een *Echinocactus* (Rebutia) *minusculus*, waarvan zich 30 knoppen goed hebben ont-

Echinocactus minusculus.

Foto H. Meurs, Amersfoort.

wikkeld. Op zich zelf al een rijke bloei, maar het eigenaardige was, dat de bloemen niet onder aan den voet der plant te voorschijn

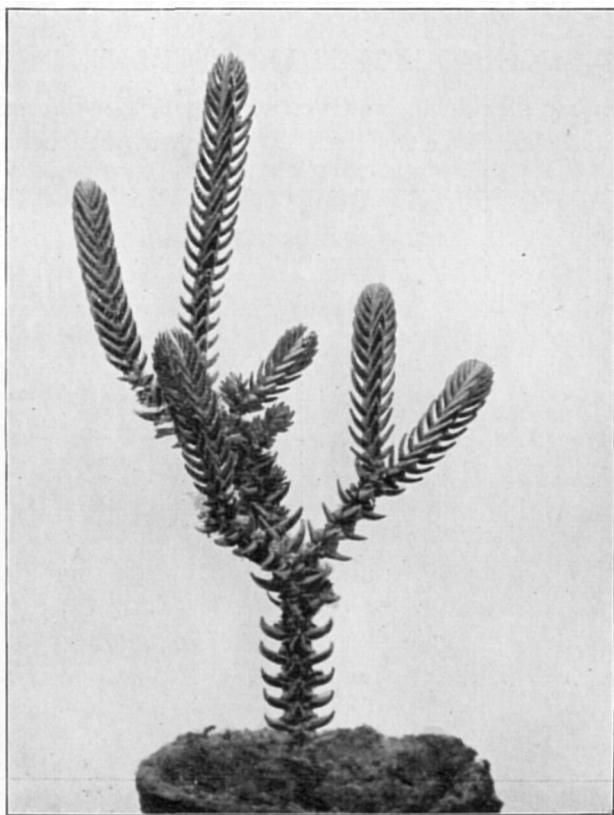
kwamen, zooals algemeen in de boeken wordt vermeld en wat ook meestentijds het geval is, maar de knoppen bevonden zich tot over de helft der plant. Onze geachte voorzitter, de heer De Ringh, heeft zich hiervan persoonlijk kunnen overtuigen. Op de foto is de hooge knopvorming ook duidelijk waar te nemen.

Om de grootte der plant beter te doen uitkomen heb ik er een rijksdaalder naast geplaatst, waaruit men kan zien, dat het een extra groot exemplaar is.

Amersfoort.

H. MEURS.

CRASSULA ERYCOIDES HAW.

Crassula erycoides Haw.

Foto Fried. Ad. Haage Jr., Erfurt.

Meermalen is ons gebleken dat het gewone schoenveterplantje, *Crassula lycopo-*

dioides Lam. onder de benaming *Cr. ericoides* in onze verzamelingen voorkomt.

Beter dan door een nauwkeurige omschrijving kunnen wij door bijgaande schitterende foto onze lezers toonen, hoe *Crassula ericoides* Haw. er uitziet.

G. D. D.

UIT ONZEN LEZERSKRING.

Over de bloemen van Mam elegans.

De heer v. d. Velde — Rotterdam schrijft ons:

Naar aanleiding van uw artikeltje over de Mam. elegans in het jubileumnummer van Succulenta (11de jaargang 1929 pag. 130) meld ik u het volgende over dit plantje:

Reeds eenige jaren ben ik in het bezit van een exemplaar. In het voorjaar zag ik, dat de wolpluizen tusschen de tepels sterk opgezet waren en nu half Juni staat de plant met een 10 tal groote en nog drie kleinere knoppen, allemaal netjes gerangschikt in een krans om den top. Tijdens de knopvorming werd de witte be-doorning ter plaatse matter van kleur en ging over in een grijs-achtige tint (waarschijnlijk door de rijkelijke pluisvorming). De bloemen bestaan uit 14 bloemblaadjes; de top hiervan is lichtrose, naar beneden toe donkerder wordend en over elk bloemblaadje loopt in het midden in de lengte een rose streep. In de beschrij-vingen van deze soort worden de bloemen opgegeven als zijnde karmijnrood of fraai rose. Dit klopt dus niet heelemaal. (Het verschil in de kleurbeschrijving is niet zoo erg, want pas in den laatsten tijd is men begonnen bij nieuwe kleurverscheidenheden de beschrijving van Ostwald toe te passen met behulp van een kleurentafel. Voor zoover ons bekend is dit bij cactusbloemen nog niet gebeurd. Red.)

Van *Echinopsis oxygona* heb ik een groot exemplaar, dat ieder jaar één groote witte bloem geeft, die heerlijk geurt, hoewel de literatuur hiervan zegt, dat ze volmaakt reukeloos is.

We vermoeden, dat het geen zuivere *E. oxygona* is, maar dat het een hybride is, waar *Echinopsis turbinata* (*E. gemmata* K. Sch.) bij betrokken is. Deze laatste ruikt heel lekker naar jasmijn. Red.

Mijn kweekwijze.

Hierover schrijft de heer Schurink te Enschede:

In mijn tuin, die geheel op het Zuiden ligt, heb ik vorigen winter een broeibak gemaakt van 150 X 125 c.M. welke de ge-

heele dag ten volle door de zon beschenen wordt. Deze bak is gedekt met één groot raam, zonder sponning, en gevuld met afgevallen blad en paardenmest, waarover een laag rivierzand en ten laatste een laagje zandige bladaarde, waarin de potten begin Mei halverwege werden ingegraven en waarin wel een temperatuur werd bereikt van 60 graden. Schermen tegen brandvlekken door middel van jutegaas van 10 tot 15 uur gedurende de maanden Mei tot half Juli. Thans staat de bak dag en nacht geheel open,

Echinopsis Aurea.

Foto Hofman

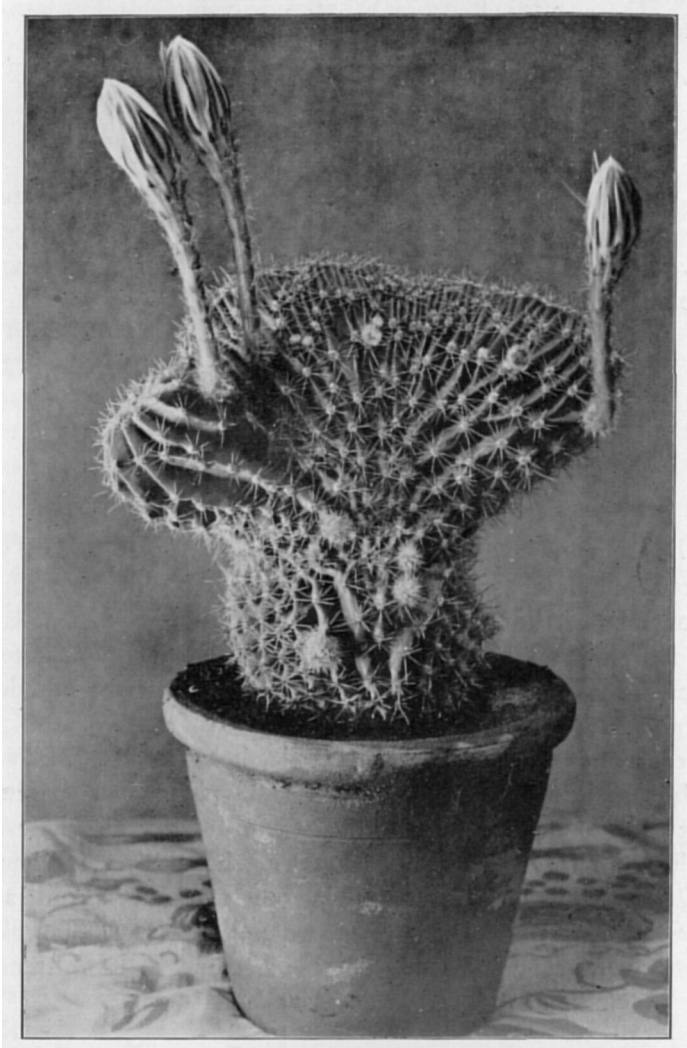
behalve bij aanhoudenden regen. Is het een enkele bui, dan laat ik ze gerust kletsnat regenen, wat de planten zichtbaar goed doet. Verschillende importen heb ik op die manier beworteld gekregen, talrijke exemplaren bloeiden, vooral *Echinopsis aurea* was schitterend; *Echinocereus De Laetii* heeft zelfs aan den voet twee nieuwe scheuten gemaakt.

* * *

Ook Mevr. Boone-Jonker te Middelburg is vol lof over haar planten. Twee witbloeiende Phyllocactussen van 4 jaar oud vertoonden resp. 10 en 8 bloemen, terwijl een 5-jarig exemplaar van *Cereus grandiflorus* in den nacht van 29—30 Juli met twee groote bloemen prijkte.

Nog een mooie *Cristata* in bloei.

De heer C, J. van Zweeden te Goes zendt ons een mooie foto van een *Echinopsis cristata* met 3 knoppen. De plant is wortelecht, en bloeit elk jaar zeer rijkelijk met lila-rose, niet

Echinopsis cristata.

geurende bloemen. (Denkelijk behoort deze plant thuis in de verwantschap van *Echinopsis oxygona* Zucc. Red.)

Vraag.

Ten slotte vraagt de heer H. C. M. van Heynsbergen te Steenbergen: „Wie kan mij een merkartikel aan de hand doen voor het beschrijven van aluminium-etiketten? Ik gebruikte O. I. inkt, maar die verdwijnt al spoedig wanneer men spuit.

Wie weet hierop afdoend antwoord?

The South African Succulents Society.

Zij, die zich voor de S. A. S. S. interesseeren en als lid wenschen toe te treden, kunnen zich nog tot half October bij ondergeteekende opgeven. Zie verder het artikel over de S. A. S. S. in het Augustus-no. (bladz. 201-211).

M. C. KARSTEN,

Terborg, Gelderl.

HAWORTHIA TRUNCATA, SCHÖNL.

Rectificatie.

In bovengenoemd artikel in het Juli-no. (bladz. 169—172) vinden wij een storende zetfout, die tot dusver nog aan onze aandacht was ontsnapt. Bldz. 171, laatste alinea, lezen wij o. a. „Als vijfde soort zij genoemd *H. truncata* Schön., welke gewoonlijk tot *over* de sterk afgeknotte toppen....” Dit moet zijn: tot aan de sterk afgeknotte toppen enz.

Verder nog een zetfoutje van minder belang: bldz. 171, 7de regel van boven, leze men waterparenchym in plaats van -parenshym.

Tot slot zij gemeld, dat de juiste schrijfwijze van *H. tessellata* met dubbel l is. De soortnaam komt van het Latijnsche adiectivum *tessellatus*, wat letterlijk beteekent met vierkante steentjes ingelegd. De naam duidt op de eigenaardige, mosaïkvormige teekening op de boven- of vensterzijde der bladeren; deze is nl. door witte lijnen en vierkante hokjes verdeeld.

RED.

PRIJSCOURANTEN.

H. Winter. Kakteenfarm, Frankfurt a/M, — Fechenheim zond ons lijst N°. 42 en 43 met speciale aanbiedingen van nieuwe

importen, en goedkoope zaailingen. Tevens vestigt Winter in een bijgevoegde circulaire de aandacht op het door hem gefabriceerde „Chinosol", een preparaat in tabletvorm, dat, in water opgelost, het zaad onvatbaar maakt voor zwamwoekering, terwijl ook de jonge zaailingen en importen met dit middel kunnen worden bespoten om ziektekiemen onschadelijk te maken.

G. D. D.

BOEKBESPREKING.

Kranke Kakteen. Kakteen schadlinge und Krankheiten sowie Ihre Bekämpfung von O. Böhme. Verlag von J. Neumann, Neudamm. R. M. 0.90.

In de zoo langzamerhand tamelijk omvangrijk geworden succulenten-litteratuur ontbrak nog een speciaal werkje over ziekten en beschadigingen. Hier heeft men in een kort bestek van 46 bladzijden al het noodige bijeen. Aan de 25 duidelijke afbeeldingen zijn de gevreesde belagers onzer gedoemde vrienden gemakkelijk te herkennen. Aan elke dierlijke of plantaardige beschadiging wordt een afzonderlijk hoofdstuk gewijd, waarbij telkens de beste bestrijdingsmiddelen worden vermeld. Werkelijk een practisch boekje met vele goede raadgevingen voor het rein en gezond houden der Cactussen.

G. D. D.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

•

Vergadering op Vrijdag 16 September 's avonds 8 uur in gebouw „Koningin Wilhelmina", Prinsengracht 1015.

Met het oog op 't buitengewoon gunstige weer, dat dezen zomer ons geschonken heeft en in de verwachting dat dit voor onze verzamelingen uitnemende resultaten heeft gehad meent het bestuur de leden uit te noodigen tot het uitwisselen van hun ervaringen betreffende den groei der planten en hoopt dat velen daartoe aanwezig zullen zijn.

Voorts is er nog gelegenheid tot ruilen en op naam stellen van onbekende exemplaren.

Van ideeën en adviezen betreffende de samenstelling der agenda voor de vergaderingen van het komende seizoen zal tevens gaarne kennis worden genomen.

Amsterdam, Leliegracht 32. Tfn. 47813.

H. WITTE, Secretaris.

Kring „Het Gooi“.

Lezing „*Cactussen en Vetplanten*“ door den Heer D. J. Romeijn, op Vrijdag 12 Augustus.

Om ± 8.15 opende de Voorz. de bijeenkomst en heette allen, doch in 't bijzonder den Heer Romeijn, hartelijk welkom. Niettegenstaande de drukkende temperatuur, waren een 25-tal belangstellenden aanwezig. Onder hen waren verscheidene niet-leden.

Inleider begon zijn causerie, door er op te wijzen, dat de ondervinding de beste leermeester is. 't Is niet voldoende, zijn planten te kennen, doch men moet ze ook vooral liefhebben. Dit geldt ook voor de succulenten. Een aardig, maar treffend voorbeeld was 't vrouwtje uit de steeg, die haar volle liefde verpandte aan haar eenige fuchsia. Voor alles moet men zijn planten leeren kennen en de oorsprong ervan aan de weet zien te komen. Zet men allerhande planten door elkaar heen, dan zal de eene plant door de andere lijden. Cactussen en vetplanten komen nogal dicht bij elkaar. Spr. raadt hen, die nog geen succulenten bezitten, eens te beginnen met cactussen.

Vele liefhebbers bepalen zich tot een bepaalden groep; zij hebben dan ook betere resultaten dan die amateurs, die van alles door elkaar zetten.

Vervolgens besprak inl. vele bestrijdingsmiddelen tegen schadelijke insecten en zwammen. Ook de samenstelling van den grond en de bemesting werden onder de loupe genomen. De Heer Bendien was zoo vriendelijk, in aansluiting op 't geen de Heer Romeijn gezegd had, nog 't een en ander over Pokon mede te deelen, waarmede de aanwezigen zeer ingenomen waren.

Aan 't einde gekomen, mocht de Heer Romeyn een welverdiend applaus in ontvangst nemen. Nadien werd door den Heer de Ringh nog een serie lantaarnplaatjes vertoond.

Van 't recht om dien avond vragen te stellen, werd een dankbaar gebruik gemaakt.

W. CHR. BEEKMAN, Secr.

Kring „Het Gooi“.

Ledenvergadering op Vrijdag 9 Sept. as., 's avonds 8 uur, in de Openb. Leeszaal, Heerenstraat, Hilversum.

Agenda:

1. Opening. Notulen.
2. Ingekomen Stukken. Mededeelingen.
3. Benoeming Keurings-Commissies.
4. Keuring van ingezonden planten-collecties, met toekenning van lauwertak en 4 prijzen.
5. Bespreking Ontwerp Reglement Plantenkeuring.
6. Rondvraag. Sluiting.

P.S. Dezen keer zullen de ingezonden collecties nog niet volgens 't Reglement worden gekeurd. De mooiste inzending krijgt de lauwertak, enz. De planten moeten wèl voldoen aan de eischen, gesteld in 't Ontw. Regl. Zorgt om 7.45 ermede aan de zaal te zijn.

Irisstraat 49, Hilversum.

W. CHR. BEEKMAN, Secr.

Kring 's Gravenhage en Omstreken.

Vergadering op Zaterdag 24 September, des avonds 8 uur in het gebouw „Amicitia", Westeinde 15. (Zaal 8).

Deze eerste wintervergadering zal opgeluisterd worden door de aanwezigheid van Mevrouw Schreuder-van den Berg, presidente van de Afdeeling Haarlem en oud lid van den Kring Den Haag. Zij zal een populaire causerie houden over Euphorbia's. Mevrouw Schreuder zal het zeer op prijs stellen, wanneer er een verscheidenheid van Euphorbia's als demonstratie materiaal getoond zou kunnen worden. Zij, die Euphorbia's bezitten worden daarom bij deze vriendelijk verzocht, daarvan enkele exemplaren ter vergadering mede te brengen.

J. J. E. V. D. THOORN, Secresse.

Kring Groningen en Omstreken.

Vergadering op 13 September des avonds 8 uur in het „Victoria Hotel" te Groningen.

Agenda: Opening, notulen en ingekomen stukken, nogmaals voorstel Excursie naar Dertien te Losdorp en Streuper te Leermens met rondrit over Delfzijl, op Zaterdagmiddag. Opgaaf van hen die nog glasetiketten wenschen. Bespreking een in 1933 te houden tentoonstelling. Ruil- en verkoopsbeurs. Rondvraag en sluiting.

P.S. Zij, die aan deze Excursie, waarvan de kosten ongeveer f 1.10 bedragen, wenschen deel te nemen, zorgen ter vergadering aanwezig te zijn of zenden uiterlijk 12 September van hun deelname bericht aan den Secretaris.

J. FOKKINGA,

Buiten Damsterdiep 98,
Groningen.

Kring Groningen en Omstreken.

Vergadering gehouden op 9 Augustus 1932 in het „Victoria Hotel" te Groningen.

Ook deze vergadering was, zeker door vacantie en het prachtige weer, slechts matig bezocht, zoodat van een Excursie naar Streuper te Leermens moest worden afgezien. Als 2^e Secretaris-Bibliothecaris werd benoemd Mevr. v. d. Schans-Roeifserna, alwaar met ingang van Woensdag 17 Augustus en verder eiken Woensdag des avonds tusschen 8 en 9 uur boeken in bruikleen kunnen worden gehaald. Voor leden in de stad Groningen wonende is de leestijd 14 dagen, voor de buiten de stad wonenden 4 weken met het oog op de voor hen bestaande moeilijkheden van halen en terugbezorgen. Het door den Kring in voorraad gehouden potmateriaal zal voortaan zijn opgeslagen bij den Voorzitter den Heer J. Schipper, alwaar des Woensdagsavonds van 6—8 uur gelegenheid bestaat dit in ontvangst te nemen. Na verloting van 2 planten, gratis door den Voorzitter, ten voordeele van de Kas van den Kring afgestaan, sloot de Voorzitter de vergadering en drong er bij de leden op aan om de eerstvolgende vergadering nu allen een paar ruilplantjes mede te brengen.

J. FOKKINGA, Secretaris.

Kring Haarlem en Omstreken.

Vergadering op Vrijdagavond 9 September 1932, 's avonds 8 uur in Hotel „Lion d'Or, Kruisweg, Haarlem.

Agenda: 1. Opening en voorstelling nieuwe kringleden. 2. Verdeeling Zuid Afrikaansche importen, waaronder diverse hoogsucculente Mesems; 3. pauze, waarin ruilbeurs en het gebruikelijke plantenpraatje. 4. Nabetrachting van onze tentoonstelling met lichtbeelden en causerie.

Excursie op Zondag 18 September naar den Hortus Botanicus te Amsterdam die een prachtige collectie vetplanten bezit. Kosten deelname f 1.— per persoon. Wij reizen dan natuurlijk gezamenlijk heen per trein en tram vanaf het C.S. te Amsterdam. Desgewenscht kan men de terugreis afzonderlijk afleggen. Aanmelding kan geschieden op de Vergadering van 9 Sept, doch in elk geval vóór den avond van 13 September bij Mevrouw Schreuder-v. d. Berg, Garenkokerskade 53, Haarlem, met gelijktijdige storting van f 1.—. Op aanmeldingen die niet van dit bedrag vergezeld gaan, kan geen acht worden geslagen. Verzamelen Zondagmorgen 18 September half 10 precies voor den ingang van station Haarlem. Koffiebrood meenemen is zeer gewenscht.

W. J. V. ESSEN, Secr.

Joh. Verhulstweg 34,
Bloemendaal (post Santpoort).

Op verzoek van vele nieuwe kringleden volgen hier de namen en adressen van Voorzitster, Secretaris en Penningmeester van den Kring: Mevr. J. C. Schreuder-v. d. Berg, Garenkokerskade 53, Haarlem, Voorzitster, W. J. van Essen, Joh. Verhulstweg 34, Bloemendaal (post Santpoort), Secretaris, P. Dekker, Zaanenlaan 26, Haarlem, Penningmeester.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

Jac. Brokkaar, Amsterdam Z., v/h. Frans Halsstraat 27 III, thans Daniël Stalperstraat 45 huis.

J. K. van der Spoel, Groningen, v/h. Radijsstraat 25, thans Nieuwe Bleekerstraat 4.
Mevr. J. F. Ruysch van Dugteren, v/h. Haarlem, Cleverlaan 237, thans Heemstede, Tesselschadelaan 1.

Mevr. B. J. Vermaas-Bangma, Heerlen, v/h. Nieuwe Lindestraat 35, thans Gringelstraat 2.

F. Maatje, v/h. Overschie, Vijverlaan 18b, thans Zaandam, Bachstraat 6.
W. Glaubitz, Rotterdam, v/h. Zaagmolenstr. 19b, thans Jac. Catsstraat 57a.

Mej. M. Hagers, Rotterdam, thans Baan 112 (v/h. 53).

Mej. M. Schieke, v/h. Wassenaar, Schouwweg 72, thans Bilthoven, Julianalaan 16.

H. J. Evers, Zutphen, v/h. Komsteeg 10, thans Warnsveldscheweg 94.

Mevr. Tjeenk Willink-Kroonenburg, Zwolle, v/h. Veerallée 36, thans Eekwal 3.

Buitenland.

J. Schollaert, Antwerpen, v/h. Brederodestraat 164, thans Van Frierstraat 46.

Mrs. L. M. Hill, v/h. P. O. Box 66, South San Francisco (Calif.), thans P. O. Box 68, Route 1, Colma (California, U. S. A.)

NIEUWE LEDEN.

- A. Beun, Haarlem (N.) Rijksstraatweg 213.
 D. Veldhuis, Heemstede, Havenstraat 21.
 W. C. van der Esch, Notaris, Hellendoorn.
 T. Verspuij, Leerdam, Fonteinstraat 33.
 J. W. de Ruiters, Leeuwarden, Turfmarkt C 20.
 M. van der Gaag, Loosduinen, Nieuwe Weg 22e.
 S. van der Schee, Loosduinen, Ockenburgstraat 68.
 D. L. Grullemans, Noordwijk-Binnen, Bloemisterij „Kweeklust“, Douzastraat 41.
 C. W. van Toorn, Opijnen (Gld.), Kweekerij „De Reus“.
 H. de Krijger, Roosendaal, Nispenschestraat 71.
 J. Legerstee, Rotterdam, Bleiswijkstraat 14a.
 R. van Walsum, Rotterdam, Schildstraat 30b.
 J. A. Koeneman, Sappemeer, Stationsstraat.
 J. Kerklaan, Vlaardingen, Oosthavenkade 48a.
 Mej. I. Parqui, Wassenaar, Gr. Haesebroekscheweg 51.
 W. B. F. A. Fruyt van Hertog, Directeur P. T. T. Kantoor, Zundert bij Breda.

Buitenland.

- Mevr. A. Dijkerman, Suikerfabriek en Hulppostkantoor Delangoe, Solo (Java, N. O. I.)
 J. A. Schuurman, Consul-Generaal der Nederlanden, RM. 1103 Castle Buildings, 1410 Stanley Street, Montreal (Canada).
 „The South African Succulents Society“. Hon. Secretary: Mrs. D. van der Bijl, Great Brak River, C. P. (Zuid-Afrika).

OVERSCHRIJVING.

Op verzoek hebben wij het lidmaatschap van A. Nijhuis, Enschede, Bilderdijkstraat 23, overgeschreven op: W. Kok, Enschede, Pijpenstraat 6.

RECTIFICATIE.

W. Brackmann, Haarlem, Marnixplein 19 (in pl. van W. Brackerman).

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

RUILRUBRIEK.

Aangeboden: 250 omslagen van „A. Driessen“ reepen, *in ruil voor:* 75 „Pette“ plaatjes.

Adres: Mevr. E. Groedel, Tilburg, Nieuwe Bosscheweg 10.

Aangeboden in ruil voor andere *Cactussen* (geen vetplanten!) de navolgende soorten: *Cereus flagelliformis*; *Echinocereus Schickendanzii*; *Echinocactus bicolor*, *E. echidna*, *E. electracanthus*, *E. Knippelianus*; *Mamillaria Bocasana*; *Opuntia microdasys*, geel; *O. microdasys*, rood; *Crassula Schmidtii*; *Kleinia repens* : *Mesembr.? densum*; *Haworthia attenuata*, *H. margaritifera*; *H. tessellata*; *Stapelia discolor*, *S. variegata*.

Adres: L. A. van der Meijden, Vlotbrug, Hellevoetsluis.

RUILRUBRIEK.

Aangeboden een complete serie (210 bons) voor Verkade's Cactusalbum, in ruil voor Cactusplantjes. J. G. H. Leyding, Groenestraat 126, Nijmegen.

Wie ruilt een complete serie Verkade's bons „Cactussen" tegen circa 70 kleine en 10 groote platen van het Pette's album „Cactussen" of het hiervoor noodige aantal „Indiaantjes". Adres: H. Bulk, Anninksweg 25, Hengelo (O.).

Gevraagd door Mevr. D. M. G. Kock-Balkstra, Tjitjadas 101, Bandoeng (Java) een complete serie plaatjes behorende bij Pette's en Verkade's album „Cactussen". In ruil tegen battikwerk.

Aangeboden: *Op. mycrodasys* (gele doorns), *Mam. elongata*, *M. gigantea*, *Aloë mitrifomis*, *Cotyledons*, *Cereus* (ronde en korte zuilvormen) *C. peruv. monstrosus*, *Echinopsis* (bloebare), *Epiphyllums* (groote planten), *Stapelia's*, *Bryophyllums*, *Euph. caput medusa*, e.a. (groote planten), *Pilocereus* (grijsaard), *Etus. Wizlizenii*, *Echinocactussen* (mooie zaailingen van 1931). Alles desgewenscht in pot, voor: *Euphorbia's*, *Echinocactussen* enz. Adres: P. H. Segers, te Hoogland.

Wie heeft voor mij 85 plaatjes van Pette's cactusalbum over? Ik ruil hiervoor gaarne 85 Verkade's Cactusbonnen. Mej. H. Willy van Houttum, Nieuwstad 10, Lochem.

"SUCCULENTA"

MAANDBLAD VAN DE NEDERL-VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening
No. 133550 - HEESCH bij Oss.

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat
Adres:

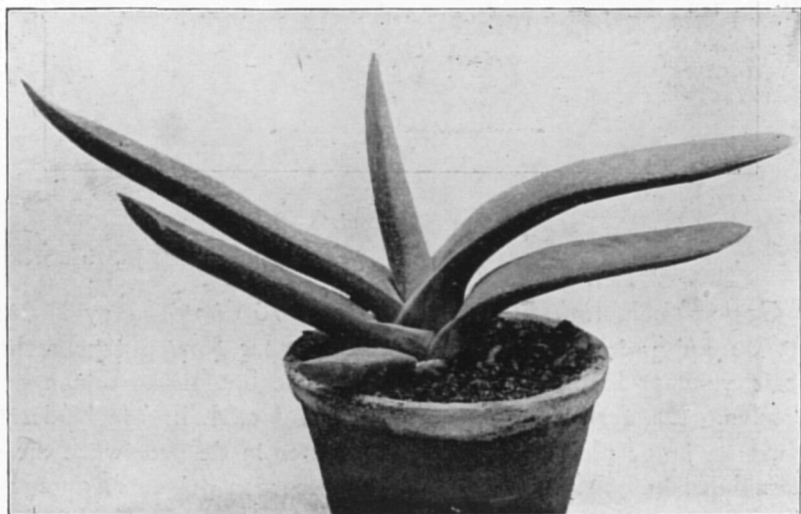
Mej. M. C. KARSTEN,
TERBORG.

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penning-
meester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis;
J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

MOOIE GASTERIA'S.

Sect. IV. *Caulescentes*.

Tot deze groep behooren eenige der mooiste Gasteria's. Voor-
eerst *G. bicolor* Haw. (= *Aloë bicolor* Roem et Schuit) in 1825
uit Zuid Kaapland naar den botanischen tuin te Kew overgebracht.
In liefhebberscollecties treft men deze soort zelden aan, zoo hier
en daar ziet men ze nog in botanische tuinen. De 15—23 c.M,
lange, 2 a 3 c.M. breede bladeren staan in twee rijen dicht bij

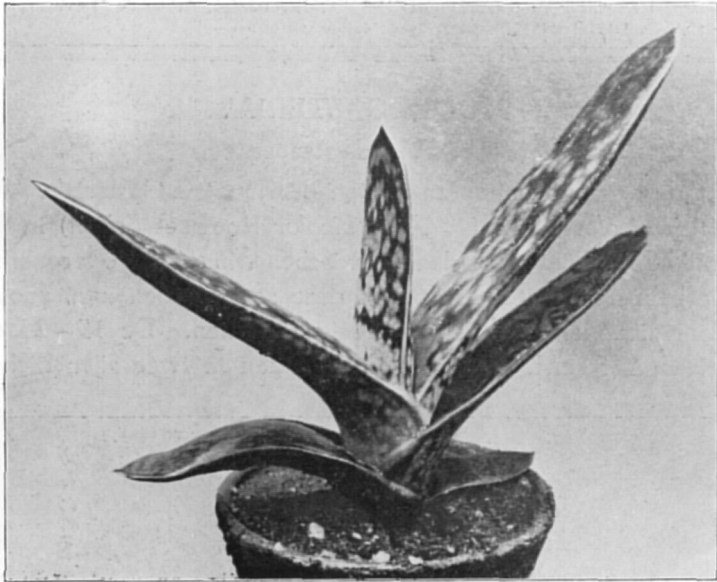
Gasteria Zeyheri.

Foto Friedr. Ad. Haage Jr., Erfurt.

elkaar gedrukt, zoodat de binnenste een bijna verticalen stand aannemen.

Gasteria Zeyheri Bak (= *Aloe Zeyheri* S. D.) is een forsche plant, met 20—23 c.M. lange, 2 à 2 1/2 c.M. breede en 6—8 m.M. dikke, grijsgroene zwak bestippelde bladeren. In de literatuur is over deze soort niet veel te vinden, des te meer verheugt het ons, dat Fried. Ad. Haage Jun. een mooie foto ter reproductie beschikbaar stelde.

Verwant aan *G. Zeyheri* zijn *G. planifolia* Bak, *G. spiralis* Bak, en *G. retata* Haw. alle groote zeldzaamheden in onze collecties,

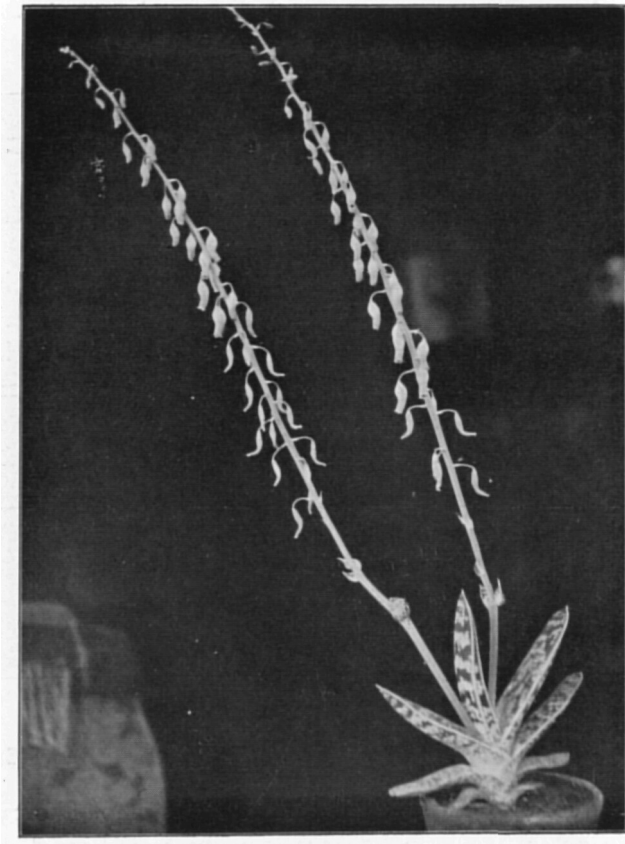
Gasteria maculata.

Foto Friedr. Ad. Haage Jr., Erfurt.

Gasteria colubrina N. E. Brown, in 1870 door Harry Bolus uit de kuststreek van de Kaapkolonie naar Kew overgebracht, heeft vandaar haar weg naar verschillende botanische tuinen gevonden. Ds forsche, 25 c.M. lange en 3 c.M. breede bladeren staan bij jonge planten in twee rijen, later in de groeiwijze meer spiraalvormig. De bladeren zijn donkergroen gekleurd, onregelmatig met ovale min of meer in elkaar verloopende vlekken bedekt, aan de bovenzijde vlak of iets gewelfd, aan de eene kant meest hielvormig. De tot een meter hoog wordende bloemstengel

draagt slechts weinige bloemen, welke aan het onderste gedeelte koraalrood, overigens grijsgroen gekleurd zijn.

Gasteria picta Haw. (= *Aloë Boureana* Roem. et Schuit — *A. Bowieana* S. D.) in 1827 door Bowie uit Zuid Kaapland naar Kew overgebracht heeft 25—35 c.M. lange, 4—5 c.M. breede, gaafrandige bladeren, welke tot een spiraalvormig roset gerangschikt zijn. De top van het blad eindigt in een driehoekige, fijn-

Gasteria maculata.

Foto Mevr. Luysterburg-Meys, Bussum.

getande spits; de kleur der bladeren is glanzend zwart groen, met witte ronde vlekken, welke zeer onregelmatig in onduidelijke dwarsbanden samen loopen. De tot één meter lange, veelal vertakte bloemstengel draagt 2 c.M. groote bloemen welker buik

bleekrose van kleur is, terwijl de bloembuis een groenachtigen tint heeft. De variëteit *formosa* S. D. (= *Gasteria formosa* Haw.) gelijkt in alles op den typevorm, doch de bladeren zijn veel smaller, n.l. $2\frac{1}{2}$ c.M.

Gasteria maculata Haw. (= *Aloë maculata* Thunb, = *Aloë obliqua* Haw. = *Gast. obliqua* Haw. = *Aloë maculata* var. *obliqua* Ait. = *Aloë lingua* Ker.) werd begin 1800 door Thunberg langs het kustgebied van Zuid Kaapland ontdekt, en behoort thans tot de mooiste en meest bekende *Gasteria*'s. De 16—20 c.M, lange, $4\frac{1}{2}$ —5 c.M. breede bladeren staan steeds in twee rijen,

Gasteria pulchra.

Foto Friedr. Ad. Haage Jr., Erfurt.

zij zijn tongvormig, ongelijkzijdig-driekantig, stomp of kort gespitst, gaafrandig en in een kraakbeenachtigen punt eindigend. De soms iets gedraaide bladeren zijn frisch groen van kleur, dikwijls purperachtig overwaasd en met talrijke, witte in elkaar overgaande vlekken bestrooid. De mooie roode bloemen hebben een groenen spits.

Behalve den typevorm kent men ook nog de var. *fallax* Haw. (= *Aloë maculata* var. *angustior* S. D.) en var. *Dregeana* Berger.

Na verwant is de eveneens veel voorkomende *Gasteria pulchra*

Haw. (= *Aloë maculata* var. *pulchra* Ait. = *Aloë pulchra* Jacq. = *Aloë obliqua* D. C. = *Aloë maculata* Ker. — *Aloë foliis linguiformibus variegatis* Mill.) In verschillende verzamelingen treft men *G. pulchra* en *G. maculata* met onderling verwisselde namen aan. Aan de hand van beide duidelijke afbeeldingen zal men nu gemakkelijk kunnen bepalen hoe de juiste naam moet zijn.

Gasteria pulchra heeft 20—30 c.M. lange, slechts 2 1/2 c.M. breede, zwaardvormige, lang en fijn toegespitste, aan den top hoornachtig gerande, gladde, donkergroene bladeren, met talrijke, dicht bij elkaar staande, meestal in elkaar vervloeiende witte vlekken. De tot 90 c.M. lange, vaak vertakte bloemstengel is getooid met een dichten tros helroode, meestal groengestreepte bloemen.

Om haar mooie gevlekte bladeren en milden bloei behooren *G. maculata* en *G. pulchra* niet alleen tot de beste succulenten, maar zijn het ook waardevolle kamerplanten. Niet zelden prijken krachtige planten met twee groote bloemstengels tegelijk, en daar eiken dag maar een of twee bloempjes ontluiken, duurt het lang voor de geheele bloemstengel is afgebloeid.

Na verwant is nog *Gasteria marmorata* Bak., welke evenwel slechts zelden wordt aangetroffen.

(Wordt vervolgd).

G. D. D.

MAMILLARIA MICROCARPA ENG.

Onder de importen, die ik verleden jaar uit Arizona toegezonden kreeg, bevonden zich ook eenige Mam. microcarpa Eng. Tot nog toe ziet men die heel weinig in de verzamelingen, wat zeer jammer is, want het is één van die planten, die door hun mooie vorm en prachtige bedorning zeker een plaatsje in iedere liefhebbersverzameling verdienen.¹⁾ Ik zeg liefhebbersverzameling, omdat ze in de cultuur niet erg gemakkelijk zijn. Voor den kweeker is dit natuurlijk een groot nadeel. Ze groeien te langzaam en zijn daarbij nogal kieskeurig: Ze houden wel van warmte, maar tegen felle middagzonbestraling zijn ze niet bestand. Daarbij komt nog, dat ze zeer gevoelig zijn voor vocht. Als men vocht toedient moet men er zeer zorgvuldig op letten, dat het lichaam

¹⁾ Men vergelijk ook beschrijving en afbeelding in het Mei-nummer van deze jaargang (bladz. 115 en 116).

niet nat wordt, want dat heeft zonder uitzondering nadeelige gevolgen. Na meerdere keeren bezwijkt de plant onherroepelijk. Voor een liefhebber-kweeker is dit natuurlijk geen bezwaar; die heeft tijd en gelegenheid genoeg om iedere plant afzonderlijk met een gieter langs den rand van de pot te behandelen. Bovendien verzorgt de liefhebber zijn planten persoonlijk. Voor een kweeker, die er een bestaan uit halen moet is dit alles veel te tijdroovend

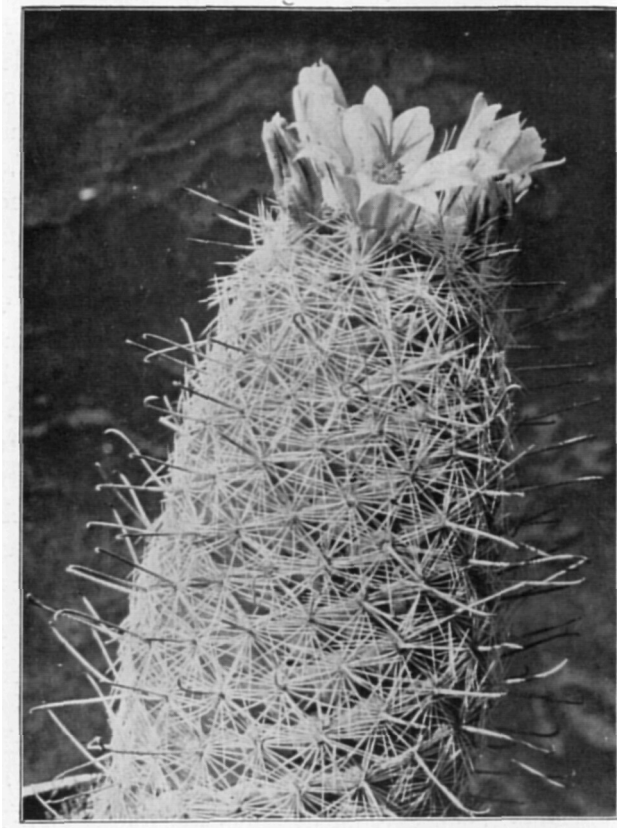
Mamillaria microcarpa Eng.

Foto J. G. Y. Meyer, Amsterdam.

en de jongens, die meestal voor het gieten zorgen, doen dit veel te mechanisch. Alles wordt op dezelfde manier nat gemaakt. Dit is waarschijnlijk dan ook de reden dat men dit mooie exemplaar zoo weinig aantreft. Ziet men een bloeiende plant, dan weet ik zeker dat iedereen zijn best zal doen om ondanks alle

moeilijkheden die ik hierboven opsomde, zoo'n exemplaar te bemachtigen. Voor dengene, die probeeren wil er een op den kop te tikken volgt hieronder de beschrijving:

Lichaam: Mooi regelmatig, meestal enkelvoudig, hoewel soms aan den voet enkele spruiten komen. De kleine exemplaren zijn kogelvormig, daarna worden zij eivormig en de grooten zijn cilindrisch. Van boven eenigszins verdiept, met witte wol bekleed

Mamillaria microcarpa Eng.

Foto J. G. Y. Meyer, Amsterdam.

en overdekt met prachtige roode doorns. Het bloeiende exemplaar (zie foto II) is 10 c.M. hoog en 5.5 c.M. breed. De niet bloeiende plant, die de cilindrische gedaante heeft is 16 c.M. hoog en heeft een breedte van 6,5 c.M. (zie foto I). Dit is een zeer groote plant want in de literatuur heb ik zulke afmetingen niet kunnen vinden. Daar wordt aangegeven 6—8 c.M. hoog.

Tepels: Deze zijn ongeveer 5 m.M. lang, eivormig tot cilindrisch. Aan den basis iets breder, van boven rond. Staan eenigszins schuin naar boven gericht ten opzichte van de lengte-as van het lichaam. Hoek $\pm 110^\circ$. De onderste tepels zijn grauwgrijs in tegenstelling van de jongere, die een groene kleur hebben.

Oksels: kaal.

Doornkussen: Dit is cirkelrond ongeveer 1 m.M. in diameter, met weinig wolpluis bedekt, waartusschen enkele borstelachtige haren zijn ingeplant.

Randdoorns: Groot aantal; wisselend in aantal en lengte n.l. 15—30. Lengte varieerend van 6 tot 12 m.M. De horizontaal gerichte zijn het langst, de onderste zijn korter, de naar boven gerichte zijn het allerkleinst. De doorns zijn zeer stijf, wit van kleur. De langste zijn scherp en aan den punt bruinachtig gekleurd.

Middendoorns: Drie in getal. De grootste tot 2 c.M. lang, bruinzwart van kleur aan den top, naar onderen lichter wordend. Deze staat loodrecht op het vlak, dat door de randdoorns gevormd wordt. Hij is zeer zwaar gebouwd, aan den basis iets verdikt en aan het topeinde haakvormig omgebogen. In de jeugd is deze middendoorn karmozijnrood van kleur aan den top naar onderen toe in wit verlopend. Verder twee middendoorns, welke niet minder zwaar en ook niet korter zijn. Deze hebben een lichte kleur met lichtbruin gekleurde top en basis. Ze zijn beide naar boven gericht. Ze zijn aan den top niet gebogen maar recht.

Rand- en middendoorns vallen op rijperen leeftijd gemakkelijker af.

Bloem: De bloemen verschijnen zijdelings aan den top der plant in een onvolkomen krans. Lengte ± 2 c.M., breedte ± 2.5 e.M.

Bloemdek: Trechtersvormig. Buitenste bloemdekblaadjes ovaal, stomp met fijne franje, binnenste aan de binnenzijde vuurrood met witte rand, aan de rugzijde roserood met donkerder middenstreep. Deze hebben een spitse top. De allerbinnenste zijn soms van fijne tandjes voorzien.

Meeldraden: Deze hebben ongeveer de helft van de lengte der bloembuis. De helmdraden zijn wit en de helmknopjes zijn van een prachtig chromaatgele kleur.

Stijl: steekt ver boven de meeldraden uit. Hij is van onderen wit en loopt naar boven toe in rose wit.

Stempels zijn wisselend in getal, Soms 7, maar ook met 8 mooie zachtgroene kleur; draadvormig.

Vrucht: Een besvrucht, knotsvormig. Lengte 2 c.M. grootste diameter 4 m.M. kleur: scharlakenrood.

Zaden: Deze zijn zeer klein (vandaar de bijnaam: microcarpa van het Grieksche mikros = klein en karpos = vrucht) nauwelijks 1 m.M. zwart, glanzend, van heel kleine putjes voorzien.

Groeiplaats: Texas, Arizona Sonora en Chihnahna.

Synoniem: Mam. microcarpa Eng. 1848.

Mam. Grahamii Eng. 1856.

Wie zich Mam. microcarpa Eng. wil aanschaffen zorg er voor, dat het hem niet gaat, zoals degene die denkt Mam. bocasana Pos. te koopen en met Mam. Kunzeana Böd. & Quehl thuiskomt. Op Mam. Grahamii Eng. lijkt n.l. zeer veel Mam. Carretii Reb. Deze heeft echter veel kleiner aantal doorns nl. 14 geelwitte randdoorns en maar 1 middendoorn.

A'dam, September '32.

G. M.

UIT ONZEN LEZERSKRING,

De heer J. Louwe, Rotterdam, zond ons een serie keurige foto's, en schrijft daarbij: ik zend u deze foto's, mede naar aan-

Groep *bloeiende Cactussen*
uit de collectie van den heer J. Louwe te Rotterdam

leiding van mijn schrijven in het leekenhoekje" (zie Meinummer „Succulenta" bladz. 124). dat ik reeds jaren niet meer in het voorjaar, doch in het najaar verpot. Uit deze foto's moge blijken,

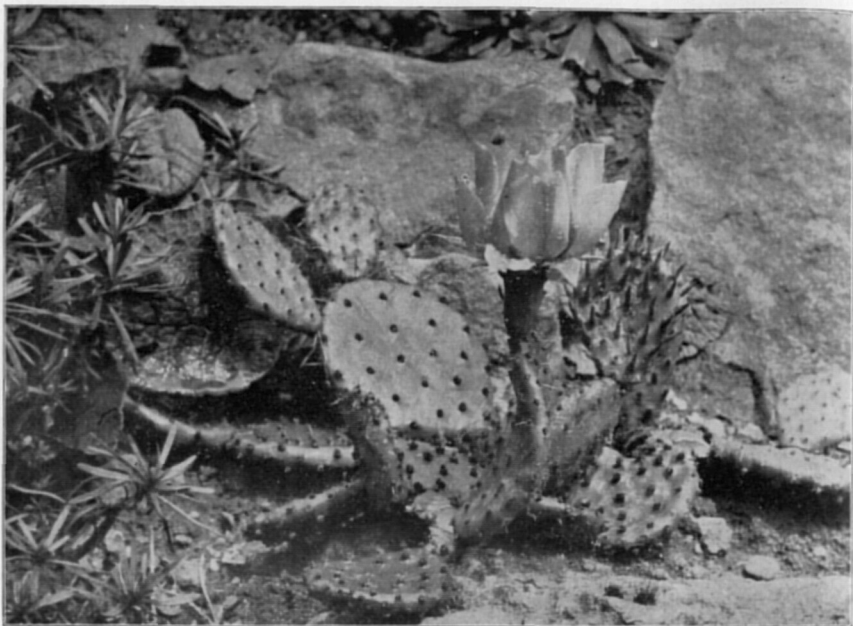
Groep bloeiende Cactussen

uit de collectie van den heer J. Louwe te Rotterdam.

dat de planten het goed hebben". Wij plaatsen hiervan ditmaal twee groepjes, de andere foto's hopen wij bij gelegenheid op te nemen, daar ze te mooi zijn om ze zonder begeleidende artikels te reproduceeren.

Winterharde Opuntia.

De heer J. Meihuizen te Amersfoort stuurde ons een foto van een bloeiende *Opuntia polyacantha* (= *O. missouriensis*) welke reeds gedurende acht jaren onafgebroken buiten in den rotstuijn staan, 's Winters wordt de plant door een glazen afdakje (dus aan twee kanten open) tegen te veel regen beschermd. Verleden jaar (1931) gaf hij in Juli voor de eerste maal een bloem van een uiterst fijne groengele kleur, \pm 6 c.M. in doorsnede.

Opuntia polyacantha

op den rotstun van den heer J. Meihuizen te Amersfoort.

De bloem was ruim drie dagen mooi, gedurende welke hij geen zon, maar wel zeer veel regen gehad heeft.

Cereus peruvianus in Indië.

Hierover schrijft Mr. E. E. G. Joakim te Batavia: De *Cereus* waarvan ik u hierbij een foto doe toekomen, wordt in geheel Indië, vooral langs de heete kuststreken zeer veel aangetroffen. In de omstreken van Batavia heeft men hiervan heggen en soms laten de inlanders er een doorgroeien, zoodat de plant een hoogte van circa 2 a 3 meter krijgt. In de bergstreken gaat deze *Cereus* minder goed, maar ik schrijf dat toe aan het hooger vochtgehalte van de atmosfeer en de meerdere regens. De plant waarvan ik hierbij een foto zend, staat in een particulieren tuin te Soerabaia. Naar ik meen is het *Cereus peruvianus*.

Het cultiveeren van Cactussen is in Indië zeer lastig; met de in 1930 door mij uit Europa meegenomen planten heb ik niet veel succes gehad. De meeste *Mamillaria*'s, *Echinocactussen* en *Echinocereussen* zijn doodgegaan, hoewel ik er ontzettend veel

moeite aan heb besteed. Ik hoop thans met zaaien gelukkiger te zijn, voornamelijk *Cereus*, *Opuntia*, *Agave* en *Aloë* bieden m. i. in Indië de meeste kans van slagen.

Cereus peruvianus in een tuin te Soerabaia.

Een goed merkartikel voor etiketten.

In antwoord op de vraag van den heer H. C. M. van Heynsbergen te Steenberg in N^o, 9 van dezen jaargang om een goed merkartikel voor zijn etiketten diene het volgende: voor mijn verzameling gebruik ik matglazen etiketten, waar ik ook met O. I. inkt den naam op schrijf. Nadat ze opgedroogd zijn, bestrijk ik ze met een penseel met blanke lak. Is dit goed droog, dan kunnen ze zelfs met water worden afgewasschen, zonder dat de inkt er af gaat.

Zwolle.

O. NEYSSEL.

HET LEEKENHOEKJE.

In het begin dezer maand moeten de planten, die dezen zomer buiten gestaan hebben, binnen gebracht zijn, de nachten worden te koud en we hebben de meeste kans op guur en vochtig weer.

Bij het binnenhalen der planten worden deze terdege geïnspecteerd onder de onderste bladeren en onder den pot, vooral wordt het gaatje in den pot niet vergeten, want dat schijnt een geliefde schuilplaats te zijn. Het liefst kiezen wij voor dit werkje een zonnigen dag uit dan kunnen de potten nog een weinig opdrogen.

Vul de potten niet te veel aan met aarde, zoodat ze gelijk is met den rand van den pot, dit veroorzaakt met het watergeven veel last, een centimeter onder den rand blijven, dan loopt het water niet van den pot af.

Met watergeven worden wij steeds zuiniger, omdat de planten niet zooveel water meer opnemen, daar de groei ophoudt. Hierop maken natuurlijk de winterbloeiërs een uitzondering, zooals *Rhipsalissen*, *Phyllo's* en *Ephiphyllums*.

Onze planten gaan nu den rusttijd tegemoet.

Zij, die er iets voor voelen om met het verpotten in het najaar eens een proef te nemen, kunnen nu zoo langzamerhand voorbereidingen treffen, hiervoor verwijzen wij naar hetgeen dienaangaande in het voorjaar geschreven is.

Is er in huis gelegenheid, dan worden de planten zoo licht mogelijk gezet, eenvoudig opgesteld kunnen wij er nog veel genoegen van beleven.

Kleine kasbezitters, die over een goede verwarming beschikken, zijn licht geneigd bij de eerste gure dagen, de verwarming aan te maken.

Wij moeten dit ontraden. Onze planten kunnen over 't algemeen best tegen de kou, en door de kas te verwarmen komen de planten niet tot rust, omdat wij verplicht zijn bij hogere temperatuur de planten meer water te geven. Het is wel zaak, dat de verwarming gereed ligt om bij vorst direct gebruikt te worden. Met vorst bedoelen wij geen nachtvorst, want door de kas af te dekken met rietmatten is bij nachtvorst de kas wel vorstvrij te houden.

Kamerkasjes worden zoo dicht mogelijk bij het raam geplaatst, men zorge ervoor, dat de bodem, waarop de potjes staan, sommige liefhebbers hebben op den bodem van het kasje een laag zand

of turfmoelm aangebracht, niet vochtig is en zoolang de temperatuur in het vertrek waar het kasje staat niet al te laag wordt (tegen het vriespunt) blijven we flink in het kasje luchten.

We dienen er rekening mede te houden, dat de planten die van buiten komen, niet direct in een warm vertrek geplaatst worden, deze overgang is te groot, vooral wat frissche lucht betreft.

MOETEN WIJ ONZE SUKKULENTEN BEMESTEN?

Dit opschrift treffen wij aan boven een artikel voorkomende op blz. 137 van jaargang 1931 door B. Th. K. De laatste zin luidt als volgt: „Is er nog iemand onder onze leden, die onder-vinding op dit punt heeft, dat hij spreke!”

Waarschijnlijk naar aanleiding van dit artikel ontving ik een verzoek van den Heer Bendien om eens proeven te nemen met „Pokon”.

Ik heb geen gelegenheid om proeven op groote schaal te nemen, waarbij nog komt, dat ik bij mijn bewering blijf, voorkomende op bld. 60 van „Vademecum”, dat bij gebruik van *goeden* grond bemesting af te raden is.

Bovengenoemd verzoek bereikte mij in het najaar van 1931, een geschikte tijd om eenige Phyllo's en Epiphyllums voor deze proef te gebruiken. Het resultaat was, dat de met „Pokon” bewerkte planten rijker bloeiden dan de gewoon behandelde planten. Deze proefneming heeft mij geleerd, dat de grond, dien ik gebruik voor Phyllo's en Epiphyllums, een bestanddeel mist, dat voor den bloei van genoemde planten bevorderlijk is, welk gemis nu aangevuld werd door de gebruikte mest.

Nu doen zich natuurlijk gevallen voor, en deze zullen in de groote steden veelvuldig voorkomen, dat men zich moet tevreden stellen met grond, dien men in een bloemenwinkel kan bekomen, omdat men in den regel op een étagewoning er niet op ingericht is om verschillende grondsoorten op te slaan en te gaan mengen. In deze gevallen moet men zijn toevlucht zoeken tot andere middelen en waarom zou dan kunstmest ontraden moeten worden. Een goede plantenvoeding moet bestaan uit kali, phosphorzuur en stikstof (aangeduid door K. P. N.)

Het beste kan men een plant vergelijken bij een zuigeling. Lijdt een zuigeling, bij natuurlijke voeding, aan ondervoeding, dan

wordt bijvoeding toegepast. Zijn de resultaten der bijvoeding gunstig en men gaat dan het kwantum bijvoeding steeds opvoeren dan krijgt men een zuigeling zoo welgedaan, dat hij of zij nauwelijks meer ademen kan, dus abnormaal.

Een dergelijk groot gevaar schuilt ook in het toedienen van mest aan onze planten. Men is licht geneigd, na bevredigende resultaten verkregen te hebben met bemesting, het kwantum op te voeren, iets waarvoor ook de Heer Romeijn, hortulanus te Utrecht, op een gehouden lezing waarschuwde.

Naar aanleiding van de mededeeling op blz. 228 van het Sept-nummer over het gebruik van *chloorhoudende* kunstmest moet ik den schrijver erop attent maken, dat een letterlijke weergave van hetgeen Dr. von Roeder geschreven heeft een ander licht op deze zaak werpt. Deze mededeeling komt voor in „Sukkulenten” een boekje geheel gewijd aan *succulenten anderen dan cactussen*. Het artikel luidt als volgt:

De bemesting.

Bemesting is slechts voor *snelgroeiende grootwordende* soorten geoorloofd, doch slechts in den tijd van den snelsten groei, dus meest in Mei tot Juli. Hoogsucculente vormen mogen niet gemest worden. Onder bijzondere verwijzing naar het zoo juist gezegde worden 2 recepten gegeven.

1°. Als bijvoeding van alle normale gevallen: (Kalkrijke aarde) 20 deelen superphosphaat 16—18 % ig, 9 deelen kalizout 40—40 % ig, 17 deelen zwazelzure ammoniak 20 % ig. 1 Gram van dit mengsel op 1 L. *gietwater*.

2°. Als volledige voeding op *tamelijk arme aarde*: (*zeer aanjagend*) en dan volgt de samenstelling zooals op blz. 228 aangegeven, met dien verstande dat opgegeven wordt dat e. e. a. opgelost moet worden in *gedistilleerd* water.

Die fijne onderscheiding van *giet-* en *gedistilleerd* water zal zeer zeker niet voor niets aangegeven zijn.

Ten overvloede wil ik nog een uitspraak laten volgen van een tot oordeelen bevoegd persoon.

De Rijkstuinbouwconsulent Ir. D. Bloemsma te Apeldoorn heeft in den loop der jaren meermalen gewezen op waardelooze bloemenmest. Er werden ook wel goede bloemenmeststoffen gekocht maar men voorzag niet, dat deze schadelijk kunnen zijn, indien ze niet oordeelkundig worden gebruikt. Door de beperkte

ruimte van een bloempot toch kan de concentratie der zouten licht veel te groot worden en kunnen de plantjes verbranden. Dit ligt dan niet aan de mest, maar aan het gebruik daarvan.

„Pokon" beoordeelde hij gunstig; het onlangs aangeboden „Caracas" acht hij riskant in het gebruik, gezien het hoge chloorgehalte volgens analyse van het Rijkslandbouwproefstation te Maastricht. Weliswaar heeft hij er nog geen vergelijkende proeven mede genomen, maar herhaaldelijke bemesting, speciaal met chloorhoudende meststoffen, geeft op ongedraineerden grond (zooals potgrond is) niet anders dan een ophooping van zouten en doen dus een toenemende zoutconcentratie verwachten, die licht de fatale grens overschrijdt. Aanbevelen kan hij het niet op grond van een en ander en raadt daarom voorzichtigheid aan bij het gebruik maken ervan, dan wel bij het nemen van proeven op kleine schaal.

Prof. Hudig te Wageningen oordeelt in gelijken zin.

In ieder geval meent de consulent, zij men voorzichtig, daar anders zoo licht een ongunstig oordeel zou kunnen ontstaan over kunstmest bij kamerplanten op potcultures, welk oordeel misplaatst zou zijn. Slechts oordeelkundig gebruik en een betrouwbaar mestmengsel, vrij van chloor, zijn noodig, en verhoogden de liefde voor kamerplantencultuur.

Tot zoover wat het gebruik van kunstmeststoffen betreft.

Over het gebruik van gewone mest lezen wij in „Kakteenzucht leicht gemacht" door Dr. W. van Roeder op bld. 63 en dit is speciaal wijd gedrukt om er de aandacht op te vestigen:

„Den met de physiologische werkingen van meststoffen niet vertrouwd cactusvriend moet een bemesting, bijzonder met natuurlijke meststoffen, zooals gier, ontraden worden".

Gaat men over tot het gebruik van kunstmeststoffen sla dan geen waardeloos of schadelijk materiaal in, men kan beter een paar centen meer betalen dan zijn planten verknoeien.

Hilversum, Sept. '32.

CHR. DE RINGH.

Naschrift.

Het zwaartepunt van bovenstaand betoog ligt zonder twijfel in het al of niet schadelijke der chloorverbindingen in samengestelde meststoffen voor succulenten.

De heer De Ringh meent daarbij, dat „een letterlijke weergave

van hetgeen Dr. von Roeder geschreven heeft, een ander licht op deze zaak werpt."

Toch is dit niet het geval. Het is niet mijn bedoeling geweest de eerste samenstelling (als bijvoeding voor alle normale gevallen) te verzwijgen en alleen de tweede (volledige voeding op tamelijk arme aarde) te noemen, om daardoor het voorkomen van chloor, zooals dat in „Caracas" voorkomt, goed te praten.

Was dit mijn bedoeling geweest dan zou ik evengoed het eerste mengsel van Dr. von Roeder als voorbeeld hebben kunnen noemen. Want het 40—42 % kalizout uit de eerste samenstelling bevat eveneens een hoog chloorgehalte. nl. 43.7 %, zoodat in dit geval per liter water 85 1/2 milligram chloor wordt toegediend, terwijl dit bij het tweede mengsel 122 milligram bedraagt. De fijne onderscheiding van giet- en gedistilleerd water heeft met het chloorgehalte dan ook niets te maken.

Dat ik met opzet de eerste samenstelling niet genoemd heb, ligt hierin, dat ik deze meststof minder geschikt acht voor succulenten. De bestanddeelen van het eerste mengsel toch zijn slechts ten deele oplosbaar en laten in de potkluit een hoeveelheid onnoodige „ballast" achter.

De tweede samenstelling is, evenals Caracas en Pokon, langs zuiver chemischen weg verkregen en evenzoo volkomen oplosbaar, wat voor het bemesten van potplanten gewenscht is.

Uit de mededeeling van den heer De Ringh. dat de door Dr. von Roeder genoemde mengsels voorkomen in een boek gewijd aan „*Succulenten andere dan cactussen*" zou de lezer kunnen concluderen, dat deze mengsels niet geschikt zijn voor *Cactussen* en ik deze in mijn vorig artikel eigenlijk niet had mogen noemen. Men kan evenwel gerust zijn.

Dr. von Roeder beveelt hetzelfde mengsel óók aan voor *Cactussen*, getuige het artikel „Die Dúngung von Kakteen" voorkomende in „Der Lehrmeister im Garten und Kleintierhof" van 17 Juli 1932, pag. 339.

Wanneer Dr. von Roeder twee verschillende chloorbevattende meststoffen voor cactussen en andere succulenten durft aanbevelen, dan zal hij hiervoor een gegronde reden hebben gehad, want indien deze practicus aan een schadelijke werking van chloor ook maar had getwijfeld, dan had hij zonder bezwaar twee chloorvrije samenstellingen kunnen kiezen. Ik blijf dan ook bij mijn bewering van de vorige maand, dat chloor in zuiver opgelosten vorm en

in zoo geringe hoeveelheid onder duizendvormige verdunning toegediend, geen schadelijken invloed heeft.

Overigens ben ik het met den heer De Ringh eens, dat men met het toedienen van kunstmest in het algemeen bij cactussen zeer voorzichtig moet zijn, zooals ik trouwens in mijn artikel van de vorige maand voldoende heb laten uitkomen. Ook moet men niet verwachten, dat een kunstmestmengsel, onverschillig welk merk het is, als een wonder middel kan worden beschouwd, dat uit kale twijgen zoo maar plotseling bloemen te voorschijn toovert. In dit verband mogen wij wijzen op het nieuwe foldertje door de heer H. P. Bendien voor zijn Pokonreclame verspreid. Op de achterzijde van dit reclamegeschrift komt een afbeelding voor van een geïmporteerde Opuntiaschijf (*Opuntia Bergeriana*) met het volgende bijschrift: „Geïmporteerde Schijf *Opuntia* bij den Voorzitter van den Kring Het Gooi van Ned. Ver. „*Succulenta*“ N. J. Peursum te Hilversum, na gepot te zijn in bloei. Heeft 16 volkomen bloemen gegeven en is dadelijk na het oppotten 1 X per H dagen met *Pokon* bemest“. De goe-gemeente zou kunnen denken, dat deze schijf tengevolge van de Pokonbemesting is gaan bloeien. Ieder ingewijde weet evenwel, dat de knoppen van zulke uit Italië en Zuid-Frankrijk geïmporteerde schijven steeds tot volkomen ontwikkeling komen, zelfs al had men de schijf in een pot met zuiver grintzand opgepot. Maar al geeft men zoo 'n schijf de volgende jaren geregeld een Pokon bemesting, dan zal men er toch zelden of nooit meer bloemen aan krijgen. Zulk een reclame is misleidend en doet aan onze liefhebberij meer kwaad dan goed.

G. D. D.

ECHEVERIA METALICA.

Als we er Berger op naslaan, vinden we de bekende Metaal-echeveria als een variëteit van *Echeveria gibbiflora* D. C., die van het type afwijkt door haar bredere bladeren, die bronskleurig zijn en berijpt, met een fijne witte of roodachtige rand. Verder de variëteit *crispata* Baker, die van *metalica* te onderscheiden is door haar meer gekroesden bladrand en tenslotte de var. *carunculata*, waarvan de bovenzijde der bladeren voorzien is van knobbelige woekeringen, die doen denken aan lappen rauw vleesch. Het wil ons voorkomen, dat we bij deze laatste met een mutatie te doen

hebben en om de graad van erfelijkheid hiervan te onderzoeken wilden we laatst een kruisbestuiving tot stand brengen tusschen de waarschijnlijkste stamsort: *metalica* en *carunculata* over en weer. Hoe groot was onze verbazing toen we bemerkten, dat onze *metalica* alleen stampers en geen meeldraden bleek te bezitten, dus slechts eenslachtige vrouwelijke bloemen voortbracht. Er was ons wel iets aan gelegen om stuifmeel van deze soort te bekomen voor de reciproke kruising met *carunculata*. Maar nu komt het gekke van de geschiedenis. Waar ik ook bloeiende *metalica*'s aantrof, overal waren de planten uitsluitend vrouwelijk en was er van meeldraden geen spoor te bekennen. Zouden onze leden, die nog bloeiende planten van de gewone *metalica* bezitten, eens willen nakijken of dit bij hen ook het geval is, of dat ik toevallig slechts planten onder het oog kreeg, die oorspronkelijk van dezelfde plant gestekt zijn. En zouden ze ons dan mogelijk een bloeiend takje en een rozetje willen sturen. Helaas is mijn eigen *carunculata* nu uitgebloeid, maar ik ben er toch wel erg benieuwd naar. Mag ik bij dezen gelijk even in herinnering brengen, dat *Carunculata* alleen stek maakt, wanneer men de oude kop zoodanig afsnijdt, dat daaronder nog enkele bladeren blijven zitten. Het zijn juist deze oogen in de oksels der resteerende bladeren, die uitloopen. Andere *Echeveria*'s gedragen zich bij het stekken minder kieskeurig.

V. D. H.

NIEUWE LITERATUUR.

Verschenen: **The CACTUS Journal**, *being the official organ of the Cactus and Succulent Society of Great Britain*. Vol. 1, N°. 1 (September 1932). Een bespreking van dit nieuwe tijdschrift verschijnt in het volgend nummer.

EERVOLLE ONDERSCHIEDING.

Op de jaarlijksche tentoonstelling van de Vereeniging *Floralia* te 's Gravenhage, welke in Augustus plaats vond, verwierf de inzending *Succulenten* van den Heer W. N. Noteboom, een der oudste leden van *Succulenta*, een „zéér eervolle vermelding met lof van de jury“.

Er werd slechts één enkele zéér eervolle vermelding toegekend, welke aan de mooie, en vooral zeer goed verzorgde planten van den Heer Noteboom te beurt viel.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Vergadering van den kring op *Maandag* 24 October 8 uur in gebouw „Koningin Wilhelmina“, Prinsengracht 1015.

Op dezen avond zullen wij het genoegen hebben den Heer Krijger, tuinbaas van Artis in ons midden te hebben, welke een lezing met lichtbeelden voor ons zal houden.

Het onderwerp zal zijn:

Een wandeling in Artis langs dieren en planten, inzonderheid cactussen.

Amsterdam, Leliegracht 32. Tfn. 47813.

H. WITTE, *Secretaris*.

Kring Enschede en Omstreken.

De vergadering gehouden op 1 September 1932 in Rest. Top, was mede door de vacantie's, matig bezocht. Deze bijeenkomst was in hoofdzaak voor bespreking reglement. Wegens de geringe opkomst moest dit punt nogmaals worden uitgesteld tot de volgende vergadering.

Het bestuur wekt alle leden op, aanwezig te zijn bij de eerstvolgende vergadering, die gehouden wordt op Donderdag 6 October 1932, 's avonds 8 uur in Rest. Top.

Enschede, Roomweg 262.

A. STROBOER, *Secretaris*.

Kring „Het Gooi“.

Ledenvergadering op Vrijdag 7 October 1932, 's avonds 8 uur, in de Openb. Leeszaal, Heerenstraat, Hilversum.

Agenda:

1. Opening. 2. Verslagen Excursie Kweekerij van den Heer Mulder en van de Lezing van den Heer Romeyn. 3. Notulen. Mededeelingen. 4. Mededeelingen over de Plantenkeuringen. 5. Laatste Ruil- en Verkoopbeurs van dit jaar. 6. Rondvraag. Sluiting. *Met 't oog op de belangrijkheid van punt 4 is 't gewenscht, dat allen present zijn.*

P.S. Indien U een of meer planten te missen hebt, neemt deze dan mede, opdat ze op de gewone wijze ten bate van de kas kunnen worden verkocht.

W. CHR. BEEKMAN, *Secr.*

Excursies Kring „Het Gooi”.

Zaterdagmiddag, 5 October 1932: Bezoek aan de kas van de Dames Mees. Verzamelen: Kruispunt Schuttersweg, 's Gravelandsche weg, Buss. Grintweg. Zorgt om 14.30 op dit punt te zijn.

Zaterdagmiddag, 15 October 1932: Bezoek aan den *Hortus Botanicus*, Nieuwe Gracht, *Utrecht*. Leider: de Heer D. J. Romeyn, Hortulanus.

Vertrek uit Hilversum per trein: 14.25 (Maliëbaan uitstappen).

. bus: 14.-.

Een ieder zorgt om 15.15 op de plaats van bestemming te zijn.

W. CHR. BEEKMAN, *Secr.*

Kring Groningen en Omstreken.

Op de vergadering van 13 September die goed bezocht was, verraste de heer De Ringh ons met zijn tegenwoordigheid. Deze gaf uitbundig uiting van het vele mooie werk door den Secretaris van dezen actieven Kring verricht, vooral ook in het belang der landelijke vereeniging, zooals uit de correspondentie met het secretariaat voldoende blijkt. Besloten werd de excursies Streuper en Dertien tot het volgend jaar uit te stellen. Verder werd in beginsel besloten om het volgend jaar Mei een tentoonstelling te houden, De heer De Ringh was er van overtuigd, wat deze, gezien de bloei van onzen Kring, zeker een succes zal worden.

J. FOKKINGA, *Secretaris*.

Kring Groningen en Omstreken.

Vergadering op 11 October as. 's avonds 8 uur in het „Victoria Hotel” te Groningen.

Agenda: Opening, notulen, ingekomen stukken. Verloting aangekochte planten. Onderling bespreking over opgedane ervaringen in dit seizoen in te leiden door den Voorzitter. Causerie over het bevruchten van planten door bijen (in te leiden door den Secretaris). In de pauze ruil- en verkoopbeurs. Rondvraag en sluiting.

J. FOKKINGA, *Secretaris*.

Buiten Damsterdiep 98.

Kring Haarlem en Omstreken.

Op Vrijdagavond, 9 September hielden wij een drukbezochte vergadering in Hotel „Lion d'Or” te Haarlem. Nadat de vele nieuwe kringleden waren voorgesteld en de presidente, in een zeer geestig berijmd resumé, een overzicht had gegeven van het kringwerk in het verschenen jaargedeelte, volgde de verdeling van Z.-Afrikaansche importen waarbij menige vraag over groei- en kweekwijze aan de orde kwam en tot genoegen der vragenstellers kon worden beantwoord.

Na de pauze doorleefden wij weer de onvergetelijke Junidagen waarop de tentoonstelling werd gehouden.

Aan de hand van vele lichtbeelden besprak onze presidente enkele inzendingen. Zondag 18 September trokken een 15-tal leden gezamenlijk naar den Amster-

damschen Hortus om daar de schat van vetplanten in oogenschouw te nemen. Wij brachten twee uren temidden der exotische gewassen door en keerden hoogst voldaan huiswaarts.

W. J. V. ESSEN, *Secretaris*.

Kring Haarlem en Omstreken.

Vergadering op Donderdagavond 13 October, 's avonds 8 uur *precies* in Hotel „Lion d'Or", Kruisweg, Haarlem, alwaar de Heer J. M. v. d. Houten uit Rotterdam komt spreken met als onderwerp „Een en ander over onze Succulenten".

Tijdens de pauze ruilbeurs. Nog is het den geschiksten tijd om vele planten in andere handen te doen overgaan, wij verzoeken dus onzen leden veel meer materiaal dan de vorige keer mee te brengen.

Het Kringbestuur heeft gemeend alsnog aan de prijswinnaars op de Juni-tentoonstelling een certificaat te moeten verstrekken. Een en ander wordt hun in de October- of Novembervergadering uitgereikt.

W. J. V. ESSEN, *Secretaris*,

Joh. Verhulstweg 34,

Bloemendaal (post Santpoort).

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- Mevr. S. de Smitt-van Daelen, v/h. Zeist, Slotlaan 85a, thans Amersfoort, Kortegracht 22.
 F. W. Keiler, Amsterdam W., v/h. Crijnsenstraat 39^{III}, thans J. P. Heijestraat 115^{II}.
 R. Gierveld, Borne, v/h. Almelooscheweg 20, thans Azeloscheweg 41 B.
 J. R. Muller, Assist. Botan. Anat. Lab., A'dam, v/h. Naarden, Jan Steenlaan 8, thans Bussum, Statenlaan 15.
 H. L. Dolk, Delft, v/h. Westvest 30, thans Coendersstraat 12.
 Paul G. Moerei, Eindhoven, v/h. Guido Gezellestraat 27, thans Humboldtplein 8.
 Mevr. C. M. Hornink-Regter, Hilversum, v/h. Boschlaan, thans Boomberglaan 15 A.
 Mej. E. Geertzema, v/h. Utrecht, Brigittenstraat 16, thans Kolhorn (N.-H.)
 Mej. M. P. Homberg, Laren (N.-H.), v/h. Eemnesserweg 26, thans de Leemkuil 17.
 Mevr. L. Dekker-Steelink, Voorburg, v/h. Dr. Blookerstraat 26, thans Laan van Oostenburg 35.
 J. H. van Dijk, tuinman, v/h. Egmond a/Zee, „Huize St. Agnes", Voorstraat 65, thans Liefdegesticht, Zijtaard, Gemeente Veghel.

NIEUWE LEDEN.

- Mejuffr. W. C. Jes, Alkmaar, Emmastraat 49.
 A. J. H. Kortebein, Apeldoorn, Mariastraat 91.
 Mevr. D. Schonebaum-v. d. Hinde, Bussum, Koningslaan 43.
 J. W. Nijbroek Jr., p/a. den Heer Haveman, Deventer, Hooge Hondstraat 13.
 J. J. Six Dijkstra, Ede, Berkenlaan 20.

- C. Smit, Enschede, Vondelstaat 17.
 W. Hendrikse, 's-Gravenhage, Tafelbergstraat 26.
 W. M. Griethuysen, Assist. Resident. tijdelijk: 's-Gravenhage, Adriaan Pauwstraat 18.
 S. van Deft, Groningen, Thomassen a Thuessinklaan 20.
 A. Timmer, Harderwijk, Stationslaan 1.
 M. Brandt, Haarlem (N.) Olmenstraat 8 Z.
 Mej. Tine Bos, Koog a/d. *Zaan*, Zuiderkerkstraat 40.
 Gerard Th. Odijk, Nieuw-Loosdrecht.
 Mej. J. M. C. Driessen, Oosterbeek (Gld.), Grintweg 21.
 G. van der Sluijs, Poeldijk, Leugenbrug 77.
 J. Stehouwer, Rotterdam, Hudsonstraat 153A.
 W. G. Perdok, Stadskanaal, Oosterstraat 23.
 M. H. Orbon, Hoofd der Lagere Landbouwschool, Weert.
 T. Huizinga, Wijckel (Friesland).
 Mevr. P. de Ridder, Zaandam, Zuiddijk 97.
 P. S. Wansink, Zierikzee, Dam B 88.

Buitenland.

- L. Cleempoel, Gasthuisstraat, Temsche (België).
 Richard Graessner, Spezialgeschäft für Kakteen und Sukkulenten, Perleberg (Deutschland).

RECTIFICATIE.

- W. Dal, Haarlem, Bakkerstraat 23 (in plaats van 53).
 D. W. van Waard, Haarlem, Haitsma Mulierstraat 23 (in plaats van 15).

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

RUILRUBRIEK.

Gevraagd: Stapelia's op naam, Ook zaailingen of stekken komen in aanmerking. *In ruil voor* Cactussen of andere vetplanten.

Adres: Mevr. J. Grullemans-van Berghem, Veldhorststraat 45, Lisse.

Aangeboden in ruil voor jonge Cactusplantjes (mits op naam) de volgende vaste planten: *Campanula persicifolia*, *Camp. lactiflora*, *Delphiniums*, *Papaver oriëntale*, *Nepeta Mussini*, *Oenothera fruticosa major*. *Geranium platypetalum*, *Gaillardia grandiflora*, *Stachys lanata*, *Lychnis chalconica*, *Lychnis Arkwrightii*, *Primula hybr.* „Purpurkiszzen“, *Saxifraga umbrosa*, *Iberis sempervirens* Snowflake, *Viola cornuta* G. Wermig, *Yucca filamentosa*, *Varens* (*Athyrium Filix femina*), Klimrozen (Alberic Barbier en Zepherine Drouhin), heesters (*Berberis Aquifolium*, *Ribes sanguineum* en *Polygonum Auberti*).

Adres: Floris Hers, Oosterzee (Fr.).

Gevraagd door Mevr. L. de Boer-Oosthoff. Oranjestraat 17, Winschoten: een complete serie plaatjes, behorende bij Pette's Album, in ruil tegen Cactusen en andere vetplanten.

Gevraagd door O. Neyssel, Rembrandtlaan Zwolle: 50 plaatjes van Pette's Cactus-album in ruil voor 100 bonnen of plaatjes van Verkade's Cactus-album.

Aangeboden: Een complete serie Verkade's cactusbons (210) in ruil voor een of meer der volgende planten. *Astr. asterias*, *Etus microspermus*, *Etus Williamsii*, *Esis aurea*, *Ereus Knippelianus*, *Ereus Poselgerianus*, *Mamm. senilis*, *Cer. grandiflorus*. Adres: J. v. d. Elshout, Bosschendijk D 55, Oudenbosch.

Aangeboden, in ruil voor Notocactusen of *Gymnocalycium's* (van bloeibare grootte; geen *Saglionus!*) groote planten van Waterlelie's geschikt om in een tobbe of teil gekweekt te worden. Nadere inlichtingen bij J. B. Lindeijer, Stastokstraat 70, 's-Gravenhage.

Gevraagd: complete serie plaatjes van Pette's album „Cactusen" in ruil voor Cactuszaailingen van Februari van dit jaar of ouder in 200 soorten of *Phyllo's* in 50 soorten of *Stapelia's* in 20 soorten.

Adres: G. Smit, Klingelbeek 1 F, Arnhem.

MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening
No. 133550 - HEESCH bij Oss.

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat
Adres:

Mej. M. C. KARSTEN,
TERBORG.

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penning-
meester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis;
J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

RUDOLF MARLOTH (1855-1931)¹⁾.

ZIJN LEVEN EN WERKEN.

III.

(Vervolg van pag. 192).

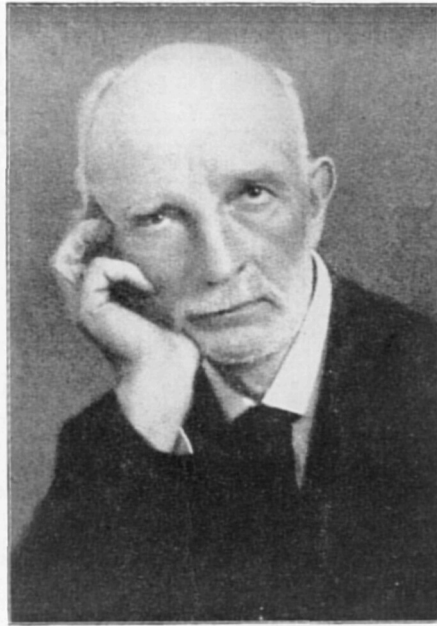
Uit het voorafgaande hebben wij gezien, dat Marloth het Kaapland in vrijwel alle richtingen heeft doorkruist. Hij heeft dan ook onnoemelijk veel bijgedragen tot de kennis van den plantengroei van het litorale gebied, het Knysnawoud, de Grootte en Kleine Karroo, Namaland en andere deelen van de Kaap. Maar ook tot Zuid-West-Afrika en Zuid-Rhodesië heeft hij zijn botanische onderzoekingen uitgestrekt, getuige de in den loop der jaren door hem ondernomen reizen. Wij willen er evenwel den nadruk opleggen, dat de plantengroei van het eertijds Deutsche Z. W. A. speciaal bewerkt is door Prof. Kurt Dinter, oud-gouvernementsbotanicus te Okahandja. Wij denken daarbij aan de hoogst merkwaardige succulente vegetatie van dat gebied, waartoe o.a. de *Trichocaulon's*, *Hoodia's* *Tavaresia's* (Asclep.), vele *Stapelia's* en tal van *Lithopes* behooren. Wat Marloth als botanicus beteekende voor de Kaap, is K. Dinter voor het Zuidwesten. Dinter bepaalde zich bij zijn botanische nasporingen uitsluitend tot de flora van Z. W. A. en zóó omvangrijk is deze,

¹⁾ Dank zij de welwillendheid van de Redactie van „Cactus and Succulent Journal” zijn wij in staat een in het Augustus-nummer van genoemd tijdschrift verschenen portret van wijlen Dr. Marloth ook voor „Succulenta” te gebruiken.

dat hij ze, zoo hij ons eens schreef, „niet einmal bewältigen kann“.

Wat de succulenten betreft, heeft Marloth het aantal bekende soorten met heel wat species novae uitgebreid. Laten wij eenigen der planten noemen, die door hem als nieuw werden aangemerkt en voor het eerst beschreven en voor het meerendeel oorspronkelijk ook door hem zijn ontdekt op zijn zwerftochten door het Afrikaansche „veldt“.

Mesembryanthemum simulans (syn. *Pleiospilos simulans* N.E.Br.),

Dr. RUDOLF MARLOTH.

1855-1931.

Photo Cactus and Succulent Journal.

M. calcareum (*Titanopsis calcarea* Schwant) en *M. lapidiforme* (*Didymaotus lapidiformis* N. E. Br.), drie treffende voorbeelden van mimicry of beschermende nabootsing. *M. opticum* (*Lithops optica* N. E. Br.), een der fraaiste vensterplanten, die tot dusver zijn gevonden. *M. mitratum* (*Mitrophyllum mitratum* Schwant), een zeer bizarre verschijning! *M. bilobum* (*Conophytum bilobum* N.E.Br.), een *Mesembryanthemum*soort, waarvoor indertijd door Alwin Berger de groep der *Cordiformia* = hartvormigen werd

gecreëerd; deze plant is, evenals trouwens de voorgaande, nog zeer zeldzaam in de cultuur.

Crassula Alstonii en *Crassula teres*, eigenaardige hoogsucculente vormen, die we ook tot de meest geslaagde „mimicries" mogen rekenen.

Vier *Euphorbia's* van de *Dactylanthus*-groep, te weten *E. pseudoglobosa*, *E. Susannae*, *E. polycephala* en *E. Wilmanae*. De twee laatstgenoemden werden omstreeks 1929 ontdekt, dus nieuwigheden van vrij recenten datum. Ook de tot de *Pseudomedusea* behorende *E. esculenta* werd door Marloth ontdekt en beschreven.

Zijn naam leeft o. a. voort in *Aloe Marlothii* Berger en de *Mesembryanthemaceae* *Cheiridopsis Marlothii* N. E. Br., *Odontophorus Marlothii* N.E.Br. en *Glottiphyllum Marlothii* Schwant.

Marloth hield zich gaarne bezig met oekologische vraagstukken. Het is dan ook niet te verwonderen, dat de *Mesembryanthema* en meer in het bijzonder de zoogenaamde mimicry-vormen zijn speciale belangstelling hadden.

Een groot voorstander van de splitsing van het gesl. *Mesembryanthemum* in talrijke nieuwe geslachten (volgens N. E. Brown, L. Bolus, G. Schwantes) heeft hij zich echter nimmer betoond.

De eerste mededeelingen over mimicry in het plantenrijk en wel in het bijzonder bij *Mesembr.* hebben wij aan Marloth te danken („*Mimicry among plants*". *Transact. S. Afr. Phil. Soc.*, vol. XV (1904), p. 97). Hoogst interessant is zijn laatste bijdrage over dit onderwerp, verschenen onder den titel „*Stone-shaped plants*" in *S. Afr. Journ. Nat. Hist.*, vol. VI (1929) p. 273. Wij zien hieruit, dat de beteekenis der mimicry voor de plant nog niet zoo heel duidelijk is. Te zijner tijd hopen wij op die verhandeling in „*Succulenta*" nader terug te komen.

In zijn artikel „*Die Schutzmittel der Pflanzen gegen übermassige Insolation*" (*Berichte D. Bot. Gesellsch.*, vol. 27, 1909) vestigt Marloth voor het eerst de aandacht op planten met vensterbladeren. In vol. I van de „*Flora of S. Africa*" (1913) worden reeds meerdere vensterplanten genoemd en ten deele ook afgebeeld. (*Mesembr. rhopalophyllum* Schl. et D., *M. pseudotruncatellum* Berger, *M. turbiniforme* Haw., *M. opticum* Marl. en de *Liliaceae Bulbine Mesembryanthemoides* Haw.). De vensterbladstructuur van *M. rhopalophyllum* wordt uitvoerig beschreven aan de hand van een gekleurde teekening van een harer knotsvormige bladeren op lengtedoorsnede.

Van de „Flora of S. Africa" zagen tijdens zijn leven drie deelen het licht, n.l. vol. I, II en IV. Hij heeft nog een vierde deel weten te voltooien en dit was juist ter perse, toen hij door den dood werd weggerukt. De „Flora of S. Africa" is een werk, grootsch van opzet en uitvoering. Het bevat een weelde van photo's en teekeningen en zeer fraai uitgevoerde gekleurde platen. Het is wel zeer te betreuren, dat het hem niet gegeven was de opdracht van Lady Phillips volledig uit te voeren.

In „Das Kapland" (Jena 1908) komt Marloth's groote veelzijdigheid wel bijzonder tot uiting.

Dit monumentale werk bevat niet alleen uitgebreide hoofdstukken over den plantengroei van de verschillende floristische gebieden, waaruit het Kaapland bestaat, doch ook velerlei wetenswaardigs over temperatuursverhoudingen, zonneshijn en neerslag, droogteperioden enz. Ook de geologische ontwikkeling van het land behoort tot de onderwerpen, die in dit werk behandeld zijn. Niet het minst belangrijk is het gedeelte van het boek, dat gewijd is aan de algemeene oekologie van de Z. Afr. planten (aanpassingen aan klimaat en bodemgesteldheid, beschermingsinrichtingen tegen diervraat, enz. enz.).

Het werk is rijk geïllustreerd met photo's en teekeningen tusschen den tekst, terwijl achterin eenige kaartjes en last not least twintig schitterende heliogravures zijn opgenomen. Op succulentengebied geeft „Das Kapland" veel te genieten, zooals uit het literatuur overzicht in het Decemбернаummer zal blijken,

Zuid-Afrika heeft in Rudolf Marloth een harer grootste plantkundigen verloren. Veel, heel veel hebben wij hem te danken. Zijn geestesproducten „Das Kapland" en de vier deelen van de „Flora of S. Africa" vormen een nalatenschap van hooge waarde. De naam Marloth zal niet licht vergeten worden!

(Slot volgt).

M. C. KARSTEN.

N.B. Door plaatsgebrek zijn wij genoodzaakt het overzicht van Marloth's publicaties op succulentengebied voor het December-n^o te bewaren.

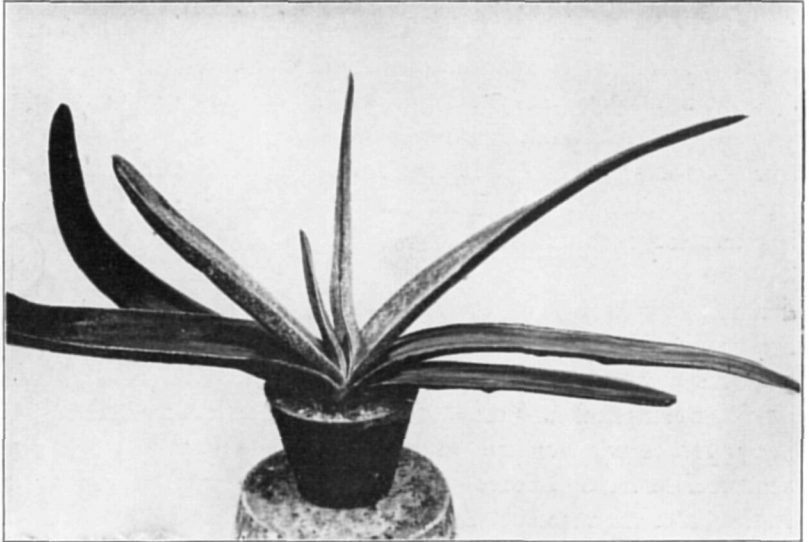
MOOIE GASTERIA'S.

Sect. V. *Carinatae*.

Deze groote groep wordt door Alwin Berger in vier series onderverdeeld: a. *Subspirales*, b. *Parvifoliae*, c. *Trigonae* en d. *Magnae*.

Tot de eerste serie behooren: *Gasteria cheilophylla* Bak., *G. excavata* (Willd.) Haw., *G. porphyrophylla* Bak., *G. pallescens* Bak., en *G. variolosa* Bak.

Van deze wordt *G. excavata* Haw. (= *Aloë excavata* Willd. = *Aloë obscura* Willd. = *Aloë Lingua* Ker.) het meest aangetroffen, hoewel zelden echt, maar meestentijds als bastaard. De groene, iets gootvormig uitgeholde, met witte stippeltjes bezette bladeren, worden 10—13 c.M. lang en zijn aan de basis $2\frac{1}{2}$ — $3\frac{1}{2}$

Gasteria excavata.

Foto Friedr. Ad. Haage Jr., Erfurt.

c.M. breed en eindigen in een spitse punt. Bij de bastaarden zijn de bladeren veel aanmerkelijk langer.

Gasteria cheilophylla Bak., welke een enkele maal in kweekers prijscouranten wordt aangeboden, is vermoedelijk een kruising tusschen *G. verrucosa* en *G. pulchra*. De zwaardvormige, 20—25 c.M. lange en aan den voet 2 — $2\frac{1}{2}$ c.M. breede bladeren staan in een spiraalvormig gedraaid rozet, zij zijn glanzend donkergroen van kleur, en vooral aan de onderzijde talrijk met witte, min of meer in elkaar vervloeiende knobbeltjes bezet.

Tot de tweede serie behooren: *G. decipiens* Haw. (= *Aloë decipiens* Roem. et Schuit. = *Haworthia nigricans* Haw.), *G. parvifolia* Bak. en *G. gracilis* Bak., alle groote zeldzaamheden, welke denkelijk in ons land niet worden aangetroffen.

Beter bekend is de tot de derde serie behorende *Gasteria carinata* Haw. (= *Aloë carinata* Mill.). Zaden van deze soort werden in 1790 voor het eerst door Swellingreben uit Zuid-Kaapland naar den botanischen tuin te Utrecht overgebracht. De dikke, bijna driekantige 12—15 c.M. lange, sterk, doch scheef gekielde bladeren zijn aan de bovenzijde breedgrootvormig, vuil donkergroen gekleurd en met onregelmatige dwarsstrepen gerangschikte witte *knobbeltjes* bezet. De bladrand vertoont ruw aanvoelende

Gasteria carinata.

Foto Friedr. Ad. Haage Jr., Erfurt.

tandjes. Opgemerkt moet hierbij, dat, wat ten onzent veel onder de benaming *G. carinata* voorkomt, wel witte vlekjes, doch geen knobbeltjes op de bladeren heeft. De echte *G. carinata*, naar een exemplaar uit de collectie van Friedr. Ad. Haage Junior te Erfurt wordt hierbij afgebeeld.

Van *G. carinata* bestaan een drietal variëteiten, n.l. *strigata* (Haw.) Bak., *falcata* Berger en *latifolia* Berger.

Verwant is *G. subcarinata* Haw. (= *Aloë subcarinata* Haw. = *A. pseudangalata* Palm), met tot een kort rozet gerangschikte, ongelijkzijdig driekantige bladeren welke met zwakke witte knobbeltjes bezet zijn. De aan den bovenkant iets holle, aan de

onderzijde gewelfde bladeren zijn aan de spits scheef gebogen, stomp, de rand is fijn gezaagd.

Bij *Gasteria nitida* Haw. (= *Aloë nitida* Salm) zijn de glanzend groene bladeren onduidelijk witgevekt, doch voelen glad aan. De 15—22 c.M. lange en 4—6 c.M. breede bladeren loopen spits toe en zijn meestal spiraalvormig — meerrijig gerangschikt. De fraaie scharlaken rood gekleurde bloemen ontwikkelen zich aan een soms één meter lange, onvertakte bloemstengel. Men onderscheidt behalve den type-vorm nog de twee variëteiten *parvipunctata* Salm en *grandipunctata* Salm.

Gasteria trigona Haw. (= *Aloë trigona* Roem. et Schuit, = *A. trigona* var. *elongata* Salm. = *A. elongata* Salm.) groeit min of meer zodevormig. De 11—20 c.M. lange, frisch groene, aan de onderzijde in het midden gekielde bladeren zijn met talrijke, kleine tot banden gerangschikte witte puntjes bezet. Zoowel de kiel als de bladrand vertoonen tegen den stomp toeloopenden top tandvormige wratjes. Ook deze soort werd in 1790 voor het eerst door Swellingreben naar den botanischen tuin te Utrecht overgebracht, evenals de minderbekende *Gasteria obtusa* Haw. (= *Aloë nitida* var. *obtusa* Salm.), welke met *G. glabra* Haw. tot dezelfde serie behoort.

Tot de vierde serie behoort zelden voorkomende *G. fuscopunctata* Bak. (= *G. excelsa* Bak.).

(Wordt vervolgd).

G. D. D.

CRASSULACEAE.

I.

Er heerscht een streven zich te verdiepen in de omstandigheden, waaronder de succulenten in hun vaderland groeien. Met behulp van de hierdoor verworven inzichten zal het ons misschien mogelijk zijn een deel van de vele soorten Crassulaceae, die reeds vroeger naar Europa werden gebracht, doch weer verdwenen zijn, nu met succes in onze collecties te houden.

Het weinige levende materiaal, dat er in verhouding tot de uitgebreidheid dezer plantengroep verkrijgbaar was, heeft het ontstaan van een samenvattend werk over deze familie niet in de hand gewerkt, Ook kennen we geen enkel handboek over dit onderwerp, dat speciaal tot den liefhebber-verzamelaar is gericht.

Een zeer beknopte samenvatting vinden we slechts in A. Engler und K. Prantl, „Die natürlichen Pflanzenfamilien", waarvan het betreffende deel voor den eersten druk werd bewerkt door S. Schönland (dezelfde, die ook belangrijke onderzoekingen over het geslacht *Crassula* heeft verricht) en voor den tweeden druk door H. Harms en A. Berger. Dit laatste deel verscheen in 1930. In het Juli-nummer van „Succulenta", j.g. 1930 (p. 157—9) werd een opsomming van den inhoud gegeven. Degenen, die kennis willen nemen van literatuur, algemeene eigenschappen, de geschiedenis van onze bekendheid met de diverse soorten etc. verwijzen we in de eerste plaats naar dit werk.

Het is onze bedoeling hier slechts een kort resumé te geven van de meeste der thans algemeen in cultuur zijnde soorten. Aanvullingen en ieder soort materiaal zullen dankbaar worden aanvaard.

Gemakshalve verdeelen we de Crassulaceae in 6 groote groepen of onderfamilies:

- I. Crassuloideae.
- II. Kalanchoideae.
- III. Cotyledonoideae.
- IV. Sempervivoideae.
- V. Sedoideae.
- VI. Echeverioideae.

De § Crassuloideae omvat de geslachten *Tillaea*, *Crassula*, *Rochea*, *Dinacria*, *Vaucanthes* en *Pagella*, waarvan we de 3 laatstgenoemde, slechts enkele, meest eenjarige soorten tellende geslachten buiten bespreking laten.

A. Berger deelt het geslacht *Tillaea* bij het gesl. *Crassula* in. De *Tillaea's* zijn voor een deel waterplanten. *T. muscosa* L., om een enkel voorbeeld te noemen, het ook bij ons wel eens op vochtigen zandgrond aan te treffen „mosplantje", bestaat uit dunne takjes, gevormd door elkaar bedekkende blaadjes, tusschen welke de bloempjes verschijnen. Een analogen bouw treffen we ook aan bij de zeer bekende *Crassula lycopodioides* Lam. en *C. pseudolycopodioides* Dint. et Schinz. (laatstgenoemde is van de eerste te onderscheiden door een iets forscher voorkomen, lichter groene kleur en talrijke korttakjes¹⁾ in de oksels der bladeren.) Dit zijn

¹⁾ Letterlijke vertaling van het Duitsche „Kurztriebe". Een goede Nederlandsche term hebben we hier niet voor. M. K.

de bekende „veterplantjes" van onze collecties, Ook hier verschijnen de bloempjes tusschen de blaadjes langs het einde der stengels en zijn niet tot een afzonderlijke bloeiwijze vereenigd, hetgeen wèl het geval is bij de meeste andere *Crassula*-soorten, die men daarom wel eens als hooger ontwikkeld beschouwt. Zijn de *Tillaea*'s over de geheele wereld verspreid, de *Crassula*-soorten daarentegen zijn voornl. tot Zuid-Afrika beperkt, doch ook Madagaskar en Afrika's Oostkust tellen eenige soorten, terwijl een heel enkele het tot Arabië heeft gebracht. De Karroo herbergt vele soorten, zooals bijv. *C. corallina* Thunb. (syn. *C. dasyphylla* Harv.), waarvan we hierbij een bloeiend takje afgebeeld vinden (zie fig. 1).

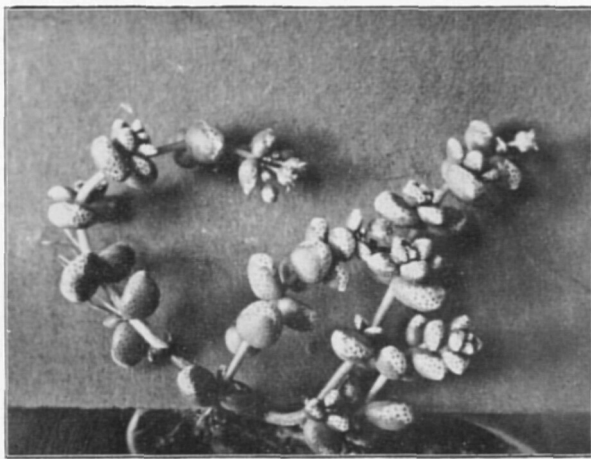

Fig. 1. *Crassula corallina* Thunb.

Photo C. L. Harders.

In de Karroo groeit dit plantje met zeer korte stengelleden en witte incrustaties op den top der blaadjes. Bij overbrenging naar Kaapstad, zoo vertelt R. Marloth, worden de stengels lang gerekt en de blaadjes groen. Hiermede moeten we dus rekening houden, willen we dit plantje goed houden.

Een groote groep *Crassula*'s, hoofdzakelijk uit de vochtiger streken van de Oostkust van Z. Afrika, vat Schönland samen onder den naam *Stellatae*, op grond van de stervormig afstaande kroonblaadjes.

Crassula spathulata Thunb. is een veel gekweekt hangplantje met hartvormige gesteelde blaadjes, die glanzend groen zijn.

Crassula marginalis Soland (syn. *C. centauroides* Harv.) heeft zittende blaadjes, die langs den rand donker gevlekt zijn. De plant groeit meer rechtop dan de voorgaande soort.

Het bekendste voorbeeld van die stervormige bloempjes levert *Crassula lactea* Sol. 's-winters gemakkelijk bloeiend, bij passende zomerbehandeling, waaronder we hier verstaan: veel zon en frissche lucht!

Crassula multicava Lem. (syn. *C. quadrifida* Baker) bloeit iets later in het jaar met meer rose getinte, meest 4-tallige bloempjes. De ronde bladschijven, die op vrij lange, aan den voet vergroeide stelen staan, zijn van talrijke inzinkingen voorzien. Het is misschien hierdoor, dat we dit plantje dikwijls als *C. punctata* aantreffen, een naam, die ten onrechte ook aan *C. arborescens* Willd. (= *Crassula Cotyledon* Jacq.; *Cotyledon arborescens* Mill.) wordt gegeven. In niet bloeienden toestand lijkt deze plant door haar zware grijsachtige, rood gerande bladeren zeer veel op een *Cotyledon*. Deze soort groeit boomvormig en vormt met *C. argentea* Thunb. (syn. *C. portulacea* Lam.) een kenmerkend deel van de flora van Namaqualand. *C. argentea* moet op de oorspronkelijke groeiplaats zilverwit bebladerd zijn en niet de glimmend groene bladeren bezitten, die wij voor deze soort juist karakteristiek noemen. Deze soort wordt ook wel *C. articulata* genoemd, wegens het uitwendig geled zijn van de stengels bij ieder bladpaar.

C. cordata Thunb. is overbekend wegens de plantjes, die na den bloei aan de steekjes der bloeiwijze verschijnen (afb. en beschr. „Succulenta”, Maart 1930 (p. 45—6).

Een andere *Crassula* ontwikkelt kleine knolletjes aan de bloemstengels, we bedoelen *C. nemerosa* Endl. (syn. *C. nivalis* Harv.), een zeer dicht bebladerd, in vochtige rotsspleten van Z. Afrika voorkomend plantje. De hartvormige vleezige blaadjes zijn naar den top omgekruld („Blühende Sukkulanten”, map 8, 1932). Dit is de eenige soort, die de groep der Tuberosae (alle gekenmerkt door knolvormige wortels!) in onze collecties vertegenwoordigt.

De groep, door Schönland Campanulatae genoemd, omvat een aantal meest struikvormige soorten van een ruim verspreidingsgebied; Z. Afrika, tropisch Afrika en zelfs Arabië maken hiervan deel uit.

C. tetragona L. is een oude bekende; de stijve vertakte, tot 1 M. hooge stengels dragen kruisgewijs staande rolronde blaadjes. Dezen loopen spits toe en blijken op doorsnede iets vierkantig te zijn. Ieder afgevallen blad levert een jonge plant.

De groep Perforatae is ons het best bekend door *C. perforata* L. (syn. *C. perfossa* D.C.). Dit is het plantje, waar de blaadjes als het ware aan den stengel geregen zitten (afb. „Succulenta”, Dec. 1931, p. 253).

C. rupestris Thunb. (syn. *C. perfossa* Lam.; *C. monticola* N.E.Br.) toont de afbeelding (zie fig. 2). Deze onderscheidt zich van

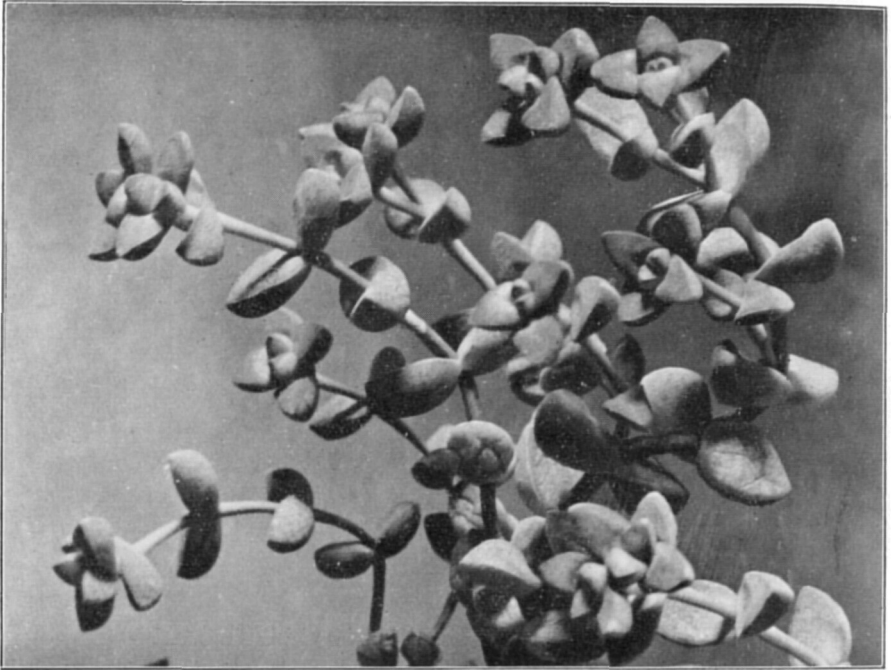

Fig. 2. *Crassula rupestris* Thunb.

Photo C. L. Harders.

C. perforata door de dikkere blaadjes, het feit, dat de bloeiwijze meer schermvormig is en rose bloempjes draagt, alsook door de gaffelvormige vertakking de stengels. De 4 bovenste blaadjes breken met een stengellid zeer gemakkelijk af, waardoor deze eigenaardige vertakking optreedt. Van deze plant bezitten we twee nogal uiteenlopende vormen, waarop we nog eens terug hopen te komen.

(Wordt vervolgd).

C. L. HARDERS.

HET LEEKENHOEKJE.

Wat de behandeling onzer planten betreft, kunnen wij verwijzen naar het October-nummer. Licht en frissche lucht (bij niet vriezende weer) zijn hoofdvereischten.

Winterharde succulenten zooals sommige Opuntia's en Sempervivums worden zooveel mogelijk tegen regen en sneeuw beschut. Deze planten zijn wel tegen vorst bestand doch door afwisselend weer, zooals regen en daarop vorst, hebben ze veel te lijden.

Het dient nog eens uitdrukkelijk gezegd te worden „wees voorzichtig met water geven“, er gaan meer planten dood door vocht dan door droogte. Vooral het morsen met water op de planten maakt dikwijls slachtoffers. Zulke slachtoffers zijn door amputatie nog wel eens te redden. De gezonde deelen kunnen dan het best in een bakje met scherp zand opgepot worden, de snijwond plaatst men op houtskoolpoeder.

Neemt onverwachts de koude toe, dan kunnen kamerkasjes, die bij een raam zijn opgesteld en waarvoor zoo spoedig geen gunstiger plaats te vinden is, afgedekt worden met flink pakpapier of een oude wollen deken.

Draagt U er zorg voor dat U bloempotten en zaaipannen niet zoolang buiten laat liggen, totdat ze stuk gevoren zijn!

Is de verwarming in orde?

DE EERSTE NED.-INDISCHE CACTUSSEN-TENTOONSTELLING TE BATAVIA.

Zoo hebben we dan eindelijk de eerste Ned.-Indische Cactussententoonstelling op de Pasar Gambir te Batavia gehad. Het heeft heel wat voeten in de aarde gehad voor we zoover waren. Een Orchideën-Tentoonstelling, dat gaat, maar Cactussen? Wat heeft men aan die planten, waaraan nooit bloemen zitten? Zoo is de gedachtegang van de meeste menschen in Indië. Nu is er den laatsten tijd wel een kentering ten goede voor genoemde plantenfamilie te constateeren. Zag men eenige jaren geleden voornamelijk potten met diverse palmen op de voorerven en in de galerijen, nu zijn daarvoor in de plaats gekomen mooie Euphorbiën (o. a. Trigona Haw. en Franckiana) en Nopalea, Cereus, (Jamacaru ?) en Opuntia. Ook ziet men op de muurtjes van de bordessen aardige potjes met kleine cactusjes, welke men voor een kleinigheid

aan de deur koopt. De belangstelling is in elk geval groter geworden en het was een goede gedachte van het Pasar-Gambir-Comité, voornamelijk door toedoen van de Heeren Tuinbouw-Consulenten Ir. Waterschoot en Noteboom, om naast de gebruikelijke Orchideëntentoonstelling bij wijze van proef een kleine Cactussenexpositie te organiseren. En ongetwijfeld is deze geslaagd en had ik niet zoo'n keur van succulenten verwacht. Nu is het wel waar, dat voornamelijk handelaren (niet kweekers) planten hebben ingezonden, welke gedeeltelijk nog per vliegtuig naar Indië zijn gezonden, maar hierdoor hebben wij een groote

Cactussen- Tentoonstelling.

Pasar Gambir 1932.

Batavia (26 Aug.—7 Sept.)

verscheidenheid gekregen van vetplanten, die wij hier nooit hebben gehad en heeft het publiek een beteren kijk op onze gedoomde vrienden opgedaan. Ook is er een animo daarvoor ontstaan, getuige het groote aantal dat verkocht is. Het heeft geen zin om hier een uitvoerige beschrijving te geven van wat er alzoo op de tentoonstelling te zien was; hiervoor dient de foto. Men kan deze expositie ook niet vergelijken met wat er op dat gebied in Nederland en in het buitenland te zien is, maar toch was zij hoogst interessant. Of op den duur de succulentencultuur in Indië een dergelijke vlucht zal nemen zooals zulks in Europa het geval is valt echter zeer te betwijfelen. Indië is op het gebied van

bloeiende planten een zeer rijk land en men is hier uiterst verwend. Het houden en verzorgen van Orchideën is in den Oost vrij gemakkelijk en men heeft er in zooverre wil van, dat men door de mooie bloemen daarvan genieten kan, welke bovendien een handelswaarde hebben. Voorts hooren de meeste Cactussen hier niet thuis en de bloemen, als die er nog aankomen, zijn geen snijbloemen. Het is ook een veel lastiger cultuur dan die van Orchideën. Ten slotte kan men te Batavia en omstreken niet de noodige aarde daarvoor bekomen. De grond bestaat hier uit een roodachtige harde klei, waar niets mee te beginnen valt. Velen gebruiken als aardmengsel zand en paardemest, met welk voedsel onze arme succulenten het maar moeten stellen. Het resultaat is dan ook zooals te verwachten is, zeer gering. Teneinde raad haalt ondergeteekende zijn aarde van Lembang, een afstand van ongeveer 200 Kilometer van Batavia.

Er is op de tentoonstelling ook wat reclame gemaakt voor onze Vereeniging en eenige jaargangen van Succulenta hebben ter visie gelegen van het publiek. Laten we hopen dat de Vereeniging daarvan baat zal hebben. Een vermeerdering van het aantal leden is wel gewenscht, daar dit momenteel zeer gering is, n.l. ongeveer een dozijn.

Batavia, 15 September 1932.

E. J.

HAAGSCHE VOLKSUNIVERSITEIT.

Voor de Haagsche Volksuniversiteit zal de heer J. M. van den Houten in het begin van het volgende jaar (aanvang 10 Jan. 1933) een cursus van vijf lessen geven over *Cactussen en Vetplanten*. Nadere bijzonderheden in het volgende nummer.

RECTIFICATIE.

In het artikel „*Mamillaria microcarpa*” zijn een paar onjuistheden ingeslopen. Op bladz. 248 staat onder middendoorns: Verder twee middendoorns, *welke niet minder zwaar en ook niet korter zijn*”. Hiervoor leze men: welke veel minder zwaar en ook korter zijn.

Op dezelfde bladzijde onder bloemdek: binnenste aan de binnenzijde *vuurrood*. Dit moet zijn rose-rood.

Op de onderste regel van bladz. 248 staat: en loopt naar boven toe in rose *wit*. Dit moet zijn: in rose *uit*.

Op bladz. 249 is de laatste groeiplaats verkeerd weergegeven, dat moet zijn Chihuahua.

M.

NIEUWE LITERATUUR.

The CACTUS Journal, being the Official Organ of *the Cactus and Succulent Society of Great Britain*. Vol. I, No. 1 (September 1932).
Published for the Society by the Blandford Press, Ltd., 43, Blandford St., London W. 1.

„Our Dutch friends whose Journal *Succulenta* is now in its fourteenth year, write of the *Cactus Journal*. „Wij zien het *Cactus Journal* met belangstelling tegemoet!" Here then is our first number".

Aldus wordt door Sir Wiliam Lawrence, den President onzer jonge Britsche Zustervereniging, het eerste nummer van het orgaan der Society ingeleid. Sir William vervolgt zijn voorwoord met in korte trekken de steeds groeiende belangstelling van het Britsche publiek voor Cactussen en andere vetplanten te schetsen. Er moeten momenteel op de Britsche Eilanden over de 1000 liefhebbers en kweekers zijn, die zich met het kweken en verzamelen van succulenten bezighouden. Door den schrijver wordt verder zeer terecht opgemerkt, dat de nomenclatuur grooter moeilijkheden oplevert dan de cultuur. Een man, die een vreemde vogel ving, gaf den dichter stof tot het volgende rijm:

„But as he did not know
Its name or use
He let it go".

Met planten is het juist andersom. Is het niet veel aardiger zelf nog sluimerende eigenschappen van de plant en ten slotte ook haar naam uit te vinden, dan alles „klaar voor het gebruik" te koopen?

Tot zoover Sir William's sprankelende inleiding, die voorafgegaan wordt door een mooie photo van *Lithops Mundtii* (afkomstig van Friedr. Ad. Haage Jr.) en gevolgd door een resumé van een voor de Society gehouden lezing over de Cactuscultuur door Mr. T. N. Endean. De raad om van eind September tot Mei de planten alle water te onthouden, zouden wij liever niet opvolgen. Maar we zijn ervan overtuigd, dat de Engelschen vroeg of laat wel van dat ultra-droge régime terug zullen komen! In *The Britton and Rose Names for certain Cacti* geeft Mr. R. S. Farden een overzicht van de 30 geslachten, die tezamen de § Echinocacti (Br. et R.) vormen; in de meeste gevallen is de beteekenis of afleiding van den geslachtsnaam mede aangegeven.

Het volgende artikel is het eerste gedeelte van een op schrift gestelde lezing van Dr. N. E. Brown: *About Succulent Plants. What I Learnt at My First Introduction to Them*. Op pakkende wijze verhaalt de grijze botanicus van zijn jeugdherinneringen op vetplantengebied. Wat de aanleidende oorzaak is geweest, dat hij zich zoo sterk is gaan interesseeren voor uitheemsche succulenten en wel in het bijzonder die, behoorend tot de Kaapflora, leert ons het volgende. 67 jaar geleden, als 16-jarige schooljongen, toonde hij zich reeds een warm plantenliefhebber; uit een eenvoudig leerboekje wist hij zichzelf de eerste beginselen der plantkunde bij te brengen. Het was in dien tijd, dat zijn onderwijzer hem vroeg, of hij niet een collectie vreemdsoortige uitheemsche planten zou willen zien. Onnoodig te zeggen, dat de jonge Brown maar al te gaarne op het aanbod inging. De verzameling in quaestie, behoorend aan Mr. W. W. Saunders te

Reigate, bestond uit honderden succulenten, waaronder over de 300 *Mesembryanthemum*soorten! Velen van die planten hadden oorspronkelijk deel uitgemaakt van Mr. A. H. Haworth's eigen verzameling! Degene, die met de verzorging der collectie Saunders was belast, Mr. T. Cooper, had zelf eenige reizen naar Zuid-Afrika gemaakt en wist daardoor den weetgierigen knaap belangwekkende dingen te vertellen over het voorkomen der planten op de natuurlijke groeiplaatsen, haar levensomstandigheden enz. Het bezoek aan die plantenverzameling is van grooten invloed geweest op Brown's latere carrière; er is uit hem een knap botanicus gegroeid, en bovenal een voortreffelijk succulentenkenners! Bij dit artikel is een photo afgedrukt van één enkele bloem van *Stapelia variegata*, weerspiegeld op een glasplaat (zeer curieus!).

Verder bevat de aflevering, die 12 bldz. dik is, een bijdrage over bolvormige *Opuntia's* van Curt Backeberg, geïllustreerd met een photo, voorstellend *O. Bruchii*, *O. papyracantha* en *O. floccosa*. vervolgens een bespreking der diverse succulenten-inzendingen op de R. H. S. Amateur Flower Show op 28 Juni j.l., de geschiedenis van het ontstaan der Society, geboekstaafd door den energieke Secretaris, Mr. E. Shurly, en ten slotte eenige redactioneele en bestuursmededeelingen (vergaderingen, bibliotheek, ruilrubriek) en een aanvulling ledenlijst. Buiten de reeds genoemde photo's vinden we in dit no. nog een goede afbeelding van *Echinocactus polycephalus*.

Het tijdschrift maakt een zeer verzorgden indruk, ook wat zijn uiterlijk betreft. Papier, druk en illustraties laten niets te wenschen over; de laatsten komen op het fraaie kunstdrukpapier uitstekend tot haar recht. De voorzijde van den omslag is met een artistieke penteekening van eenige gestyleerde Cactussen versierd, waarbij ruimte is uitgespaard voor een korte inhoudsopgave.

Het formaat van het *Journal* is vrijwel gelijk aan dat van het orgaan der Amerikaansche vereeniging. Eén ding is jammer, nl. dat voor den omslag van precies hetzelfde papier gebruik is gemaakt als voor den tekst. Wij zouden een wat steviger en liefst gekleurden omslag verkiezen.

Alles bijeengenomen, mag deze eerste aflevering van het Britsche *Cactus Journal* zeer geslaagd heeten. We kunnen er onze Britsche vrienden, in het bijzonder Redactrice Higgins, mede gelukwenschen. Moge het tijdschrift een welverdiend succes hebben!

* * *

Het *Cactus Journal*, dat zoo wij reeds eerder meldden, onder redactie staat van Mrs. V. Higgins, M. A., F. R. H. S., zal voorloopig eens in de 3 maanden verschijnen. Maar het zal ons niet verwonderen, indien het tijdschrift, dank zij de zeer bevredigende toeneming van het ledental, binnen afzienbaren tijd tot een 2-maandelijksch orgaan zal worden gepromoveerd.

Losse nummers van het *Cactus Journal* kosten 1/-Sh., franco per post. Leden der Cactus & Succ. Society betalen een jaarlijksche contributie van 10/-. Het adres van den Secretaris is: E. Shurly Esq., „Pilatus", The Mall, Park Street, Nr. St. Albans, Herts., England.

M. C. KARSTEN.

ONSEERSTE EERELIDMAATSCHAP.

Bij dezen hebben wij het genoeg onze leden in kennis te stellen van het heuglijke feit, dat de Nederlandsche Vereen, v. Vetplantenverzamelaars „Succulenta" onlangs als *Eerelid* werd ingeschreven der „*South African Succulents Society*".

Het spreekt wel vanzelf, dat wij voor dit blijk van waardeering van de zijde der „Suidafrikaners" zeer erkentelijk zijn.

Moge dit het begin zijn van een hechte en langdurige vriendschap tusschen beide Vereenigen.

HET BESTUUR.

BOEKBESPREKING.

Bluhende Kakteen und andere sukkulente Pflanzen. Herausgegeben von Dr. Erich Werdermann. Verlag J. Neumann, Neudamm und Berlin.

Map 10 van dit schitterende plaatwerk bevat plaat 37 (*Cereus victoriensis* Vaupel), plaat 38 (*Echinocactus Leninghausii* K. Schum.), plaat 39 (*Pelecypora asselliformis* Ehrenb.) en plaat 40 (*Stapelia gigantea* N. E. Brown). Als altijd valt op de natuurgetrouwe afbeeldingen en de nauwkeurige beschrijvingen niets aan te merken, integendeel beide voldoen aan de hoogste eischen en strekken auteur en uitgever tot eer. Zoo men weet, verschijnen jaarlijks 6 mappen elk met 4 platen en bijbehorenden tekst, waarvan de inteekeprijis 24 Mark bedraagt.

G. D. D.

Vetplanten door A. J. van Laren. Uitgave Verkade's Fabrieken N. V., Zaandam 1932,

Alweer een nieuw Verkade's Album, ditmaal geheel gewijd aan de succulenten, andere dan Cactussen. Met het Cactus album van het vorige jaar vormt dit Vetplantenalbum een schoon geheel. De welversneden pen van den heer van Laren, is er borg voor, dat het tekstgedeelte in orde is. Niet alleen de pas-begonnen liefhebber, maar vooral de meergevorderde, zal er veel van z'n gading in vinden.

Ook de teekenaars hebben met de plaatjes eer van hun werk. Het meerendeel der afbeeldingen is volkomen natuurgetrouw, zoowel wat de vormen als de kleuren betreft. En wij durven gerust te zeggen, dat door deze 126 kleine en 19 groote platen menig tot nu toe onbekende soort spoedig met een etiket zal prijken.

Evenals in het Cactusalbum heeft de auteur er naar gestreefd naast de wetenschappelijke benaming ook een Nederlandsche naam te geven. Hoewel wij niet gelooven, dat deze namen burgerrecht zullen verkrijgen, toch heeft het vermelden daarvan wel eenige beteekenis, vooral nu onder elk plaatje naast de Nederl. naam ook de Latijnsche is afgedrukt.

Zoo brengt dit album weer een reeks van hoogst belangwekkende succulenten

onder de oogen van het publiek, waardoor de liefhebber in staat wordt gesteld hieruit vele der schoonste en merkwaardigste soorten te kiezen, te leeren kennen en kweken. En wie nog geen oog heeft voor de aantrekkelijkheden der succulenten gaat er, met dit boek in de hand, allicht toe over ook eenige succulenten te gaan kweken. Zoo heeft dan Verkade's Vetplanten album bovendien voor onze liefhebberij een sterk propagandistische waarde. — Jammer, dat op het bestaan van onze vereeniging niet even de aandacht gevestigd werd.

G. D. D.

BESTUURSMEEDEDELINGEN.

De leden worden er aan herinnerd, dat eventueele voorstellen, die men op de e. v. Algemeene Vergadering behandeld wenscht te zien, vóór 15 December a.s. in het bezit van het Secretariaat moeten zijn. (Art. 23 sub b. Huish. Reglement).

Om onaangenaamheden te voorkomen worden de leden herinnerd aan Art. 8 van het Huish. Regl. (*Opzeggen lidmaatschap*). Indien ieder lid, dat bedankte, tegelijkertijd een nieuw lid aanbracht, m. a. w. voor een plaatsvervanger zorgde, bleef het ledental schitterend op peil. . . Men knoope dit in zijn oor!

Oproeping tot het stellen van candidaten voor de vervulling van één bestuursfunctie, wegens periodiek aftreden van den Heer G. D. Duursma. Hij is terstond herkiesbaar. Opgaven van candidaten worden vóór 15 December a.s. bij het Secretariaat ingewacht. (Art. 14 van het Huish. Regl.).

Een verklaring van den candidaat, dat hij een eventueele benoeming zal aanvaarden, is bij te voegen.

Voorstellen en namen der candidaten zullen in het Januari-nummer opgenomen worden.

DE SECRETARESSE.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Enschede en Omstreken.

De eerste jaarvergadering gehouden op Donderdag 6 Oct. 1932 in Rest. Top, Gronauschestraat, was uitstekend bezocht. De Voorzitter opent met een kort woord de vergadering en heet de leden welkom, in het bijzonder de 2 nieuwe leden. Na voorlezing notulen bracht de secretaris verslag uit over het afgelopen jaar. Daarna verslag van de penningmeester en bespreking reglement. Het reglement werd na kleine veranderingen goedgekeurd. Bij aftreden Voorz. werd na verkiezing benoemd den Heer H. Mannessen, Leemhoutstraat 58, Enschedé. Daarna sloot de Voorz. de geanimeerde vergadering.

Enschede, Roomweg 262.

A. STROBOER, *Secretaris*.

Kring „Het Gooi“.

Met algemeene stemmen is door de ledenvergadering van 7 Oct. '32 't voorstel van 't Bestuur aangenomen. Dit luidt als volgt:

„In de in September gehouden ledenvergadering is besloten, 2 groote Plantenkeuringen te houden in een grootere zaal, Het Bestuur wil daarnaast gelegenheid geven tot 't inzenden van planten, die gekeurd worden op de volgende drie punten:

- a. goede cultuur: max. 8 punten
- b. bouw v. d. plant: „ 3
- c. benaming: „ 2 „

Elke inzending bestaat uit ten hoogste 3 te keuren planten. Het maximaal aantal punten dat voor 1 inzending toegekend kan worden, bedraagt 10. Deze keuringen worden 5 X 's jaars gehouden (in Maart, April, Juni, Aug. en Oct.). De hoogste prijs wordt toegekend aan den inzender(ster) met 't hoogste aantal punten.

De twee groote plantenkeuringen, te houden bij voldoende deelname in Mei en Sept., zullen 't karakter dragen van tentoonstellingen; elke inzending wordt in zijn geheel gekeurd."

De Kringleden worden verzocht, met bovenstaand besluit rekening te houden. De benoemde vaste Keurings-Commissie bestaat uit de Heeren De Ringh, Mulder en Zeverijn.

W. CHR. BEEKMAN, *Secr.*

Kring „Het Gooi".

Ledenvergadering op Vrijdag 11 Nov. '32, 's avonds 8 uur, m de Openbare Leeszaal, Heerenstraat, Hilversum.

Agenda:

1. Opening. 1. Notulen. Verslagen. 3. Mededeelingen. 4. Lezing. 5. Voorstellen Jaarvergadering. 6. Rondvraag. 7. Sluiting.

Aan de *excursies* naar de kas van *de Dames Mees te Hilversum* en den *Hortus Botanicus* te Utrecht werd door slechts weinigen deelgenomen. Dat is jammer, want beide waren zeer zeker de moeite waard en hadden een grooter aantal deelnemers verdiend. Prachtige collecties cactussen en vetplanten hadden de bewondering van allen. De planten zagen er gezond uit, hetgeen zeer zeker te danken is aan de uitstekende zorg, welke er aan besteed wordt. De nomenclatuur liet niets te wenschen over,

Ook de orchideeën e. a. trokken zeer de aandacht.

Irisstraat 49, Hilversum.

W. CHR. BEEKMAN, *Secr.*

Kring 's-Gravenhage.

Vergadering van 24 September j.l.

Op deze vergadering hield Mevr. Schreuder-van den Berg uit Haarlem een populaire lezing over Euphorbia's, waarmede zij veel succes had en waarnaar de aanwezigen met bijzonder veel genoegen luisterden. Mevr. Schreuder behandelde dit plantengeslacht niet wetenschappelijk, daar zij zich meer aangetrokken gevoelt tot de vreemde kenmerken en de uiterlijke eigenaardigheden, kortom tot wat zij noemde de „romantische eigenschappen" der planten. Zij sprak over het gif der

Wolfsmelkachtigen, het soms doodelijke melksap, dat naar behooren toegepast, liefde of haat verwekken kan, volgens het vaste geloof van primitieve volken: over de wondere vormen der Euphorbia's, die een Engelsch dichter de inspiratie brachten tot het schrijven van een vreemd fantastisch boek, de Upasboom geheeten. Zij vertelde ook legenden en sprookjes, die rond de Euphorbia's zijn geweven; zij voerde daarbij haar toehoorders in een romantische wereld, waarin zijzelve zich wonderwel thuis schijnt te gevoelen.

Zij sprak ook over het voordeel, dat de mensch van de Wolfsmelkachtigen weet te trekken; rubber, cassave, ricinusolie en nog veel meer nuttige zaken leveren ons deze planten, waarvan slechts een klein deel succulent is.

De succulente Euphorbia's zijn voor den vetplantenliefhebber van groot belang. De buitengewone verscheidenheid van vormen maken ze tot een sieraad van iedere verzameling; terwijl het kweken geen hooge eischen stelt. Een uitzondering maakt de interessante Euphorbia obesa, waarvan de meeste bezitters slechts kort genoeg belevan.

Door de leden was een groot aantal mooie Euphorbia's bijeengebracht, welke als demonstratiemateriaal dienden en die door Mevr. Schreuder afzonderlijk werden besproken. Deze kleine tentoonstelling had veel bekijks.

Voor de opening der vergadering stelde de Heer Tonnekreek uit Amstelveen de aanwezigen in de gelegenheid mooie importen te koopen, terwijl tijdens de pauze ten bate van de kas, planten en stekken werden verkocht, die een der kringleden beschikbaar had gesteld.

J. J. E. v. D. THOORN.

Kring 's-Gravenhage.

Daar het kringbestuur onverwacht in de gelegenheid was een regeling te treffen, waarbij de heer Curt Backeberg uit Hamburg op 29 Oct. een voordracht met lichtbeelden voor den kring zal houden, heeft het bestuur gemeend daarvoor een buitengewone vergadering uit te schrijven.

De eerstvolgende gewone vergadering zal plaats vinden op Zaterdag 19 November des avonds 8 uur in zaal 6 van het gebouw Amicitia, Westeinde 15. De leden zullen op deze bijeenkomst in de gelegenheid zijn vierkante potten te bestellen 8, 10 en 12 c.M. wijd en ongeveer even hoog voor den prijs van 6, 7 en 8 cent per stuk. Bij bestelling van een groot 'quantum zal de prijs nog 1 cent lager kunnen worden gesteld. Een der kringleden heeft deze potten op zijn aanwijzing laten bakken, voornamelijk voor planten, die aan de oppervlakte wortelen.

J. J. E. V. D. THOORN, *Secretaresse.*

Kring Groningen en Omstreken.

Vergadering op 8 November '32 des avonds 8 uur in 't Victoria-Hôtel te Groningen.

AGENDA:

Opening, notulen, ingekomen stukken, lezing over Euphorbia's door den secretaris, verloting, ruilen, rondvraag en sluiting.

J. FOKKINGA, *Secretaris.*

Groningen, Buiten Damsterdiep 98.

P. S. Verzoeken wat Euphorbiaplanten als demonstratiemateriaal mede te brengen.

Als ruilmateriaal komen deze avond speciaal grootere planten in aanmerking, doch ook zaailingen of stekken kunnen wel worden meegebracht,

Kring Groningen en Omstreken.

De vergadering van 11 Oct. was, als altijd, druk bezocht. Na afhandeling der gewone punten hield de voorz. een interessante inleiding over de dit seizoen opgedane ervaringen. Na de *pauze*, waarin verloting en ruiling van planten plaats vond, was gelegenheid tot het stellen van vragen en het doen van mededeelingen met betrekking tot ieders ondervinding gedurende dat jaar. Hierna hield de secr. een causerie over het bevruchten van planten door bijen. Besloten werd de eerstvolgende vergadering een lezing te houden over de Euphorbia's. Bij rondvraag gaf de secr. nog een uiteenzetting over het gemakkelijk vermeerderen onzer planten door stekken, zooals dat ook veelvuldig door handelaren wordt gedaan; dit ter verkrijging van ruilmateriaal, waarnaar steeds wordt gevraagd. Echter werd aangeraden dit jaar geen stekken meer te nemen, daar de tijd hiervoor thans minder geschikt is.

Kring Haarlem en Omstreken.

Vergadering op Vrijdagavond 11 November, 's avonds 8 uur precies in Hôtel Lion d'Or, Kruisweg, Haarlem. Wij moeten een groote en belangrijke agenda afhandelen en verzoeken daarom *alle* kringleden op tijd aanwezig te willen zijn.

1. Opening en mededeelingen. 2. Uitreiken der diploma's aan de prijswinnaars op de Juni tentoonstelling. 3. Bestuursvoorstel tot wijziging artikel 4 Huishoudelijk Reglement; 3a idem tot wijziging artikel 9 Reglement. 4. Pauze. 5. Bestuursvoorstel tot instelling van een vaste maandelijksche keuring met benoeming van een keuringscommissie. Vooraf na de *pauze* zal ons kringlid, de Heer Berkhout, een causerie houden over Haworthia's. Tot slot rondvraag en sluiting.

W. J. V. ESSEN, *Secretaris*,

Joh. Verhulstweg 34,

Bloemendaal (post Santpoort).

Kring Haarlem en Omstreken.

De Heer de Ringh; onze alom tegenwoordige algemeen voorzitter, verrastte onze vergadering d.d. 13 October met zijn bezoek. Dit had zijn oorzaken — natuurlijk, zouden wij haast zeggen — want, waar de Heer de Ringh komt, is vast en zeker iets feestelijks aan de hand of er moeten zaken, de vereeniging betreffende, worden gedaan. In onzen kring was het eerste het geval. Het kringbestuur zelve had gemeend het 2-jarig bestaan zonder meer te laten passeeren, omdat, ja, waarom? Wel, omdat je toch niet ieder jaar behoeft te jubileeren. Wij hebben dit jaar onze feestelijke portie al zoo langzamerhand beet, ik herinner slechts aan de zomervergadering en de tentoonstelling. En ook komt daar nog bij, dat wij zoo zoetjes aan groeien, ons groot gaan voelen en dan hm, hm, jubileer je alleen nog meer bij het 5-voud en de fatale koperen datum, waar of niet, Hr. de Ringh.

Doch geen grapjes verder, wij vonden het allemachtig aardig, dat wij verrast werden en dat de Hr. de Ringh een leuk speechje hield.

De rest van den avond was hoofdzakelijk gevuld met een interessante lezing van den Heer v. d. Houten uit Rotterdam, die ons veel kwam vertellen van het leven van onze vetplanten en daarbij een prachtige collectie lantaarnplaatjes deed zien.

W. J. v. ESSEN, *Secretaris.*

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- W. A. de Graaff, v/h. Delft, Westerstraat 8, thans Pijnacker, post Delft, Schoolkade E 104b.
 Zuster E. Nierop, v/h. Schiedam, Prof. Kam. Onneslaan 187 B, thans Rotterdam, Claes de Vrieselaan 147a.
 P. Groenhuyse, Utrecht, v/h. Jac. v. d. Borchstraat 56, thans Pieter Nieuwlandstraat 83.
 W. J. Bakker, v/h. Westzaan, Nieuwe zijde 55, thans Wormerveer, Oost-Indische Kade 24.

Buitenland.

- Mej. S. J. van Nooten, v h. 's-Gravenhage, Tasmanstraat 188, thans Pension Benvenuto, Wigmanstraat 1, Bandoeng, Java (N. O. I.)
 Drs. C. J. Keijzer, Leeraar Ned. Indische Artsenschool, v/h. Cannalaan 22, thans Embong Sawoh 9, Soerabaja, Java (N. O. I.)
 G. Van de Weghe, v/h. „Les Glycines", Brusselsche Steenweg 542, thans 1, Rue du Tennis, Gendbrugge-Stadium (België).

NIEUWE LEDEN 1932.

- W. H. de Fauvre, Amsterdam West, Da Costakade 150 huis.
 Mevr. J. M. Minderman-Wijnhoven, Apeldoorn, Arnhemseweg 99.
 J. van der Maazen, Assen, Groningerstraat 186.
 J. van Ringen, Assen, Paul Krugerstraat 60.
 C. de Vries, Assen, Anreeperstraat 50.
 S. C. W. Rol, Assendelft, Genieweg 339.
 G. H. Smits, Borculo.
 F. Huizenga, Onderwijzer, Echtenerbrug (Friesl.)
 J. P. de Smidt, Echtenerbrug (Friesl.)
 Mevr. A. Bolleurs, Haarlem, Hooimarkt 30.
 N. J. Bischoff-Tulleken, „Olden Belt", Heerde (Gld.).
 K. Schouten, K 150, Kortenhoef.
 M. C. Lezer, Zutphen, Marschpoortstraat 7.

Buitenland.

- A. Zimmerman, „De Gelaarsde Kat", Mampangweg Binnen 12, Batavia-Centrum' (N.O.I.)

C. van Woerden, Assist. Hortulanus a/den Bergtuin Tjibodas, Sindanglaja, Java (N.O.I.)

Charles A. Weddigen, 2201 Lawn Avenue, Norwood, Cincinnati, Ohio (U. S. A.).

Meldt U nog voor 1932 als lid aan! Alle reeds verschenen nummers van jaargang 1932 zijn nog voorradig!

NIEUWE LEDEN 1933.

G. Dulling, Alkmaar, Gr. Nieuwland 51.

J. P. Groet, Alkmaar, Stationsstraat 4.

H. van Lieshout, Alkmaar, Voordam 6a.

T. van der Meijden, Alkmaar, Wagenmakersstraat.

W. Hieminga, p/a den Heer A. J. Pegman, Amsterdam W., van Kinsbergenstraat 62^{III}.

W. G. W. Schensema. Amsterdam W., Jac. van Lennepstraat 363".

C. van Lier, Amsterdam O., Bankastraat 14³ hoog.

H. Ivangh, Bergen (N.-H.), Kogerdijk 56.

L. van Willigen, Dubbeldam, Rechte Zandweg A 400 h.

M. Blok, Enschede, Azaleastreat 4.

A. Hietbrink, Enschede, Papaverstraat 34.

H. Mannessen, Enschede, Leemkuilstraat 58.

B. Morriën, Enschede, Lipperkerkstraat 136.

G. J. Oosterveld, Enschede. Walhofstraat 73c.

J. M. de Lange, Den Helder, Singel 42.

H. Huiskes, Lonneker, Mercuriusplein 5.

Mevr. P. van Bilderbeek-Peemans, Nijmegen, Joh. Nijghstraat 6a.

Overleden.

G. A. Schouw, 's-Gravenhage, Zwanenlaan 8.

Lidmaatschapoverschrijving.

Het lidmaatschap van den Heer G. A. Schouw † hebben wij op verzoek overgeschreven op Mej. M. van der Peppel, 's-Gravenhage, Laan van Eik en Duinen 122.

RECTIFICATIE.

G. van der Sluijs, Poeldijk, Veldzicht 77 (in plaats van Leugenbrug).

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

RUILRUBRIEK.

Aangeboden: 300 Verkade's cactusbons in ruil voor de volgende soorten: Echinopsis Pentlandii, Mam. camptotricha, Mam. bombycina, Mam. coronaria,

Mam. spinosissima, Echinocereus Fendleri, Echinocereus Knippelianus, Cereus Straussii, Pilocereus Houletianus, Rhipsalis rosea.

Adres: S. B. ZEVEIJN, Cactuskweker, Gijssbr. v. Amstelstr. 358, Hilversum.

In ruil aangeboden: een compleet stel cactusplaatjes van **Verkade**, tegen een compleet stel van **Pette's** Album, door A. L. KLOMPE, Zierikzee.

In ruil aangeboden: Een nieuw, geheel volledig *Cactusalbum* van Verkade tegen een dito van **Pette** of een complete serie Cactusplaatjes van **Pette**.

Adres: P. S. WANSINK, Dam B 88, Zierikzee.

Aangeboden: Mam elegans micr. (import, Cer. peruvianus, C. per. monstr, C. serpentinus en Opuntia vulgaris, in ruil tegen Gasteria's en/of Aloë's.

Adres: W. L. BEIJST, Van Eeghenstraat 29B, Amsterdam

Aangeboden door Mevr. L. HAASE, Van Eeghenstraat 29a, Amsterdam Z., 180 bons van **Verkade's** Cactusalbum, in ruil tegen eenige mooie exemplaren der volgende Mamillaria's: Wildii, camptotricha, bombycina, candida, elegans, plumosa, radians, uncinata, micromeris.

MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS

OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie
te zenden vóór den 15en
der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEUWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

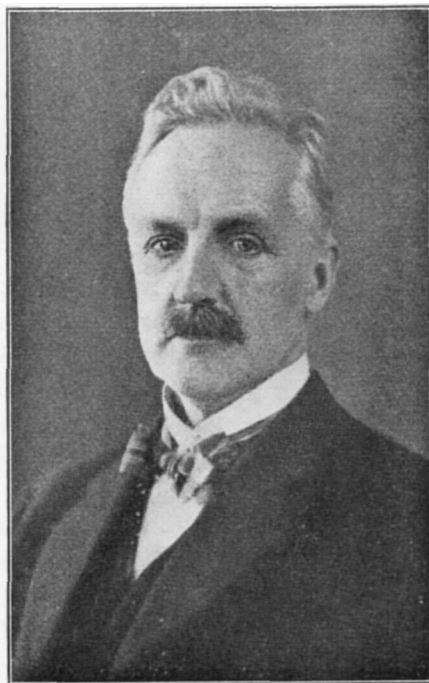
Girorekening

No. 133550 - HEESCH bij Oss.

Alle correspondentie te
richten aan het Secretariaat
Adres:

Mej. M. C. KARSTEN,
TERBORG.

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penning-
meester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis;
J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

J. M. van den Houten

Prof. Dr. J. VALCKENIER SURINGAR.

(24 Dec. 1864—17 Oct. 1932)

ter gedachtenis.

„Wageningen, 17 Oct. Alhier is hedenmorgen op ruim 67-jarigen leeftijd overleden Prof. Dr. J. Valckeniër Suringar, oud-hoogleraar in de toegepaste plantensystematiek en plantengeografie aan de Landbouwhoogeschool.”

Het is niet onze bedoeling het leven van dezen uiterst veelzijdigen, steeds streng wetenschappelijk denkend en werkenden mensch te schetsen. Belichten wij hier slechts zijn arbeid aan één onderwerp van de velen waaraan hij zijn belangstelling gaf, een studie die hem misschien minder dan eenig andere bevrediging heeft geschonken, doch die wellicht méér dan eenig andere zijn liefde had: Het geslacht *Melocactus*.

Zijn werk hierover sluit direct aan bij de onderzoekingen van zijn vader: Prof. W. F. R. Suringar, over hetzelfde onderwerp, tot welker voortzetting hij zich na diens dood in 1898 voelde geroepen.

Suringar Sr. beschreef vele soorten, rangschikte ze ook en trachtte er een phylogenetische voorstelling van te geven. Hij maakte ook een determinatietabel welke echter nooit is gepubliceerd.

Suringar Jr. ging voort met onze vormenkennis te verrijken; bovendien trachtte hij van een collectie van een bovenwindsch eiland — en van de zaailingen van een vastelandssoort, welke kon geacht worden niet door kruising te zijn bevrucht — de kenmerken te waardeeren als soorts- of varieteitskenmerken. Aan de „Illustrations" voegde hij twee afleveringen toe, — daarna nam ander werk hem in beslag en ook na zijn aftreden als hoogleraar was het hem niet mogelijk zijn voornemen tot het afmaken van de „Illustrations du genre *Melocactus*" ten uitvoer te brengen. Het materiaal hiervoor is echter gereed. Tot dat materiaal behoort een volledige collectie foto's in groot formaat en een groote collectie kleinere foto's op groote kartons geplakt. Ook de resultaten van de zaailingproeven zijn bewaard en gefotografeerd, zoodat ze steeds, evenals alle beschreven voorwerpen te controleeren zijn.

Van zijn onverflauwde belangstelling voor het geslacht *Melocactus*

getuigde nog kortgeleden een inzending op de 4e Natuurhistorische Tentoonstelling der N. N. V. te Arnhem.

Schumann erkende in zijn Monographie van 1898 de nieuw-opgestelde soorten niet, zonder ze echter te hebben gezien. Zoo deden ook Britton & Rose in 1922: Zij erkenden voor de

„Prof. Valckenier Suringar voor zijn huis bij de Wistoria — een plantengeslacht dat hij destijds bezig was te beschrijven”.

Nederlandsche Benedenwindsche Eilanden slechts één soort, na een kort bezoek aan één dezer eilanden en zonder het herbariummateriaal en de foto's van de beide Suringars gezien — laat staan bestudeerd te hebben. Het merkwaardige hierbij is, dat de kenmerken, waarmede zij de waterlandssoorten onderscheidten dezelfde zijn, als die welke de Suringars gebruikten ter onderscheiding van de vormen op de eilanden.

Het moet een bittere ervaring voor Professor Valckenier Suringar geweest zijn om zijn zorgvuldig waarnemingswerk zoo geheel en al genegeerd te zien, — des te bitterder, omdat het zijn Vader was die mede zijn werkkraft in groote liefde aan dit onderzoek had gegeven.

Een groot natuuronderzoeker is met hem heengegaan — en een voortreffelijk mensch.

„Deze altijd werkzame, levendige, onderzoekende geest, had in een krachtiger lichaam een betere woonplaats gevonden,”

P. H.

Zijn geschriften, het geslacht *Melocactus* betreffende:

1897. Illustrations du genre *Melocactus* par W. F. R. Suringar, continuées par J. Valckenier Suringar, Livr. I: Musée Botanique de Leide; p. XII + 1-8, Pl. I—VIII.
1901. Contributions a l'étude des espèces du genre *Melocactus* des Indes Néerlandaises occidentales: Verh. Kon. Ak. Wet. Amsterdam, (2e) Dl 8 No. 1; p. 1-40.
1902. *Melocactus*-Sämlinge: Ber. deuts. Bot. Ges., Bd 20; p. 522—525.
1903. Het *Melocactus* Onderzoek: Ned. Kruidk. Arch. (3) Dl 2; p. 1047—1058, Pl. X.
1903. Illustrations du genre *Melocactus* par W. F. R. Suringar, continuées par J. Valckenier Suringar, Livr. II.: Musée Botanique de Leide; p. 9-24, Pl. IX-XVI.
1905. Illustrations du genre *Melocactus* par W. F. R. Suringar, continuées par J. Valckenier Suringar, Livr. III.: Musée Botanique de Leide; p. 25-40, Pl. XVII—XXIV.
1910. Nouvelles Contributions a l'étude des espèces du genre *Melocactus* des Indes Néerlandaises occidentales: Verh. Kon. Ak. Wet. Amsterdam, (2e) Dl. 16 No. 3; p. 1—40.
1931. Het geslacht *Melocactus*, in het bijzonder de soorten op de Nederlandsch West-Indische Eilanden: Handl. 4e Nat. hist. Tentoonst. Ned. Nat. hist. Ver.; bl. 134-138, 2 fig.

MOOIE GASTERIA'S.

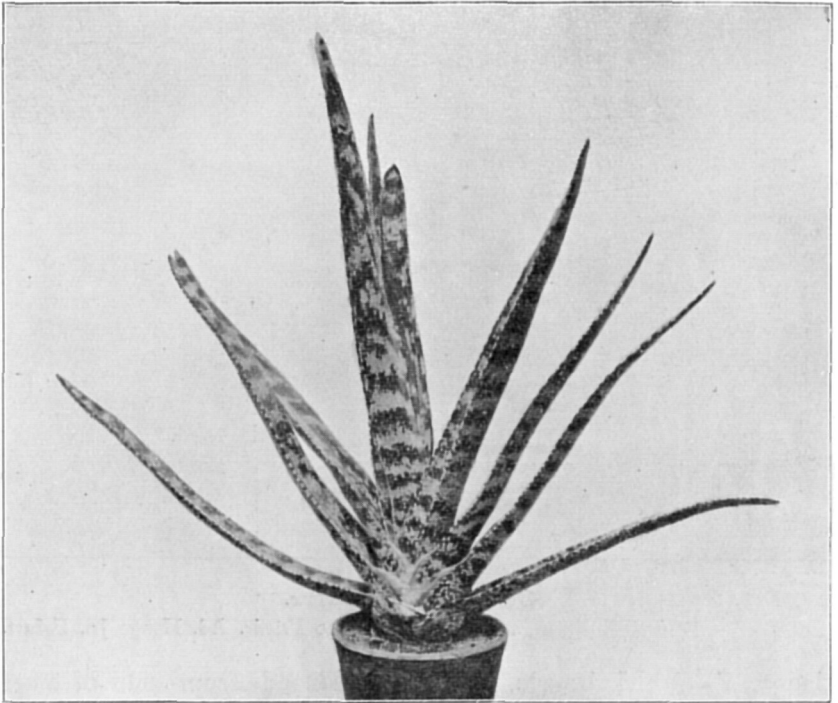
(Vervolg en slot van pag. 271).

Sect. VI, *Grandiflorae*.

Wij zijn thans tot de laatste groep der *Gasteria*'s gekomen. De mooiste soort welke hiertoe behoort is *Gasteria acinacifolia* Haw. (= *Aloë acinacifolia* Jacq.) Dit is een statige plant, waarvan wij dezen zomer bij onderscheidene liefhebbers prachtexemplaren aantreffen. De soms 35 cM. lange, 6 cM. breede, zwaardvormige, terzijde eenigszins gekromde, aan den eenen rand afgevlakte, gladde, donkergroene, onregelmatig met witte vlekjes versierde bladeren zijn tot een groot rozet gerangschikt. De rijk vertakte bloemstengel kan tot 120 cM. lang worden en is bezet met 4 cM. lange, iets gekromde, slechts weinig buikvormig verdikte, menie-roode bloemen. Voor kleine collecties zijn volwassen exemplaren

dezer soort niet zoo geschikt, zij nemen daarvoor te veel plaats in, maar het zijn waardevolle en decoratieve planten voor hen die over voldoende ruimte beschikken.

Van deze, in het begin der 19de eeuw uit Zuid-Kaapland ingevoerde soort bestaan een drietal variëteiten, nl. *var. ensifolia* Bak (= *G. ensifolia* Haw = *Aloë ensifolia* Roem. et Schuit), *var. venusta* Bak (= *G. venusta* Haw. = *Aloë venusta* Roem.

Gasteria acinacifolia Haw.

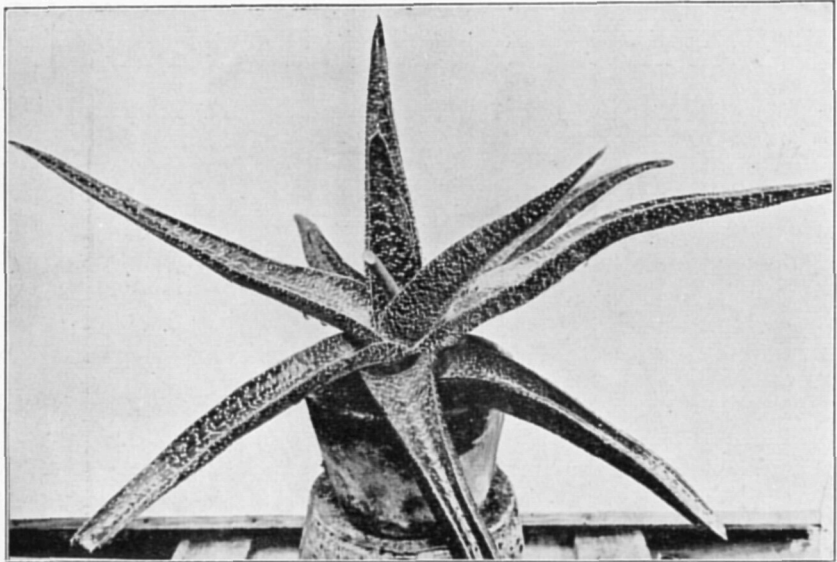
Foto Friedr. Ad. Haage Jr., Erfurt.

et Schuit) en *var. nitens* Bak. = *G. nitens* Haw. = *Aloë nitens* Roem. et Schuit.

Een andere mooie soort van *Gasteria candicans* Haw (= *Aloë candicans* Roem. et Schuit = *G. linita* Haw.) Deze, omstreeks 1820 uit Zuid-West Kaapland naar den botanischen tuin te Kew ingevoerde soort heeft 25—30 cM. lange, 7 cM. breede, scheef gekielde, aan den bovenkant gootvormig uitgehoolde, glanzende groene bladeren, welke met fijne witte puntjes bezet zijn. Aan

den één meter hoogen bloemstengel verschijnen meestal in den nazomer de 5 cM. lange, gekromde, menierroode bloemen, waarvan de kroonslippen groen geaderd zijn.

Tot deze groep behoort verder nog *G. Croucheri* Bak. (= *Aloe Croucheri* Hook. fil. — *G. natalensis* Bak), zooals laatstgenoemd synoniem reeds aanduidt, afkomstig uit Natal, vanwaar ze omstreeks 1860 naar Europa (Kew) werd overgebracht. De 30—40 cM.

Gasteria candicans Haw.

Foto Friedr. Ad. Haage Jr., Erfurt.

lange, 7—9 cM, breede, enigszins afstaande, soms min of meer teruggebogen bladeren staan tot een prachtig rozet gerangschikt, zij zijn vooral aan de onderzijde rijk met witte vlekken gesierd. De variëteit *Spathulata* Hort. Kew. wordt nog grooter dan de typevorm en heeft tot 10 cM. lange, doch iets smaller (6—7 cM.) bladeren.

Reeds eerder wezen wij er op, dat tusschen de geslachten *Gasteria* en *Haworthia* tusschenvormen bestaan.

G. Bayfieldii Bak. (= *A. Bayfieldii* Salm), *G. apicroides* Bak. en *G. squarosa* Bak. zijn wellicht natuurlijke bastaarden.

Tenslotte wenschen wij nog op twee mooie en zeldzame *Gasteria*'s de aandacht te vestigen, n.l. *G. Neliana* v. Poelnitz en *G. Armstrongii* Schönl.

Eerstgenoemde is nog maar sinds 1930 bekend, toen ze door den auteur in Namaqualand werd ontdekt. Fried. Ad. Haage Jun. te Erfurt, aan wien wij ook de afbeelding dezer soort te danken hebben, bracht ze het vorig jaar in den handel. Deze soort heeft maar 4—6, tweezijdig gestelde, meestal rechtopstaande, tongvormige 28 cM. lange, 4—4 1/2 cM. breede, ruw aanvoelende, witgevlekte bladeren. De bladrand is in het midden met alleen

Gasteria Neliana v. Poelnitz.

Foto Friedr. Ad. Haage Jr., Erfurt.

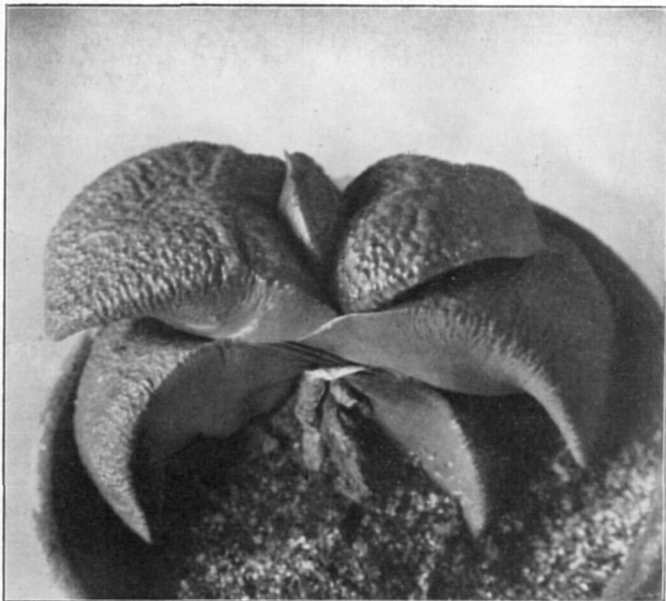
staande of in elkaar vervloeiende uitsteekseltjes bezet, en heeft naar den top een witten, hoornachtigen rand. Aan den langen bloemstengel verschijnen de 3 1/2 cM. lange, bloempjes.

Van de laatstgenoemde soort laten wij de beschrijving volgen, die de heer Harders eenigen tijd geleden tezamen met een foto aan mej. Karsten toezond.

Gasteria Armstrongii werd door Schönland in 1912 beschreven,

waarbij vermeld werd, dat de plant een paar jaar te voren door W. Armstrong bij Humansdorp aan de Kabeljauwrvier was gevonden.

De bladeren hebben bij deze soort een glanzend, doch zeer ruw oppervlak, tenminste aan de bovenzijde, de onderzijde is nl. veel minder ruw en geheel dof. De kleur is zeer donker groen, soms bij lichte standplaats iets rood aangelopen. Witte vlekken of witte parels op de bladeren ontbreken dus geheel. De bladeren zijn aan de basis zeer dik en lopen naar den top plat uit. Dit deel van het blad is naar beneden gebogen. Het blad eindigt

Gasteria Armstrongii Schönl.

Photo: C. L. Harders.

in een korten punt. De afmetingen, die deze plant bereikt, loopen nogal uiteen. In den Cultuurtuin te Delft staan reeds jarenlang uit zaad gekweekte plantjes, die niet breeder zijn geworden dan ± 4 c.M. In het maandblad „Gartenschönheit“, jaargang 1931, zagen we een exemplaar afgebeeld van minstens 12 c.M. breedte, misschien een der oorspronkelijke importexemplaren uit den botanischen tuin te Weenen, van waaruit het plantje over Europa

werd verspreid *). Ons eigen exemplaar, dat 6 jaar oud is, is ± 7 c.M. breed. Geen al te snelle groeier dus.

De bloemen zijn bij deze soort iets minder buikvormig dan bij de overige *Gasteria's*, uitgesproken zalmkleurig getint, met zeer weinig groen aan de slippen. Door kruisbestuiving is kiemkrachtig zaad gemakkelijk te verkrijgen. Dit schijnt voor deze soort de aangewezen methode ter vermeerdering. Misschien gaat het ook zooals bij vele andere *Gasteria's* door middel van bladstekken; hiervan hebben we echter nog geen ondervinding. De cultuur is eenvoudig en wijkt in niets af van die der andere soorten.

*) Een beschrijving plus een fraaie afbeelding dezer zeer opmerkelijke soort vinden we ook in „Cactus & Succulent Journal”, vol. III. n°. 12 (June 1932), p. 200. Auteur van dat artikel is Dr. H. Cammerloher, Privaatdocent in de botanie aan de Weenske Universiteit. Uit een later door den heer H. gedane mededeeling blijkt nu, dat de indertijd in de „Gartenschönheit” verschenen bijdrage over *G. Armstrongii*, Schönl. van denzelfden schrijver en de inhoud van beide publicaties nagenoeg identiek is. Aan hetgeen door Dr. Cammerloher over deze plant wordt medegedeeld zij nog het volgende ontleend.

Schönland kende de plant in quaestie reeds eenige jaren, voor hij ze beschreef, doch hij ontving de bloemen eerst in 1912 van den heer J. L. Drege uit Port Elizabeth (C.P.), in wiens tuin de plant had gebloeid. In datzelfde jaar werden door Drege zaden dezer soort, die herkomstig waren van planten op de natuurlijke groeiplaats, aan den botanischen tuin te Weenen gezonden. Van dat zaad werden 14 nieuwe planten gewonnen; mogelijk dat het in de „Gartenschönheit” afgebeelde exemplaar één hiervan is. We mogen dus eigenlijk niet van import-exemplaren spreken.

De eigenaardige, ruwe oppervlaktestructuur der bladeren is op de photo in het Amerikaansche tijdschrift minder geprononceerd dan op die, welke in ons blad is afgedrukt.

M. K.

CRASSULACEAE.

II.

C. deltoidea L. *) (syn. *C. rhomboidea* N. E. Br.), die men eveneens hierbij vindt afgebeeld (fig. 3), heeft merkwaardig gevormde, wit bepoederde bladeren, die van zwarte puntjes zijn voorzien. Volgens ooggetuigen moet dit een echte mimicry-plant zijn.

Van *C. ericoides* Haw. treft men een afbeelding aan in „Succulenta”, j.g. 1932 (p. 230).

C. sarcocaulis E. et Z. heeft vlezige, donkerbruine, gaffelvormig vertakte stengels, waaraan zeer kleine, platte lancetvormige blaadjes. Om de roode bloempjes wordt ze tamelijk veel gekweekt.

C. rubricaulis E. et Z. vormt een iets forscher struikje met vrij dikke, aan den rand behaarde bladeren. De stengels zijn rood gekleurd.

C. falcata Wendl. is door de schitterend gekleurde bloemen

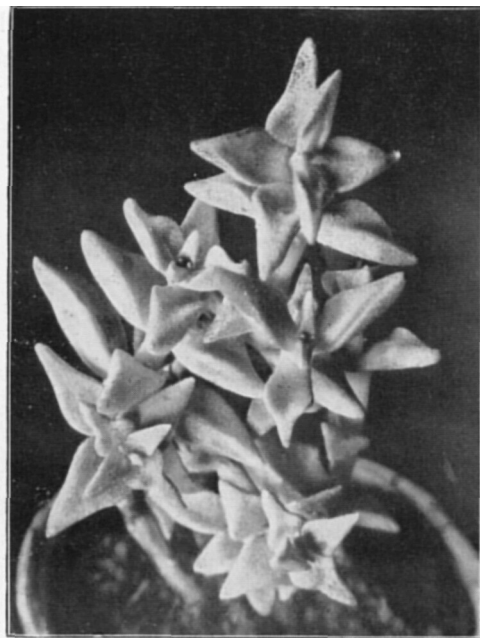

Fig. 3. *Crassula deltoidea* L.

Photo C. L. Harders.

en fraaie, sikkelvormige bladeren in weinige jaren zóó bekend geworden, dat we er hier verder over kunnen zwijgen.

Even fraaie bloemen heeft *C. Dregeana* Harv., eerst in 1931 hier ingevoerd. De bladeren zijn langgerekt eivormig en ruw behaard (afb. in „Desert“, Nov. 1931, p. 76—77).

De Setulosae vormen weer een duidelijke groep. *C. Schmidtii* Regel en *C. Cooperi* Regel (syn. *C. Bolusii* Hook.) (zie fig. 4) zijn laagblijvende plantjes met aan den rand gewimperde blaadjes, die van talrijke roode puntjes zijn voorzien. Deze bladeren, die echter veel zwaarder zijn, treffen we ook aan bij *C. Justus*

Corderoy, waarvan men vertelt, dat het een hybride is. van welke soorten konden we echter niet ontdekken! Ook dit is, evenals trouwens de anderen van deze groep (*C. sedifolia* N. E. Br. zagen we slechts éénmaal in een collectie!), een aardig bloeiend plantje.

Om de bloemen wordt ook een geheel andere *Crassula* gekweekt, namelijk *C. rosularis* Haw. De lange bloemstengels

Fig. 4. *Crassula Cooperi* Regel.

Photo C. L. Harders.

dragen welriekende witte bloempjes en schieten op uit een rozet van lange, smalle, aan den rand behaarde bladeren, Dit verschijnsel van haren op den bladrand treft men bij zeer vele Crassulaceae aan; het schijnt in verband te staan met opname van water uit de lucht. Zeer opvallend is het bij *C. barbata* Thunb., doch ook bij de hier afgebeelde *C. hemisphaerica* Thunb. (zie fig. 5, C.) komen die haren voor. *C. barbata* bloeit nogal aardig met vrij groote, witte, klokvormige bloempjes, die in schijnkransen om de lange stengels van de bloeiwijze gerangschikt zijn.

Dit zijn beide echte hoogsucculente vormen uit de droogste streken van Zuid-Afrika.

Geheel anders zien *C. columella* Marl. et Schönl. en *C. deceptrix* Schönl. (zie fig. 5, D) er uit. Deze hebben beide zeer dikke, op elkander gestapelde blaadjes, die bij *C. columella* zacht behaard

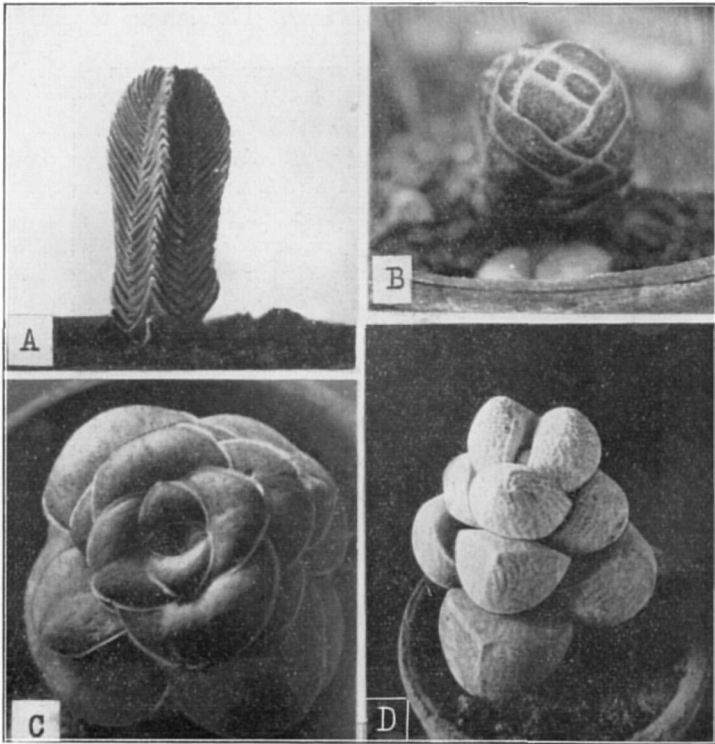

Fig. 5.

- A. *Crassula pyramidalis* Thunb. 11/2 X Photo C. L. Harders.
 B. *Crassula teres* Marl. 2 X Photo Chr. de Ringh.
 C. *Crassula hemisphaerica* Thunb. Nat. grootte. Photo C. L. Harders.
 D. *Crassula deceptrix* Schönl. " " " "

en bij *C. deceptrix* wit bepoederd en netvormig geteekend zijn.

We spraken over haren, die water op kunnen nemen. *C. trachysantha* Harv. en *C. tecta* Thunb. (syn. *C. decipiens* N. E. Br.) bezitten dergelijke organen over het geheele bladoppervlak. Terwijl *C. trachysantha* struikvormig groeit (zie fig. 6), dikke spits toeloopende haren heeft en een soort uit meer tropische streken

is, is *C. tecta* een stamlooze, uit enkele dikke, met zware papillen bezette bladeren bestaande plant (afb. en beschr. in „Succ.“, December, 1931, p. 250). Dit is een soort uit de Karroo.

De groep *Pyramidella* bestaat geheel uit dergelijke, aan extreme levensvoorwaarden aangepaste gewassen. Alle tot deze groep behorende soorten hebben een bloeiwijze van talrijke, dicht op elkander staande, tot een soort hoofdje vereenigde bloempjes. Zooals

Fig. 6. *Crassula trachysantha* Harv.

Photo C. L. Harders.

C. teres Marl. (fig. 5, B) ziet ook *C. columnaris* L. *) er uit, echter mist laatstgenoemde het doorschijnende randje langs de bladeren. De bladrand is trouwens bij *C. columnaris* naar binnen omgeslagen. Deze plantjes zijn in de Karroo kogelvormig en roestbruin gekleurd en lijken in dien toestand precies op steenen. Ook *C. pyramidalis* Thunb. (fig. 5, A.) is door dit middel zeer afdoende beschermd. Dit plantje vormt vierkante zuiltjes van platte, vlak op elkaar liggende blaadjes. Aan den voet hiervan — dus onzichtbaar — vindt men haren, die het water, dat ge-

makkelijk tusschen de blaadjes blijft staan, kunnen opzuigen. In „Vegetationsbilder" van Karsten en Schenk (N°. 9, afb. 25) vindt men een prachtige afbeelding dezer *Crassula* tusschen gesteente.

C. Mesembrianthemopsis Dinter is een plantje, waarvan slechts de plotseling afgestompte bladtoppen uit den bodem komen. De bloeiwijze is daarentegen vrij groot en opvallend.

(*Wordt vervolgd*).

C. L. HARDERS.

*) *Crassula deltoidea* L. en *C. columnaris* L. als mimicry-planten. Gaarne maken we van de geboden gelegenheid gebruik er op te wijzen, dat deze beide *Crassula's* tot de oudste voorbeelden van beschermende nabootsing in het plantenrijk behooren. R. Marloth heeft in zijn bijdrage „*Further Observations on Mimicry among Plants*" (Trans. S. Afr. Phil. Soc., vol. XVI, 1905) voor het eerst de aandacht gevestigd op de hoogst merkwaardige nabootsing der omgeving, die door *C. deltoidea* en *C. columnaris* aan den dag wordt gelegd. Aan genoemde publicatie, waarbij een paar zeer interessante photo's van de planten in natuurstaat zijn afgedrukt, ontleenen we het volgende.

C. deltoidea, een bewoonster van de granietheuvels van Klein-Namaqualand, is in het bezit van hoekige, grijze of witachtige bladeren, die er precies uitzien als de brokjes steen, waartusschen de plant wordt gevonden! Een betere camouflage is welhaast niet denkbaar. Bij de op fig. 3 afgebeelde plant is, dank zij de gunstiger levensomstandigheden, die haar tot een weliger groei aanzetten, de oorspronkelijke woestijnvorm volkomen teloor gegaan!

C. columnaris zou zeer zeker „globosa" (de bolvormige!) gedoopt zijn, ware ze beschreven zooals men haar op de natuurlijke groeiplaats in de Karroo had aangetroffen. De dikke vleezige blaadjes zijn dan tot een bijkans bolvormig lichaam, ter grootte van een pruim, opeengepakt. In het regenarme seizoen, wanneer de plant in rust is, bootst ze, doordat de bladeren dan in een verschrompelden toestand verkeeren en een geelachtig-bruine kleur hebben aangenomen, op dusdanige wijze de omringende roestbruine kiezels na, in vorm zoowel als in kleur en oppervlakte structuur, dat men ze slechts met de grootste moeite kan vinden, zelfs op plaatsen, waar men weet, dat ze voorkomt. Marloth had eens een dozijn van deze planten met wat van de oorspronkelijke aarde en kiezelsteenen mee naar Kaapstad genomen en in een kistje geplaatst ter grootte van een hand. Bezoekers, die naar zijn Karroo-aanplantingen kwamen kijken, vroeg hij de zich in het kistje bevindende „koesnaatjes" (d.i. de inheemsche naam) te tellen, doch niemand vermocht hem bij een eerste poging het juiste aantal op te geven!

De bij bedoelde verhandeling afgedrukte photo is de beste afbeelding, die we ooit van deze vreemdsoortige plant zagen. Het is een opname van een paar planten in rust: de afscheiding der gedeeltelijk over elkaar heen sluitende bladeren is nauwelijks zichtbaar, ze zijn a. h. w. samengesmolten tot massieve lichaampjes, cirkelrond in omtrek, die al heel weinig van levende planten weg hebben. Dezelfde photo is later ook gereproduceerd in „Flora of S. Africa", vol. II, part 2 (1925). Overigens vindt men de verschillende publicaties van R. Marloth e. a. over plantenmimicry uitvoerig behandeld in Brown, Tischer, Karsten, „Mesembr.". Voor *Crassula deltoidea* en *C. columnaris* zie pag. 85, 86 en 88, benevens fig. 10 (bloeiende *columnaris* op een steenveldje).

M. K.

RUDOLF MARLOTH (1855-1931).

ZIJN LEVEN EN WERKEN.

IV.

(Vervolg en slot van pag. 268).

Overzicht der publicaties op succulentengebied door Dr. R. Marloth.

Mimicry among plants. Transactions of the South African Philo-
sophical Society, vol. XV, part 3 (1904), p. 97-102 (pl. VIII).
Cape Town, 1904—5.

Further observations on mimicry among plants. Transact. S. Afr.
Phil. Soc., vol. XVI, part 2 (1905), p. 165-7 (2 fig.) Cape
Town, 1905-7.

Some new S. African Succulents. I, geillustr. [Aizoaceae: p. 43—46
(1 tekstfig. en pl. V, fig. 2, 7)]. Transact. S. Afr. Phil. Soc.,
vol. XVIII, part 1 (1907). Cape Town, 1907-9.

Some new S. African Succulents. II, geillustr. [Aizoaceae: p. 405—8
(pl. XXVII, fig. 2, 3, 5)]. Transactions of the Royal Society
of S. Africa, vol. I, part 2 (1910). Cape Town, 1909-10.

Some new S. Afr. Succ. III, geillustr. [Aizoaceae: p. 34—36 (pl.
I, fig. 4, 5)]. Transact. R. Soc. of S. Afr., vol. II, part 1
(1910). Cape Town, 1910—12.

DAS KAPLAND (1908). ¹⁾ Fünfter Teil (Das Centrale Gebiet
I. Unterprovinz. Die Karroo). 1. Kapitel (Die Gouph), § 3.
Die Succulenten (p. 220—237) — A. DIE BLATTSUCCU-
LENTEN. **Mesembrianthema**, p. 220—23, fig. 82 (*M. felinum*
Haw.), fig. 83 (*M. Bolusii* Hook. fil.) **Augea** (Zygophyllaceae),
p. 224. **Anacampseros**, p. 224—25, fig. 84 (1. *A. ustulata*
E. Meyer. 2. *A. Telephiastrum* DC.) **Crassulaceen**, p. 225—28,
fig. 85 (*C. perfossa* Lam.), fig. 88 (1. *C. pyramidalis* L.
2. *C. barbata* L. fil. 3. *C. hemisphaerica* Thunb. en 4. *C.*
columnaris L.) **Die Aloinen**, p. 229—31, fig. 93 (p. 232)
Aloe microstigma Salm Dyck. — DIESTAMMSUCCULENTEN.
Cotyledon, p. 232—33, fig. 89 (*C. reticulata* Th.) **Euphorbia**,
p. 233—34, fig. 94 (*E. mauritanica* L.) **Die Stapelien**, p.

¹⁾ *Das Kapland*, insonderheit das Reich der Kapflora, das Waldgebiet und
die Karroo. II. Band, 3. Teil von: Wissenschaftliche Ergebnisse der Deutschen
Tiefsee-Expedition auf dem Dampfer „Valdivia“, 1898—1899, herausgegeben von
Carl Chun. Jena 1908.

234—36, fig. 95 (*Stapelia Pillansii* N.E.Br.), fig. 96 (*Trichocaulon piliferum* N.E.Br.) **Kompositen**, p. 236—7. Afbeelding van *Senecio Cotyledonis* DC. op pag. 225 (fig. 86). 3. Kapitel (Die Ostkarroo), § 1. Die Ebenen (p. 247—49). Pag. 248, fig. 102 (1. *Euphorbia multiceps* Berger. 2. *E. esculenta* Marl.); p. 249, fig. 103 (1. *E. uncinata* DC. 2. *E. globosa* Sims). § 2. Die Hügel. Pag. 250, fig. 104 (*Aloe ferox* Mill.); p. 251, fig. 105 (Karoo bij Willowmore met *Mesembr. spinosum* L.) Die Formation der hochstämmigen Crassulaceen, p. 259—260, fig. 107 (*Cotyledon fascicularis* Ait., der Butterbaum).

II. Unterprovincz. Das karroide Hochland. 2. Kapitel (das Roggeveld), p. 285—90. Pag. 287, fig. 114 (*Euphorbia hystrix* Jacq.)

III. Unterprovincz. Klein Namaland, p. 290—95, met afb. van *Euphorbiasteppe* in K.N. (*E. mauritanica* L., fig. 119). Sechster Teil (Allgemeine Oekologie der Pflanzen Südafrikas), 5. Kapitel (Einrichtungen zur Wasserversorgung), § 2. Die Aufnahme von Regen und Tau durch oberirdische Organe (p. 303—7). Pag. 305, fig. 121 [Pflanzen mit Haaren zur Aufnahme von Tau. 1. *Mesembr. densum* Haw. 2. *M. barbatum* L.: a, takje op nat. grootte; b, blad vergroot; c, gedeelte van haarkrans met drie zuigharen (X 60)]. Pag. 306, fig. 122 [Wasser absorbierende Haare. 1. *Crassula barbata* Thunb.: klein plantje op nat. gr.; blad en haren vergroot. 2. *Crassula columnaris* L.: A. Top van plant met bloeiwijze. B. Doorsnede door basale gedeelte van den bladrand. 3. *C. tomentosa* L.: doorsnede door den bladtopy]

6. Kapitel (Die Speicherung des Wassers). Pag. 308, fig. 123 [Karooplanten mit oberirdischen Organen zur Aufnahme von Wasser. I. *Crassula decipiens* N. E. Br. : A. Plant op nat. grootte; B. Blad vergroot; C. Doorsnede door de buitenste lagen van het blad met twee zuigcellen (X 110). II. *Anacampseros Telephiastrum* DC.: a, plant; b, blad; c, stipula (vergr.); d, spits van een haarvormig nevenblad (sterk vergr.) III. *A. papyracea* E. Meyer: A, blad met nevenblad op nat. gr.; B 1, blad; B 2, nevenblad; C, beiden op lengtedoorsnede; D, plant op nat. gr.]. Pag. 309, fig. 123 (*Cotyledon cristata* Haw., stammetje met luchtwortels bedekt, uit de Oostelijke Karroo) § 1. Die Lebensdauer der Succulenten (p. 309—10). P. 310, fig. 124 (*Aloe variegata* L.: a, blad op nat. gr.; b, in

doorsnede, iets vergroot). § 2. Blattsucculenten (p. 310—12) Pag. 311, fig. 125 (*Pelargonium crithmifolium* Sm., Karroo); p. 312, fig. 126 (*Pelargonium gibbosum* l'Hérit.: bebladerde tak (winter). §3. Die Stammsucculenten (p. 312-14). Pag. 313, fig. 127a (*Stapelia grandiflora* Mass.), fig. 127b (*Hoodia Gordonii* Sweet.) — 7. Kapitel (Die Schutzmittel gegen übermäßige Transpiration). Pag. 321, fig. 133 (Meridianstellung der Blätter. 2. *Crassula falcata* Willd. 3. Dezelfde plant 90° gedraaid). Wachs- und Harzüberzüge, p. 321—24. Pag. 323, fig. 135 (*Pelargonium munitum* Burch.: 1, bebladerde top van stammetje (nat. grootte); 2, bladtop; 3, doorsnede door de bast na behandeling der snee met chloroform (55 maal vergr.)). Pag. 324, fig. 136 (*Sarcocaulon Burmannii* Sweet.: 1, stammetje op nat. grootte; 2, doorsnede door schors; A, in natuurlijke toestand; B, na behandeling met chloroform, waardoor de was uit de kurk is verwijderd, Pag. 325, fig. 137 (*Sarcocaulon Patersonii* Eckl. et Zeyh. Deze plant is ook afgebeeld p. 229, fig. 90). Haarbekleding, p. 324—25. 8. Kapitel (Schutzmittel gegen Tiere). § 1. Gerbsäure und Bitterstoffe (o. a. *Euphorbia genitoides* L. en Aloe- en Cotyledonsoorten), (p. 330—1). § 3. Die Domen (*Euphorbia's!*) (p. 333—5). § 4. Vasallenpflanzen (*Kleinia crassulifolia* DC. en *K. radicans* DC., vele *Mesembr.*), (p. 336). § 5. Schutzfärbung und -Gestalt (p. 336—38). Pag. 337, fig. 141a (1. Groep van *Mesembr. canum* Haw. tusschen steenbrokjes van de natuurlijke standplaats. 2. De bladeren zonder de steenen. Fig. 141b (*Mesembr. calcareum* Marl. tusschen brokken kalktuf).

Platen (heliogravures).

- Taf. VIII. Felswand am Tafelberge oberhalb Kapstadts. Met *Mesembr. verruculoides* Sonder.
- Taf. IX. Insel karroider Vegetation oberhalb Kapstadts. Met *Euph. Caput Medusae* L. en *Stapelia variegata* L. (beiden in bloei). Verder *Othonna arborescens* L., *Kleinia repens* Haw. en *Bulbine pugioniformis* Lk.
- Taf. XII. Aus der Garigue der Tulbaghberge. O. a. met *Aloe plicatilis* Mill.
- Taf. XIV. Buschige Crassulaceen. *Crassula portulacea* Lam. en *C. perfossa* Lam. en eenige pollen van *Cotyledon coruscans* Haw. Daartusschen *Aloe microstigma* Salm Dyck, *Caralluma ramosa* N. E. Br. en *Crassula lycopodioides* L.

Taf. XVI. 16b. Butterbaum-Formation: *Cotyledon fascicularis* Ait. en *Crassula portulacea* Lam. 16a. Gruppe des Speckbaumes: *Portulacaria afra* Jacq.

Taf. XVII. 17a. Karroide Fläche bei Victoria-West. Met *Mesembr. spinosum* L.

Taf. XVIII. *Aloe dichotoma* L.F. Nameland.

Taf. XIX. *Aloe arborescens* Mill., bij Swellendam.

Taf. XX. 206. Hügel in der östlichen Steppenlandschaft. Met *Aloe speciosa* Baker en *Aloe ferox* Mill.

Die Schutzmittel der Pflanzen gegen übermässige Insolation. Berichte der Deutschen Botanischen Gesellschaft, vol. 27 (1909); p. 362-371 (2 fig.). Berlin.

The Vegetation of the Southern Namib. South African Journal of Science : being the Organ of the S. Afr. Association for the Advancement of Science. Vol. VI, January 1910, n°. 3, p. 80—87. Cape Town. Published by the Association.

A *new Mimicry Plant: Mesembrianthemum lapidiforme* Marl. Transact. R. Society of S. Africa, vol. IV (1914), p. 137—8 (1 fig.). Cape Town, 1914-15.

THE FLORA OF SOUTH AFRICA, vol. I (1913).

Aizoaceae, pp. 194—208a. Fig. 87, 88, 89, 90, 91a, 91b, 92 en 93. Gekleurde platen: 48—54 en 56.

Portulacaceae, p. 209—211. Plaat no. 55. London/Cape Town.

THE FLORA OF SOUTH AFRICA, vol. IV (1915).

Monocotyledones: **Liliaceae:**

Gasteria, p. 87. Fig. 25. Pl. 21 (A, *G. nitida*).

Apicra, p. 87—88. Pl. 21.

Haworthia, p. 89—90. Fig. 24b. Pl. 22.

Aloe, p. 91 (fig. 26)-98. Fig. 26, 26a, 26b, 27, 28, 28a, 29, 29a. Pl. 25.

Die ontdekking van die Vensterplantjies en Mimikdes. Die Banier, Aug. 1922.

THE FLORA OF SOUTH AFRICA, vol. II (1925).

Sect. 1. **Crassulacae**, p. 11—24. Fig. 3—12. Pl. 2—8.

Sect. 2. **Euphorbiaceae**, p. 121—140. Fig. 76—93, 93b, 94-96. Pl. 43-48.

The Meloformis Group of Euphorbias. S. African Gardening and Country Life, vol. XVIII, p. 45 (3?) Febr. 1926.

Euphorbias II. S. Afr. Gard. and Country Life, vol. XIX, p. 191 (June 1929).

- Stone-shaped Plants*. S. African Journal of Natural History, being the official Organ of the S. Afr. Biological Society. Vol. VI (June 1929), p. 273-80.
- A handsome Aloe from the Little Karroo*. S. Afr. Gard. and Country Life, vol. XIX p. 210 (July 1929).
- Aloe Tomlinsonii*. S. Afr. Gard. and Country Life, vol. XIX, p. 354 (November 1929).
- Aloe spicata*. S. Afr. Gard. and Country Life, vol. XX, p. 143 (May 1930).
- Notes on Aloe spicata Linn. fil.* Bothalia (Record of the contributions from the National Herbarium of the Union of S. Africa. Edited bij I. B. Pole Evans). Vol. III, p. 141 (Aug. 1930).
- A revision of the group Virosae of the genus Euphorbia as far as represented in S. Africa*. S. Afr. Journal of Science: being the Organ of the S. Afr. Association for the Advancement of Science. Vol. XXVII, p. 331 (November 1930).
- Euphorbias III. Sect. Dactylanthes*. S. African Gardening and Country Life, vol. XXI, p. 127 (May 1931).

M. C. KARSTEN.

HET LEEKENHOEKJE.

December zegt ons reeds genoeg: hierin vallen de donkere dagen vóór Kerstmis, wel de slechtste tijd voor onze planten. Maar blikken wij iets verder, dan gaan wij weer lengen, nog een klein beetje geduld en wij zijn weer over de narigheid heen.

Veel nieuws hebben wij niet te vertellen. De planten vorstvrij houden is hoofdzaak; dus te zorgen, dat de temperatuur, waarin de planten verkeerden, niet beneden 32° F komt, het zal dunkt ons overbodig zijn U hiervoor middelen aan de hand te doen.

Planten, die bloemknoppen vertoonen, zooals *Crassula*'s, *Epiphyllum* en *Rhipsalissen*, worden een weinig vochtig gehouden. Dit is ook het geval met die planten, welke teekenen van indrogen geven, zooals *Aloë*'s, *Echinocereussen* en *Euphorbia*'s voorzien van bladeren.

Phyllo's worden ongeveer een week of zes droog gehouden, welke tijd valt in December en Januari. Verstaat U hieronder niet, dat de grond geheel moet uitdrogen, het wortelgestel moet eenigszins vochtig blijven.

De temperatuur in kassen met centrale verwarming is niet te veel op te voeren, een nachttemperatuur van 40° F. en een dagtemperatuur van 50° F. is meer dan voldoende.

Deze maand is zeer geschikt om in 't bezit te komen van goede lectuur over succulenten, hiervoor behoeft U den catalogus der bibliotheek maar te raadplegen, en den titel op Uw verlanglijstje voor St. Nicolaas of Kerstmis te plaatsen.

Laten wij er nog even voor waarschuwen, dat men bij vriezend weer geen planten op markten koopt, ook niet als het op den marktdag toevallig niet vriest, want men loopt dan toch de kans, dat de planten een der vorige dagen wel met vriezend weer op een markt gestaan hebben.

Het is de planten niet direct aan te zien als ze door vorst geleden hebben, dat komt later wel als ze wat warmer komen te staan.

Laat het ons een troost zijn, dat wij aan het einde dezer maand weder naar het licht gaan.

PRIJSCOURANTEN.

Friedr. Adolph Haage jun., Erfurt, Kakteen-samen 1932/1933. Een rijkgesorteerde zaadprijscourant, met 45 fraaie foto's geïllustreerd. Verscheidene nieuwe zaden, zoowel van cactussen als andere succulenten, worden aangeboden. Men bestelle deze catalogus om in de lange winteravonden een zaadlijstje samen te stellen, zoodat vroeg in het voorjaar reeds kan worden gezaaid.

_____ G. D. D.

OP DEN UITKIJK.

Binnenkort zal in Floralia begonnen worden met *de* publicatie van brieven uit Zuid-Afrika, geïllustreerd met afbeeldingen naar foto's. De administratie van „Floralia" stelt de nummers, waarin deze artikelen voorkomen, voor succulentenvrienden beschikbaar tegen den prijs van f 0.25 per nummer, terwijl ze aan hen, die zich per 1 Januari 1933 op Floralia abonneeren, gratis worden toegezonden, benevens, voorzoover voorradig, de andere nummers, waarin dit jaar over succulenten geschreven is.

Men verzuime niet van deze mooie gelegenheid gebruik te maken! Wie tevens een tuin bezit, neme een abonnement op dit mooie, veelzijdige en rijk geïllustreerde tuinbouwblad, waarin bovendien talrijke artikelen over Cactussen en andere succulenten voorkomen. Adres: Floralia, Klokhuisplein 5, Haarlem.

G. D. D.

NU KUNT U ZAAIEN!

Het uit zaad kweken van vetplanten geeft de meeste voldoening en wordt door de leden hoe langer hoe meer in practijk gebracht.

Eén onzer leden vond hierin aanleiding mij met een zending zaad te verrassen. De volgende zaden zijn beschikbaar:

No.	1.	Anacampseros rufescens	150 stuks
	2.	Echinocereus procumbens	3350
	3.	Echinocactus apricus	390
	4.	„ concinnus	1290 „
	5.	„ Damsii	230
	6.	„ deminutus	450
„	7.	„ denudatus	175 „
	8.	„ Fiebrigii	2750 „
	9.	„ ebenacanthus	110
„	10.	„ Jussieui	375
„ 1 1 .	„	„ lephantus	480 „
„	12.	„ mostii	200 „
„	13.	„ napinus	520
„	14.	„ Ottonis	1040 „
	15.	„ platensis	1565
„	16.	„ Quehlianus	2560 „
	17.	„ submammulosus	1235
	18.	Mamillaria angularis	4100
„ 1 9	„	„ bocasana	1700 „
„	20	„ Caput medusae	260
	21	„ centricirra	215
„	22	„ glochidiata	396
„	23	„ Hildalgensis	660 „
„	24	„ Karwinskiana	660 „
„ 2 5	„	„ rhodantha sanguinea	4400

De zaden zijn onder de volgende voorwaarden verkrijgbaar.

Aanvragen te richten tot ondergeteekende. Op de aanvragen alleen nummer en aantal te vermelden. Postzegels zijn bij te voegen, maar van geen hooger waarde dan *f* 0.10 vermeerderd met *f* 0.06 voor toezending der *zaden* als brief. Voor grootere kwantums kan het bedrag gestort worden op mijn giro No. 43834.

Bestellingen van minder dan 10 zaden van één soort komen niet in aanmerking. Het verdient aanbeveling te melden welke zaden geleverd mogen worden als het gevraagde zaad uitverkocht is.

De baten zullen gebruikt worden ter gemoetkoming in de kosten der bibliotheek. En nu wat de kosten zijn. Ik zal het schappelijk met U maken.

Van 10—100 zaden *f* 0.01 per stuk.

„ 100—1000 zaden *f* 0.75 „ 100 stuks.

„ 1000 zaden en daarboven *f* 6.— per 1000 stuks.

Het zal U duidelijk zijn, dat een distributie van \pm 29000 zaden, indien deze met kleine kwantums geschiedt, niet in een paar dagen kan geschieden, dus niet ongeduldig worden als de zending een beetje lang uit blijft.

Gaarne maak ik van deze gelegenheid gebruik den gever hartelijk dank te zeggen voor zijn geschenk. Ik hoop hem spoedig te kunnen mededeelen, dat alle zaden verkocht zijn.

Hilversum, v. Ostadelaan 23.

CHR. DE RINGH.

BOEKBESPREKING.

Pareys Blumengärtnerei. Beschreibung, Kultur und Verwendung der gesamten gärtnerischen Schmuckpflanzen; herausgegeben von C. Bonstedt. Zweiter Band. Mit 398 textabbildungen und 25 farbendrucktafeln. 1932. Verlag von Paul Parey in Berlin. Preis gebunden M. 60.-

In het Octobernummer van den vorigen jaargang hebben wij het eerste deel van dit standaardwerk besproken. Thans is ook het tweede deel, en hiermee het geheele werk, compleet gekomen. Een werk, dat haars gelijke niet heeft in de tuinbouwlitteratuur.

Om dit te demonstreeren vermelden wij alleen maar wat van de succulenten in dit tweede deel wordt vermeld. Het begint direct al met de familie der Cactaceae, waaraan de eerste 41 bladz. zijn gewijd. Bij dit hoofdstuk behooren 39 fraaie foto's en twee gekleurde platen, terwijl meer dan 250 cactussoorten uitvoerig worden beschreven. Van de behandeling der cactussen wordt, evenals van elke plantenfamilie, uitvoerig en nauwgezet melding gemaakt.

Van de familie der Asclepiadaceae wordt genoemd: het geslacht *Hoya*, met 11 soorten (foto van *Hoya carnosa*); het geslacht *Fockea*, met één soort; het geslacht *Duvalia*, met 3 soorten; het geslacht *Heurnia*, met 9 soorten; het geslacht *Stapelia*, met 8 soorten (waarvan 4 worden afgebeeld); het geslacht *Caralluma*, met 4 soorten; het geslacht *Trichocaulon*, met 4 soorten (afgebeeld is *T. piliferum*); het geslacht *Hoodia* met 4 soorten (afgebeeld *H. Gordonii*), de geslachten *Tavaresia* en *Echidnopsis*, elk met één soort.

Tot de familie der Compositae worden tenslotte nog vermeld: het geslacht *Kleinia*, met 21 soorten (2 afbeeldingen), en het geslacht *Othonna*, met 3 soorten.

De geheele opzet van „Pareys Blumengärtnerei“ is: een overzichtelijke maar toch volledige beschrijving te geven van alle gewassen welke in warme en koude kas, kamer en vollen grond worden gekweekt, zoowel wat betreft de eenjarige als vaste planten, bolgewassen, heesters en boomen. Van elke plant worden de wetenschappelijke en auteursnamen nauwkeurig vermeld, veelal ook de synoniemen; terwijl alle planten volgens de systematische indeeling worden beschreven.

Ieder die meer dan oppervlakkige studie maakt van de schoonheid der Flora, hetzij vakman of liefhebber, hetzij leek of botanicus, zal deze betrouwbare gids telkens weer ter hand nemen. Het geeft antwoord op *alle* vragen de gekweekte gewassen betreffende.

G. D. D.

F. Thomas. Zimmerkultur der Kakteen. 8^e Aufl. Verlag J. Neumann te Neudamm. (Preis M. 1.80).

Een handig boekje, van 93 bladz. met 65 duidelijke afbeeldingen, waarin achter-eenvolgens wordt behandeld: indeeling en kenmerken der geslachten, het aanschaffen

der planten, kweekwijze, cultuurbehandeling, bijzondere kweekwijze van bepaalde soorten, aarde, verplanten, vermeerdering door stekken en zaden, enten, bloei, ziekte, ongedierte, gereedschappen. Verder nog een aanhangsel over het kweken van de andere succulenten in de kamer. Zoo men ziet alle praktische onderwerpen, op eenvoudige, heldere wijze behandeld.

Tevens vestigen wij nog eens de aandacht op:

Karl Hirscht. Der Kakteen und Sukkulenten Zimmergarten in Idealismus und Praxis. 3^e Auflage. Verlag J. Neumann te Neudamm. (Preis R.M. 1.—). In dit boekje van 157 pag. doet Hirscht, de eens zoo ijverige en vol idealen zijnde secretaris der „Deutschen Kakteen Gesellschaft" ons naast de vele praktische wenken ook de ideale zijde kennen van het cactusverzamelen.

Beide boekjes, geschreven door de vroegere voormannen uit de Deutsche Cactus beweging zijn het ten volle waard ook door onze leden bestudeerd te worden. De lange leesavonden komen weer aan en de prijzen zijn uiterst laag. Als Kerstgeschenk voor niet te ruime beurzen uiterst geschikt.

_____ G. D. D.

Serie Weten en kunnen No 105, G. D. Duursma. De behandeling onzer cactussen en andere succulenten van maand tot maand. 2e druk. Prijs f 0,75.

Dit alleraardigst boekje mag zich blijkbaar in de belangstelling van een talrijk publiek verheugen, zoodat reeds spoedig een herdruk noodig bleek. Wat het tekstgedeelte betreft is er weinig in veranderd, doch de illustraties zijn alle door nieuwe vervangen, waardoor het geheel aan bruikbaarheid zeer veel gewonnen heeft.

Moge het op dezelfde manier voortgaan, steeds nieuwe succulentenvrienden den weg te wijzen.

V. D. H.

BESTUURSMEEDEDELINGEN.

Wij stellen ons voor de e. v. Algemeene Vergadering te houden op Zaterdag 28 Januari 1933. Uur en plaats zullen in het volgend nummer worden bekend gemaakt.

De leden worden er nogmaals aan herinnerd, dat eventueele voorstellen ter behandeling op de Alg. Vergadering vóór 15 December in het bezit der Secretaresse moeten zijn. (Art. 23, sub b. H.B.)

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Vergadering van den kring op Maandag 12 December '32, 's avonds 8 uur, in gebouw „Koningin Wilhelmina". Prinsengracht 1015.

AGENDA:

1. Opening.
2. Notulen.
3. Bespreking voorstellen voor de Jaarvergadering (Hoofdbestuur).
4. Bespreking voorstellen Jaarvergadering, kring Amsterdam.
5. Rondvraag en sluiting.

H. WITTE, *Secretaris.*

Kring Enschede en Omstreken.

De vergadering op 10 October was uitstekend bezocht. Na de eerste punten kwam verkoop importen. Hiervoor bestond een levendige belangstelling wat nogal eenige tijd in beslag nam. Verder werd medegedeeld dat het bestuur Den WelEd. Heer Romeyn uit Utrecht bereid had gevonden om hier voor de kring een lezing te houden met als onderwerp cactussen en vetplanten. De lezing over zaaien, die gehouden zou worden door ons kringlid den Heer Heutink, is uitgesteld tot de volgende vergadering. Wij wekken alle leden op deze lezing bij te wonen vooral met het oog op het a.s. seizoen.

Enschede, Roomweg 262.

A. STROBOER, *Secretaris*.

Kring „Het Gooi“.

Vergadering op Vrijdag 16 December, des avonds 8.15 uur, in de Openbare Leeszaal, Heerenstraat te Hilversum.

A. Lezing van den Heer Mulder, over: „Ideale Verwarming van kleine kassen“.

B. Enkele belangrijke mededeelingen,

Lezing over „Het kweken van Importplanten“.

Dit onderwerp werd op de Nov.-vergadering in een korte inleiding door den Heer Mulder, *Cactuskweeker, uit Maartensdijk* behandeld. Hij besprak de verzameling in de landen van oorsprong, de wijze van vervoer en wees op vele bijzonderheden. Uitvoeriger ging hij in op de behandeling der planten na de aankomst op de kweekery. Aan 't einde van zijn betoog had spr, vele vragen te beantwoorden, 't Geheel had een aandachtig gehoor. Voorz. Peursum dankte hem namens de aanwezigen.

Rectificatie.

Nov.-nr., blz. 283, 4^e regel van boven:

max. 8 punten — lees 5 punten.

Irisstraat 49, Hilversum.

W. CHR. BEEKMAN, *Secretaris*.

Kring 's-Gravenhage.

De lezing met lichtbeelden door den heer Curt Backeberg uit Hamburg werd bijgewoond door ongeveer honderd personen. Deze groote opkomst van Cactusliefhebbers was te danken aan het feit, dat de gelegenheid zich slechts zelden voordoet een spreker te hooren, die de meest afgelegen cactus-gebieden der wereld heeft bezocht op zoek naar onze gedoomde vrienden en met het doel zoowel planten als photo's te verzamelen.

Zoolang de liefhebberij voor cactussen blijft bestaan, zoolang zal de ware liefhebber den wensch koesteren het vaderland van zijn planten te zien. In het gunstigste geval kunnen we naar de Rivièra gaan, waar de planten in de natuur gekweekt worden, maar het allerschoonste, de verhouding tusschen landschap en plant, kunnen we daar niet beleven. Ook kunnen we ons geen voorstelling maken van die onherbergzame hoogvlakten, die uitgestrekte eenzame woestenijen, waar de cactus thuis hoort; alleen voelen we sterk, dat om onze planten de adem zweeft van wijde verre landen.

Curt Backeberg heeft op zijn laatste groote reis Venuzuela, Peru, Bolivia, Argentinië en Brazilië bezocht en getracht voor de liefhebbers alle indrukken van de cactusjacht 200 uitgebreid en volledig mogelijk vast te leggen. Zijn prachtige photo's geven ons beelden te zien van alle cactusgebieden van Zuid-Amerika, van de tropen, waar in het dichte oerwoud de Rhipsalis haar plaats moet veroveren, van de steenwoestijnen van Peru, waar eeuwenoude Cerei als eenzame wachters onbeweeglijk staan, verschroeiende hitte en jarenlange droogte trotseerend, tot de hoogten der eeuwige sneeuw, waar op 4000 en 5000 M. nog Lobivia's en Opuntia's te vinden zijn. Niet alleen zagen we een groot aantal opnamen van zeldzame cactussoorten, prachtige oude exemplaren, reusachtige cristaatvormen, doch ook menige photo van land en volk, van afgelegen Indianen dorpen, van fraaie berglandschappen en van overblijfselen uit den ouden Inkatijd, waarvan de heer Backeberg interessante bijzonderheden op boeiende wijze wist te vertellen.

Tot besluit kwam een serie planten, overgebracht in de kassen te Hamburg, bloeiend als in hun verre vaderland, en toonend welk een kostbaar geschenk de natuur ons in de cactus geschonken heeft.

De heer Backeberg heeft door zijn voordracht en zijn prachtig photomateriaal er veel toe bijgedragen om onze kennis der succulenten te verdiepen en ons een inzicht te geven in het wondere leven en het enorme aanpassingsvermogen van deze merkwaardige planten. De kennis, die de liefhebber in stijgende mate tot de zijne maakt, bewijst, dat we het begrip „mode” te boven zijn en dat daarvoor in de plaats is gekomen een gemeenschap van natuurvrienden, die groote voldoening vindt in het verzorgen en het bestudeeren van deze schoonste en vreemdste aller gewassen.

Van een der werken, waarin Curt Backeberg van zijn reizen vertelt „Cacteenjagd zwischen Texas und Patagoniën”, was juist de Nederlandsche vertaling verschenen van de hand van onzen redacteur den heer Duursma. De uitgever had gezorgd, dat het boek op de vergadering voor belangstellenden te zien en te koop was. De heer Backeberg uitte zijn voldoening over de mooie uitvoering, waardoor de photo's uitstekend tot hun recht komen. Ook de vertaling verdient allen lof, zoodat het boek, dat goedkoper is dan de Duitsche uitgave, zijn weg zeker vinden zal. Wij wenschen zoowel den heer Backeberg als den heer Duursma succes met het werk.

J. J. E. v. D. THOORN.

* *
*

Vergadering op Zaterdag 17 December '32, des avonds 8 uur, in het gebouw „Amicitia”, Westeinde 15.

Agenda:

1. Opening en notulen vorige vergadering.
2. Bespreking voorstellen Algemeene Vergadering.
3. Bespreking regeling maandelijksche oftweemaandelijksche keuring.
4. Verkoop van vierkante en gewone potten benevens van glazen steeketiquetten.
5. Bemesting en aarde. Dit onderwerp zal ingeleid worden door den heer Bomeljé, de leden worden dringend verzocht hun meening en ondervinding betreffende dit onderwerp ter kennis van de vergadering te brengen.
6. Verloting van cactussen.
7. Rondvraag en sluiting.

J. J. E. V. D. THOORN, *Secretaresse.*

Kring Groningen en Omstreken.

Verslag gehouden vergadering op 8 November '32.

Na opening bracht de voorzitter dank aan de vele milde schenkers van planten en gaf hierna het woord aan den secretaris tot het houden van zijn lezing over Euphorbia's, die hiervoor een dankbaar applaus mocht oogsten. Daarna volgde verloting der planten, benevens ruil en verkoopbeurs.

J. FOKKINGA, *Secretaris*.

.

Vergadering op 13 December '32 's avonds 8 uur in 't Victoria Hotel te Groningen.

AGENDA:

Opening, notulen en ingekomen stukken, voorstel extra gezellige jaarvergadering, vertooning van een groot aantal lantaarnplaatjes met toelichting, nadere bespreking Tentoonstelling, rondvraag en sluiting.

N.B. Er zullen ter vergadering aanwezig zijn 100 pracht importplanten voor weinig geld (alles beworteld).

Op de jaarvergadering zal bestuursverkiezing plaats vinden wegens periodiek aftreden van secretaris en penningmeesteresse welke terstond herkiesbaar zijn. Candidaat stellen tot den dag der jaarvergadering bij het bestuur.

Groningen, Buiten Damsterdiep 98.

J. FOKKINGA, *Secretaris*.

Kring Haarlem en Omstreken.

Het vergaderingbezoek op Vrijdagavond 11 November liet te wenschen. De wegblijvers hadden ongelijk en hebben veel gemist daar de interessante causerie over Haworthia's hun is ontgaan en zij niet hebben kunnen profiteeren van een buitengewoon voordeelig aanbod van import cactussen, die door de aanwezigen bij bosjes werden gekocht. Op de verkooptafel lagen kerngezonde Zuid-Amerikaantjes, diverse Echinocacteeën en Opuntia's benevens de zeer gewilde Echinopsis aurea.

De causerie van ons medelid, den heer Berkhout, over Haworthia's, nam een groot deel van den avond in beslag en werd met zeer veel belangstelling gevolgd. Spreker zeide vooraf, geen wetenschappelijk betoog te zullen houden doch het lag in zijn bedoeling de Haworthia's in wijderen kring bekend te maken en een goed woordje voor hen te doen opdat de liefhebbers de planten die plaats in hun verzameling inruimen, waarop zij ten volle aanspraak mogen maken. Spreker wakte diegenen onder de kringleden, die iets, al is het nog maar heel gering, over de vetplanten weten te vertellen, op, ook eens op zijn plaats te komen staan en een spreekbeurt op een volgende vergadering te komen vervullen.

Daar het reglementair vereischte aantal leden niet aanwezig was kon het bestuursvoorstel tot wijziging van eenige artikelen van het huishoudelijk reglement niet in stemming worden gebracht en moest naar een volgende vergadering worden verwezen.

Wegens het vergevorderde uur werd het voorstel tot instelling van een plantenkeuring, tot één der volgende vergaderingen aangehouden.

W. J. V. ESSEN, *Secretaris*.

* *

✧

Vergadering op Vrijdag 16 December a.s., 's avonds 8 uur, in Hotel Lion d'Or, Kruisweg, Haarlem.

AGENDA:

Opening en ingekomen stukken. Lezing met lichtbeelden door den heer C. L. Harders, 's-Gravenhage, die de Crassulaceae zal bespreken (de leden worden uitgenoodigd vele Crassulaceeën, al dan niet in bloei, ter demonstratie mede te brengen). Na de pauze bespreking en stemming over het op de vorige vergadering uitgestelde agendapunt „wijziging artikelen 4 en 9 huishoudelijk reglement". Vragenbus. Rondvraag en sluiting.

Het bestuur zou nu gaarne alle kringleden eens vereenigd willen zien. Over het algemeen hebben wij niet te klagen over slecht bezoek, doch het kan en het moet beter.

W. J. V. ESSEN, *Secretaris*,
Joh. Verhulstweg 34,
Bloemendaal (post Santpoort).

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- H. Meurs, Amersfoort, v/h Kapelweg 23, thans Kapelweg 113.
J. E. W. Velthuysen, v/h. 's-Gravenhage, Hollanderstraat 58, thans Bilthoven. Middellaan 7.
W. B. F. A. Fruyt van Hertog, Directeur P. T. T. Kantoor, v/h. Zundert, thans Borne (O.).
A. H. Habets, Onderwijzer, Eindhoven, v h. Doesburgstraat 22, thans Amalia van Anhaltstraat 18.
K. P. van Arkel, v/h. 's-Gravenhage, Weimarstraat 148, thans Maastricht, Karel de Vogelstraat 14.
J. D. van den Eijnden, Santpoort-Station, v h. Duinlustparkweg 56, thans Bloemendaalschestraatweg 94.

Buitenland.

- Mr. E. E. G. Joakim, Raadsheer in het Hooggerechtshof, Batavia-Centrum (N.O.I.), v/h. Tandjoenglaan 49, thans Serangweg 15.

NIEUWE LEDEN 1932.

- F. J. C. Michielson. Notaris, Weert (Lb.)
Mej. A. M. Gnirrep, Wemeldinge (Z.).

NIEUWE LEDEN 1933.

- Mevr. Proot, Dir. „Hotel Proot", Langestraat, Alkmaar.
P. Kool, Kweeker, Baarn, Weteringstraat 24.
B. Dam, Barendrecht, B 54.
J. A. L. Tukker, Bussum, K. P. C. de Bazelstraat 57.
T. Breukers, Enschede, Jac. Obrechtstraat 27.

- D. Grünefeld, Enschede, Rozenstraat 34.
 Mej. S. van Buren, Haarlem-Noord, Timorstraat 19.
 J. van der Putten, Haarlem, Rijksstraatweg 429.
 J. P. Jansen, Hilversum, J. v. d. Heijdenstraat 48.
 J. Sjollema, Hilversum, Zinniastraat 34.
 Mevr. de Wed. C. Bakker-Riekels, Rotterdam, Marconiplein 1 C.
 Hans Lödter, Utrecht, Valkstraat 31 bis.
 J. F. Smit, Vlaardingen, Weteringstraat 3.
 G. Breur, IJmuiden-Oost, van Wassenaarstraat 10.

Buitenland.

- A. R. Davis, Collectors and Dealers in Cacti and Succulents, P. O. Box 167, Marathon, Texas, U.S. A.

RECTIFICATIE.

- W. H. de Fauwe, Amsterdam W., Da Costakade 150 huis (in pl. van de Fauvre).
 D. J. Romeijn, Hortulanus a den Hortus Botanicus, Utrecht, Nieuwe Gracht 185
 (in pl. v. 165).

BIBLIOTHEEK.

Adres t Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

RUILRUBRIEK.

Aangeboden door ARNOLD TER WEEME, Stationsweg A 49, Neede: één mooie, gezonde, bloeibare phyllocactus (op naam), in ruil tegen 30 Verkade's **Vetplanten-**bons. In ruil voor 10 Vetplantenbons, desverkiezende ook 2 Phyllocactusstekken (op naam) of 2 Rhipsalisstekken.

Ter overneming gevraagd door den Secretaris der „Cactus & Succulent Society of Great Britain“, Mr. E. Shurly, jaargang 1, 2, 3 en 4 (1919—1922) van „**Succulenta**“.

Aanbiedingen adresseere men aan Mej. M. C. Karsten, Terborg (Gld.)